

Έκδοση
στην ελληνική γλώσσα

Ανακοινώσεις και Πληροφορίες

Ανακοίνωση αριθ.	Περιεχόμενα	Σελίδα
	I Ανακοινώσεις	
		
	II Προπαρασκευαστικές πράξεις	
	Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή	
	Σύνοδος του Οκτωβρίου 1992	
92/C 332/01	Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου που τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς εργαζόμενους και στα μέλη της οικογένειάς τους που διακινούνται εντός Κοινότητας, και τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 574/72 περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71	1
92/C 332/02	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου που τροποποιεί την οδηγία 79/112/ΕΟΚ για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση των τροφίμων	3
92/C 332/03	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με πρόσθετα μέτρα που αφορούν τον επίσημο έλεγχο των τροφίμων	5
92/C 332/04	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τη δέκατη τρίτη τροποποίηση της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που αφορούν περιορισμούς κυκλοφορίας στην αγορά και χρήσεως ορισμένων επικίνδυνων ουσιών και παρασκευασμάτων	8
92/C 332/05	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τις γλυκαντικές ύλες που χρησιμοποιούνται στα τρόφιμα	10

92/C 332/06	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών αναφορικά με τη συμπεριφορά κατά την καύση των υλικών που χρησιμοποιούνται για την εσωτερική κατασκευή ορισμένων κατηγοριών οχημάτων με κινητήρα	12
92/C 332/07	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων	13
92/C 332/08	Γνωμοδότηση σχετικά με την έκθεση για τον έλεγχο εφαρμογής της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής	19
92/C 332/09	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τη σύναψη πρωτοκόλλου τροποποίησης της Ευρωπαϊκής Σύμβασης περί προστασίας των ζώων στα εκτροφεία	22
92/C 332/10	Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για τη σύναψη πρωτοκόλλου τροποποίησης της Ευρωπαϊκής Σύμβασης περί προστασίας των ζώων στα εκτροφεία	24
92/C 332/11	Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου που τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 3687/91 περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα των προϊόντων αλιείας και που τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2658/87 για τη δασμολογική και στατιστική ονοματολογία και το κοινό δασμολόγιο	25
92/C 332/12	Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου σχετικά με τη λογιστική μονάδα και τις τιμές μετατροπής που πρέπει να εφαρμόζονται βάσει της κοινής γεωργικής πολιτικής	26
92/C 332/13	Γνωμοδότηση για τις ΜΜΕ και τις βιοτεχνίες	27
92/C 332/14	Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου πάνω σε ένα Σχέδιο Δράσης για την εισαγωγή προηγμένων τηλεοπτικών υπηρεσιών στην Ευρώπη	39
92/C 332/15	Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου περί της εκουσίας προσχώρησης των επιχειρήσεων του βιομηχανικού τομέα σε κοινοτικό σύστημα οικολογιστικού ελέγχου	44
92/C 332/16	Γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την αποτέφρωση των επικίνδυνων αποβλήτων	49
92/C 332/17	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου στον τομέα της εναρμόνισης των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τους φόρους κύκλου εργασιών — Κατάργηση ορισμένων παρεκκλίσεων που προβλέπονται στο άρθρο 28, παράγραφος 3, της οδηγίας 77/388/ΕΟΚ και στο άρθρο 1, παράγραφος 1, 2 ^ο εδάφιο της οδηγίας 89/465/ΕΟΚ	53
92/C 332/18	Γνωμοδότηση για την οικονομική κατάσταση στην Κοινότητα στα μέσα του 1992	58
92/C 332/19	Γνωμοδότηση για την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις νέες προοπτικές για την κοινοτική δράση στον πολιτιστικό τομέα	67
92/C 332/20	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων κρατικών προμηθειών	71
92/C 332/21	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων κρατικών προμηθειών	72
92/C 332/22	Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου η οποία προβλέπει μέτρα που ενδείκνυνται σε περίπτωση δυσχερειών στον εφοδιασμό της Κοινότητας σε αργό πετρέλαιο και προϊόντα πετρελαίου	74
92/C 332/23	Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για την κατάρτιση ενός πολυετούς προγράμματος για την ανάπτυξη των ευρωπαϊκών στατιστικών σχετικά με την έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία	77

II

(Προπαρασκευαστικές πράξεις)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου που τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς εργαζόμενους και στα μέλη της οικογένειάς τους που διακινούνται εντός Κοινότητας, και τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 574/72 περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71⁽¹⁾

(92/C 332/01)

Στις 19 Αυγούστου 1992, και σύμφωνα με το άρθρο 198 της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα κοινωνικών, οικογενειακών, εκπαιδευτικών και πολιτισμικών θεμάτων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 6 Οκτωβρίου 1992 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Pearson.

Κατά την 300ή σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 22ας Οκτωβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Παρατηρήσεις

1. Η ΟΚΕ επικροτεί την πρόταση η οποία ενημερώνει και τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς εργαζόμενους και στα μέλη της οικογένειάς τους, που διακινούνται εντός Κοινότητας, και τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 574/72 περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71.

1.1. Η υπό εξέταση πρόταση αποβλέπει στο να ενημερώσει και τροποποιήσει τους υφιστάμενους κοινοτικούς κανονισμούς υπό το πρίσμα ορισμένων τροποποιήσεων διοικητικής φύσεως και άλλων ως προς τη μορφή και την ουσία που έχουν επιφέρει τα κράτη μέλη στη νομοθεσία τους. Οι εν λόγω τροποποιήσεις αποβλέπουν στα εξής:

(α) να προβλεφθεί ότι η καταβολή των οικογενειακών επιδομάτων θα αναλαμβάνεται από τα δύο ενεχόμενα κράτη μέλη της απασχόλησης για τις περιπτώσεις που δεν καλύπτονται από την απόφαση Dammer, δηλαδή όταν οι γονείς εργάζονται σε διαφορετικά κράτη από αυτά που διαμένουν τα παιδιά τους·

(β) να εξαλείψουν τη διακριτική μεταχείριση και τον κίνδυνο παρερμηνειών·

(γ) να συμβάλουν στη μεγαλύτερη προσέγγιση των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης των ενεχομένων κρατών μελών·

(δ) να γίνουν οι απαραίτητες τροποποιήσεις για να ληφθούν υπόψη αλλαγές στις ονομασίες των αρμοδίων αρχών ή των συνδέσμων, καθώς και νέες διευθύνσεις· και

(ε) να εφαρμόσουν τις διατάξεις των ήδη συναφθεισών διμερών συμφωνιών και άλλων μεταξύ (α) του Βελγίου και της Ιταλίας, (β) της Γαλλίας και της Ιταλίας και (γ) της Γαλλίας και του Ηνωμένου Βασιλείου.

1.2. Από τότε που τέθηκε σε ισχύ ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 2001/83, ο οποίος είναι μια ενοποιημένη και ενημερωμένη κωδικοποίηση των κανονισμών (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 και 574/72, ύστερα από τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής τους, προκειμένου να συμπεριληφθούν και οι εργαζόμενοι για ίδιο λογαριασμό, πραγματοποιήθηκαν πολλές και πολύπλοκου χαρακτήρα τροποποιήσεις οι οποίες δεν συμπεριλαμβάνονται στη «Συλλογή των κοινοτικών διατάξεων περί κοινωνικής ασφάλισης (1988)». Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή τονίζει με εμμονή ότι είναι απαραίτητο να ενημερωθεί και επανεκδοθεί, το ταχύτερο δυνατόν, το προαναφερθέν έγγραφο. Η υπάρχουσα συλλογή είναι τόσο παρωχημένη που στην πράξη δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως εκ τούτου κινδυνεύει να οδηγήσει στη λήψη λανθασμένων αποφάσεων.

1.3. Η ΟΚΕ ανησυχεί για το κατά πόσο τα κράτη μέλη θα αποδέχονται σε αμοιβαία βάση έντυπα κοινωνικής ασφάλισης ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την επιστροφή ιατρικών εξόδων (έντυπο E).

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 251 της 28. 9. 1992, σ. 51.

ΑΡΘΡΟ 1

2. Τροποποιήσεις του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/91

2.1. Δεν τίθεται πρόβλημα με τις τροποποιήσεις που προτείνονται στο παράρτημα Ι, επικεφαλίδα 2, και αφορούν την Ιρλανδία.

2.1.1. Στον προαναφερθέντα κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 θα συμπεριληφθούν, υπό την ιδιότητα των εργαζομένων για ίδιο λογαριασμό, και τα άτομα το εισόδημα των οποίων προέρχεται από επενδύσεις, μερίσματα και ενοίκια. Υπό ορισμένες προϋποθέσεις, αυτά θεωρούνται ως εργαζόμενοι για ίδιο λογαριασμό και εισφέρουν, υποχρεωτικώς ή προαιρετικώς, στο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης (PRSI class S) και, έτσι, καλύπτονται από το σύστημα γήρατος και συντάξεων της Ιρλανδίας που προβλέπεται για τους εργαζόμενους για ίδιο λογαριασμό.

2.2. Τροποποιήσεις στο παράρτημα VI, α), περίπτωση (i), επικεφαλίδα Z, «Ιρλανδία»

2.2.1. Διαγράφεται η λέξη «μητρότητα» επειδή το επίδομα που συνδέεται με την πληρωμή δεν καταβάλλεται πλέον με το επίδομα μητρότητας.

2.3. Τροποποιήσεις στην επικεφαλίδα I, «Κάτω Χώρες»

2.3.1. Οι τροπολογίες που προτείνονται αποβλέπουν στο να συμπεριληφθούν εν προκειμένω ορισμένοι μόνιμοι κάτοικοι καθώς και «τα μέλη των οικογενειών τους» τα οποία δεν δικαιούνται να ασφαλισθούν βάσει του γενικού νόμου περί εκτάκτων εξόδων ασθένειας των Κάτω Χωρών. Βάσει των νέων διατάξεων, τα εν λόγω άτομα δεν θα πρέπει να συνάπτουν συμβάσεις ιδιωτικής ασφάλισης που απαιτούν υψηλά ασφάλιστρα, και, έτσι, επιτυγχάνεται μεγαλύτερη προσέγγιση μεταξύ των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης των κρατών μελών. Επίσης, υπό ορισμένες προϋποθέσεις, τα άτομα που λαμβάνουν πρόωρη σύνταξη βάσει της νομοθεσίας των Κάτω Χωρών περί δαπανών ασθένειας θα δύνανται να επωφελούνται αυτών ακόμη και όταν βρίσκονται στην επικράτεια άλλου κράτους.

2.3.2. Οι λοιπές τροποποιήσεις αφορούν την εξάλειψη της διακριτικής μεταχείρισης και των παρερμηνειών όσον αφορά τις διατάξεις περί ασφάλισης για την παροχή πρόνοιας γήρατος.

ΑΡΘΡΟ 2

3. Οι τροποποιήσεις του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 574/92 που καθορίζουν τη διαδικασία εφαρμογής του ενημερωμένου κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71, και άλλες αλλαγές που αναφέρονται στο παραπάνω σημείο 1.1, δεν δύνανται να παρερμηνευθούν και, γι' αυτό, δεν απαιτούν σχόλια.

ΑΡΘΡΟ 3

4. Η ΟΚΕ επισημαίνει και επικροτεί τα ακόλουθα:

4.1. Ο παρών κανονισμός πρέπει να αρχίσει να ισχύει την πρώτη ημέρα του μήνα που έπεται το μήνα κατά τον οποίο δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων.

4.2. Το άρθρο 1, σημεία 2 β) V), και VII, εφαρμόζεται από την 1η Απριλίου 1985.

4.3. Το άρθρο 1, σημεία 2β) VIII και IX), εφαρμόζεται από τη 2η Αυγούστου 1989.

4.4. Το άρθρο 2, σημείο 5, α), εφαρμόζεται από τη 10η Φεβρουαρίου 1992.

4.5. Το άρθρο 2, σημείο 5, β), εφαρμόζεται από τη 14η Μαρτίου 1991.

4.6. Το άρθρο 2, σημείο 5, γ), εφαρμόζεται από την 1η Ιουλίου 1992.

4.7. Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 22 Οκτωβρίου 1992.

Η Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Susanne TIEMANN

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου που τροποποιεί την οδηγία 79/112/ΕΟΚ για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με την επισήμανση, την παρουσίαση και τη διαφήμιση των τροφίμων⁽¹⁾

(92/C 332/02)

Στις 11 Μαΐου 1992, και σύμφωνα, με το άρθρο 100 Α της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, επεξεργάστηκε τη γνωμοδότησή του στις 29 Σεπτεμβρίου 1992 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Gardner.

Κατά την 300ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 22ας Οκτωβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η τροποποίηση αυτή αφορά έναν αριθμό αλλαγών που πρέπει να επέλθουν, ύστερα από σχετικές αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου, σε διάφορες εθνικές ερμηνείες της ισχύουσας οδηγίας και ύστερα από τις ανεπιτυχείς προσπάθειες του Συμβουλίου για τη θέσπιση της υποχρέωσης χρησιμοποίησης πλήρως ενημερωτικής επισήμανσης των οίνων και των λοιπών αλκοολούχων ποτών.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ επικροτεί τις προτάσεις με την επιφύλαξη των ακόλουθων διεξοδικών παρατηρήσεων. Μολαταύτα, η ΟΚΕ επιθυμεί να επέλθει επιπροσθέτως και η εξής αλλαγή:

2.2. Προϊόντα που διατίθενται χύμα

2.2.1. Το άρθρο 12 της βασικής οδηγίας⁽²⁾ προβλέπει εξαιρέσεις για τα μη προσυσκευασμένα τρόφιμα. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει τις μεγάλες πρακτικές δυσκολίες που παρουσιάζει η παροχή πληροφοριών για τα μη προσυσκευασμένα τρόφιμα. Προς το συμφέρον της ενημέρωσης του καταναλωτή και του θεμιτού ανταγωνισμού η ΟΚΕ προτείνει να εκλείψει η ανωμαλία αυτή. Μια μέθοδος θα ήταν να παρέχονται πλήρεις κατάλογοι των συστατικών των εν λόγω τροφίμων τους οποίους θα μπορεί να συμβουλευτεί ο καταναλωτής στο χώρο πώλησής τους.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Άρθρο 1, παράγραφος 4

3.1.1. Η συμπερίληψη των αλκοολούχων ποτών στην οδηγία αποτελεί σημαντικό βήμα, έστω και αν πραγματοποιείται

με μεγάλη καθυστέρηση. Στην οδηγία, εντούτοις, ασκείται διάκριση για ορισμένες ομάδες ποτών. Προς το συμφέρον της ενημέρωσης του καταναλωτή και του θεμιτού ανταγωνισμού, το άρθρο 1, παράγραφος 4, εδάφιο 3, περίπτωση (α) πρέπει να διατυπωθεί ως εξής:

«Οι λεπτομέρειες της επισήμανσης των συστατικών των ποτών των οποίων η κατ' όγκον περιεκτικότητα σε αλκοόλη υπερβαίνει το 1,2% καθορίζονται σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 17.

Για όλα αυτά τα προϊόντα, η ένδειξη "παρασκευάστηκε βάσει:" προηγείται του καταλόγου των συστατικών.»

3.1.2. Οι λέξεις «παρασκευάστηκε βάσει» είναι ορθότερη από την υφιστάμενη διατύπωση «παρασκευάστηκε με», δεδομένου ότι ορισμένα συστατικά μεταβάλλονται κατά τη ζύμωση.

3.2. Άρθρο 1, παράγραφος 5

3.2.1. Η υφιστάμενη οδηγία προκαλεί σύγχυση. Πρόθεσή της ήταν να παράσχει ποσοτικές δηλώσεις μόνον στα σημεία που ετίθετο ιδιαίτερη έμφαση. Τούτο αναφέρεται ρητώς στο γερμανικό κείμενο της οδηγίας και όλες οι χώρες, εκτός μίας, ερμήνευσαν κατά τον τρόπο αυτό την οδηγία. Το εν λόγω κράτος μέλος δεν απομακρύνθηκε ποτέ από την προκοινοτική νομοθεσία σύμφωνα με την οποία απαιτούνται ποσοστά για την περίπτωση που ένα συστατικό εμφανίζεται στην ονομασία του προϊόντος.

3.2.2. Η πρόταση αυτή κάνει πράγματι δεκτή την πρακτική αυτή. Η πρόταση προβλέπει επίσης τη δυνατότητα διακρίσεως μεταξύ προϊόντων που φέρουν την ίδια ονομασία σε διάφορες κοινοτικές γλώσσες αλλά διέπονται από διαφορετικές εθνικές νομοθεσίες σχετικά με τα συστατικά τους. Σχετικό παράδειγμα είναι της μαγιονέζας για την οποία απαιτούνται διάφορα ποσοστά λιπαρών ουσιών από ορισμένες και όχι όλες τις νομοθεσίες.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 122 της 16. 5. 1992, σ. 12.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 33 της 8. 2. 1979.

3.2.3. Δεδομένου ότι είναι απαραίτητο να διασφαλισθεί η επαρκής ενημέρωση του καταναλωτή στα πλαίσια της Ενιαίας Αγοράς το 1993, το άρθρο 1, παράγραφος 5 γίνεται σε γενικές γραμμές αποδεκτό. Μολαταύτα:

3.3. Άρθρο 1, παράγραφος 5, εδάφιο 1

3.3.1. Δημιουργείται κενό ως προς τη δήλωση της ποσότητας. Τούτο πρέπει να προσδιορισθεί για να αποφευχθεί το φαινόμενο διαφορετικών εθνικών ερμηνειών. Λόγω της φυσικής μεταβλητότητας των πρώτων υλών και της μεταβλητότητας που είναι εγγενής στις μεθόδους μεταποίησης, οι «τυπικές τιμές» είναι ίσως οι πλέον ενδεδειγμένες αντί των μέσων και των διαμέσων τιμών.

Κατά συνέπεια, το άρθρο αυτό πρέπει να αρχίζει ως εξής:

«Η τυπική ποσότητα ενός συστατικού ...».

3.4. Άρθρο 1, παράγραφος 5, εδάφιο 2, περίπτωση (α)

3.4.1. Η έννοια των λέξεων «υπονούνται από αυτή» διαφέρει από χώρα σε χώρα. Επί παραδείγματι, τα αμυγδαλωτά της Γένουας προϋποθέτουν τη χρησιμοποίηση αυγών στη Γαλλία και το ίδιο ισχύει για τα Löffelbiskuits στη Γερμανία. Δεν εξυπονοείται το ίδιο για τα αντίστοιχα γλυκίσματα της Γιάφας ή τα μπισκότα Boudoir στις αγγλόφωνες χώρες.

3.4.2. Οι σχετικοί κανόνες θα πρέπει λοιπόν να αποφασισθούν σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται από το άρθρο 17 για να αποφευχθούν τα εμπόδια στο εμπόριο.

3.5. Άρθρο 1, παράγραφος 5, εδάφιο 5

3.5.1. Υπάρχει σημαντική διαφορά μεταξύ της αγγλικής και γαλλικής απόδοσης του εν λόγω άρθρου. Στην αγγλική απόδοση απαιτείται δήλωση του ποσοστού ενώ στη γαλλική

δήλωση μιας «καθορισμένης ποσότητας». Όμως, και οι δύο απαιτήσεις έχουν το λόγο τους:

3.5.2. Για τα καθαρά μίγματα μιούζλι, η δήλωση των ποσοτών είναι η λύση που αρμόζει καλύτερα. Όμως, για προϊόντα που χάνουν μεγάλη ποσότητα νερού κατά την παρασκευή όπως τα ψημένα τρόφιμα ή οι τραγανιστές πατάτες, προσιδιάζει καλύτερα η καθορισμένη ποσότητα. Παραδείγματος χάριν, χρησιμοποιούνται 300 γραμμάρια γεωμήλων για να αποφέρουν 100 γραμμάρια τραγανιστής πατάτας, πράγμα που δίνει ποσοστό 300 %.

Συνεπώς, το άρθρο αυτό θα πρέπει να διατυπωθεί ως εξής:

«Η αναγραφόμενη ποσότητα είναι η ποσότητα που χρησιμοποιήθηκε κατά την παρασκευή μιας ορισμένης ποσότητας τελικού προϊόντος. Στις περιπτώσεις που ταιριάζει, η ποσότητα εκφράζεται ως ποσοστό».

3.6. Άρθρο 1, παράγραφος 5, εδάφιο 6

3.6.1. Εισάγεται εδώ ο όρος «συστατικές ουσίες» που δεν ορίζεται πουθενά. Ο όρος φαίνεται να καλύπτει τόσο τα συστατικά όσο και τα τρόφιμα που αποτελούν μέρος του προϊόντος όπως το «επικάλυμμα με τυρί». Ο όρος «συστατικές ουσίες» πρέπει συνεπώς είτε να προσδιορισθεί είτε να διαγραφεί.

3.7. Άρθρο 2

3.7.1. Οι λέξεις «το αργότερο στις 30 Ιουνίου 1994» της δεύτερης περίπτωσης να διατυπωθούν ως εξής:

«να απαγορεύεται η εμπορία προϊόντων τα οποία, δύο χρόνια μετά τη δημοσίευση της οδηγίας ή μετά την παρέλευση της ημερομηνίας λήξεως που σημειώνεται στη συσκευασία — οποιαδήποτε και αν είναι αυτή — δεν θα έχουν συμμορφωθεί προς τις απαιτήσεις της οδηγίας.»

Βρυξέλλες, 22 Οκτωβρίου 1992.

Η Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Susanne TIEMANN

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με πρόσθετα μέτρα που αφορούν τον επίσημο έλεγχο των τροφίμων⁽¹⁾

(92/C 332/03)

Στις 20 Φεβρουαρίου 1992, και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 100 Α της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της ΟΚΕ για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 29 Σεπτεμβρίου 1992, με βάση εισήγηση του κ. Hilkens.

Κατά την 300ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 22ας Οκτωβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Το περιεχόμενο της πρότασης της Επιτροπής

1.1. Σκοπός της πρότασης της Επιτροπής είναι η θέσπιση μέτρων που συμπληρώνουν τη γενική οδηγία πλαίσιο σχετικά με τον επίσημο έλεγχο των τροφίμων (89/397/ΕΟΚ) την οποία θέσπισε ήδη το Συμβούλιο. Η ύπαρξη αποτελεσματικού συστήματος για τον έλεγχο των τροφίμων αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς στον οικείο τομέα.

1.2. Το πρόσθετα μέτρα αποτελούν απόρροια του άρθρου 13 της οδηγίας 89/397/ΕΟΚ⁽²⁾ στο οποίο προδιαγράφεται η θέσπιση διατάξεων σχετικά με την κατάρτιση των επιθεωρητών, τη δυνατότητα καθορισμού κοινοτικών προτύπων ποιότητας για όλα τα εργαστήρια που συμμετέχουν στον έλεγχο και στις δειγματοληψίες, καθώς και τη δυνατότητα δημιουργίας μιας κοινοτικής υπηρεσίας επιθεώρησης, προκειμένου να εξασφαλισθεί η ομοιόμορφη εφαρμογή του ελέγχου σε όλα τα κράτη μέλη.

1.3. Η Επιτροπή υποβάλλει συνεπώς προτάσεις σχετικά με τη συμπλήρωση των διατάξεων για τον έλεγχο των τροφίμων· οι προτάσεις της αφορούν τους ακόλουθους τομείς:

- α) το επίπεδο κατάρτισης των επιθεωρητών που είναι επιφορτισμένοι με τον έλεγχο των τροφίμων·
- β) τα πρότυπα ποιότητας για τα εργαστήρια στα οποία τα κράτη μέλη έχουν αναθέσει τον επίσημο έλεγχο των τροφίμων, κυρίως σε ό,τι αφορά τις μεθόδους ανάλυσης·
- γ) τη συνεργασία μεταξύ υπαλλήλων της Επιτροπής και των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών κατά τη διεξαγωγή των ελέγχων στον τομέα των τροφίμων·
- δ) ένα σύστημα αμοιβαίας διοικητικής συνδρομής μεταξύ κρατών μελών κατά την εφαρμογή των διατάξεων σχετικά με τον έλεγχο·
- ε) την κατάρτιση ετήσιας έκθεσης με θέμα την εφαρμογή ενός συντονισμένου προγράμματος για τον έλεγχο των τροφίμων.

1.4. Ύστερα από εμπεριστατωμένη εξέταση που πραγματοποίησε η Επιτροπή, με βάση το άρθρο 13 της οδηγίας 89/397/ΕΟΚ, σχετικά με την κατάσταση που επικρατεί στα κράτη μέλη σε ό,τι αφορά τον έλεγχο των τροφίμων, προέκυψε το συμπέρασμα ότι η θέσπιση συμπληρωματικών διατάξεων στον τομέα αυτό συνιστά απαραίτητη προϋπόθεση για ένα απρόσκοπτο εμπόριο τροφίμων μεταξύ κρατών μελών.

1.5. Δεδομένου ότι οι μέθοδοι που εφαρμόζονται στα κράτη μέλη για τον επίσημο έλεγχο των τροφίμων διαφέρουν σημαντικά μεταξύ τους, η Επιτροπή επέλεξε κατά τη διατύπωση των προϋποθέσεων που τίθενται σχετικά με την κατάρτιση των επιθεωρητών και σχετικά με τα εγκεκριμένα εργαστήρια και τις μεθόδους ανάλυσης που εφαρμόζουν, μια γενική προσέγγιση βάσει της οποίας διακρίνονται σαφώς οι σχετικές προθέσεις.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ έλαβε γνώση των συμπληρωματικών προτάσεων που υποβάλλει η Επιτροπή σχετικά με τον έλεγχο των τροφίμων· διαπιστώνει με ικανοποίηση ότι κατ'αυτόν τον τρόπο θα μπορεί να πραγματοποιηθεί άλλο ένα βήμα προς την επίτευξη ουσιαστικού ελέγχου των τροφίμων, προϋπόθεση απαραίτητη όχι μόνο για το ελεύθερο εμπόριο τροφίμων στην Κοινότητα αλλά και λόγω της ιδιαίτερης σημασίας που έχει για την προστασία της υγείας των ανθρώπων και τη δημιουργία εγγυήσεων σε ό,τι αφορά το ποιοτικό επίπεδο των τροφίμων. Η ΟΚΕ συμφωνεί συνεπώς με τις προτάσεις αυτές αλλά, επιθυμεί συγχρόνως να διατυπώσει ορισμένες συμπληρωματικές προτάσεις.

2.2. Η ΟΚΕ υπενθυμίζει ότι στη γνωμοδότηση για τη γενική οδηγία σχετικά με τον έλεγχο των τροφίμων (οδηγία 89/397/ΕΟΚ) είχε επισημάνει την ανάγκη περαιτέρω επεξεργασίας ορισμένων βασικών κεφαλαίων της οδηγίας, ώστε να μπορεί να γίνει πράγματι λόγος για ουσιαστικό έλεγχο των τροφίμων. Η παρατήρηση αυτή αφορά, μεταξύ άλλων, τις πτυχές οργάνωσης του ελέγχου, το επίπεδο κατάρτισης και επαγγελματικής ικανότητας των επιθεωρητών, τον αριθμό του προσωπικού που είναι αρμόδιο για τον έλεγχο, αλλά και την ποιότητα των εργαστηρίων, συμπεριλαμβανομένου του τεχνικού εξοπλισμού.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 51 της 26. 2. 1992, σ. 10.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 186 της 30. 6. 1989.

2.3. Η Επιτροπή διαπίστωσε μεγάλες διαφορές στον τομέα του ελέγχου των τροφίμων κατά την έρευνα που διεξήγαγε στα διάφορα κράτη μέλη. Συνεπώς, περιόρισε την πρότασή της στη διατύπωση ορισμένων προθέσεων σχετικά με τον προσανατολισμό της κατάρτισης του προσωπικού στο οποίο ανατίθεται ο έλεγχος. Η ΟΚΕ τονίζει ότι κατ'αυτόν τον τρόπο δεν υπάρχει ικανοποιητική εγγύηση για την επίτευξη ομοιομορφίας του ελέγχου των τροφίμων στα κράτη μέλη στο άμεσο μέλλον. Η ΟΚΕ, τάσσεται υπέρ της επιδίωξης, σε όλα τα κράτη μέλη, συγκρίσιμης και υψηλού επιπέδου κατάρτισης του προσωπικού που διεξάγει τον έλεγχο. Στο πλαίσιο αυτό θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη σημασία στην ικανότητα άσκησης του επαγγέλματος, ώστε να επιτευχθεί η ομοιομορφία του ελέγχου των τροφίμων σε όλα τα κράτη μέλη. Η ΟΚΕ προτείνει να αναλάβουν τα κράτη μέλη την υποχρέωση να ενημερώνουν περιοδικώς την Επιτροπή σχετικά με το επίπεδο της κατάρτισης και των απαιτούμενων επαγγελματικών προσόντων, ώστε η Επιτροπή να διαθέτει περισσότερες δυνατότητες για να επιτύχει σύντομα μια συγκρίσιμη κλίμακα στον τομέα αυτό. Αυτό ισχύει επίσης και για τον αριθμό του προσωπικού που έχει επιφορτισθεί με τον έλεγχο. Η Επιτροπή οφείλει να διαδραματίσει ενεργό ρόλο για το συντονισμό των ελεγκτικών αρχών των κρατών μελών, ώστε σε σύντομο χρονικό διάστημα να υπάρξει μια ισοδύναμη κλίμακα όσον αφορά τον έλεγχο των τροφίμων σε όλα τα κράτη μέλη. Επίσης, έχει σημασία όπως η Επιτροπή απαιτήσει από τα κράτη μέλη να διαθέσουν επαρκείς πιστώσεις για τον έλεγχο των τροφίμων, μια δραστηριότητα που έχει βασικό χαρακτήρα για τη δημόσια υγεία.

2.3.1. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της ΟΚΕ, δεν θα διαθέτουν όλα τα κράτη μέλη ικανοποιητικό αριθμό προσωπικού για τη διεξαγωγή ελέγχου ήδη κατά την έναρξη της εσωτερικής αγοράς, της 1ης Ιανουαρίου 1993 και συνεπώς δεν είναι δυνατό να διασφαλισθεί, ήδη από την ημερομηνία αυτή συγκρίσιμο επίπεδο ελέγχου. Πρέπει επομένως να εξετασθεί, σε ποιο βαθμό οι τελωνειακοί υπάλληλοι, που παύουν τα καθήκοντά τους λόγω της κατάργησης των εξωτερικών συνόρων της Κοινότητας, μπορούν να αξιοποιηθούν για τον έλεγχο των τροφίμων.

2.4. Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι η Επιτροπή στηρίζει την πρότασή της στην αμοιβαία αναγνώριση των αποτελεσμάτων που προκύπτουν στα εργαστήρια. Προϋπόθεση είναι όμως ότι θα θεσπισθούν δεσμευτικά ποιοτικά κριτήρια σχετικά με τα εργαστήρια. Η ΟΚΕ αν και δεν αμφιβάλλει για την αποτελεσματικότητα των διατάξεων που διατυπώνει η Επιτροπή σχετικά, θα επιθυμούσε μια αυστηρότερη διατύπωση της υποχρέωσης των κρατών μελών να λαμβάνουν υπόψη τα απαιτούμενα ποιοτικά κριτήρια κατά την επιλογή των εργαστηρίων.

2.5. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι οι διατάξεις σχετικά με τις χρησιμοποιούμενες μεθόδους ανάλυσης αφήνουν υπερβολικά μεγάλα περιθώρια για την επιλογή αποκλινουσών μεθόδων με αποτέλεσμα να προκύπτουν διαφορετικά αποτελέσματα και διαφορετικές ερμηνείες. Επιβάλλεται να προληφθεί η νομική ανισότητα μεταξύ των ενδιαφερομένων. Η ΟΚΕ προτείνει επομένως όπως η Επιτροπή καταρτίσει μητρώο μεθόδων ανάλυσης που θα βασίζεται στην από επιστημονικής πλευράς

καλύτερη διαθέσιμη μέθοδο και όπως αποκλίσεις επιτρέπονται μόνον όταν τούτο έχει σχέση με τη δημόσια υγεία (π.χ. σε περίπτωση μιας πρώτης ταχείας έρευνας).

2.6. Η ΟΚΕ θεωρεί δεδομένο ότι σκοπός της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Επιθεώρησης, την ίδρυση της οποίας προτείνει η Επιτροπή, θα είναι, δεδομένου του περιορισμένου μεγέθους της, ο συντονισμός των υπηρεσιών επιθεώρησης των κρατών μελών. Η ΟΚΕ ελπίζει ότι η υπηρεσία αυτή θα συμβάλει στην επίτευξη ομοιομορφίας στον τομέα του ελέγχου των τροφίμων στην Κοινότητα. Η ΟΚΕ προτείνει συνεπώς να καταρτισθεί, μετά από μια πενταετή περίοδο, έκθεση στην οποία να εξετάζεται αν και σε ποιο βαθμό χρειάζεται η περαιτέρω ανάπτυξη της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Επιθεώρησης.

2.7. Η ΟΚΕ κατανοεί ότι τα στοιχεία που συγκεντρώνονται με βάση αυτή την οδηγία επιβάλλεται να έχουν εμπιστευτικό χαρακτήρα. Ωστόσο, θα ήθελε να επιστήσει την προσοχή στην κατάσταση που ενδέχεται να αντιμετωπίσουν καταναλωτές, οι οποίοι έχουν υποστεί ζημία ύστερα από κατανάλωση ακατάλληλης τροφής αλλά δεν μπορούν να ζητήσουν ταχεία ικανοποίηση των δικαιωμάτων τους, επειδή τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν λόγω του εμπιστευτικού χαρακτήρα τους.

2.8. Εξίσου μεγάλη σημασία για την αποτελεσματικότητα του ελέγχου τροφίμων έχει, εκτός από τις διατάξεις σχετικά με το επίπεδο κατάρτισης του προσωπικού επιθεώρησης και την ποιότητα των εργαστηρίων και η δυνατότητα όσο το δυνατό ακριβέστερης παρακολούθησης της πορείας που ακολουθεί ένα προϊόν από τον παραγωγό έως τον καταναλωτή. Η ΟΚΕ υπενθυμίζει σχετικά την πρόταση που είχε διατυπώσει στη γνωμοδότηση για τη γενική οδηγία περί του επίσημου ελέγχου των τροφίμων⁽¹⁾ με σκοπό τη θέσπιση ενός στεγανού συστήματος κωδικών αριθμών για κάθε επιχείρηση και περιοχή και για κάθε εργαστήριο ελέγχου. Με τον τρόπο αυτό θα είναι αφενός δυνατό να ενημερώνονται ταχέως οι υπηρεσίες ελέγχου των κρατών μελών αλλά και να ανακαλύπτεται ο υπεύθυνος παραγωγός. Είναι καταφανές ότι αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία σε περίπτωση που απειλείται η ανθρώπινη υγεία και απαιτείται άμεση παρέμβαση.

2.9. Η ΟΚΕ υπενθυμίζει ότι στη γνωμοδότηση για τη γενική οδηγία είχε ζητήσει να ορισθεί στην υπό έκδοση οδηγία ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να επιβάλουν κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης των διατάξεων σχετικά με την υγεία και την επισήμανση. Επί του παρόντος, ενδέχεται να εμφανισθεί το φαινόμενο ότι ενώ σε ορισμένα κράτη μέλη όπου επικρατούν αυστηρές κατασταλτικές απόψεις θα επιβάλλονται αυστηρές κυρώσεις στους παραβάτες, σε άλλα κράτη μέλη, στα οποία στην υπηρεσία επιθεώρησης αποδίδεται περισσότερο συμβουλευτικός ρόλος, η περίπτωση μπορεί να είναι διαφορετική. Για να αποφευχθεί παρόμοια νομική ανισότητα, θα πρέπει να ληφθεί κατά προτεραιότητα μέριμνα ώστε σε συγκρίσιμες παραβάσεις να επιβάλλονται συγκρίσιμες κυρώσεις, σε όλα τα κράτη μέλη. Η ΟΚΕ επιθυμεί να τονίσει ότι το προσωπικό το οποίο έχει επιφορτισθεί με τον έλεγχο διαδραματίζει οπωσδήποτε και συμβουλευτικό ρόλο.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 347 της 22. 12. 1987.

2.10. Στη γνωμοδότηση για τη γενική οδηγία, η ΟΚΕ τόνισε ότι ο ορθός μετρολογικός έλεγχος έχει σημασία για την κατάλληλη επισήμανση των τροφίμων. Η ΟΚΕ επισύρει και πάλι την προσοχή της Επιτροπής και του Συμβουλίου στο γεγονός ότι η καλή συνεργασία μεταξύ των αρχών ελέγχου των τροφίμων και των αρμόδιων αρχών για τα μέτρα και τα σταθμά είναι αναγκαία. Σε αυτήν την περίπτωση θα ήταν χρήσιμη η υποχρέωση ενημέρωσης σχετικά με κάθε παρατυπία.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Άρθρο 1, δεύτερη παράγραφος 2

Η ΟΚΕ προτείνει να διατυπωθεί η παράγραφος αυτή κατά τέτοιο τρόπο ώστε να καταστεί σαφές ότι οι διατάξεις της οδηγίας αποτελούν ελάχιστες απαιτήσεις που ισχύουν για όλα τα τρόφιμα και ότι οι διατάξεις αυτές ισχύουν και για προϊόντα για τα οποία έχουν θεσπισθεί πρόσθετοι ειδικοί κανόνες.

3.2. Άρθρο 2

Η ΟΚΕ θεωρεί ότι το άρθρο αυτό αναφέρει απλώς το γενικό περιεχόμενο της οδηγίας και ότι οι λεπτομέρειες της οδηγίας περιέχονται στα υπόλοιπα άρθρα.

3.3. Άρθρο 3

Όροι όπως «επαρκής αριθμός υπαλλήλων» και «δέουσα» ειδίκευση σε ένα κείμενο νομικού χαρακτήρα, δεν προσφέρουν καμία εγγύηση για την επίτευξη της επιδιωκόμενης ομοιομορφίας των συστημάτων επιθεώρησης.

3.4. Άρθρο 5

Η έννοια της «μεθόδου ανάλυσης» χρειάζεται να προσδιορισθεί σαφέστερα. (Βλ. επίσης σημείο 2.5.)

3.5. Άρθρο 7

Βλέπε σημείο 2.9.

3.6. Άρθρο 9

Βλέπε σημείο 2.9.

3.7. Άρθρο 10

Η έκθεση που θα απευθύνει η Επιτροπή στο Συμβούλιο και στο Κοινοβούλιο πρέπει να απευθύνεται και στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. Η ΟΚΕ επίσης συνιστά την ενημέρωση του Γνωμοδοτικού Συμβουλίου των Καταναλωτών. Επιπλέον, χρειάζεται να ορισθεί ότι, με βάση το άρθρο 14, παράγραφος 2 της οδηγίας 89/397/ΕΟΚ θα πρέπει επίσης να περιλαμβάνει τον «αριθμό» και τη «φύση των διενεργηθεισών αναλύσεων» καθώς και τα αποτελέσματα των αναλύσεων αυτών. Χρειάζεται επίσης να αναφέρει τα μέτρα που ελήφθησαν για την καταστολή των διαπιστωθεισών παραβάσεων.

3.8. Άρθρο 11

Η ΟΚΕ προτείνει να προσδιορισθεί σαφώς η ημερομηνία έναρξης της ισχύος της οδηγίας. Σύμφωνα με τη γνώμη της η ημερομηνία αυτή είναι σκόπιμο να συμπίπτει με την ημερομηνία έναρξης της ελεύθερης κυκλοφορίας αγαθών. Δεδομένου ότι η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς θα πρέπει να έχει επιτευχθεί έως τις 31 Δεκεμβρίου, η ΟΚΕ προτείνει την ίδια ημερομηνία για την ισχύ της οδηγίας.

Βρυξέλλες, 22 Οκτωβρίου 1992.

Η Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Susanne TIEMANN

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τη δέκατη τρίτη τροποποίηση της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ περί προσεγγίσεως των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών που αφορούν περιορισμούς κυκλοφορίας στην αγορά και χρήσεως ορισμένων επικίνδυνων ουσιών και παρασκευασμάτων⁽¹⁾

(92/C 332/04)

Στις 18 Ιουνίου 1992, και σύμφωνα με το άρθρο 100 Α της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 29 Σεπτεμβρίου 1992 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Beltrami.

Κατά την 300ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 22ας Οκτωβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η υπό εξέταση πρόταση οδηγίας αποτελεί τη δέκατη τρίτη τροποποίηση της οδηγίας 76/769/ΕΟΚ, η οποία καθορίζει το νομικό πλαίσιο για την απαγόρευση ή τον περιορισμό διάθεσης στην αγορά ή χρήσης ορισμένων επικίνδυνων ουσιών ή παρασκευασμάτων.

1.1.1. Η πρόταση έχει ως στόχο να επιτευχθεί υψηλό επίπεδο προστασίας του ανθρώπου και του περιβάλλοντος μέσω της εναρμόνισης, σε όλα τα κράτη μέλη, των περιορισμών διάθεσης στην αγορά και χρήσης των ακόλουθων τριών ομάδων ουσιών και παρασκευασμάτων:

- των ουσιών και παρασκευασμάτων, που έχουν ταξινομηθεί σύμφωνα με τις οδηγίες 67/548/ΕΟΚ και 88/379/ΕΟΚ ως καρκινογόνα, μεταλλαξιογόνα και/ή τερατογόνα πρώτης και δεύτερης κατηγορίας,
- των κρεοσώτων,
- ορισμένων χλωριωμένων διαλυτών.

1.2. Στόχος της πρότασης οδηγίας είναι:

A) Να απαγορευθεί η χρησιμοποίηση σε συγκεντρώσεις ίσες ή μεγαλύτερες εκείνων που καθορίζονται:

- στο παράρτημα I της οδηγίας 67/546/ΕΟΚ, και
- στο σημείο 6, του πίνακα II του παραρτήματος I, της οδηγίας 88/379/ΕΟΚ, όταν δεν αναφέρεται κανένας περιορισμός στην οδηγία 67/548/ΕΟΚ

των ουσιών που έχουν ταξινομηθεί στο παράρτημα I, της οδηγίας 67/548/ΕΟΚ ως:

- καρκινογόνες,
- μεταλλαξιογόνες,
- τερατογόνες

κατηγορίας 1 και 2, οι οποίες επισημαίνονται ως τοξικές με την προειδοποίηση κινδύνου:

R 45 «μπορεί να προκαλέσει καρκίνο», ή

R 49 «μπορεί να προκαλέσει καρκίνο όταν εισπνέεται», ή

R 46 «μπορεί να προκαλέσει κληρονομικές γενετικές βλάβες», ή

R 47 «μπορεί να προκαλέσει συγγενείς ανωμαλίες»,

όταν περιέχονται σε ουσίες και παρασκευάσματα που διατίθενται στην αγορά για να πωληθούν στο ευρύ κοινό.

Με την επιφύλαξη της εφαρμογής άλλων κοινοτικών διατάξεων σχετικά με την ταξινόμηση, τη συσκευασία και την επισήμανση των επικίνδυνων ουσιών και παρασκευασμάτων, η συσκευασία των εν λόγω ουσιών και παρασκευασμάτων πρέπει να φέρει, κατά τρόπο ευανάγνωστο και ανεξίτηλο, την ακόλουθη ένδειξη:

«ΜΟΝΟ ΓΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ».

B) Να απαγορευθεί η χρησιμοποίηση, για την κατεργασία του ξύλου, ουσιών και παρασκευασμάτων που περιέχουν κρεόσωτο, ουσία η οποία προέρχεται από την παραγωγή οπτάνθρακα από άνθρακα σε καθαρή κατάσταση ή σε ένα από τα μίγματα που αναφέρονται στο σημείο 32, αν περιέχουν:

— βενζο-α-πυρένιο σε συγκέντρωση ίση ή μεγαλύτερη από 0,005 % κατά μάζα και/ή

— φαινόλες που μπορούν να εκχυλιστούν σε νερό σε συγκέντρωση ίση ή μεγαλύτερη από 3 % κατά μάζα.

Απαγορεύεται επίσης να διατεθεί στην αγορά το ξύλο που έχει υποστεί την ανωτέρω κατεργασία.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 157 της 24. 6. 1992, σ. 6.

Εντούτοις, κατ'εξάιρση επιτρέπεται η χρήση σε βιομηχανικές εγκαταστάσεις των ουσιών που περιέχονται σε ενώσεις:

- μικρότερες από 0,05 % κατά μάζα βενζο-α-πυρενίου
- μικρότερες από 3 % κατά μάζα υδατοδιαλυτής φαινόλης.

Οι ουσίες και τα παρασκευάσματα αυτά μπορούν να διατίθενται στην αγορά μόνο σε συσκευασίες ίσες ή μεγαλύτερες των 200 λίτρων και δεν είναι δυνατόν να πωλούνται στο ευρύ κοινό.

Επίσης, με την επιφύλαξη της εφαρμογής άλλων κοινοτικών διατάξεων σχετικά με την ταξινόμηση, τη συσκευασία και την επισήμανση ουσιών και παρασκευασμάτων, η συσκευασία των εν λόγω ουσιών και παρασκευασμάτων πρέπει να φέρει, κατά τρόπο ευανάγνωστο και ανεξίτηλο, την ακόλουθη ένδειξη:

«ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΓΙΑ ΧΡΗΣΗ ΣΕ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΕΣ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ».

Το ξύλο που έχει υποστεί κατεργασία σύμφωνα με το σημείο Β), το οποίο διατίθεται στην αγορά για πρώτη φορά:

- α) μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο για επαγγελματική και βιομηχανική χρήση·
- β) αντίθετα, δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί στο εσωτερικό των κτιρίων ή για σκοπούς όπου ενδέχεται να έρθει σε άμεση επαφή με τον άνθρωπο.

Το ξύλο παλαιάς κατεργασίας μπορεί να διατεθεί ως μεταχειρισμένο προϊόν, αλλά δεν είναι δυνατόν να χρησιμοποιηθεί για τις χρήσεις που αναφέρονται στο γράμμα β).

Γ) Να απαγορευθεί η χρησιμοποίηση σε συγκεντρώσεις ίσες ή μεγαλύτερες από 0,1 % κατά βάρος, σε ουσίες και παρασκευάσματα που διατίθενται στην αγορά για να πωληθούν στο ευρύ κοινό, και περιέχουν:

- χλωροφόρμιο
- τετραχλωράνθρακα
- 1.1.2 — τριχλωροαιθάνιο
- 1.1.2.2 — τετραχλωροαιθάνιο
- 1.1.1.2 — τετραχλωροαιθάνιο
- πενταχλωροαιθάνιο
- 1.1 διχλωροαιθυλένιο
- 1.1.1 τριχλωροαιθάνιο

Με την επιφύλαξη της εφαρμογής άλλων κοινοτικών διατάξεων για την ταξινόμηση, τη συσκευασία και την επισήμανση επικίνδυνων ουσιών και παρασκευασμάτων, η συσκευασία των εν λόγω ουσιών και παρασκευασμάτων πρέπει να φέρει κατά τρόπο ευανάγνωστο και ανεξίτηλο, την ακόλουθη ένδειξη:

«ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΓΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΧΡΗΣΗ».

1.3. Για όλα τα προϊόντα που καλύπτονται από την οδηγία, τα κράτη μέλη θα θεσπίσουν και θα δημοσιεύσουν τις κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις που απαιτούνται για την εφαρμογή της οδηγίας, το αργότερο ένα έτος μετά την επίσημη θέσπιση της από το Συμβούλιο, εξαιρουμένου του 1.1.1 — τριχλωροαιθανίου για το οποίο προβλέπονται πέντε έτη.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ λαμβάνει γνώση της πρότασης οδηγίας της Επιτροπής και συμμερίζεται πλήρως τους στόχους και τον τρόπο επίτευξής τους, με την επιφύλαξη των ακόλουθων παρατηρήσεων.

2.2. Ειδικότερα, εκτιμά τον τελικό σκοπό της πρότασης που συγκεκριμενοποιεί ορισμένες ειδικές δράσεις του προγράμματος «Η Ευρώπη κατά του καρκίνου» και αποσκοπεί, συγχρόνως στην επίτευξη υψηλού επιπέδου προστασίας του κοινού γενικότερα και των μη-επαγγελματικών χρηστών, ειδικότερα, καθώς και στη διασφάλιση μίας καλύτερης λειτουργίας της εσωτερικής αγοράς.

2.3. Τέλος, καλεί την Επιτροπή να αναθεωρήσει την ορολογία και τις ενδείξεις κινδύνου σχετικά με τις τερατογόνες ουσίες και να τις προσαρμόσει στην οδηγία 92/32/ΕΟΚ (έβδομη τροποποίηση) η οποία εισάγει τον ευρύτερο όρο «τοξικές για την αναπαραγωγή»⁽¹⁾.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Λαμβάνοντας υπόψη τις τρέχουσες εργασίες στον τομέα της ταξινόμησης και επισήμανσης των σύνθετων ουσιών που προκύπτουν από τη διύλιση του πετρελαίου, η ΟΚΕ εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι οι εξαιρέσεις που προβλέπονται στα σημεία 29, 30 και 31 του παραρτήματος για τα καύσιμα για κινητήρες που υπόκεινται στην οδηγία 85 210/ΕΟΚ θα περιορίζονταν μόνο στη βενζίνη και δεν θα έλυναν το πρόβλημα της χρήσης άλλων καυσίμων ευρείας κατανάλωσης (ντήζελ, υγροποιημένο αέριο πετρελαίου, νάφθα). Για το λόγο αυτό προτείνει να προβλεφθεί η εξάιρση για όλα τα καύσιμα εφόσον τα καρκινογόνα συστατικά τους εξαφανίζονται κατά την καύση και συνεπώς δεν υπάρχουν εν δυνάμει κίνδυνοι.

3.2. Η ΟΚΕ παρατηρεί ότι η εισαγωγή γενικευμένης απαγόρευσης σε μια κατηγορία μπορεί ορισμένες φορές να αποκλείει ή να περιορίζει τη χρήση προϊόντων χωρίς να εκτιμάται ο πραγματικός τους κίνδυνος. Για το λόγο αυτό προτείνει, όπως οι απαγορεύσεις και/ή οι περιορισμοί βασίζονται στην εκτίμηση του κινδύνου.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 154 της 5. 6. 1992, άρθρο 2, σημείο 2, γράμμα ν).

3.3. Για το σκοπό αυτό η ΟΚΕ προτείνει να παραχωρηθεί μεγαλύτερο χρονικό διάστημα από αυτό που προβλέπεται στην προταθείσα οδηγία — μεταξύ της ταξινόμησης μιας

ουσίας ως ΚΜΤ (καρκινογόνου, μεταλλαξιογόνου, τερατογόνου) και της επιβολής της απαγόρευσης.

Βρυξέλλες, 22 Οκτωβρίου 1992.

*Η Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής*
Susanne TIEMANN

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τις γλυκαντικές ύλες που χρησιμοποιούνται στα τρόφιμα

(92/C 332/05)

Στις 3 Ιουλίου 1992, και σύμφωνα με το άρθρο 100 Α της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 29 Σεπτεμβρίου 1992 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Gardner.

Κατά την 300ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 22ας Οκτωβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Στο στάδιο της κοινής θέσης όσον αφορά την προηγούμενη πρόταση για τις γλυκαντικές ύλες, παρεμβλήθηκε μια υποσημείωση που στόχευε στην προστασία των «παραδοσιακών ζύθων», και η οποία είχε ως δευτερεύον αποτέλεσμα την προστασία των ζυθοποιών ορισμένων χωρών από τον εξωτερικό ανταγωνισμό. Για το λόγο αυτό, η πλειοψηφία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου απέρριψε την πρόταση στο σύνολό της.

1.2. Η παρούσα πρόταση περιλαμβάνει όλες τις τροποποιήσεις που επήλθαν μέχρι την απόσυρση της παλαιάς πρότασης, αλλά χωρίς την υποσημείωση για τους «παραδοσιακούς ζύθους». Αυτό είναι αποτέλεσμα μιας γνωμοδότησης της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής, δύο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και μιας κοινής θέσης του Συμβουλίου. Περιλαμβάνει διάφορες απόψεις που διατυπώθηκαν στη γνωμοδότηση της ΟΚΕ⁽¹⁾ για την πρώτη πρόταση.

2. Παρατηρήσεις

Συνεπώς, στην παρούσα γνωμοδότηση, η ΟΚΕ θα συγκεντρώσει την προσοχή της στα νέα σημεία τα οποία δεν περιλαμβάνονταν στην πρώτη πρόταση και, κατ' επέκταση, δεν είχαν εξετασθεί από την ΟΚΕ.

Τα σημεία αυτά είναι τα εξής:

2.1. Άρθρο 1, παράγραφος 3, δεύτερη περίπτωση

Αναγνωρίζεται η ιδιάζουσα φύση των προϊόντων που προορίζονται για διαβητικούς σύμφωνα με την προηγούμενη γνωμοδότηση της ΟΚΕ. Ωστόσο, η δεύτερη περίπτωση δεν επεκτείνει την απαγόρευση «άλλων γλυκαντικών τροφίμων» στα προϊόντα που προορίζονται για διαβητικούς. Συνεπώς, θα πρέπει να τροποποιηθεί ως ακολούθως:

«“χωρίς πρόσθετα ζάχαρα”: χωρίς προσθήκη μονοσακχαρίτη ή δισακχαρίτη ή άλλου τροφίμου χρησιμοποιούμενου για τις γλυκαντικές του ιδιότητες. Ωστόσο, η φρουκτόζη μπορεί να προστεθεί στα τρόφιμα που προορίζονται για διαβητικούς.»

(1) ΕΕ αριθ. C 120 της 6. 5. 1991.

2.2. Άρθρο 6, πρώτη περίπτωση

Υπάρχουν διάφορες περιπτώσεις κανόνων επισήμανσης σε συγκεκριμένους νόμους (όπως ο κανονισμός περί οίνων) που αντιβαίνουν στην οδηγία σχετικά με την επισήμανση. Αυτό πρέπει να αποφευχθεί. Συνεπώς, όλες οι διατάξεις σχετικά με την επισήμανση πρέπει να εμπίπτουν στο πλαίσιο της οδηγίας περί επισήμανσης (79/110/ΕΟΚ).

2.3. Άρθρο 9, παράγραφος 1

Η περίπτωση που αρχίζει με τις λέξεις «να επιτραπεί... στις 15 Ιουνίου 1993» πρέπει να επαναδιατυπωθεί υπό το φως της προόδου που επιφέρει η παρούσα πρόταση. Η επόμενη περίπτωση να τροποποιηθεί ως εξής:

«—να απαγορεύεται η εμπορία προϊόντων τα οποία, δύο χρόνια μετά τη δημοσίευση της οδηγίας, δεν θα έχουν συμμορφωθεί προς τις απαιτήσεις της οδηγίας. Τα προϊόντα τα οποία ήδη κυκλοφορούν στο εμπόριο μπορεί να διατίθενται προς πώληση μέχρι την ημερομηνία λήξεως που αναγράφεται στη συσκευασία.»

2.4. Παράρτημα

2.4.1. Χρειάζεται να γίνουν ορισμένες διορθώσεις στην Ε 954, Ζαχαρίνη.

— Ο γερμανικός όρος «EBoblaten» χρησιμοποιείται σε όλες τις γλώσσες. Σύμφωνα με τα άλλα μέρη του παραρτήματος,

ο όρος αυτός πρέπει είτε να γραφεί με κεφαλαία είτε να μεταφραστεί στις άλλες γλώσσες.

— Ο όρος «γκαζόζα» είναι νέος. Στην περίπτωση αυτή θα ήταν επιθυμητό να υπάρχει φραστική διατύπωση ανάλογη με εκείνη που χρησιμοποιείται τώρα για τον όρο ζύθοι «oud bruin», κλπ.

«μη αλκοολούχο ποτό με βάση το νερό του είδους “γκαζόζα” με προσθήκη ανθρακικού οξέος, γλυκαντικών ουσιών και αρωμάτων».

2.4.2. Εκτός από αυτό, τόσο στην πρώτη όσο και στην παρούσα πρόταση, παραλείφθηκε από το παράρτημα ένα ιδιαίτερο γερμανικό έδεσμα, ένα είδος έτοιμης σαλάτας γνωστής ως «Feinkostsalat». Με τη χρήση γλυκαντικών υλών στις σαλάτες αυτές, μειώνεται η μικροβιολογική φθορά. Επίσης, οι σαλάτες παραμένουν πιο «τραγανές» και διατηρούν το άρωμά τους επειδή υπάρχει μικρότερη οσμωτική πίεση από τη σάλτσα και, κατά συνέπεια, εκχυλίζεται λιγότερο νερό.

2.4.3. Η παρούσα πρόταση καθιερώνει το νέο σύστημα της διατήρησης των ονομασιών σε μια μόνο γλώσσα όταν αναγράφονται με κεφαλαία γράμματα. Με τον τρόπο αυτό χρησιμοποιούνται οι εθνικές ονομασίες για τα ιδιαίτερα εδέσματα. Συνεπώς θα πρέπει να προστεθούν τα εξής:

FEINKOSTSALAT	Ζαχαρίνη	100 mg/kg
	Aspartame	300 mg/kg
	Acesulfam K	350 mg/kg

Βρυξέλλες, 22 Οκτωβρίου 1992.

Η Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Susanne TIEMANN

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την προσέγγιση των νομοθεσιών των κρατών μελών αναφορικά με τη συμπεριφορά κατά την καύση των υλικών που χρησιμοποιούνται για την εσωτερική κατασκευή ορισμένων κατηγοριών οχημάτων με κινητήρα⁽¹⁾

(92/C 332/06)

Στις 9 Ιουνίου 1992, και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 100 Α της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών διατύπωσε τη γνωμοδότησή του βάσει της εισηγητικής έκθεσης του κ. Masucci, στις 30 Σεπτεμβρίου 1992.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα στις 22 Οκτωβρίου 1992 κατά την 300ή σύνοδο ολομελείας της την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Το Συμβούλιο ανέθεσε στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή η οποία έχει παρακολουθήσει τις διάφορες προτάσεις της Επιτροπής που αποβλέπουν στην εφαρμογή κοινών μέτρων για τη διευκόλυνση της ελεύθερης διακίνησης των ατόμων και των εμπορευμάτων, και οι οποίες εμπνέονται από τις αρχές της ασφάλειας, της μείωσης των οδικών ατυχημάτων, και των συνεπειών που συνδέονται με αυτές, συμπεριλαμβανόμενης της προστασίας του περιβάλλοντος, να καταρτίσει γνωμοδότηση για τη συμπεριφορά κατά την καύση των υλικών που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή του εσωτερικού των οχημάτων με κινητήρα της κατηγορίας M3 που ορίζεται από το παράρτημα 1 της οδηγίας 70/156/ΕΟΚ.

1.1.1. Εκφράζεται συνεπώς ικανοποίηση για τη σημερινή πρόταση της Επιτροπής η οποία αποβλέπει στη συμπλήρωση της οδηγίας-πλαίσιο 70/156/ΕΟΚ, με τις επιφυλάξεις που αναφέρονται στο κεφάλαιο 2.

1.2. Λόγω της επικείμενης εφαρμογής της ελεύθερης διακίνησης των ατόμων και των εμπορευμάτων έχει μεγάλη σημασία η εναρμόνιση των τεχνικών κανόνων που αφορούν τη συμπεριφορά κατά την καύση των υλικών που χρησιμοποιούνται για την κατασκευή του εσωτερικού των οχημάτων που προορίζονται για τις δημόσιες μεταφορές.

1.3. Η ΟΚΕ εκφράζει την πλήρη συμφωνία της με το περιεχόμενο της πρότασης. Κατά τον καθορισμό των παραμέτρων των τεχνικών δοκιμών, εφιστά την προσοχή στον κανόνα που αναφέρεται στο άρθρο 100, παράγραφος 3 της συνθήκης που θεσπίζει την υιοθέτηση υψηλών επιπέδων προστασίας.

2. Παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ κρίνει ότι θα ήταν σκόπιμο να επεκταθεί η σημερινή οδηγία, με τις κατάλληλες τροποποιήσεις προκειμένου να ισχύει για όλα τα οχήματα με κινητήρα, ώστε όλα τα άτομα να έχουν την ίδια εγγύηση υψηλής ασφάλειας.

2.1.1. Θεωρεί συνεπώς την οδηγία ως ένα βήμα προς την κατεύθυνση αυτή, που θα πρέπει να ακολουθηθεί από άλλες προτάσεις οδηγίας.

2.2. Σχετικά με την κατηγορία των οχημάτων τα οποία αφορά η οδηγία, η ΟΚΕ εκφράζει τις επιφυλάξεις της για την εξαίρεση των οχημάτων με όρθιους επιβάτες. Η αιτιολόγηση αυτή της εξαίρεσης — δηλαδή η μεγαλύτερη ταχύτητα κατά την έξοδο των επιβατών και ο ελάχιστος στατιστικός κίνδυνος — δεν φαίνεται ικανοποιητική.

2.3. Η οδηγία θα πρέπει να διατυπωθεί με τρόπο ώστε να λαμβάνεται υπόψη ότι είναι απαραίτητο να προβλέπεται η έγκριση των ίδιων των υλικών και των εξαρτημάτων.

2.4. Στο άρθρο 6 η πρόταση οδηγίας προβλέπει τη συγκρότηση συμβουλευτικής επιτροπής, σε συνοχή με τις μεγαλύτερες αρμοδιότητες που παρέχονται στην Επιτροπή από την Ενιαία Πράξη.

2.4.1. Ωστόσο η ΟΚΕ σε όλες τις προηγούμενες γνωμοδοτήσεις σχετικά με την εφαρμογή της οδηγίας 70/156/ΕΟΚ εκφράστηκε υπέρ της επιτροπής τεχνικής προόδου για λόγους μεγαλύτερης αποτελεσματικότητας και συμμετοχής στις προτάσεις.

2.4.2. Ειδικότερα η Επιτροπή, πριν από κάθε απόφαση, θα πρέπει να ακούει όλες εκείνες τις οργανώσεις (καταναλωτές, χρήστες) που μπορούν να συμβάλουν στην εξασφάλιση παραμέτρων υψηλής ασφάλειας.

2.5. Τέλος, η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να επαναδιατυπώσει με πιο σαφή και ρητό τρόπο το άρθρο 3 ώστε να καταστούν πιο κατανοητές οι διάφορες υπάρχουσες επιλογές που αναφέρονται στην εθνική επικράτεια και να διευκρινίσει επίσης τις ημερομηνίες έναρξης ισχύος της οδηγίας για τα οχήματα νέας έγκρισης και για τα οχήματα που έχουν ήδη εγκριθεί.

2.6. Στα άρθρα 3 και 7 θα πρέπει φυσικά να τροποποιηθούν οι προβλεπόμενες ημερομηνίες, που σαφώς δεν είναι δυνατόν να τηρηθούν.

2.7. Κατόπιν της επέκτασης της διαδικασίας έγκρισης πέρα από το όχημα και στα υλικά και τα εξαρτήματα, θα πρέπει να τροποποιηθούν καταλλήλως η διάρθρωση της οδηγίας και το παράρτημα Ι γενικά, και ειδικότερα τα σημεία

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 154 της 19. 6. 1992, σ. 4.

7 και 8 καθώς και το δελτίο επιπτώσεων στην ανταγωνιστικότητα και την απασχόληση σχετικά με την συμμετοχή των ΜΜΕ.

28. Η διατύπωση του σημείου I του παραρτήματος I θα πρέπει να είναι η ακόλουθη: «Οι προδιαγραφές που επισυνάπτονται στην οδηγία αυτή αφορούν τη συμπεριφορά...».

Βρυξέλλες, 22 Οκτωβρίου 1992.

*Η Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής*
Susanne TIEMANN

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων⁽¹⁾

(92/C 332/07)

Στις 23 Ιουνίου 1992 το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων αποφάσισε να ζητήσει, με βάση τις διατάξεις του άρθρου 198 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 30 Σεπτεμβρίου 1992 με βάση την εισήγηση του κ. Meyer-Horn.

Κατά την 300ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 22ας Οκτωβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η διάλυση επιχειρήσεων δεν είναι σπάνιο φαινόμενο στα συστήματα της οικονομίας της αγοράς. Στον πιστωτικό τομέα το γεγονός αυτό όμως δημιουργεί ιδιαίτερα προβλήματα δεδομένου ότι τα πιστωτικά ιδρύματα ασκούν, σε μεγάλο βαθμό, τις δραστηριότητές τους με τα χρήματα των πελατών τους και κατά συνέπεια εξαρτώνται περισσότερο από οποιαδήποτε άλλη επιχείρηση από την εμπιστοσύνη των δικών τους πιστωτών. Μια κοινωνική οικονομία της αγοράς δεν μπορεί να ανεχθεί όπως οι κίνδυνοι που υποκρύπτονται από τις ανωτέρω δραστηριότητες για την πλειοψηφία των αποταμιευτών καταθετών γίνουν αποδεκτοί χωρίς τη λήψη μέτρων για την αντιμετώπισή τους. Ένα υγιές πιστωτικό σύστημα απαιτεί όπως όλοι οι πελάτες και ιδίως οι καταθέτες των πιστωτικών ιδρυμάτων επιβάλλεται να προστατεύονται έναντι ζημιών σε μια κοινωνικά δικαιολογημένη και οικονομικά ορθή έκταση. Ένα υγιές πιστωτικό σύστημα προϋποθέτει ότι οι πελάτες των πιστωτικών ιδρυμάτων ή τουλάχιστον οι ιδιώτες, προστατεύονται από ζημιές σε ένα κοινωνικά αποδεκτό και οικονομικά λογικό πλαίσιο.

1.2. Σημειώνεται ότι τα ίδια τα πιστωτικά ιδρύματα ενδιαφέρονται για μια λογική προστασία των καταθετών και την σχετική ενημέρωση των πελατών. Έπειτα αν ο πιστωτής,

αλλά κυρίως ο αποταμιευτής, ζημιωθεί από ενδεχόμενη αφερεγγυότητα τράπεζας τούτο θα έχει συν τοις άλλοις ως συνέπεια αντίκτυπο έναντι της κοινής γνώμης. Λόγω παρόμοιων γεγονότων μπορεί ολόκληρος ο τραπεζικός τομέας ενός κράτους μέλους να θεωρηθεί αναξιόπιστος.

1.3. Με βάση αυτά τα δεδομένα είναι νοητό ότι οι εποπτικές αρχές και τα πιστωτικά ιδρύματα καταβάλλουν προσπάθειες, με τη λήψη μέτρων για την παροχή προστασίας στους καταθέτες. Η Επιτροπή πρότεινε σχετικά μια οδηγία. Στην εν λόγω οδηγία λαμβάνεται υπόψη το γεγονός ότι ένα πιστωτικό ίδρυμα ακόμη και όταν υπόκειται σε αρκετά αυστηρές διατάξεις και ενδεδειγμένους ελέγχους δύναται να αντιμετωπίσει οικονομικά προβλήματα, δεδομένου ότι στην εσωτερική αγορά πρόκειται να ενισχυθεί περαιτέρω ο ανταγωνισμός συνεπεία της άσκησης τραπεζικών δραστηριοτήτων σε κοινοτική κλίμακα και της δυνατότητας ελεύθερου καθορισμού των επιτοκίων και των σχετικών προϋποθέσεων.

1.4. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εκτιμά την ποιότητα της εργασίας και τις εκτενείς προπαρασκευαστικές εργασίες της Επιτροπής στον εν λόγω τομέα. Η ΟΚΕ αποδίδει μεγάλη βαρύτητα στις παρατηρήσεις της Επιτροπής και θα ήθελε, μέσω της γνωμοδότησής της η οποία αντικατοπτρίζει τους στόχους και μελήματα των οικονομικών και κοινωνικών οργανώσεων, να συμβάλει εποικοδομητικά προς αυτή την κατεύθυνση.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 163 της 30. 6. 1992, σ. 6.

2. Περιεχόμενο της οδηγίας

2.1. Στόχος της οδηγίας

2.1.1. Για την υλοποίηση της ευρωπαϊκής εσωτερικής αγοράς των πιστωτικών ιδρυμάτων εκδόθηκαν, ήδη, αρκετές οδηγίες οι οποίες θα αρχίσουν να ισχύουν σε κοινοτική κλίμακα από την 1η Ιανουαρίου 1993. Οι οδηγίες αυτές είναι οι εξής: η επωνομαζόμενη δεύτερη οδηγία για το συντονισμό των τραπεζικών νομοθεσιών, η οδηγία για τα ίδια κεφάλαια των πιστωτικών ιδρυμάτων, για το συντελεστή φερεγγυότητας των πιστωτικών ιδρυμάτων και την ενοποίηση λογαριασμών⁽¹⁾. Η πρόταση οδηγίας περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων, η οποία πρέπει να μεταφερθεί στα εθνικά δίκαια μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1994, συμπληρώνει τις ανωτέρω οδηγίες. Η οδηγία περί των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων αντικαθιστά τη σύσταση της Επιτροπής των ΕΚ της 22ας Απριλίου 1986 για το ίδιο θέμα (έγγρ. 87/63/ΕΟΚ)⁽²⁾.

2.1.2. Η πρόταση αποσκοπεί στην επίτευξη δύο στόχων, ήτοι:

- με τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων τα οποία βασίζονται στην αλληλέγγυα συμμετοχή των πιστωτικών ιδρυμάτων προστατεύονται οι καταθέτες σε περίπτωση οικονομικής κρίσης ενός πιστωτικού ιδρύματος. Ιδιαίτερα προστατεύονται καταθέτες που διαθέτουν ελάχιστες γνώσεις σε οικονομικά θέματα για να διακρίνουν τα αξιόπιστα από τα λιγότερο φερέγγυα πιστωτικά ιδρύματα,
- τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων πρέπει να διατηρούν την εμπιστοσύνη του κοινού στα πιστωτικά ιδρύματα και να το προστατεύουν έναντι του κινδύνου ο οποίος προέρχεται από την αιφνίδια ανάληψη των καταθέσεων από τους καταθέτες δημιουργώντας σοβαρά οικονομικά προβλήματα όχι μόνο στο θιγόμενο αλλά και σε άλλα πιστωτικά ιδρύματα για τα οποία ενδεχομένως να διαδίδονται αρνητικές φήμες.

2.1.3. Το σύνολο των πιστωτικών ιδρυμάτων οφείλει, στο μέλλον, να προσχωρήσει στο σύστημα εγγύησης των καταθέσεων. Τα ασφαλιστικά ταμεία ιδιωτικού δικαίου αναγνωρίζονται επισήμως. Η δημιουργία και ολοκλήρωση των διαφόρων συστημάτων εγγύησης δεν πρόκειται να γίνει ομοιόμορφα. Ορισμένα ταμεία εγγύησης χρηματοδοτούνται με ετήσιες εισφορές από τα προσχωρήσαντα πιστωτικά ιδρύματα. Η εισφορά ανέρχεται κατά κανόνα μεταξύ 0,3 και 0,5 τοις χιλίοις των υποχρεώσεων εκ των τραπεζικών εργασιών (στις ΗΠΑ περίπου 2,3 τοις χιλίοις). Άλλα ταμεία εγγύησης ζητούν μια εισφορά από πιστωτικά ιδρύματα κατά την προσχώρησή τους και ενδεχομένως έκτακτη εισφορά από όλα τα μέλη σε περίπτωση ιδιαίτερης επιβάρυνσης. Ορισμένα πιστωτικά ιδρύματα περιορίζονται σε έκτακτες εισφορές σε περίπτωση ζημίας.

2.2. Οι προτεινόμενοι κανόνες

2.2.1. Σε περίπτωση που οι καταθέσεις σε πιστωτικό ίδρυμα δεν είναι πλέον διαθέσιμες (πρβλ. σημείο 4.1.4) θα παρεμβαί-

νει το σύστημα εγγύησης διασφαλίζοντας την επιστροφή των καταθέσεων μέχρι του ποσού των 15 000 Ecu.

2.2.2. Το ποσό των 15 000 Ecu ανταποκρίνεται στη μέση, περίπου, κάλυψη στα κράτη μέλη που διαθέτουν συστήματα εγγύησης των καταθέσεων, εξαιρουμένης της Γερμανίας και Ιταλίας των οποίων η κάλυψη είναι ιδιαίτερα υψηλή. Τα ανώτερα όρια εγγύησης των καταθέσεων είναι τα εξής⁽³⁾: Ισπανία 11 700 Ecu, Βέλγιο και Λουξεμβούργο 11 900 Ecu, Ιρλανδία 13 200 Ecu, Κάτω Χώρες 17 400 Ecu, Μεγάλη Βρετανία 21 000 Ecu, Δανία 31 500 Ecu, Γαλλία 57 000 Ecu και στην Ιταλία άνω των 500 000 Ecu. Στη Γερμανία οι καταθέτες προστατεύονται στην ουσία πλήρως· στις τράπεζες έκαστος καταθέτης μέχρι του ποσοστού των 30 % του υπέγγυου ιδίου κεφαλαίου, στα ταμειωτήρια και τις συνεταιριστικές τράπεζες υπάρχει μια εγγύηση απορρέουσα από τα ίδια τα ιδρύματα.

2.2.3. Τα κατώτατο ποσό των 15 000 Ecu αποτελεί το ελάχιστο όριο, σε κοινοτική κλίμακα, της κάλυψης για το σύνολο των καταθέσεων του αυτού καταθέτη σ'ένα και το αυτό πιστωτικό ίδρυμα με την επιφύλαξη ότι θα αφεθεί στα κράτη μέλη η δυνατότητα να περιορίσουν την εγγύηση που προβλέπεται σε ένα ποσοστό του ποσού των καταθέσεων, υπονοούμενου ότι το υπό εγγύηση ποσοστό θα ισούται προς 9 % του συνόλου των καταθέσεων στο βαθμό που το ποσό που θα καταβληθεί με τη μορφή εγγύησης δεν φθάνει τις 15 000 Ecu. Συστήματα εγγύησης τα οποία προβλέπουν υψηλότερη ή πλήρης αποζημίωση του καταθέτη δύνανται να διατηρηθούν εν ισχύ.

2.2.4. Η πρόταση οδηγίας περιέχει δύο βασικές αρχές:

- την αρχή της υποχρεωτικής προσχώρησης όλων των εχόντων άδεια λειτουργίας πιστωτικών ιδρυμάτων σ'ένα σύστημα εγγύησης των καταθέσεων,
- την αρχή της κάλυψης των καταθέσεων των υποκαταστημάτων από το σύστημα εγγύησης του κράτους προέλευσης ενός πιστωτικού ιδρύματος.

2.2.5. Επιπλέον, προβλέπεται ότι νομικώς ανεξάρτητα υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων άλλων κρατών μελών δύνανται να προσχωρήσουν εκουσίως σε σύστημα εγγύησης των καταθέσεων της χώρας υποδοχής. Κατ'αυτόν τον τρόπο δύνανται να εξισώσουν, ενδεχομένως, τη χαμηλότερη εγγύηση καταθέσεων της χώρας μέλους καταγωγής με το επίπεδο της αντίστοιχης εγγύησης της χώρας υποδοχής.

2.2.6. Τα κράτη μέλη δύνανται να εξαιρέσουν ορισμένες καταθέσεις και καταθέτες, που αναφέρονται στο παράρτημα της οδηγίας, από την εγγύηση. Αυτές οι ενδεχόμενες εξαιρέσεις αφορούν κυρίως καταθέσεις ασφαλιστικών εταιρειών, συνταξιοδοτικών ταμείων, των οργανισμών συλλογικών επενδύσεων καθώς και κοινοτικών ή τοπικών αρχών.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 386 της 30. 12. 1989, σ. 1, ΕΕ αριθ. L 75 της 21. 3. 1992, σ. 48, ΕΕ αριθ. L 386 της 30. 12. 1989, σ. 14, ΕΕ αριθ. L 317 της 16. 11. 1990, σ. 60.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 33 της 4. 2. 1987.

⁽³⁾ Κατάσταση: 1η Σεπτεμβρίου 1992· εν τω μεταξύ οι συναλλαγματικές ισοτιμίες ορισμένων νομισμάτων μεταβλήθηκαν και συνεπώς και τα καθορισθέντα σε Ecu ποσά είτε εν μέρει μειώθηκαν (όπως π.χ. στη Μεγάλη Βρετανία, την Ιταλία και την Ισπανία) είτε αυξήθηκαν (όπως π.χ. στο Βέλγιο και το Λουξεμβούργο σε 12 400 Ecu).

2.2.7. Η εξόφληση των αποζημιώσεων διενεργείται, εκτός ορισμένων εξαιρέσεων, εντός τριών μηνών.

3. Γενικές παρατηρήσεις

Η ΟΚΕ σε συνδυασμό με τους καθορισμένους από την πρόταση οδηγίας στόχους θεωρεί ως σημαντικά τα παρακάτω σημεία:

3.1. Ελάχιστη εναρμόνιση

3.1.1. Η ΟΚΕ επικροτεί το γεγονός ότι η πρόταση οδηγίας περιορίζεται σε μια ελάχιστη εναρμόνιση.

3.1.2. Το γεγονός ότι η πρόταση οδηγίας θέτει κατώτερα όρια και δεν ορίζει ένα ανώτατο όριο διασφαλίζει τη διατήρηση του ισχύοντος στα κράτη μέλη, εν μέρει από δεκαετίες, επιπέδου εγγύησης βάσει του οποίου οι καταθέτες έλαβαν τις σχετικές με τις καταθέσεις αποφάσεις τους. Τούτο συμφωνεί με το άρθρο 100 Α, παράγραφος 3 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, σύμφωνα με το οποίο η Επιτροπή στις προτάσεις της, στον τομέα της προστασίας των καταναλωτών, βασίζεται σε υψηλό επίπεδο προστασίας.

3.1.3. Δεν αποτελεί έργο της οδηγίας η αναγκαστική επαναφορά του υφισταμένου σε ορισμένα κράτη μέλη ύψους εγγύησης. Η εναρμόνιση των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα προς το συμφέρον των πελατών των τραπεζών δεν πρέπει να θίξει την περαιτέρω λειτουργία των υφισταμένων στα κράτη μέλη ασφαλιστικών ιδρυμάτων τα οποία βασίζονται στην προστασία των ιδρυμάτων.

3.1.4. Δυνάμει της ισχύουσας μέχρι σήμερα, για όλα τα σχέδια εναρμόνισης αρχής, η Ευρωπαϊκή Κοινότητα θέτει μόνον ομοιόμορφες ελάχιστες απαιτήσεις και ως εκ τούτου τα κράτη μέλη δεν κωλύονται για τη διατήρηση ή θέσπιση νέων υψηλότερων προτύπων. Τούτο απορρέει ιδιαίτερα από τη ρύθμιση του άρθρου 4, παράγραφος 3 βάσει της οποίας τα κράτη μέλη έχουν τη δυνατότητα να διατηρούν διατάξεις οι οποίες ανυψώνουν το επίπεδο της εγγύησης των καταθέσεων. Σε μια ελάχιστη εναρμόνιση πρέπει να θεωρηθεί ότι εμπíπτουν στις διατάξεις της οδηγίας συστήματα τα οποία αποσκοπούν στην επίτευξη ενός ιδιόμορφου στόχου εγγύησης και βάσει των οποίων συναπαιτείται η πλήρωση των προϋποθέσεων της οδηγίας για την εγγύηση καταθέσεων μέχρι ενός ορισμένου ύψους, κυρίως συστήματα τα οποία βασίζονται στην εγγύηση ενός ιδρύματος, ιδίως για μέλη ενός ομίλου τραπεζών. Θα ήταν σημαντικό για την εμπιστοσύνη των καταθετών αν η οδηγία διεσφάλιζε ρητώς ότι δύνανται να διατηρηθούν τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων των οποίων οι επιδόσεις καλύπτουν τις ελάχιστες απαιτήσεις της οδηγίας εφόσον διασφαλίζουν πλήρως το κατώτερο όριο προστασίας σύμφωνα με την οδηγία.

3.1.5. Η οδηγία δεν ρυθμίζει τον τρόπο χρηματοδότησης των συστημάτων εγγυήσεων είτε τα συστήματα αυτά έχουν

δημιουργηθεί από τις ίδιες τις επαγγελματικές ενώσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων είτε δημιουργήθηκαν και ρυθμίζονται με νόμο. Για λόγους ανταγωνισμού κρίνεται σκόπιμο να χρηματοδοτείται κάθε μορφή προστασίας των καταθέσεων είτε με εισφορές είτε με την κατανομή κεφαλαίων που προέρχονται από τα ενδιαφερόμενα πιστωτικά ιδρύματα και σε καμία περίπτωση από το δημόσιο τομέα.

3.2. Αρχή της χώρας προέλευσης

Η ΟΚΕ αναγνωρίζει την ορθότητα της λογικής στην οποία στηρίζεται η απόφαση της Επιτροπής σχετικά με την αρχή της προέλευσης σύμφωνα με την οποία οι καταθέσεις των υποκαταστημάτων υπάγονται στο σύστημα ελέγχου και εγγύησης της κύριας έδρας και όχι, όπως προβλέπετο ακόμη στη σύσταση του 1986, στο σύστημα εγγύησης της χώρας υποδοχής.

3.2.1. Η αρχή της χώρας προέλευσης κατέστη, εν τω μεταξύ, το θεμέλιο της εναρμόνισης των διεπόντων της τράπεζας κανόνων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Η εν λόγω αρχή αποκρυσταλλούται ιδίως στη δεύτερη οδηγία για το συντονισμό των κανόνων που διέπουν τις τράπεζες σχετικά με τη χορήγηση, σε κοινοτική κλίμακα, αδείας λειτουργίας τράπεζας και τον έλεγχο υποκαταστημάτων στη χώρα της έδρας του πιστωτικού ιδρύματος.

3.2.2. Δεν υφίσταται λόγος στην περίπτωση της εγγύησης των καταθέσεων να γίνει απόκλιση από την αρχή της χώρας προέλευσης. Επιπλέον ο έλεγχος της τράπεζας και η εγγύηση των καταθέσεων διενεργείται και διασφαλίζεται στο αυτό κράτος μέλος.

3.2.3. Η βασική αρχή της εφαρμογής του συστήματος εγγύησης, η οποία ισχύει στη χώρα προέλευσης, φαίνεται ωστόσο ότι δύσκολα συμβιβάζεται με την αρχή του θεμιτού ανταγωνισμού μεταξύ των τραπεζών διαφόρων κρατών μελών στα πλαίσια της εσωτερικής αγοράς. Θα ήτο δυνατόν να εξετασθεί η ακόλουθη λύση σύμφωνα με την οποία κάθε κράτος μέλος μπορεί να αποφασίζει ελεύθερα σχετικά με τον καθορισμό ενός επιπέδου εγγύησης το οποίο υπερβαίνει το καθορισθέν στην οδηγία ελάχιστο ποσό· ωστόσο με την εγγύηση αυτή θα καλύπτονται αποκλειστικά οι καταθέσεις στην επικράτεια του σχετικού κράτους μέλους. Το επίπεδο εγγύησης το οποίο προτείνεται, βάσει του συστήματος της χώρας προέλευσης, στους καταθέτες των υποκαταστημάτων των τραπεζών σε ένα άλλο κράτος μέλος δεν πρέπει να υπερβαίνει το ισχύον, στο σχετικό κράτος μέλος, επίπεδο εγγύησης (πρβλ. τις ιδιαίτερες παρατηρήσεις της παραγράφου 4.2 σχετικά με τα προβλήματα που αναφέρονται από μια υψηλότερη ή χαμηλότερη εγγύηση των καταθέσεων στη χώρα υποδοχής σε σύγκριση με τη χώρα προέλευσης).

3.3. Το ποσό κάλυψης των 15 000 Ecu

Το ελάχιστο ποσό των 15 000 Ecu για την εγγύηση των καταθέσεων ανταποκρίνεται στο μέσο όρο (πρβλ. 2.2) των ισχύοντων υψηλότερων ποσών για την εγγύηση των καταθέσεων οκτώ χωρών.

3.3.1. Το ελάχιστο ποσό αποτελεί, συνεισώς, έναν κάπως αυθαίρετο αριθμό. Ωστόσο έχει το πλεονέκτημα της εγγύτητας ως προς τις ισχύουσες ρυθμίσεις: στην πράξη μόνο σε τέσσερις χώρες απαιτείται, δυνάμει της οδηγίας, η αύξηση του ελάχιστου ποσού της εγγύησης, ενώ σε έξι χώρες το εν λόγω ποσό κείται υπεράνω του ορισθέντος και δύναται να διατηρηθεί περαιτέρω. (Σε δύο χώρες μέλη δεν υπάρχει ακόμη εγγύηση των καταθέσεων για όλα τα πιστωτικά ιδρύματα).

3.3.2. Η επιχειρούμενη στην περίπτωση 4 του αιτιολογικού της πρότασης οδηγίας σύγκριση (παράγραφοι 5-8) με το μέσο όρο καταθέσεων φαίνεται εντούτοις ελάχιστα πειστική. Οι αναφερόμενοι στο σημείο αυτό αριθμοί των μέσων ποσών (30 000 Ecu για καταθέσεις προθεσμίας, 2 600 για καταθέσεις όψεως και 2 150 Ecu για αποταμιεύσεις) μεταβάλλονται διαρκώς με λογιστικές μεταφορές από τον ένα λογαριασμό στον άλλο (τέλος του 1990: αντίστοιχα 26 500 Ecu, 3 000 Ecu, 2 200 Ecu). Πολύ περισσότερο πρόκειται για το μέσο όρο αριθμών της Ευρωπαϊκής Ένωσης Ταμειωτηρίων για δώδεκα χώρες και για 201,4 εκατ. λογαριασμών ταμειωτηρίου, 55,5 εκατ. τρεχόντων λογαριασμών και 2,9 εκατ. λογαριασμών προθεσμίας με μεγάλες διαφορές από χώρα σε χώρα. Έτσι, ο μέσος όρος καταθέσεων αποταμίευσης ανέρχεται στην Πορτογαλία σε περίπου 1 130 Ecu ενώ στο Λουξεμβούργο σε 4 300 Ecu. Ωστόσο θεωρείται σωστό ότι με το ελάχιστο ποσό των 15 000 Ecu προστατεύεται η συντριπτική πλειοψηφία των καταθετών.

3.3.3. Επιβάλλεται όπως το ελάχιστο ποσό των 15 000 Ecu μη μείνει για πάντα αλλά σε τακτικές χρονικές περιόδους να προσαρμόζεται στη μελλοντική εξέλιξη των εισοδημάτων και στις συνολικές υψηλότερες καταθέσεις.

4. Ειδικές παρατηρήσεις

Η ΟΚΕ θα ήθελε να επιστήσει την προσοχή της Επιτροπής σε σειρά σημείων τα οποία χρήζουν διευκρίνησης ή ακόμη και τροποποίησης:

4.1. Ορισμοί (άρθρο 1, άρθρο 4)

4.1.1. Ορισμός της έννοιας «κατάθεση» και «καταθέτης»

Ο ορισμός της κατάθεσης είναι αρκετά ευρύς. Καταθέσεις θεωρούνται και οι πιστώσεις για τις οποίες τα πιστωτικά ιδρύματα έχουν εκδώσει μεταβιβάσιμους παραστατικούς τίτλους. Από αυτή την ευρεία έννοια της κατάθεσης δέον να εξαιρεθούν τα αξιόγραφα των οποίων η εγγύηση είναι ιδιαίτερα διασφαλισμένη και για τα οποία δεν απαιτείται καμία πρόσθετη εγγύηση όπως τα ενεχυρόγραφα και τα κοινοτικά-δημοτικά ομολογιακά δάνεια. Τα χρεώγραφα, ιδίως, δέον να εξαιρεθούν εκ των προτέρων από την έννοια της κατάθεσης δεδομένου ότι πληρούν τους όρους του 1ου άρθρου της οδηγίας του Συμβουλίου της 22ας Μαρτίου 1988 που τροποποιεί, όσον αφορά την πολιτική επενδύσεων ορισμένων οργανισμών συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ), την οδη-

γία 85/611/ΕΟΚ που συντονίζει τις νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις οι οποίες αφορούν ορισμένους οργανισμούς συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ) (88/22/ΕΟΚ)⁽¹⁾.

4.1.2. Στο άρθρο 1, παράγραφος 2, προβλέπεται ο αποκλεισμός από την εγγύηση της κατάθεσης: των υποχρεώσεων έναντι των πιστωτικών ιδρυμάτων και των υπό όρους ληφθέντων δανείων (τα οποία δυνάμει συμφωνίας αποπληρώνονται καταρχήν μετά την εκκαθάριση). Ο αποκλεισμός διαπραγματικών καταθέσεων αιτιολογείται ορθώς με το επιχείρημα ότι τα πιστωτικά ιδρύματα δύναται να κρίνουν ακριβέστερα από οποιοδήποτε άλλο καταθέτη την κατάσταση μιας τράπεζας σε μια οικονομική κρίση. Τίθεται το ερώτημα αν τούτο δεν αφορά και άλλες εταιρείες χρηματοδότησης καθώς και τις ασφαλιστικές εταιρείες οι οποίες συνεργάζονται, όπως τα πιστωτικά ιδρύματα, στενά μεταξύ τους.

4.1.3. Σκοπός των συστημάτων εγγύησης των καταθέσεων που ισχύουν στα κράτη μέλη είναι, κατά κύριο λόγο, η προστασία του καταθέτη, δηλαδή του καταναλωτή. Η οδηγία δεν προσδιορίζει λεπτομερώς την έννοια του «καταθέτη» με αποτέλεσμα να ευνοούνται και τα νομικά πρόσωπα, όπως επιχειρήσεις και ιδίως ΜΜΕ. Ωστόσο, στις εξαιρέσεις που αναφέρει το παράρτημα της οδηγίας σχετικά με το άρθρο 2, παράγραφος 2 δεν περιλαμβάνονται τα ελεύθερα επαγγέλματα ή οι μεσαίες επιχειρήσεις. Ο προσδιορισμός αυτού του κύκλου καταθετών, καθώς και το θέμα της ένταξής τους στο σύστημα εγγυήσεων θα μπορούσε να αφεθεί στη μέριμνα των κρατών μελών.

4.1.4. Ορισμός της έννοιας «μη διαθέσιμη κατάθεση»

Η ΟΚΕ επικροτεί το ότι ο ορισμός που περιλαμβάνει το άρθρο 1, 1η παράγραφος δε συνδέεται με τους κινδύνους και τις διαδικασίες εξυγίανσης και εκκαθάρισης του πιστωτικού ιδρύματος ή με τη νομολογία των δικαστηρίων και τις αποφάσεις δημόσιων αρχών. Κατά το πνεύμα της οδηγίας, θεωρείται μια κατάθεση ως «μη διαθέσιμη» εφόσον εξακριβωθεί ότι ένας καταθέτης στις 10 αμέσως επόμενες ημέρες δεν είχε πρόσβαση σε καταθέσεις τις οποίες το πιστωτικό ίδρυμα θα υποχρεούτο να εξοφλήσει. Μια τέτοια αναστολή πληρωμών υφίσταται όταν η αρμόδια αρχή αποκλείει, για ορισμένο χρονικό διάστημα, όλες τις πληρωμές ενός ιδρύματος ως μέτρο εξυγίανσης. Τίθεται, ωστόσο, το ερώτημα αν οι καταθέσεις πρέπει να θεωρούνται ως μη αναληψίμες σε περίπτωση που ένα πιστωτικό ίδρυμα δεν είναι σε θέση να ανταποκριθεί στις υποχρεώσεις του σχετικά με τη μεταφορά κεφαλαίων ή επιταγών, ήδη κατά το στάδιο του «clearing».

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 100 της 19. 4. 1988, σ. 31.

4.2. Συμπληρωματική κάλυψη για υποκαταστήματα στη χώρα υποδοχής (άρθρο 2, παράγραφος 2)

Το άρθρο 2, παράγραφος 2 δίδει το δικαίωμα προσχώρησης στο σύστημα εγγύησης της χώρας υποδοχής στα υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων άλλων χωρών μελών. Η ρύθμιση αυτή παρέχει τη δυνατότητα στα υποκαταστήματα άλλων χωρών να προσαρμόσουν τις ισχύουσες στη χώρα προέλευσης, κατώτερες εγγυήσεις με αυτές του υψηλότερου επιπέδου της χώρας υποδοχής.

4.2.1. Η ρύθμιση δεν είναι άμοιρη προβλημάτων. Δυνάμει του αποδεκτού συστήματος εγγύησης των καταθέσεων πρέπει καταρχήν να διαπιστωθεί η διαφορά μεταξύ των ορίων της κρατούσης στη χώρα προέλευσης αφενός και της χώρας υποδοχής αφετέρου εγγύησης. Μετά την εν λόγω διαπίστωση τίθεται το θέμα του υπολογισμού της συνεισφοράς. Η Επιτροπή εκκινεί, προφανώς, από το γεγονός ότι σε μια εκούσια προσχώρηση στο σύστημα εγγύησης των καταθέσεων της χώρας υποδοχής απαιτείται η τήρηση «ιδιαίτερων προϋποθέσεων» για τον υπολογισμό της συνεισφοράς. Οι προϋποθέσεις αυτές θα λάβουν υπόψη τη μερική κάλυψη των κινδύνων από το σύστημα εγγύησης των καταθέσεων της χώρας προέλευσης. Συνεπώς οι συνεισφορές για τα υποκαταστήματα από τις διάφορες χώρες μέλη θα πρέπει να υπολογισθούν κατά διαφορετικό τρόπο. Ωστόσο, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή επικροτεί τη διάταξη που προβλέπεται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, δηλαδή τη δυνατότητα που προσφέρεται σε υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων που εδρεύουν σε άλλα κράτη μέλη, να συμμετέχουν σε συστήματα εγγυήσεων της χώρας υποδοχής.

4.2.2. Μια τέτοια ρύθμιση θα μπορούσε να έχει ως αποτέλεσμα το ότι συστήματα εγγύησης των καταθέσεων με υψηλό επίπεδο προστασίας για υποκατάστατα αλλοδαπών ιδρυμάτων, για τα οποία ισχύει ένα όριο ασφάλειας ανταποκρινόμενο στο ελάχιστο ποσό της οδηγίας, θα πρέπει να αναλάβουν το κύριο βάρος της αποζημίωσης των καταθέσεων. Τα πιστωτικά ιδρύματα με έδρα τη χώρα υποδοχής οφείλουν να αποζημιώνουν τους κατεχόμενες των υποκαταστημάτων τα οποία στο μέλλον θα ελέγχονται μόνον από τις αρχές της χώρας προέλευσης. Βάσει της προβλεπόμενης καθιέρωσης της αρχής της χώρας προέλευσης στους κανόνες ελέγχου των τραπεζών στο σύστημα εγγύησης της χώρας υποδοχής έχει περιορισμένες δυνατότητες επιθεώρησης και ελέγχου των δραστηριοτήτων του υποκαταστήματος. Η υπαγωγή τέτοιων υποκαταστημάτων θα σήμαινε, κατά συνέπεια, ένα δυσθεώρητο κίνδυνο για τα πιστωτικά ιδρύματα εγγύησης της χώρας υποδοχής.

4.2.3. Επιπλέον θα ήταν δυνατή η καθιέρωση της ιδέας της χώρας προέλευσης και στη συμπληρωματική εγγύηση των καταθέσεων για υποκαταστήματα σε άλλες χώρες μέλη. Εφόσον οι κανόνες ανταγωνισμού απαιτούν σχετική βελτίωση της έκτασης προστασίας στη χώρα υποδοχής η οδηγία θα μπορούσε να προβλέψει ότι τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων της χώρας προέλευσης των υποκαταστημάτων

πρέπει να προσφέρουν σε μια άλλη χώρα μέλος ορισμένη εγγύηση των καταθέσεων του αυτού επιπέδου με το κρατούν εκεί με μόνη την οφειλόμενη στη χώρα αυτή εισφορά.

4.2.4. Οπωσδήποτε η προσχώρηση υποκαταστήματος ενός πιστωτικού ιδρύματος από κάποια άλλη χώρα μέλος σ' ένα σύστημα εγγύησης της χώρας υποδοχής γίνεται υπό την προϋπόθεση της τήρησης των γενικών όρων για την προσχώρηση στο εκάστοτε σύστημα εγγύησης. Σε αντίθετη περίπτωση τέτοιου είδους υποκαταστήματα θα ετύγχανον καλύτερης μεταχείρισης από ό,τι τα ημεδαπή πιστωτικά ιδρύματα τα οποία θα ήθελαν να προσχωρήσουν σ' ένα εσωτερικό σύστημα εγγύησης.

4.2.5. Επιπλέον υπάρχει και η άλλη όψη της προσαρμογής υποκαταστημάτων άλλων χωρών μελών με χαμηλότερο επίπεδο εγγύησης στο αντίστοιχο υψηλότερο της χώρας υποδοχής. Σε χώρες με χαμηλότερο επίπεδο εγγύησης των καταθέσεων έχουν αντίθετα τα υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων άλλων χωρών μελών με υψηλότερο επίπεδο εγγύησης ορισμένο πλεονέκτημα. Το πλεονέκτημα αυτό είναι αποτέλεσμα της δυνατότητας αμοιβαίας αναγνώρισης των συστημάτων ελέγχου. Παρόμοια πλεονεκτήματα αναμένεται να προκύψουν και από τη μεταφορά στη χώρα υποδοχής συστημάτων χρηματοδότησης που έχουν αναπτυχθεί στη χώρα προέλευσης καθώς και από τον υπολογισμό ορισμένων στοιχείων του ισοζυγίου στα ίδια κεφάλαια ή από τον υπολογισμό των ελάχιστων αποθεμάτων. Στην περίπτωση της εγγύησης των καταθέσεων δεν θα υπάρξουν άνισοι όροι ανταγωνισμού εφόσον τα πιστωτικά ιδρύματα παραιτηθούν οικειοθελώς από τη χρήση στη χώρα υποδοχής, της υψηλότερης εγγύησης των καταθέσεων που προσφέρει η χώρα προέλευσης. Η οδηγία πρέπει να επιτρέψει στα κράτη μέλη να επιβάλουν στα υποκαταστήματα των πιστωτικών ιδρυμάτων που προέρχονται από άλλο κράτος μέλος να παραιτηθούν από τη χρήση στη χώρα υποδοχής της μεγαλύτερης εγγύησης που προσφέρεται στη χώρα προέλευσης. Εν πάση περιπτώσει είναι απαραίτητο να προβλεφθεί ότι τα πιστωτικά ιδρύματα δεν επιτρέπεται να διαφημίζουν για τα υποκαταστήματά τους στη χώρα υποδοχής (πρβλ. 4.7) ενδεχόμενα πλεονεκτήματα που προσφέρει η υψηλότερη εγγύηση των καταθέσεων σε αυτά στη χώρα προέλευσης. Θα ήταν δυνατό να προβλεφθεί ότι τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων της χώρας εγγύησης των καταθέσεων της χώρας προέλευσης του πιστωτικού ιδρύματος παρεμβαίνουν για λογαριασμό των υποκαταστημάτων τους σε άλλες χώρες μέχρι του ποσού που ισχύει στα συστήματα εγγύησης της χώρας υποδοχής.

4.3. Εξαιρέση εκ του συστήματος εγγύησης (άρθρο 2, παράγραφος 3)

Ένα πιστωτικό ίδρυμα μπορεί υπό ορισμένες προϋποθέσεις να εξαιρεθεί του συστήματος εγγύησης. Το εν λόγω ίδρυμα υποχρεούται εντούτοις να εξασφαλίσει την εγγύηση για τη διάρκεια ενός έτους από το χρονικό σημείο της εξαίρεσης. Η ΟΚΕ φρονεί ότι είναι αυτονόητο να ευθύνεται το εν λόγω ίδρυμα για τις πιστώσεις μέχρι του χρονικού σημείου της εξαίρεσης. Τούτο θα ήταν σκόπιμο να διευκρινισθεί στην οδηγία.

4.4. Υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων από τρίτες χώρες (άρθρο 3, παράγραφος 1)

Για τα νομικά εξαρτημένα υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων από τρίτες χώρες απαιτείται η εφαρμογή της αρχής της χώρας προέλευσης. Ενδεχόμενη συμμετοχή υποκαταστημάτων από τρίτες χώρες θα επιβάρυνε ενδεχομένως με σημαντικούς κινδύνους τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Σχετικά με αυτό θα ήταν αρκετή η ενημέρωση του καταθέτη σε ό,τι αφορά την ύπαρξη ή μη μιας εγγύησης καταθέσεων και των προϋποθέσεών της.

4.4.1. Η ρύθμιση βάσει της οποίας τα κράτη μέλη δύνανται να καθορίζουν τις προϋποθέσεις για μια υποχρεωτική προσχώρηση των υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων που έχουν την κύρια έδρα τους εκτός της Κοινότητας έχει πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα.

4.4.1.1. Αποτελεί πλεονέκτημα το γεγονός ότι για λόγους αμοιβαιότητας είναι δυνατόν να μην πραγματοποιηθεί η προσχώρηση υποκαταστημάτων τρίτων χωρών ώστε το ενδιαφερόμενο τρίτο κράτος να μην απαιτεί από την πλευρά του την προσχώρηση υποκαταστημάτων κοινοτικών χωρών στα συστήματά τους πράγμα που θα σήμαινε διπλό κόστος για τα ιδρύματα. Επιπλέον, διαμέσου της μη προσχώρησης μπορεί να αποτραπεί το γεγονός ότι σε περίπτωση που, βάσει του συστήματος απαιτείται να εξευρεθεί τρόπος πληρωμής το ίδρυμα του τρίτου κράτους για λόγους επί των οποίων η χώρα υποδοχής δεν ασκεί καμία επιρροή, αποφασίζει να αποσύρει το σύνολο των κεφαλαίων από τα υποκαταστήματα στις χώρες της ΕΚ.

4.4.1.2. Αφετέρου η πείρα κατέδειξε ότι σε τέτοιες περιπτώσεις είναι ανάγκη να αποζημιωθεί ο καταθέτης για να αποτραπεί η δημιουργία σκανδάλου η οποία ενδεχομένως θα έθετε σε κίνδυνο την αξιοπιστία του όλου πιστωτικού συστήματος. Το γεγονός αυτό θα συνηγορούσε υπέρ της υποχρεωτικής προσχώρησης ή τουλάχιστον υπέρ της υποχρέωσης προσκόμισης αποδείξεων ότι υπάρχουν επαρκείς εγγυήσεις από το σύστημα της χώρας της έδρας.

4.4.1.3. Αν σταθμισθούν τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα τότε υπάρχουν πολλοί λόγοι που συνηγορούν στη μη συμπερίληψη των υποκαταστημάτων πιστωτικών ιδρυμάτων τρίτων χωρών στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για τα συστήματα εγγύησης των καταθέσεων· ωστόσο, η δεύτερη οδηγία για το συντονισμό των περί πιστωτικών ιδρυμάτων νομοθεσιών⁽¹⁾ δεν περιέχει ρύθμιση σχετικά με τα υποκαταστήματα πιστωτικών ιδρυμάτων τρίτων χωρών.

4.5. Επιστροφές σε Ecu

Στο άρθρο 7, παράγραφος 5 προβλέπεται ότι η καταβολή της αποζημίωσης βάσει της εγγύησης των καταθέσεων μπορεί να γίνει κατ'επιλογήν είτε του νομίματος του κράτους μέλους είτε σε Ecu. Στη γαλλική έκδοση της πρότασης οδηγίας στις αιτιολογικές σκέψεις της πρότασης η λέξη Ecu αναγράφεται

με κεφαλαία ενώ στην ίδια την πρόταση οδηγίας — στην έκτη σκέψη όπως και στο άρθρο 4, παράγραφοι 1 και 4 καθώς και στο άρθρο 7, παράγραφος 5 η λέξη (Ecu) αναγράφεται με μικρά. Με το διαφορετικό τρόπο γραφής επιστάται η προσοχή — αν και ασυνείδητα — στη διαφορά μεταξύ της λογιστικής μονάδας και του «νομισματικού καλαθιού» και του μεταγενέστερου κοινού νομίσματος. Οποσδήποτε επί του παρόντος και πριν από το τρίτο στάδιο της νομισματικής ένωσης φαίνεται αδιανότητη η άμεση πληρωμή σε Ecu από τα ταμεία εγγύησης των καταθέσεων.

4.6. Δικαιούχος των ποσών (άρθρο 5, παράγραφος 3)

Στην πράξη συμβαίνει ο κάτοχος του λογαριασμού να μην είναι ο δικαιούχος των ποσών που έχουν κατατεθεί στο λογαριασμό. Για το πιστωτικό ίδρυμα δεν είναι εντούτοις σαφές ποιος κρύβεται πίσω από τον κάτοχο του λογαριασμού ως δικαιούχος των ποσών, αν δηλαδή είναι ένα ή περισσότερα πρόσωπα. Συνεπώς, η εγγύηση των καταθέσεων πρέπει να καλύπτει όχι το δικαιούχο αλλά το πρόσωπο στο όνομα του οποίου ανοίχθηκε ο λογαριασμός και όταν πρόκειται για συμβολαιογράφους, στα τμήματα λογαριασμών που έχουν ανοίξει το όνομά τους. Το ποσό κάλυψης της τάξης των 15 000 Ecu θα ήταν σκόπιμο να ισχύει όχι για το συγκεντρωτικό λογαριασμό αλλά για κάθε υπολογαριασμό, εφόσον το πιστωτικό ίδρυμα ενημερωθεί εκ των προτέρων περί των δικαιολογημένων απαιτήσεων του κατόχου των υπολογαριασμών.

4.7. Απαγόρευση διαφήμισης

Στο προσχέδιο της παρούσας πρότασης οδηγίας η Επιτροπή προέβλεπε ρύθμιση μέσω της οποίας απαγορεύετο η χρήση αγγελιών διαφήμισης για συστήματα εγγύησης των καταθέσεων που αποσκοπούσαν στην προσέλκυση καταθέσεων. Η ΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της επειδή η Επιτροπή των ΕΚ διέγραψε την εν λόγω απαγόρευση διαφήμισης στην πρόταση οδηγίας. Μια τέτοιου είδους απαγόρευση της διαφήμισης της εγγύησης των καταθέσεων, πρέπει να ρυθμισθεί κατά τρόπο δεσμευτικό στην οδηγία. Ωστόσο με μια ενδεχόμενη απαγόρευση της διαφήμισης δεν είναι σκόπιμο να τίθενται περιορισμοί ως προς την ενημέρωση των πελατών πιστωτικών ιδρυμάτων σχετικά με την εγγύηση των καταθέσεών τους (έκταση, διαδικασία επιστροφής χρημάτων).

4.8. Έννοια καταθέσεων (Παράρτημα)

4.8.1. Στην περίπτωση του καταλόγου του παραρτήματος θα ήταν προτιμότερο να διατυπωθεί ως ακολούθως: «μη ονομαστικές καταθέσεις ανωνύμων καταθετών», δηλ. καταθέτες την ταυτότητα των οποίων δεν μπορεί να εξακριβώσει το πιστωτικό ίδρυμα.

4.8.2. Στον κατάλογο των συμφώνως, προς το άρθρο 4, παράγραφος 2 προαιρετικών εξαιρέσεων στο παράρτημα θα

(1) ΕΕ αριθ. L 386 της 30. 12. 1982, σ. 1.

ήταν σκόπιμο να συμπεριληφθούν ρητώς πιστώσεις υπό μορφή μεταβιβάσιμων αξιών πιστωτικών ιδρυμάτων, παρα-

στατικά καταθέσεων, τραπεζικές επιταγές, πιστωτικές επιστολές και ίδια γραμμάτια εις διαταγήν.

Βρυξέλλες, 22 Οκτωβρίου 1992.

Η Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Susanne TIEMANN

Γνωμοδότηση σχετικά με την έκθεση για τον έλεγχο εφαρμογής της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής

(92/C 332/08)

Στις 2 Απριλίου 1992, και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 198 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την έκθεση για τον έλεγχο εφαρμογής της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του την 1η Οκτωβρίου 1992 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Strauss.

Κατά την 300ή σύνοδο ομέλειας (συνεδρίαση της 21ης και 22ας Οκτωβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Η ΟΚΕ επικροτεί τις γενικές κατευθύνσεις της έκθεσης που κατήρτισε η Επιτροπή. Ο αποτελεσματικός έλεγχος της Κοινής Αλιευτικής Πολιτικής (ΚΑΠ) είναι τόσο προς το συμφέρον κάθε αλιείας όσο και του κλάδου συνολικά καθώς και των καταναλωτών οι οποίοι δικαιολογημένα αναμένουν να υπάρχει συνέχεια της προσφοράς. Προς το παρόν η γενική τήρηση των μέτρων ελέγχου της ΚΑΠ δεν είναι καθόλου ικανοποιητική.

1.2. Η σημασία της προστασίας και η ανάγκη σαφών και εφαρμόσιμων διατάξεων της ΚΑΠ εθίγη από την ΟΚΕ μόλις το προηγούμενο έτος.

1.3. Ο έλεγχος της ΚΑΠ είναι απαραίτητος για τη διατήρηση των αλιευτικών αποθεμάτων. Ο έλεγχος όμως αυτός θα υποστηριχθεί ενεργά από τους αλιείς, τους μεταφορείς και τους διανομείς μόνο αν κριθεί ότι η εφαρμογή των κανόνων είναι ορθή και πρακτική. Στην ουσία, τούτο απαιτεί μεγαλύτερη συμμετοχή και επέκταση της εξουσίας της Κοινότητας για τον προσδιορισμό και την, σε γενικές γραμμές, εναρμόνιση του τρόπου εφαρμογής της ΚΑΠ. Όσο περισσότερο διαρκούν αυτές οι σημαντικές διαφορές τόσο οι αλιείς στα επιμέρους κράτη μέλη θα πιστεύουν αναπόφευκτα ότι είναι

οι μόνοι που αντιμετωπίζονται με αυστηρότητα. Είναι ανάγκη να καταβληθούν μεγαλύτερες προσπάθειες για τη διευκρίνιση των αιτιών που οδήγησαν στη θέσπιση αυστηρών διατάξεων ώστε οι αλιείς να γίνουν πιο πρόθυμοι στη συνεργασία τους με τις αρχές.

1.4. Εφόσον εξασφαλισθούν οι απαραίτητες προσαρμογές, η ΟΚΕ αποδέχεται την αρχή της σχετικής σταθερότητας δυνάμει της οποίας ο προσδιορισμός των ΤΑC και των ποσοστώσεων εξαρτάται από τα αλιεύματα του προηγούμενου έτους. Ωστόσο, για τις προαναφερθείσες στην προηγούμενη παράγραφο αιτίες, η ΟΚΕ πιστεύει ότι είναι ενδεχομένως δύσκολο να συμβιβασθεί η αρχή της επικουρικότητας, δυνάμει της οποίας κάθε κράτος μέλος ρυθμίζει το ποσοστό του όπως αυτό το θεωρεί προσήκον, με την ανάγκη να πεισθούν οι αλιείς για την ορθότητα της ΚΑΠ.

1.5. Οι κανόνες της ΚΑΠ, σε αντίθεση με την εφαρμογή τους καλό θα ήταν να εφαρμοσθούν ενιαία σε όλα τα αλιευτικά σκάφη της Κοινότητας που αλιεύουν στα κοινοτικά ύδατα. Η ανάγκη για ταχεία εφαρμογή των κανόνων διαφέρει μεταξύ των κρατών μελών όπως και τα μέσα ελέγχου που διαθέτουν οι υπηρεσίες ελέγχου. Απαιτείται μεγαλύτερη κοινοτική παρέμβαση για την προώθηση στενού συντονισμού των ενεργειών μεταξύ των τμημάτων αυτών και για να διασφαλισθεί

μεγαλύτερη ομοιομορφία και αποτελεσματικότητα των επιβαλλομένων κυρώσεων κατά την ανακάλυψη των παραβατών των σχετικών κανόνων. Η Κοινότητα θα πρέπει να μελετήσει την εισαγωγή κοινών προγραμμάτων εκπαίδευσης για τους επιθεωρητές των κρατών μελών με σκοπό την εναρμόνιση των τεχνικών ελέγχου και τη διασφάλιση μεγαλύτερης ομοιομορφίας κατά την εφαρμογή των κανόνων. Θα ήταν σκόπιμο να αποσπασθούν μέλη των εθνικών υπηρεσιών ελέγχου για ορισμένη περίοδο στις υπηρεσίες άλλων κρατών μελών.

2. Ευθύνες της Επιτροπής και των εθνικών αρχών

2.1. Η Επιτροπή πρέπει να είναι υπεύθυνη για τη γενική διαμόρφωση της πολιτικής καθώς και για τη συνολική διαχείριση και εφαρμογή της ΚΑΠ. Εντούτοις, στο εγγύς μέλλον οι εθνικές και περιφερειακές αρχές θα πρέπει να εξακολουθήσουν να είναι υπεύθυνες για τη διαχείριση της ΚΑΠ. Η Κοινότητα πρέπει να διασφαλίσει τη στενότερη συνεργασία των αρχών αυτών, έτσι ώστε όλοι οι αλιείς της Κοινότητας και τα αλιεύματά τους να υφίστανται την ίδια μεταχείριση. Προς το παρόν οι αρχές αυτές έχουν την τάση να διατηρούν την ανεξαρτησία τους εις βάρος της αποτελεσματικής εφαρμογής των κανόνων της ΚΑΠ.

2.1.1. Η Επιτροπή πρέπει να δέχεται συνεχώς ακριβείς και επίκαιρες πληροφορίες σχετικά με τα αλιεύματα, με το είδος των σκαφών που βρίσκονται στη θάλασσα οποιαδήποτε στιγμή καθώς και την ακριβή θέση τους. Τα ανωτέρω, απαιτούν όπως εγκριθεί από την ΕΚ και τις εθνικές αρχές η εγκατάσταση συμβατών ηλεκτρονικών δικτύων πληροφόρησης. Η ΕΚ και οι εκάστοτε εθνικές αρχές μπορούν να έχουν κατ'αυτόν τον τρόπο τις ίδιες, επίκαιρες πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες στα κοινοτικά ύδατα. Θα είναι επίσης ενήμεροι για την εφαρμογή των δραστηριοτήτων όλων των σχετικών υπηρεσιών. Αυτό θα συμβάλλει σημαντικά στη στενότερη συνεργασία μεταξύ των υπηρεσιών εποπτείας.

2.2. Οι εθνικές και περιφερειακές αρχές πρέπει να ασκούν το δικαίωμα δίωξης των παραβατών στα κοινοτικά ύδατα.

2.3. Δεδομένου ότι μελλοντικά δεν θα είναι δυνατόν να ελέγχονται όλες οι εκφορτώσεις στους λιμένες, η Επιτροπή πρέπει να εξουσιοδοτηθεί για τον έλεγχο των φορτίων των εμπορευμάτων, πέραν των σημείων εκφόρτωσης. Τα φορτηγά που μεταφέρουν ιχθείς μικρότερου μεγέθους από το κανονικό και οι προμηθευτές που διακινούν τέτοιο εμπόρευμα θα πρέπει πλέον να δίδονται. Παράλληλα θα πρέπει να καταβληθούν μεγαλύτερες προσπάθειες για την ενημέρωση των καταναλωτών σε ό,τι αφορά τις συνέπειες της αγοράς ιχθύων μικρότερου μεγέθους από το κανονικό.

2.4. Τα μέτρα πρέπει να εφαρμοσθούν εξίσου σε όλα τα αλιευτικά σκάφη, ανεξαρτήτως μεγέθους. Τα ανωτέρω απαιτούν τη λήψη αυστηρότερων μέτρων στην ξηρά για την εποπτεία των μικρότερων σκαφών. Σε ό,τι αφορά τα μεγαλύτερα σκάφη, η επιβολή των μέτρων πρέπει να εξασφαλίζεται από εποπτικά δορυφορικά συστήματα.

3. Υπηρεσίες ελέγχου

3.1. Οι κοινοτικές και εθνικές υπηρεσίες ελέγχου είναι δυστυχώς ανεπαρκείς για τον εποπτικό τους ρόλο. Το παράρτημα II της έκθεσης της Επιτροπής καταδεικνύει ότι το μέγεθος των εθνικών υπηρεσιών ελέγχου διαφέρει ουσιαστικά και δε σχετίζεται με το μέγεθος του στόλου. Η Επιτροπή οφείλει να καθορίσει το λειτουργικό συντελεστή των εποπτών έναντι των αλιευτικών σκαφών, και όπου χρειάζεται να συνδράμει οικονομικά τα κράτη μέλη για την επίτευξη του εν λόγω συντελεστή. Ορισμένοι από τους τελωνειακούς υπαλλήλους που απολύονται μπορούν, ενδεχομένως, μετά από επανεκπαίδευση, να μετατεθούν σε υπηρεσίες αλιευτικού ελέγχου.

3.2. Ταυτόχρονα είναι ανάγκη να ενταθεί ο έλεγχος από τις υπηρεσίες της Επιτροπής ώστε να διασφαλισθεί ότι οι κανόνες της ΚΑΠ εφαρμόζονται και ελέγχονται ως πρέπει.

3.3. Οι κοινοτικοί έλεγχοι, θα πρέπει να διενεργούνται χωρίς να σημειώνονται οι εθνικές αρχές για τις προγραμματισμένες επιθεωρήσεις. Οι επιθεωρήσεις αυτές πρέπει να συμπληρώνονται από ένα σύστημα λογιστικών ελέγχων που θα εφαρμόζει η Επιτροπή.

4. Άδειες και έλεγχος επιτήρησης

4.1. Η εισαγωγή ενός συστήματος κοινοτικών αδειών που θα συνοδεύεται από ηλεκτρονικό έλεγχο επιτήρησης θα καθιστούσε πιο αποτελεσματική τη μετατόπιση των επιθεωρητών στη θάλασσα.

4.2. Πολλά κράτη μέλη χρησιμοποιούν ήδη αλιευτικές άδειες. Υπάρχει ένα σύστημα κοινοτικών αδειών για τα ισπανικά και τα πορτογαλικά αλιευτικά σκάφη τα οποία αλιεύουν στα ύδατα άλλων κρατών μελών. Ένα γενικό σύστημα χορήγησης αδειών θα προωθήσει μια πιο δίκαιη εφαρμογή των κοινοτικών νόμων. Θα μπορούσε επίσης να βοηθήσει την αποτελεσματικότερη εφαρμογή της ΚΑΠ εφόσον η απειλή για προσωρινή ή μόνιμη ανάκληση της άδειας μπορεί να λειτουργήσει ως μείζων ανασταλτικός παράγοντας για τους παραβάτες. Οι κανόνες που θα διέπουν την έκδοση και την ανάκληση των αδειών θα πρέπει να καθορίζονται από την Κοινότητα, τα διοικητικά θέματα όμως πρέπει να επαφίενται στα κράτη μέλη. Η ΟΚΕ μπορεί να υποστηρίξει μόνο με επιφύλαξη την προτεινόμενη άδεια, μέχρι να καταστούν γνωστές οι λεπτομέρειες των προγραμμάτων.

4.3. Για τον ευκολότερο έλεγχο των κινήσεων των σκαφών, όλα τα πλοία που υπερβαίνουν ένα ορισμένο μέγεθος καθώς και την ακτίνα λειτουργίας των εποπτικών μέσων, και αλιεύουν στα κοινοτικά ύδατα, πρέπει να φέρουν εξοπλισμό μέσω του οποίου να υπόκεινται σε επιτήρηση μέσω δορυφόρου, συμπεριλαμβανομένων και των σκαφών που αλιεύουν από τρίτες χώρες.

4.3.1. Ο υποχρεωτικός δορυφορικός εξοπλισμός θα επιτρέψει στις αρχές να ελέγχουν τα σκάφη-παραβάτες. Είναι δυνατό να θεσπισθούν νόμοι που θα καθιστούν παράνομη την αλιεία από μεγάλα σκάφη τα οποία δεν φέρουν τον απαραίτητο εξοπλισμό. Τα σκάφη αυτά μπορεί να κατασχεθούν αν

υποπέσουν στην αντίληψη των σκαφών που είναι επιφορτισμένα με την παρακολούθηση των αλιευτικών δραστηριοτήτων.

4.4. Μολονότι η εγκατάσταση του ηλεκτρονικού εποπτικού εξοπλισμού μπορεί να προσφέρει βοήθεια από πλευράς ναυσιπλοΐας, αρκετά σκάφη διαθέτουν ήδη τον απαραίτητο εξοπλισμό. Ο ηλεκτρονικός εποπτικός εξοπλισμός πρέπει να θεωρηθεί απλά ως ένα μέσο με το οποίο οι αρχές θα μπορούν να ελέγχουν την κίνηση των πλοίων. Το κόστος εγκατάστασης και λειτουργίας του εξοπλισμού αυτού πρέπει να αναληφθεί πλήρως από την Κοινότητα και τις εθνικές αρχές. Το ίδιο έχει συμβεί στο παρελθόν στα πλαίσια της ΚΓΠ, όπου οι παραγωγοί δεν επιβαρύνονται με έξοδα ελέγχου.

5. Έλεγχος του μεγέθους και της υποδύναμης ελκύσεως

5.1. Πρέπει να ασκείται μεγαλύτερος έλεγχος στους προμηθευτές μηχανών, δικτύων και άλλου τεχνικού εξοπλισμού, για την καλύτερη εφαρμογή των κοινοτικών κανονισμών. Η ισχύς των μηχανών δεν μπορεί να ελεγχθεί εν πλω ενώ οι διατάξεις του κανονισμού για την ιπποδύναμη των μηχανών δεν είναι επαρκώς σαφείς ώστε να είναι εύκολος ο έλεγχος των σκαφών στους λιμένες. Είναι επιτακτική η ανάγκη να δοθεί κοινοτικός ορισμός, ο οποίος θα επιτρέπει στις αρχές να εφαρμόζουν και να επιβάλλουν τους κανονισμούς που αφορούν τη μέγιστη ιπποδύναμη των μηχανών.

5.2. Τεχνικοί κανόνες όπως το μέγεθος των ματιών των δικτύων και η ροπή στρέψεως πρέπει να ελέγχονται τόσο κατά την πώληση όσο και με τα σκάφη επιθεώρησης.

6. Κυρώσεις

6.1. Η ΟΚΕ συμφωνεί με την Επιτροπή ότι υπάρχουν σημαντικά κενά στα νομικά θεσπίσματα και πιστεύει ότι όλες οι βελτιώσεις που προτείνονται από την Επιτροπή πρέπει να αντιμετωπισθούν ευνοϊκά. Οι υφιστάμενες κυρώσεις είναι πολύ ελαφρές σε αναλογία με τα εμπορικά οφέλη που προέρχονται από την καταπάτηση των νόμων. Οι κυρώσεις πρέπει να είναι αποτρεπτικές και πρέπει να είναι παρόμοιες για ανάλογες παραβάσεις σε όλη την κοινοτική επικράτεια.

7. Συντονιστική επιτροπή

7.1. Η επιτροπή που προτάθηκε για την επιτήρηση της ΚΑΠ φαίνεται ότι αποτελεί ένα χρήσιμο βήμα προς τα εμπρός για την επίτευξη μεγαλύτερου συντονισμού μεταξύ των κρατών μελών. Ωστόσο, ιδιαίτερο βάρος θα έχουν οι διαβουλεύσεις με όλους τους βιομηχανικούς εταίρους στα πλαίσια της επιτροπής διαχείρισης.

8. Κόστος του ελέγχου

8.1. Η ΟΚΕ γνωρίζει ότι το κόστος του ελέγχου εφαρμογής της ΚΑΠ είναι και θα συνεχίσει να είναι σχετικά υψηλό σε σύγκριση με την αξία των ιχθύων που αλιεύονται. Εντούτοις θεωρεί ότι αυτό είναι αναπόφευκτο λόγω της φύσης της αλιευτικής δραστηριότητας και της σημασίας που έχει η διατήρηση των αλιευτικών αποθεμάτων για τους αλιείς και τους καταναλωτές.

8.2. Η Κοινότητα πρέπει να συμβάλλει στην εξασφάλιση πιστώσεων σε συνάρτηση με περιοχές ευθύνης των μεμονωμένων κρατών μελών και τις δραστηριότητες των αλιευτικών σκαφών στις περιοχές που υπάγονται στη δικαιοδοσία αυτών των κρατών μελών. Θα ήταν άδικο για ορισμένες χώρες να συνεχίσουν να καταβάλλουν δυσανάλογο ποσό επί του συνολικού επιβαλλόμενου κόστους, χωρίς να βελτιωθούν οι συνεισφορές του προϋπολογισμού από την Επιτροπή.

Βρυξέλλες, 22 Οκτωβρίου 1992.

*Η Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής*
Susanne TIEMANN

**Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για τη σύναψη πρωτοκόλλου τροποποίησης της
Ευρωπαϊκής Σύμβασης περί προστασίας των ζώων στα εκτροφεία**

(92/C 332/09)

Στις 3 Ιουνίου και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 198 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του την 1η Οκτωβρίου 1992 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Wick.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα κατά την 300ή σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 22ας Οκτωβρίου 1992) την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει την πρόταση της Επιτροπής με την επιφύλαξη των κατωτέρω παρατηρήσεων.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η Κοινότητα είναι από το 1988 συμβαλλόμενο μέρος στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση της 10ης Μαρτίου 1976 για την προστασία των ζώων που εκτρέφονται για γεωργική εκμετάλλευση. Συνεπώς οφείλει να μεριμνήσει, όπως στην Κοινότητα:

- ληφθεί υπόψη και εφαρμοσθεί στο σύνολό της η σύμβαση από όλα τα κράτη μέλη, και
- μεταφερθούν οι συστάσεις, βάσει της σύμβασης, στο Κοινοτικό Δίκαιο κατά το μέτρο που είναι υποχρεωτικού χαρακτήρα.

Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι η πρόταση μπορεί να αναταποκριθεί γενικά στις υποχρεώσεις της Κοινότητας.

2.2. Η ΟΚΕ παραπέμπει στη γνωμοδότησή της σχετικά με την πρόταση για την απόφαση του Συμβουλίου για τη σύναψη αυτής της σύμβασης⁽¹⁾.

2.3. Η Κοινότητα έχει ήδη θεσπίσει το κάθετο δικαίωμα — δικές της οδηγίες — για την προστασία των ορνίθων, των χοίρων και των μόσχων. Κατ'αρχάς θα ήταν σκοπιμότερο και καταλληλότερο, αν είχε εν πρώτοις θεσπισθεί το οριζόντιο δικαίωμα — όπως η παρούσα πρόταση — και βάσει αυτών των ρυθμίσεων θεσπισθεί το κάθετο δικαίωμα, ώστε να αποφευχθούν οι διαφορές ανάμεσα στο οριζόντιο και το κάθετο δικαίωμα.

Η ΟΚΕ όμως λαμβάνει γνώση της άποψης της Επιτροπής, ότι αφού εκδοθεί η πρόταση πρέπει το κάθετο δικαίωμα που έχει εκδοθεί να επανεξετασθεί. Η ΟΚΕ λαμβάνει ως βάση, ότι θα ζητηθεί η γνωμοδότησή της σε ό,τι αφορά την ενδεχόμενη θέσπιση νέων κανονισμών.

2.4. Σύμφωνα με την άποψη της ΟΚΕ μπορούν ενδεχομένως να προκύψουν προβλήματα στην εντατική εκτροφή των ζώων. Παρατηρεί όμως, ότι οι ρυθμίσεις — σύμφωνα με τη σύμβαση — ισχύουν για τη συντήρηση, τη φροντίδα και την στέγαση των ζώων βασικά για όλες τις μορφές εκτροφής ζώων, οι οποίες περιέχονται στο άρθρο 2 σημείο 1 για τους αναφερθέντες σκοπούς γεωργικής εκμετάλλευσης.

2.5. Η ΟΚΕ συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής, ότι η Κοινότητα είναι αρμόδια να θεσπίσει ρυθμίσεις οι οποίες βαίνουν πέραν της σύμβασης. Υποστηρίζει την άποψη ότι το ανωτέρω πρέπει να επιτευχθεί εκεί όπου εμφανίζεται απαραίτητο. Επειδή στην πρόταση — όπως και στη σύμβαση — θεσπίζονται ρυθμίσεις σε πιο θεμελιώδη και γενική μορφή, θεωρούνται απαραίτητες συμπληρωματικές και επεξηγηματικές ρυθμίσεις λεπτομερούς χαρακτήρα οι οποίες θα θεσπιστούν στο κάθετο δικαίωμα που θα ακολουθήσει.

2.6. Το περιεχόμενο της σύμβασης πρέπει να υιοθετηθεί από τα συμβαλλόμενα μέρη, όπως έχει και χωρίς παρεκκλίσεις. Η ΟΚΕ παρατηρεί ότι η πρόταση της Επιτροπής δεν έχει λάβει υπόψη της το ανωτέρω σε όλα τα σημεία. Συνιστά, επομένως την συντακτική επανεξέταση της πρότασης και τέλος τη μετάφρασή της σε κάθε επίσημη γλώσσα.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Άρθρο 1 — παράγραφος 1

Η ΟΚΕ καλωσορίζει το γεγονός, ότι μέσω του καθορισμού «ελάχιστες προδιαγραφές» θα επιβληθούν σε όλα τα κράτη μέλη ενιαίοι και δίκαιοι ελάχιστοι κανόνες. Το ανωτέρω δεν αποκλείει ότι τα κράτη μέλη θα μπορούν να θεσπίσουν ρυθμίσεις με αυστηρότερο χαρακτήρα.

3.2. Άρθρο 1 — παράγραφος 2

Χρειάζεται να εξετασθεί, αν το σημείο 2 πρέπει να διατυπωθεί διαφορετικά ώστε να οριοθετηθεί σαφώς ο τομέας των ζώων που εκτρέφονται για εκμετάλλευση από το είδος της προστασίας για τα ζώα.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 204 της 30. 8. 1976, σ. 26.

3.3. Άρθρο 2 — παράγραφος 3

Σύμφωνα με τον ορισμό στη σύμβαση, το κείμενο πρέπει να διατυπωθεί ως εξής:

«Σύστημα εντατικής εκτροφής: σύστημα αγροτικής οικονομίας, σύμφωνα με το οποίο τα ζώα διατηρούνται σε τέτοιους αριθμούς ή σε τέτοιο στενό χώρο ή κάτω από τέτοιες συνθήκες, ώστε η υγεία τους και η ευζωία τους να εξαρτάται από συχνό ανθρώπινο έλεγχο.»

Η ΟΚΕ σε αυτό το παράδειγμα εφιστά την προσοχή στο γεγονός, ότι με τη διατύπωση της πρότασης της Επιτροπής προκαλούνται επίσης ουσιώδεις αλλαγές. Επίσης, η ΟΚΕ υπολογίζει ότι, μαζί με την εφαρμογή των αναγκαίων ρυθμίσεων της ευρωπαϊκής σύμβασης πρέπει επίσης να θεσπισθούν, σε ό,τι αφορά την εντατική φύλαξη, λεπτομερείς και αυστηρές ρυθμίσεις οι οποίες να προστατεύουν και το περιβάλλον. Στο σημείο αυτό πρέπει επίσης να συμπεριληφθούν ορισμένες μορφές εντατικής φύλαξης στα εκτροφεία και έξω στην ύπαιθρο.

3.4. Άρθρο 8

Στο γερμανικό κείμενο αντί για «ένταση του θορύβου στους σταύλους» να διατυπωθεί «ένταση του θορύβου στους τόπους εκτροφής».

3.5. Άρθρο 11

Κατά τη θανάτωση των ζώων πρέπει, αφενός στο «πληγωμένο ζώο» και αφετέρου στα «υπόλοιπα ζώα», να μην προξενούνται πόνοι ή οδύνες που είναι δυνατόν να αποφευχθούν. Στα «υπό-

λοιπα ζώα» το ανωτέρω μπορεί να αποφευχθεί μόνο αν η θανάτωση του πληγωμένου ζώου δεν πραγματοποιείται στο μέρος όπου ζει με τα άλλα ζώα ή δεν γίνεται παρουσία τους. Το σημείο αυτό πρέπει να διατυπωθεί σαφώς στους τρόπους εφαρμογής.

3.6. Άρθρο 13 σε σχέση με τα άρθρα 16 και 17

Η ΟΚΕ παρατηρεί, ότι η προτεινόμενη μορφή που αφορά τη διαδικασία της εν λόγω επιτροπής παρεκκλίνει ριζικά από την μέχρι στιγμής επιλεγείσα διαδικασία στις κτηνιατρικές ρυθμίσεις. Δεν ασκείται κατ'ουδένα τρόπο καμία πολιτική επιρροή στον καθορισμό των ιδιαίτερων απαραίτητων μέτρων.

Οι συστάσεις που καταρτίστηκαν και ψηφίστηκαν από τη μόνιμη επιτροπή για την εφαρμογή της σύμβασης αναφέρονται — όπως έχει δείξει το παρελθόν — επί το πλείστον σε λεπτομερείς απαιτήσεις οι οποίες δεν λαμβάνουν υπόψη τον ανταγωνισμό ενδιαφερομένων μερών στα κράτη μέλη. Πρέπει στο σημείο αυτό να αποδειχθεί επισταμένως, αν και με ποιο τρόπο η Κοινότητα οφείλει να υιοθετήσει τις εν λόγω συστάσεις. Κατά τη λήψη των σημαντικών αποφάσεων πρέπει επίσης να παραχωρηθεί στα κράτη μέλη το δικαίωμα διαβουλεύσεων. Η προτεινόμενη διαδικασία όμως προβλέπει μόνο μία διαδικασία διαβουλεύσεων των κρατών μελών. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι είναι σημαντικό να ληφθούν στο σημείο αυτό αποφάσεις από το Συμβούλιο ή τουλάχιστον από τη μόνιμη κτηνιατρική επιτροπή.

Η ΟΚΕ λαμβάνει ως βάση, ότι κατά την εισαγωγή ζώων από τρίτες χώρες πρέπει να αποδεικνύεται ότι τηρούνται οι σχετικοί κανονισμοί που αφορούν την προστασία των ζώων που εκτρέφονται για γεωργική εκμετάλλευση.

Βρυξέλλες, 22 Οκτωβρίου 1992.

Η Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Susanne TIEMANN

Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για τη σύναψη πρωτοκόλλου τροποποίησης της Ευρωπαϊκής Σύμβασης περί προστασίας των ζώων στα εκτροφεία

(92/C 332/10)

Στις 24 Ιουνίου 1992 και σύμφωνα με το άρθρο 198 της συνθήκης ΕΟΚ το συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της ΟΚΕ για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του την 1η Οκτωβρίου 1992 με βάση την εισήγηση του κ. Wick.

Κατά την 300ή σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 22ας Οκτωβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει την πρόταση της Επιτροπής με την επιφύλαξη των κατωτέρω παρατηρήσεων.

— την αποφυγή οδύνης των ζώων η οποία μπορεί να προβλεφθεί, μέσω της μετατροπής του φαινότυπου ή του γονότυπου στα πλαίσια ενός προγράμματος αναπαραγωγής,

2. Παρατηρήσεις

— την απαγόρευση χορήγησης μη εγκεκριμένων ουσιών για τη διατροφή των ζώων,

2.1. Η Κοινότητα είναι συμβαλλόμενο μέρος της ευρωπαϊκής σύμβασης της 10ης Μαρτίου 1976 και συνεπώς οφείλει να αποδεχθεί το πρωτόκολλο τροποποίησης της σύμβασης που εξέδωσε η επιτροπή υπουργών του Συμβουλίου της Ευρώπης στις 15 Νοεμβρίου 1992.

— την απαίτηση θανάτωσης των ζώων στο εκτροφείο με σωστό τρόπο.

2.2. Η ΟΚΕ καλωσορίζει τις προβλεπόμενες αλλαγές οι οποίες βασίζονται στις εμπειρίες που συγκεντρώθηκαν εν τω μεταξύ, ειδικότερα:

2.3. Η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι το κύριο περιεχόμενο του πρωτοκόλλου τροποποίησης της πρότασης της Επιτροπής για την κατάρτιση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με την προστασία των ζώων στα εκτροφεία [έγγρ. COM(92) 192 τελικό] έχει ήδη γίνει αποδεκτό. Συνεπώς, η ΟΚΕ παραπέμπει για τα υπόλοιπα στη γνωμοδότησή της σε ό,τι αφορά την εν λόγω πρόταση της Επιτροπής.

— τη συνεκτίμηση ενδεχόμενων μέτρων στη βιοτεχνολογία σε ό,τι αφορά την εκτροφή των ζώων,

Βρυξέλλες, 22 Οκτωβρίου 1992.

Η Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Susanne TIEMANN

Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου που τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 3687/91 περί κοινής οργάνωσης αγοράς στον τομέα των προϊόντων αλιείας και που τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 2658/87 για τη δασμολογική και στατιστική ονοματολογία και το κοινό δασμολόγιο⁽¹⁾

(92/C 332/11)

Στις 24 Ιουνίου 1992 και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 198 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του την 1η Οκτωβρίου 1992 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Silva.

Κατά την 300ή σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 21ης και 22ας Οκτωβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Η παρούσα πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου έχει ως στόχο την τροποποίηση των κανονιστικών διατάξεων σχετικά με την κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα των προϊόντων αλιείας και το κοινό δασμολόγιο, έτσι ώστε στους κανονισμούς του Συμβουλίου να αναγνωρισθεί ξεχωριστά το «σουρίμι» και τα «παρασκευάσματα από σουρίμι».

1.2. Τα ελάχιστα διαθέσιμα στοιχεία δεικνύουν ότι η Κοινότητα αποτελεί έναν καθαρό εισαγωγέα των προϊόντων αυτών, και εκτιμάται ότι οι εισαγωγές ανέρχονται σε 15 000 έως 20 000 τόννους ανά έτος και προέρχονται κυρίως από τις ΗΠΑ, την Ιαπωνία και την Κορέα. Η μεταποιητική βιομηχα-

νία της Κοινότητας δεν έχει ακόμα κατορθώσει να παράγει σουρίμι ποιότητας και το χρησιμοποιεί ως εισαγόμενη πρώτη ύλη για την παραγωγή των παρασκευασμάτων με βάση το σουρίμι.

1.3. Λαμβανομένης υπόψη της αύξησης τόσο σε κοινοτικό όσο και σε διεθνές επίπεδο της κατανάλωσης και της παραγωγής των προϊόντων αυτών που έχουν ως βάση τους ιχθείς, ο παρών κανονισμός επιδιώκει τη δημιουργία συνθηκών για καλύτερη γνώση και μεγαλύτερο έλεγχο του εμπορίου των προϊόντων αυτών καθώς και των τάσεων σε ό,τι αφορά τις τιμές της αγοράς.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει την παρούσα πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 158 της 25. 6. 1992, σ. 21.

Βρυξέλλες, 22 Οκτωβρίου 1992.

Η Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Susanne TIEMANN

Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου σχετικά με τη λογιστική μονάδα και τις τιμές μετατροπής που πρέπει να εφαρμόζονται βάσει της κοινής γεωργικής πολιτικής⁽¹⁾

(92/C 332/12)

Στις 27 Ιουλίου 1992 και βάσει των διατάξεων του άρθρου 198 της συνθήκης ΕΟΚ, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της ΟΚΕ για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας που επιφορτίστηκε με την προετοιμασία των εργασιών για το θέμα υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του την 1η Οκτωβρίου 1992 (εισηγητής: ο κ. Schnieders).

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα κατά την 300ή σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 22ας Οκτωβρίου 1992), την ακόλουθη γνωμοδότηση.

Εισαγωγή

- Η Επιτροπή αποβλέπει με την πρόταση στην κατάργηση του switch-over (μεταφορά των αποτελεσμάτων) και της νομισματικής εξίσωσης.
- Οι γεωργικές τιμές μετατροπής διατηρούνται και προσαρμόζονται με ταχύτητα στις νέες κεντρικές ισοτιμίες.
- Συνεπώς, πρέπει να αναμένονται εκ νέου μεταβολές τιμών στα κράτη μέλη, μειώσεις κατά τις ανατιμήσεις, αυξήσεις κατά τις υποτιμήσεις.
- Προβλέπεται μια δυνατότητα εξίσωσης μόνο στην περίπτωση υποχώρησης τιμών και εισοδημάτων σε ποσοστό ανώτερο του 2%. Κατ'έτος μειώνονται κατά 2%.
- Επίσης διευρύνεται η χρήση της Ecu στο γεωργικό τομέα.

Γενικές παρατηρήσεις

Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει την πρόταση και διατυπώνει τις ακόλουθες παρατηρήσεις. Η ΟΚΕ επικρίνει το ότι η Επιτροπή υποβάλλει τόσο αργά μια πρόταση που θα αρχίσει να ισχύει την 1η Ιανουαρίου 1993.

1. Καταρχή με την υλοποίηση της εσωτερικής αγοράς πρέπει να υπάρξει μεγαλύτερη σταθερότητα στις ισοτιμίες των κοινοτικών νομισμάτων.

Οι πρόσφατες εξελίξεις στην αγορά συναλλάγματος έχουν καταδείξει ότι μέσω εσωτερικών και εξωτερικών επιρροών (έντονη μείωση της ισοτιμίας του δολλαρίου) το ΕΝΣ, και τα νομίσματα που «αλληλοσυνδέονται, στο σύστημα, επηρεάζο-

νται, με διαφορετικό τρόπο. Η ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς δεν σημαίνει απαραίτητα και το τέλος των νομισματικών διακυμάνσεων.

2. Η Επιτροπή επιβεβαιώνει αυτή την άποψη, επειδή και μετά την καθιέρωση της εσωτερικής αγοράς θεωρεί ότι θα είναι αναγκαίο ένα σύστημα εξίσωσης.

Η κατάργηση του ως σήμερα ισχύοντος συστήματος των νομισματικών εξισωτικών ποσών και του αποκαλούμενου «switch — over» (μεταφορά των αποτελεσμάτων) θα έχουν σαν συνέπεια ότι θα υπάρξουν και πάλι μειώσεις τιμών και ενισχύσεις λόγω νομισματικών ανατιμήσεων.

Υπό την παρούσα μορφή, η πρόταση της Επιτροπής θέτει σε μειονεκτική θέση τους παραγωγούς των χωρών που ανατιμούν τα νομίσματά τους, εκτός βεβαίως εάν καταβληθούν ικανοποιητικές αντισταθμίσεις.

3. Η ΟΚΕ καλεί συνεπώς την Επιτροπή να περιορίσει κατά 2% το όριο της «ευαισθησίας» των αντισταθμίσεων και να εκτείνει την πληρωμή σε ένα πλήρες έτος.

4. Στο μέλλον, οι αποφάσεις που μέχρι στιγμής λαμβάνονταν από το Συμβούλιο θα διεκπεραιώνονται από την Επιτροπή στα πλαίσια της διαδικασίας της διοικητικής επιτροπής. Η ΟΚΕ εκφράζει την επιθυμία, όπως οι αποφάσεις που έχουν πολιτική σημασία παραμένουν στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου.

5. Η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να υποβάλει προτάσεις με τις οποίες να εμποδίζεται η αδικαιολόγητη μείωση των αντισταθμιστικών ποσών και ενισχύσεων σε εθνικό νόμισμα.

6. Η ΟΚΕ καλεί συνεπώς την Επιτροπή να επανεξετάσει τις προθεσμίες προσαρμογής για την ευθυγράμμιση που πρόκειται να ισχύουν στο μέλλον.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 188 της 25. 7. 1992, σ. 23.

Βρυξέλλες, 22 Οκτωβρίου 1992.

Η Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Susanne TIEMANN

Γνωμοδότηση για τις ΜΜΕ και τις βιοτεχνίες

(92/C 332/13)

Στις 26 Μαρτίου 1992, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε, σύμφωνα με το άρθρο 20, παράγραφος 4 του Εσωτερικού Κανονισμού της, να εκδώσει γνωμοδότηση με θέμα: ΜΜΕ και βιοτεχνίες.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των εργασιών, εξέδωσε τη γνωμοδότησή του στις 30 Σεπτεμβρίου 1992, με βάση την εισήγηση του κ. Schleyer.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή κατά την 300ή σύνοδο ολομελείας της (συνεδρίαση της 22ας Οκτωβρίου 1992), υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Στις 27 Μαΐου 1991 το Συμβούλιο υιοθέτησε ψήφισμα για το πρόγραμμα δράσης που αφορά τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) συμπεριλαμβανομένων των βιοτεχνιών⁽¹⁾.

1.1.1. Με βάση την απόφασή του 89/490/ΕΟΚ της 28ης Ιουλίου 1989 για τη βελτίωση του περιβάλλοντος των επιχειρήσεων και την προώθηση της ανάπτυξης των επιχειρήσεων, και ιδίως των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στην Κοινότητα⁽²⁾ καθώς και τα εγκριθέντα μέσα για τις ήδη αναληφθείσες δράσεις, το Συμβούλιο επιβεβαιώνει την κοινή βούληση για την επίτευξη πραγματικής προόδου στον τομέα της πολιτικής για τις ΜΜΕ και τονίζει την ανάγκη να ληφθούν υπόψη τα τελικά συμπεράσματα της κοινοτικής διάσκεψης για τις βιοτεχνίες και μικρές επιχειρήσεις (12 και 13 Οκτωβρίου 1990 στην Avignon — Πρβλ. Euro-Info 46/92/ΓΕΡ Ιαν/Φεβ. 1992, σ. 5. Τα έγγραφα της διάσκεψης δημοσιεύθηκαν σε μια συλλογή η οποία διανεμήθηκε σε όλες τις εθνικές και ευρωπαϊκές βιοτεχνικές οργανώσεις οι οποίες έλαβαν μέρος στη διάσκεψη της Avignon — Ευρωπαϊκή διάσκεψη βιοτεχνιών). Η ΟΚΕ ωστόσο επισημαίνει ότι στη διάσκεψη δε συμμετείχαν, δυστυχώς, όλες οι εκπροσωπούμενες στην ΟΚΕ κατηγορίες. Επιπλέον, η Επιτροπή παρέλειψε, μέχρι τώρα, να δημοσιεύσει τα έγγραφα της διάσκεψης.

1.2. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή με τη γνωμοδότηση πρωτοβουλίας της επιθυμεί να δώσει ερεθίσματα στην Επιτροπή των ΕΚ για την υλοποίηση της απόφασης του Συμβουλίου. Παράλληλα κρίνεται αναγκαία, ενόψει της πραγματοποιούμενης κατά το δεύτερο ήμισυ του έτους 1992 εκτίμησης του εκπνέοντος το 1993 προγράμματος δράσης για τις ΜΜΕ⁽³⁾, η επεξεργασία κατευθυντήριων αρχών για τη μελλοντική διαμόρφωση της κοινοτικής πολιτικής σχετικά με τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις αφού ληφθεί ιδιαίτερα υπόψη η οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη των βιοτεχνιών.

1.3. Η ΟΚΕ σε πολλές γνωμοδοτήσεις της τόνισε την οικονομική και κοινωνική σημασία των ΜΜΕ για την Κοινότητα. Με την ευκαιρία αυτή υπογραμμίστηκε η σημασία της συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων στην ανάπτυξη μιας κοινοτικής πολιτικής για τις ΜΜΕ και ενθαρρύνθηκε η Επιτροπή

να δώσει τη δέουσα βαρύτητα στα ιδιαίτερα προβλήματα μεμονωμένων κλάδων, πέραν των πτυχών του μεγέθους των επιχειρήσεων. Η ΟΚΕ συμπεριλαμβάνει τις συστάσεις αυτές στη γνωμοδότηση πρωτοβουλίας της συμπληρώνοντας αυτές με παρατηρήσεις για τον τομέα της βιοτεχνίας.

1.3.1. Λαμβάνεται, σχετικά, υπόψη η δεύτερη έκθεση της Επιτροπής για την εφαρμογή της απόφασης του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 1989 (η έκθεση αφορά το έτος 1991)⁽⁴⁾ και η πρώτη έκθεση της Επιτροπής για τα διάφορα κοινοτικά προγράμματα που δεν καλύπτονται βέβαια από την απόφαση αυτή αλλά ενδιαφέρουν άμεσα τις ΜΜΕ και τις βιοτεχνίες⁽⁵⁾ (η έκθεση καλύπτει την περίοδο μεταξύ Ιουνίου 1989-Δεκεμβρίου 1990), καθώς και την απόφαση του Συμβουλίου της 17ης Ιουνίου 1992 για κοινοτικές δράσεις στήριξης επιχειρήσεων, ιδίως των ΜΜΕ συμπεριλαμβανομένων και των βιοτεχνιών⁽⁶⁾.

2. Η ιστορική εξέλιξη της κοινοτικής επιχειρηματικής πολιτικής για τις ΜΜΕ συμπεριλαμβανομένων των βιοτεχνιών

2.1. Στη συνθήκη της Ρώμης δεν προβλέπεται ρύθμιση για μια κοινοτική επιχειρηματική πολιτική. Η πολιτική αυτή αναπτύχθηκε κατά τη δεκαετία του '80 κατά τη συγκεκριμένοποίηση του προγράμματος για την εσωτερική αγορά της Λευκής Βίβλου και τη σύλληψη νέων κοινοτικών πολιτικών. Η ανάπτυξη της εν λόγω πολιτικής είχε ως στόχο τη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για τις κοινοτικές επιχειρήσεις, με ταυτόχρονη τήρηση της αρχής της επικουρικότητας και παράλληλα την εξασφάλιση ίσων ευκαιριών για τις ΜΜΕ στην εσωτερική αγορά.

2.2. Η πολιτική αυτή απόκτησε το 1986 νομική βάση με το πρώτο πρόγραμμα δράσης για τις ΜΜΕ⁽⁷⁾ και στη συνέχεια με την έκδοση σχετικής απόφασης από το Συμβούλιο, το 1989⁽⁸⁾, καθιερώθηκε ως κοινοτική πολιτική για τις επιχειρήσεις, χρηματοδοτούμενη με τις ανάλογες πιστώσεις (1990-1993 110 εκατ. Ecu). Της καθιέρωσης της ανωτέρω πολιτικής προηγήθηκαν:

— το «Ευρωπαϊκό έτος ΜΜΕ και βιοτεχνιών» (1983),

⁽⁴⁾ Έγγρ. SEC(92) 764 τελικό της 11. 6. 1992.

⁽⁵⁾ Έγγρ. SEC(92) 704 της 26. 5. 1992.

⁽⁶⁾ ΕΕ αριθ. C 178 της 15. 7. 1992.

⁽⁷⁾ ΕΕ αριθ. C 287 της 14. 11. 1986, σ. 1.

⁽⁸⁾ ΕΕ αριθ. L 239 της 16. 8. 1989, σ. 33.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 146/3 της 5. 6. 1991, σ. 3.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 239 της 16. 8. 1989, σ. 33.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 287 της 14. 11. 1986, σ. 1.

- η δημιουργία διακομματικής ομάδας εργασίας για τις ΜΜΕ στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (1984),
- ο ορισμός ενός μέλους της Επιτροπής ως αρμοδίου για την «Πολιτική για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις» (1986),
- η δημιουργία της Task Force ΜΜΕ στην Επιτροπή των ΕΚ (1986),
- το «Πρόγραμμα δράσης για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις» (απόφαση του Συμβουλίου της 3ης Νοεμβρίου 1986) καθώς και
- τη δημιουργία της Γενικής Διεύθυνσης XXIII με αντικείμενο την πολιτική για τις επιχειρήσεις, το εμπόριο, τον τουρισμό και τις γενικές οικονομικές υποθέσεις (1989).

2.3. Τον Ιούνιο 1991 το Συμβούλιο υιοθέτησε υπό τον τίτλο «Μια νέα διάσταση για τις ΜΜΕ⁽¹⁾» τις σημερινές κατευθυντήριες αρχές της ευρωπαϊκής πολιτικής επιχειρήσεων και αύξησε σημαντικά τις πιστώσεις με τη διάθεση του συμπληρωματικού ποσού των 25 εκατ. Ecu φθάνοντας το συνολικό ποσό των 135 εκατ. Ecu.

2.4. Η κοινοτική επιχειρηματική πολιτική για τις ΜΜΕ και τις βιοτεχνίες παραμένει, και μετά τη συνθήκη του Μάαστριχτ για την Ευρωπαϊκή Ένωση, στόχος κατά προτεραιότητα των κρατών μελών. Σύμφωνα με το άρθρο 130 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση, η Κοινότητα επιδιώκει τη δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος, τη δημιουργία και την ανάπτυξη των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων (άρθρο 118 Α της συνθήκης για την ΕΕ καθώς και άρθρο 2, παράγραφος 2 του πρωτοκόλλου του Μάαστριχτ που συνήχθη από τα ένδεκα κράτη μέλη για την κοινωνική πολιτική της ΕΕ). Αφετέρου, με τη θέσπιση ελάχιστων προδιαγραφών για την προστασία της υγείας και ασφάλειας των εργαζομένων δεν επιτρέπεται η δυσμενής μεταχείριση των εργαζομένων στις ΜΜΕ με τρόπο που δεν δικαιολογείται από τις περιστάσεις (δήλωση για το πρωτόκολλο σχετικά με το άρθρο 2, παράγραφος 2 των συμβαλλόμενων μερών για πρωτόκολλο)⁽²⁾. Η ΟΚΕ επί του παρόντος λαμβάνει γνώση της προαναφερθείσας νομικής θέσης της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση και επιφυλάσσεται να εκδώσει σχετική αναλυτική γνωμοδότηση.

2.5. Η έννοια, η δομή, η ικανότητα απόδοσης και οι προϋποθέσεις λειτουργίας των βιοτεχνιών διαφέρουν ουσιαστικά από κράτος σε κράτος. Η κατάσταση αυτή έγινε αφορμή, στην πρώτη ευρωπαϊκή διάσκεψη για τις βιοτεχνίες που πραγματοποιήθηκε στην Αβignon, για την υιοθέτηση κοινοτικών μέτρων υπέρ των ευρωπαϊκών βιοτεχνιών και ιδίως στους τομείς του δικαίου εγκατάστασης, της ελεύθερης παροχής

υπηρεσιών, της επαγγελματικής εκπαίδευσης και επιμόρφωσης, της πρόσβασης στις νέες τεχνολογίες και της εφαρμογής τους, της πρόσβασης σε νέες αγορές καθώς και την απόκτηση γνώσεων σχετικά με τον ευρωπαϊκό χώρο για τις βιοτεχνίες.

2.6. Η υποβληθείσα από το Λουξεμβούργο το οποίο ασκούσε την Προεδρία του Συμβουλίου και υιοθετηθείσα, ομόφωνα, στις 27 Μαΐου 1991 από το Συμβούλιο «Απόφαση σχετικά με το πρόγραμμα δράσης για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις και τις βιοτεχνίες»⁽³⁾ καθώς και τα τελικά συμπεράσματα και προτάσεις της διάσκεψης της Αβignon αποτελούν το γενικό πλαίσιο για το πρώτο ειδικό κοινοτικό πρόγραμμα δράσης για τη βελτίωση των προϋποθέσεων σε ό,τι αφορά τη λειτουργία των βιοτεχνιών και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων⁽⁴⁾.

2.6.1. Το πρόγραμμα δράσης περιλαμβάνει οκτώ θεματικούς τομείς και αποσκοπεί στο να καταστήσει δυνατή μια καλύτερη πρόσβαση στις ΜΜΕ και τις βιοτεχνίες σε όλα τα κοινοτικά προγράμματα. Προωθούνται επαφές μεταξύ των επαγγελματικών οργανώσεων για την ανταλλαγή πληροφοριών, τη συνεργασία και τη δικτύωσή τους. Η συνεργασία μεταξύ βιοτεχνιών και μικρών επιχειρήσεων, κυρίως σε παραμεθόριες περιοχές, θα υποστηριχθεί όπως και οι δράσεις για τη βελτίωση του επιπέδου διαχείρισης. Το πρόγραμμα δράσης βρίσκεται στη φάση της αξιολόγησης. Τα πρώτα αποτελέσματα της ανωτέρω αξιολόγησης αναμένονται περί τα τέλη του έτους.

2.7. Το πρόγραμμα αυτό πρόκειται να ολοκληρώσει τα υφιστάμενα μέτρα τα οποία οι ΜΜΕ και οι βιοτεχνίες μπορούν να εκμεταλλευθούν στους παρακάτω τομείς, ήτοι: την πληροφόρηση (Ευρωπαϊκά Κέντρα Πληροφόρησης), συνεργασία (BRE, BC-NET, Europartenariat, Interprise), την Εκπαίδευση και την επιμόρφωση (Force, Euroform, Lingua, Sesam) και την τεχνολογική ανάπτυξη (Brite/Euram, Value, Sprint, Craft). Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Λισσαβώνας ζήτησε από το Συμβούλιο να προωθήσει την ενισχυμένη συμμετοχή των ΜΜΕ στα κοινοτικά προγράμματα έρευνας και καινοτόμων τεχνολογιών⁽⁵⁾.

3. Η θέση που κατέχουν οι ΜΜΕ και οι βιοτεχνίες στην εθνική νομοθεσία

α) ΜΜΕ

3.1. Ο κεντρικός ρόλος των ΜΜΕ από οικονομικής και κοινωνικής απόψεως στην Κοινότητα δεν οφείλεται μόνο στο μεγάλο ποσοστό παραγωγής και απασχόλησης που αναλογεί στις επιχειρήσεις αυτές αλλά επίσης στις υπέρμετρες δυνατότητες για τη δημιουργία και τη διατήρηση θέσεων εργασίας και την εφαρμογή καινοτομιών καθώς και την ευέλικτη προσαρμογή στη δυναμική της αγοράς. Οι ΜΜΕ έχουν θεμελιώδη σημασία για την περιφερειακή ανάπτυξη. Αποτελούν το «ελιξίριο» κάθε δυναμικής οικονομίας· η ανεπαρκής ανάπτυξή τους οδηγεί σε οικονομική στασιμότητα.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 146 της 5. 6. 1991, σ. 3.

⁽⁴⁾ ΕΕ αριθ. C 334 και S 245 της 28. 12. 1991.

⁽⁵⁾ Γραφείο της Επιτροπής των ΕΚ στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, Κοινοτικά Νέα αριθ. 7 της 1ης Ιουλίου 1992, Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, Λισσαβόνα, 26 και 27 Ιουνίου 1992, τα αποτελέσματα της Προεδρίας, σημείο Γ 3.4.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. L 175 της 4. 7. 1991, σ. 32.

⁽²⁾ Συμβούλιο των ΕΚ/Επιτροπή των ΕΚ, συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση, Λουξεμβούργο 1992.

3.2. Η δημιουργία ευνοϊκού περιβάλλοντος για την ενίσχυση της ανταγωνιστικής ικανότητας των ΜΜΕ συμπεριλαμβάνεται μεταξύ των στόχων προτεραιότητας της Κοινότητας ενόψει της υλοποίησης της εσωτερικής αγοράς και της εμβάθυνσης της ευρωπαϊκής ενοποίησης⁽¹⁾.

3.3. Ο συνολικός αριθμός των επιχειρήσεων (εκτός της πρωτεύουσας γεωργικής παραγωγής) στις δώδεκα χώρες μέλη υπολογίστηκε σε 11,6 εκατ., ενώ ο αριθμός των απασχολούμενων στις επιχειρήσεις αυτές ανέρχεται σε 80,7 εκατ. Το 92 % των επιχειρήσεων αυτών είναι μικρές (από 0 έως 9 εργαζόμενους), το 7,9 % μικρές (από 10 έως 99 εργαζόμενους) ή μεσαίες (από 100 έως 499 εργαζόμενους). Το ποσοστό των πολύ μικρών και των ΜΜΕ στην απασχόληση εγγίζει αντίστοιχα το 29 % και 41 % ενώ το μερίδιό τους στον κύκλο υπηρεσιών αντίστοιχα το 22 % και 48,5 %. Ο μέσος όρος του μεγέθους επιχειρήσεων στην ΕΚ ήταν 7 εργαζόμενοι. Οι βόρειες χώρες μέλη της ΕΚ εμφανίζουν έναν σχετικά υψηλό αριθμό ΜΜΕ ενώ οι νότιες έναν υψηλό αριθμό πολύ μικρών επιχειρήσεων⁽²⁾.

β) Η βιοτεχνία

3.4. Επί του παρόντος δεν υφίσταται κοινός αναγνωρισμένος ορισμός της έννοιας των πολύ μικρών και των ΜΜΕ, πράγμα που κατά τη γνώμη της ΟΚΕ αλλά και της Επιτροπής δεν είναι αναγκαίο. Συναντώνται ορισμοί που διαφέρουν ανάλογα με το κράτος και την επιχείρηση [βλέπε έκθεση της Επιτροπής στο Συμβούλιο σχετικά με τον ορισμό ΜΜΕ, SEC(92) 351 τελικό της 29ης Απριλίου 1992, σελ. 2: «Δεν υπάρχει απόλυτος ορισμός για τις ΜΜΕ. Το ερώτημα για τον ορθό ορισμό αποκτά σημασία μόνο όταν κατά τη λήψη ενός μέτρου πρέπει να γίνει διαχωρισμός μιας κατηγορίας επιχειρήσεων βάσει του «μεγέθους» έναντι άλλων κατηγοριών. Τα κριτήρια διαφοροποίησης εξαρτώνται από τους τιθέμενους στόχους»]· η ποικιλία των ορισμών εμφανίζεται επίσης στα διάφορα μέτρα της ΕΚ υπέρ των ΜΜΕ⁽³⁾.

3.5. Μολονότι η βιοτεχνία δεν αναφέρεται ξεχωριστά στη στατιστική «Επιχειρήσεις στην Ευρώπη» εντούτοις θα ήτο δυνατόν να συνυπολογισθεί σημαντικό μέρος των πολύ μικρών επιχειρήσεων και ένα μεγάλο μέρος των ΜΜΕ στις βιοτεχνίες. Ο αριθμός των βιοτεχνικών επιχειρήσεων στην ΕΚ κυμαίνεται μεταξύ 3,9 και 5 εκατ. επιχειρήσεων.

3.6. Το μέγεθος, ο αριθμός των εργαζομένων και το ύψος του κύκλου εργασιών είναι στοιχεία κατάλληλα, μόνο υπό ορισμένες προϋποθέσεις για τη διάκριση μεταξύ βιοτεχνιών και πολύ μικρών και ΜΜΕ (υπάρχουν για παράδειγμα στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας βιοτεχνικές επιχειρήσεις με 350 και άνω εργαζόμενους αλλά και βιομηχανικές επιχειρήσεις με λιγότερο από 10 εργαζόμενους. Ως προς

αυτό διαφέρει η νομική θέση στη Γερμανία π.χ. από της κρατούσας στη Γαλλία όπου η βιοτεχνία ορίζεται διά νόμου να έχει ορισμένο μέγεθος. Σε περίπτωση που ο αριθμός εργαζομένων υπερβαίνει τον κεκανονισμένο, τότε η επιχείρηση υπάγεται αυτόματα στις βιομηχανικές επιχειρήσεις. Στο Λουξεμβούργο επίσης δεν υπάρχει ποσοτικός περιορισμός όσον αφορά το μέγεθος της βιοτεχνικής επιχείρησης). Η έννοια βιοτεχνία ως κριτήριο ποιότητας συνδέεται με την ατομική απόδοση που προσφέρεται τόσο στους ιδιώτες καταναλωτές όσο και στη βιομηχανία, το εμπόριο και το δημόσιο τομέα, ενώ παράλληλα η βιοτεχνία χρησιμοποιείται ευρέως για την εφαρμογή των πλέον σύγχρονων τεχνικών και μεθόδων κατασκευής και μεταποίησης στην οικονομία των επιχειρήσεων (NC/CNC, CAD/CAM-Τεχνολογία επικουρούμενη από ηλεκτρονικό υπολογιστή, Ηλεκτρονικοί υπολογιστές, εμπορία, κ.ά.). Άλλα συνήθη χαρακτηριστικά γνωρίσματα βιοτεχνικών επιχειρήσεων είναι μ.ά.:

- το προσωπικό της εταιρικής περιουσίας και της διεύθυνσης,
- ο στενός σύνδεσμος οικογένειας και επιχείρησης,
- η νομική και χρηματοδοτική αυτονομία έναντι μεγάλων επιχειρήσεων,
- η ως επί το πλείστον προσωπική εργασία των ιδιοκτητών της επιχείρησης,
- ο εντατικός ρυθμός της εργασίας τελειοποίησης μολονότι πολλές επιχειρήσεις χρησιμοποιούν τις τεχνολογίες αιχμής,
- το ποσοστό του εκπαιδευθέντος σε θέματα του βιοτεχνικού τομέα και εξετασθέντος ειδικευμένου προσωπικού στο σύνολο των εργαζομένων,
- παραγωγή με εντατική χρήση του παράγοντα εργασία, μολονότι ορισμένες επιχειρήσεις χρησιμοποιούν και προηγμένες τεχνολογίες,
- έλλειψη κεφαλαίων· χρηματοδότηση με ίδια κεφάλαια δεδομένου ότι οι επιχειρήσεις αυτές έχουν δύσκολη πρόσβαση σε ξένα κεφάλαια ή σε κεφάλαια επιχειρησιακού κινδύνου,
- κυρίως μεμονωμένη κατασκευή καθώς και εργασίες κατά παραγγελία.

3.7. Οι προσπάθειες για την ενοποίηση της έννοιας και της κατάρτισης στατιστικών της βιοτεχνίας σε κοινοτικό επίπεδο δεν απέδωσαν καρπούς ή ήταν ατελείς, μέχρι τώρα, λόγω της πολυμορφίας αυτού του οικονομικού κλάδου (βιοτεχνίες παραγωγής, παροχής υπηρεσιών, ειδών τέχνης, βιοτεχνίες ανάληψης υπεργολαβιών για λογαριασμό βιομηχανιών, εμπορικές λειτουργίες των βιοτεχνιών· ο μεγάλος αριθμός και το πολυσχιδές των βιοτεχνικών επαγγελματιών).

3.8. Παρά τις θεμελιώδεις διαφορές, μεταξύ των κρατών μελών όσον αφορά τους ορισμούς και την εικόνα της επαγγελματικής εξέλιξης στον τομέα αυτό που ανευρίσκονται σε ορισμένα από αυτά οι απαιτήσεις για την άσκηση βιοτεχνικού επαγγέλματος ως ανεξάρτητης δραστηριότητας, τα εκπαιδευτικά συστήματα και οι επαγγελματικές οργανώσεις υπόκεινται σε ορισμένες κοινές αρχές σε ό,τι αφορά τις βιοτεχνίες σε ευρωπαϊκή κλίμακα. Μεταξύ αυτών συμπεριλαμβάνονται: η σημασία των βιοτεχνιών για την ευρωπαϊκή οικονομία, ο ρόλος τους, ως φορείς της ευρωπαϊκής πολιτιστικής παράδοσης, η σημασία της επαγγελματικής ειδικευσης και ιδίως της διττής επαγγελματικής εκπαίδευσης για τη διατήρηση της ικανότητας απόδοσης, της ανταγωνιστικότητας και την πε-

(1) Έγγρ. COM(92) 2000 της 11. 2. 1992.

(2) Επιχειρήσεις στην Ευρώπη (προκαταρκτική έκδοση), Eurostat/ΓΔ XXIII, Μάιος 1992, σ. 2 επόμεν. καταχωρίζονται οι πολύ μικρές και ΜΜΕ στους τομείς 1-8 της ταξινόμησης NACE.

(3) Βλέπε SEC(92) 351 τελικό της 29. 4. 1992.

ραιτέρω ανάπτυξη του κλάδου, οι πολύπλευρες δραστηριότητες οι οποίες εμπίπτουν στη σφαίρα δραστηριότητας των βιοτεχνιών ιδίως σε ό,τι αφορά την προστασία του περιβάλλοντος και του καταναλωτή, τη βελτίωση της υγιεινομικής περιθάλψης, την εξοικονόμηση ενέργειας, την εφαρμογή νέων τεχνολογιών και προδιαγραφών στο χώρο εργασίας καθώς και τη διαμόρφωση ανθρωπίνων συνθηκών διαβίωσης.

3.9. Οι βιοτεχνίες έχουν μεγάλη σημασία για την ισορροπία της τοπικής, περιφερειακής και εθνικής οικονομίας επειδή η παραγωγή τους μπορεί να προσαρμοσθεί στις απαιτήσεις της ζήτησης η οποία συχνά εξαρτάται από πολιτιστικούς παράμετρους ή καλύπτει ειδικές ανάγκες των τοπικών, περιφερειακών ή ακόμη διαπεριφερειακών αγορών. Οι βιοτεχνίες αποτελούν έναν αναμφισβήτητο εταίρο για τη βιομηχανία, τα προϊόντα τους και τις παραγωγικές εγκαταστάσεις χάρη στην ανάθεση εργασιών με συμβάσεις υπεργολαβίας, την κατασκευή, τη συναρμολόγηση, τη συντήρηση και τις εργασίες μεταποίησης. Από οικονομικής απόψεως οι βιοτεχνίες συμβάλλουν ουσιαστικά στη διαφοροποίηση της προσφοράς σε αγαθά και υπηρεσίες και για τη διαμόρφωση ανθρωπίνων και κατάλληλων για την περίπτωση μορφών και συνθηκών εργασίας καθώς και την ανάπτυξη συνεργατικών πρωτοποριακών συστημάτων. Οι βιοτεχνίες συμβάλλουν στην κοινωνική σταθερότητα και δίδουν τη δυνατότητα στο ειδικευμένο προσωπικό και στα στελέχη επιχειρήσεων για την άσκηση ανεξάρτητων επαγγελματιών. Επιπλέον, οι βιοτεχνίες αποτελούν σημαντική πηγή δημιουργίας νέων προσθετων θέσεων απασχόλησης. Ο βιοτεχνικός κλάδος έχει ιδιαίτερη σημασία για την εκπαίδευση και την επιμόρφωση καθώς και για τη διαμόρφωση ανθρωπίνων και κατάλληλων για την περίπτωση μορφών και συνθηκών εργασίας καθώς και την ανάπτυξη συνεργατικών πρωτοποριακών συστημάτων. Οι βιοτεχνίες συμβάλλουν στην κοινωνική σταθερότητα και δίδουν τη δυνατότητα στο ειδικευμένο προσωπικό και στα στελέχη επιχειρήσεων για την άσκηση ανεξάρτητων επαγγελματιών.

3.10. Το άνοιγμα των αγορών και η διεύρυνση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης έχει επιπτώσεις στις ΜΜΕ και στις βιοτεχνίες με διαφορετική ένταση από περιφέρεια σε περιφέρεια, αναλόγως της ειδικεινής τους και του κλάδου. Η διεύρυνση των δυνατοτήτων πώλησης και προμηθειών, των ευκαιριών για την ανάληψη υπεργολαβιών λόγω του γεγονότος ότι μειώθηκαν τα στάδια της παραγωγής στις βιομηχανίες καθώς και η αναζήτηση νέου και εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού σε άλλες χώρες μέλη έχει να αντιμετωπίσει ιδιαίτερα τις προκλήσεις και τους κινδύνους ενός σκληρού ανταγωνισμού και μια διεργασία διαρθρωτικών προσαρμογών. Μέχρι τώρα μόνο μικρός αριθμός βιοτεχνικών επιχειρήσεων ασκεί άμεσα υπερσυννοριακές δραστηριότητες αλλά αναμένεται σημαντική αύξηση τέτοιων δραστηριοτήτων από νέες επιχειρήσεις από την πλευρά δυναμικών εξαγωγέων αγαθών και υπηρεσιών για την επιτυχημένη οικονομική εκμετάλλευση των νέων συνθηκών της ευρωπαϊκής εσωτερικής αγοράς· στο συμπέρασμα αυτό κατέληξαν μεταξύ άλλων έρευνες που διεξήγαγαν γερμανικά βιοτεχνικά επιμελητήρια μεθοριακών περιφερειών. Η ΟΚΕ εκφράζει τη λύπη της επειδή η μεταβατική ρύθμιση για το φόρο προστιθέμενης αξίας, η οποία θα τεθεί σε ισχύ από την 1η Ιανουαρίου 1993 αποτελεί υπερβολική διοικητική επιβάρυνση για τις ΜΜΕ με εξαγωγική δραστηριότητα και δημιουργεί πρόσθετο εμπόδιο για την ανάπτυξη της διασυννοριακής δραστηριότητας των επιχειρήσεων αυτών.

3.11. Το άνοιγμα των αγορών είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την ομαλή διεξαγωγή του ανταγωνισμού. Ο όρος αυτός είναι δεδομένος όταν παρέχονται σε όλες ανεξαιρέτως

τις επιχειρήσεις οι ίδιες δυνατότητες. Η χάραξη μιας κοινοτικής πολιτικής επιχειρήσεων η οποία θα λαμβάνει υπόψη τις ειδικές ανάγκες των ΜΜΕ και των βιοτεχνιών και θα συνεκτιμά την κοινωνική διάσταση της εσωτερικής αγοράς μπορεί να έχει σημαντική συμβολή προς την κατεύθυνση αυτή.

4. Απαιτήσεις μιας κοινοτικής πολιτικής για τις ΜΜΕ και τις βιοτεχνίες με ιδιαίτερο βάρος τις βιοτεχνίες

α) Γενικές απαιτήσεις

4.1. Η ΟΚΕ πληροφορείται την ύπαρξη της βασικής υποδομής σχετικά με τη μελλοντική ευρωπαϊκή πολιτική για τις ΜΜΕ με ιδιαίτερο βάρος τις βιοτεχνίες. Η οργάνωση των επιμέρους στοιχείων της είναι ανάγκη να συνεχισθεί με παράλληλη τήρηση των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας και να καθιερωθεί πολιτικά.

4.1.1. Η ΟΚΕ εκφράζει την άποψη ότι η Επιτροπή οφείλει να δικαιολογεί, σε κάθε πρόταση κοινοτικής νομοθεσίας, τον διασυννοριακό χαρακτήρα του προτεινόμενου μέτρου και να απαντά στο ερώτημα γιατί το μέτρο αυτό δεν είναι δυνατό να ληφθεί σε εθνικό επίπεδο, σε επίπεδο κρατιδίου ή περιοχής ή ακόμη και από την ίδια την οικονομία. Η διεύρυνση των εκτιμήσεων σχετικά με τις επιπτώσεις θα αποτελέσει, ενδεχομένως, σύμφωνα με τη γνώμη της ΟΚΕ, κατάλληλη διαδικασία για την απλούστευση της πρακτικής χρήσης της αρχής της επικουρικότητας.

4.1.2. Στο σημείο αυτό είναι αναγκαίος, περαιτέρω, ένας εντατικότερος συντονισμός των κοινοτικών δράσεων για τις ΜΜΕ με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών· η ΟΚΕ επικροτεί, για το λόγο αυτό, την πρόθεση της βρετανικής κυβέρνησης, να διοργανώσει, στο Birmingham, τον Οκτώβριο 1992 ειδική διάσκεψη με θέμα τη δημιουργία προϋποθέσεων για τη βελτίωση της συνοχής μεταξύ της κοινοτικής πολιτικής και των εθνικών πολιτικών για τις ΜΜΕ.

4.1.3. Είναι επίσης αναγκαίο οι αντιπροσωπευτικές ενώσεις των ΜΜΕ και της βιοτεχνίας καθώς και οι οργανώσεις των εργαζομένων να συμμετάσχουν σε κάθε κοινοτικό συμβουλευτικό όργανο που αφορά τις ΜΜΕ, ώστε να δοθεί στην ευρωπαϊκή επιχειρησιακή πολιτική ένας προσανατολισμός που να πλησιάζει περισσότερο την πράξη. Η ΟΚΕ τονίζει σε αυτό το πλαίσιο ότι είναι απαραίτητο να διεξάγονται ακροάσεις με τις οργανώσεις των εργοδοτών και των εργαζομένων σε όσο το δυνατό πιο πρώιμο στάδιο της χάραξης κοινοτικών δράσεων. Η ΟΚΕ καλεί την Επιτροπή να εφαρμόζει σε μεγαλύτερο βαθμό τη διαδικασία του «πράσινου βιβλίου» ώστε να έχουν όλοι οι ενδιαφερόμενοι, τη δυνατότητα να εκφράζουν τις απόψεις τους πριν από την υποβολή προτάσεων νομοθετικού χαρακτήρα. Επιπλέον, η ΟΚΕ κρίνει απαραίτητη τη συμμετοχή των αντιπροσωπευτικών ευρωπαϊκών ενώσεων των ΜΜΕ στην επιλογή των προτάσεων σχετικά με τη διαδικασία εκτίμησης των συνεπειών.

4.1.4. Ενώσει της ενίσχυσης των ρυθμιστικών αρμοδιοτήτων της Επιτροπής σε θέματα κοινωνικής πολιτικής και βελτιωμένων δικαιωμάτων συμμετοχής των κοινωνικών εταίρων είναι επιτακτική επίσης η συμμετοχή των ευρωπαϊκών βιοτεχνιών, ως ισότιμου εταίρου, στον κοινωνικό διάλογο και στις κοινωνικές διαβουλεύσεις.

4.2. Η ΟΚΕ τονίζει και πάλι ότι η κοινοτική πολιτική για τις ΜΜΕ θα πρέπει να αποτελέσει βασικό στοιχείο όλων των

κοινοτικών πολιτικών και εκφράζει την άποψη ότι θα πρέπει να ζητείται συστηματικά η γνώμη της ΓΔ XXIII, ως μια από τις υπηρεσίες της Επιτροπής και «προστάτιδα» των συμφερόντων των ΜΜΕ, και ότι επομένως η υπηρεσία αυτή θα πρέπει να επανδρωθεί ανάλογα.

4.2.1. Πρόκειται για σχετική συμμόρφωση στις κατευθύνσεις του Μάαστριχτ και του συντονισμού των θεσμικών κανόνων που επιχειρεί η ΓΔ XXIII, ιδίως ως προς τις ακόλουθες πτυχές, με τις οποίες ασχολήθηκε, εν μέρει, η ΟΚΕ στις γνωμοδοτήσεις της για την ευρωπαϊκή βιομηχανική πολιτική⁽¹⁾: δημιουργία ενός διαφανούς και ευνοϊκού για τις ΜΜΕ οικονομικού, φορολογικού δικαίου καθώς και περί ανταγωνισμού κανόνων· συνεπή τήρηση των συμφερόντων των ΜΜΕ και των βιοτεχνιών στους τομείς της κοινωνικής πολιτικής, επαγγελματικής κατάρτισης, προστασίας του καταναλωτή και της δημόσιας υγείας, του περιβάλλοντος και της πολιτικής Ε και ΤΑ, όπως και κατά τη δημιουργία διευρωπαϊκών δικτύων· λήψη κατάλληλων μέτρων έναντι εκάστης στρέβλωσης του ανταγωνισμού και μη συμμόρφωσης στις ισχύουσες ρυθμίσεις. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει ότι κατά την εκτίμηση των αποτελεσμάτων δέον να σταθμίζεται προσεκτικά, η μείωση των διοικητικών επιβαρύνσεων και η τήρηση των δικαιων περιβαλλοντικών και κοινωνικών συμφερόντων και επισημαίνει περαιτέρω ότι η απαραίτητη ευκαμψία των επιχειρήσεων δεν επιτρέπεται να θίξει τα επίπεδα κοινωνικής προστασίας των εργαζομένων.

4.2.1.1. Για τις ΜΜΕ συμπεριλαμβανομένων και των βιοτεχνιών τίθεται το ερώτημα της ανταγωνιστικής ικανότητας στον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο, ιδίως στο μέτρο που οφείλουν να αναλάβουν μακροπρόθεσμα τα διοικητικά βάρη, οι κεφαλαιουχικές δαπάνες όπως και το κόστος του προσωπικού κατά τη σύσταση επιχείρησης. Η ΟΚΕ αναμένει μ.ά. ότι για το σύνθετο αυτό θέμα θα υποβληθούν προτάσεις βάσει της αποκαλούμενης έκθεσης Sutherland που προβλέπεται να δημοσιευθεί το Φθινόπωρο 1992 υπό τον τίτλο ΕΚ-Εσωτερική αγορά μετά το 1992.

4.3. Για την αντιμετώπιση των προκλήσεων ενώπιον των οποίων βρίσκονται οι ΜΜΕ, καθ'οδόν προς τη διεύρυνση της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, απαιτείται, κατά την άποψη της ΟΚΕ, η περαιτέρω ποιοτική ανάπτυξη του προγράμματος δράσης για τις ΜΜΕ με ιδιαίτερη συνεκτίμηση των αναγκών των βιοτεχνιών και άλλων ειδικών τομέων όπως και των απασχολούμενων σ' αυτούς τους οικονομικούς κλάδους.

4.3.1. Η ΟΚΕ ζητάει από την Επιτροπή να αρχίσει σταδιακά με τις προπαρασκευαστικές εργασίες ώστε να υποβάλει τις σχετικές προτάσεις στο Συμβούλιο πριν από το τέλος του 1992. Παράλληλα, η ΟΚΕ, καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να διαθέσουν επαρκή χρηματοδοτικά μέσα για τη συνέχιση του προγράμματος δράσης. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι η επεξεργασία του νέου προγράμματος δράσης θα γίνει σε συνεργασία με τις ενδιαφερόμενες οργανώσεις των εργοδοτών και των εργαζομένων.

4.3.2. Η συνεκτίμηση των ειδικών συμφερόντων των βιοτεχνιών βάσει της επιχειρησιακής πολιτικής για τις ΜΜΕ άρχισε με την υιοθέτηση του προγράμματος δράσης για τις μικρές επιχειρήσεις και τις βιοτεχνίες. Η ΟΚΕ επισημαίνει

ωστόσο ότι για την υλοποίηση των συμπερασμάτων της διάσκεψης της Ανίγνον σε κοινοτικές δράσεις πρέπει να γίνουν περαιτέρω σημαντικές ενέργειες.

4.3.3. Η ΟΚΕ φρονεί ότι για την ευρωπαϊκή βιοτεχνία είναι ανάγκη να συσταθεί στη ΓΔ XXIII ίδια υπηρεσία, όπως για τους τομείς εμπορίου, τουρισμού και γενικών οικονομικών υποθέσεων, με τη δημιουργία τμήματος για τις βιοτεχνίες, διαθέτον το κατάλληλο προσωπικό και εφοδιασμένο με τους ανάλογους οικονομικούς πόρους. Το τμήμα αυτό θα πρέπει επίσης να είναι ο αρμόδιος συνομιλητής των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εργαζομένων της βιοτεχνίας. Αυτό ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της διάσκεψης της Ανίγνον και της απόφασης του Συμβουλίου του Ιουνίου 1991. Μόνο κατ' αυτόν τον τρόπο θα διασφαλισθεί, σύμφωνα με την άποψη της ΟΚΕ, η προοδευτική εφαρμογή και περαιτέρω ανάπτυξη του πρώτου προγράμματος δράσης για τις βιοτεχνίες και θα είναι δυνατή μια δεύτερη διάσκεψη για τις βιοτεχνίες πριν από το τέλος του 1993⁽²⁾. Η ΟΚΕ ζητάει από την αρμόδια για τον προϋπολογισμό αρχή να διαθέσει τα ανάλογα χρηματοδοτικά μέσα και για το οικονομικό έτος 1993.

4.3.3.1. Η ΟΚΕ ζητάει από την Επιτροπή να διασφαλίσει τη συμμετοχή όλων των κοινωνικών ομάδων που εκπροσωπούνται στους κόλπους της ΟΚΕ στη διάσκεψη που θα ακολουθήσει αυτή της Ανίγνον. Ιδιαίτερα ενόψει της κοινής εκπροσώπησης των συμφερόντων των εργαζομένων στις επιχειρήσεις, η ΟΚΕ τόνισε επανειλημμένα ότι η συμμετοχή των εργαζομένων κατά τη λήψη ορισμένων αποφάσεων κοινωνικού χαρακτήρα στις επιχειρήσεις αποτελεί ουσιώδη προϋπόθεση για την ανάπτυξη μιας δημοκρατικής κοινωνίας.

4.4. Η ΟΚΕ υποστηρίζει την πρόθεση της Επιτροπής των ΕΚ, το οριζόντιο σχέδιο της οποίας για τη βιομηχανική πολιτική αποσκοπεί στο να καταστήσει δυνατή, να διασφαλίσει και να επιταχύνει τη διαρθρωτική διεργασία προσαρμογής της οικονομίας⁽³⁾. Κατά την άποψη της ΟΚΕ είναι ανάγκη να δημιουργηθούν πάγιες και ευνοϊκές για τις ΜΜΕ προϋποθέσεις σε όλες τις κοινοτικές πολιτικές ώστε οι ΜΜΕ και οι βιοτεχνίες να παραμείνουν ανταγωνιστικές στην εσωτερική αγορά της ΕΚ. Είναι σημαντικό να διατηρηθεί μια ισόρροπη σχέση μεταξύ πολύ μικρών, μικρών, μεσαίων και μεγάλων επιχειρήσεων και έτσι μια διαφοροποιημένη διάρθρωση επιχειρήσεων κατά μέγεθος στην ΕΚ.

4.4.1. Η ΟΚΕ επικροτεί σχετικά την πρόθεση της Επιτροπής να διακρίνει κατά κατηγορίες τις επιχειρήσεις στις εκάστοτε κοινοτικές δράσεις ενισχύοντας ιδιαίτερα τις μικρές επιχειρήσεις ή δίδοντας προτεραιότητα σ' αυτές στις αναλαμβανόμενες κοινοτικές δράσεις⁽⁴⁾. Η ΟΚΕ υποστηρίζει την πρόθεση της Επιτροπής των ΕΚ να βασισθεί για το σχηματισμό του ορισμού μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων στο μέλ-

⁽²⁾ Δήλωση της Επιτροπής στη σύνοδο του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 1991, με θέμα «Πολιτική επιχειρήσεων: Μια νέα διάσταση για τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις — Κατευθυντήριες αρχές για μικρές επιχειρήσεις και βιοτεχνίες ΓΔ XXIII/353/91 — DE, σ. 4.

⁽³⁾ Έγγρ. COM(90) 556 τελικό της 16. 11. 1990.

⁽⁴⁾ Έγγρ. SEC(92) 351 τελικό της 28. 4. 1992.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 40 της 17. 2. 1992, σ. 46, σ. 101.

λον σ'ένα συνδυασμό στοιχείων όπως ο αριθμός των εργαζομένων, ο κύκλος εργασιών, το ισοζύγιο ανοίγματος και εργασιών και η αυτονομία.

4.4.2. Ωστόσο, η ΟΚΕ επισημαίνει την ανάγκη εξάλειψης σε όλους τους τομείς δράσεως, στο μέτρο του δυνατού, κάθε μειονεκτήματος για τις ΜΜΕ που οφείλεται στο μέγεθος της επιχείρησης. Αυτό είναι ιδιαίτερα επείγον για την κοινοτική εσωτερική αγορά επειδή τα εν λόγω μειονεκτήματα ενισχύουν, περισσότερο σε μια αγορά χωρίς σύνορα, τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Η ΟΚΕ καλεί σχετικά την Επιτροπή να εξαντλήσει πλήρως τη χρησιμοποίηση του μηχανισμού ελέγχου των ενισχύσεων, να εξετάζει αυστηρά τα εθνικά μέτρα ενίσχυσης, ελέγχοντας αυτά συνεχώς και καθιστώντας τα πλέον διαφανή.

4.4.2.1. Κατά τη γνώμη της ΟΚΕ η δημοσίευση κατευθυντήριων αρχών για τη χορήγηση εθνικών ενισχύσεων στις ΜΜΕ αποτελεί ένα βήμα προς την ορθή κατεύθυνση. Οι εν λόγω αρχές περιέχουν, για πρώτη φορά, διατάξεις που ορίζουν την έννοια της ΜΜΕ που μπορεί να λάβει κρατικές ενισχύσεις, τα είδη και το ύψος των ενισχύσεων που δύνανται να χορηγηθούν από τα κράτη μέλη στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Οι διατάξεις για ενισχύσεις που αποσκοπούν σε επενδύσεις βασίζονται στην αρχή ότι ενισχύσεις στα κεντρικά και διαθέσιμα ανωτέρα υποδομή τμήματα της Κοινότητας δεν πρέπει να αντίκεινται στις ενισχύσεις προς τις μεθοριακές περιφέρειες με ασθενέστερη υποδομή⁽¹⁾.

4.5. Η βελτίωση των ανταγωνιστικών δυνατοτήτων των ΜΜΕ συμπεριλαμβανομένων και των βιοτεχνιών στην εσωτερική αγορά της ΕΚ θα σημειωθεί με την υιοθέτηση ενός κατάλληλου και φερέγγυου κοινοτικού νομοθετικού πλαισίου. Η καθιέρωση παρομοίων νομικών προϋποθέσεων για τις βιοτεχνίες στα κράτη μέλη διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο για την υπερσυννοριακή δραστηριότητά τους στην Κοινότητα. Μολονότι η Κοινότητα σημείωσε βήματα προόδου στην εναρμόνιση των δικαίων, εντούτοις απαιτείται η υιοθέτηση σειράς πρόσθετων μέτρων κυρίως στον τομέα του εταιρικού δικαίου και της προστασίας της πνευματικής και εμπορικής ιδιοκτησίας.

4.5.1. Η εισαγωγή, σε ευρωπαϊκή κλίμακα, του όρου της διατήρησης της κυριότητας σε υπερσυννοριακή κυκλοφορία εμπορευμάτων και ο καθορισμός κανόνων κατά το μετασχηματισμό και την εκποίηση επιχειρήσεων (τμήμα επιχείρησης) για παράδειγμα, θα αποτελούσαν κατάλληλα μέτρα προς την κατεύθυνση αυτή. Η ΟΚΕ ζητεί από την Επιτροπή να συμμετάσχει στην προβλεπόμενη, για το 2ο ήμισυ του 1992, διάσκεψη με θέμα την εκποίηση και τη μεταβίβαση επιχειρήσεων. Επιπλέον, η ΟΚΕ εκφράζει τη γνώμη ότι θα ήταν ευκαίριο να επιτευχθεί κοινοτική ρύθμιση σχετικά με το «δίπλωμα μικρών ευρεσιτεχνιών». Η νομική αυτή προστασία, η οποία ήδη ισχύει σε ορισμένα κράτη μέλη, προσφέρει κυρίως στις ΜΜΕ τη δυνατότητα να προστατεύουν σχετικά απλά και χωρίς μεγάλες δαπάνες μια νέα εφεύρεση για περιο-

ρισμένο χρονικό διάστημα. Η ΟΚΕ καλεί γι'αυτό την Επιτροπή να υποβάλλει σχετικές προτάσεις.

4.5.2. Η ΟΚΕ ζητεί, επιπλέον, από την Επιτροπή όπως στην ετήσια έκθεσή της για την απλοποίηση των διοικητικών διαδικασιών⁽²⁾ θίξει επίσης τα μέχρι τώρα ανεπίλυτα προβλήματα της εξάλειψης των γραφειοκρατικών εμποδίων κατά την άσκηση υπερσυννοριακών δραστηριοτήτων.

4.6. Για την απόκτηση περισσότερων γνώσεων σχετικά με τις ΜΜΕ και τις βιοτεχνίες αλλά και για την περαιτέρω επιμόρφωση, η ΟΚΕ φρονεί ότι είναι επιτακτική η ανάγκη δημιουργίας μιας Ευρωπαϊκής Ακαδημίας των βιοτεχνιών και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων. Οι εργασίες της αφενός θα ενισχύσουν τις βάσεις των αποφάσεων για μια επιτυχημένη κοινοτική πολιτική υπέρ των μικρομεσαίων επιχειρήσεων και των βιοτεχνιών σε ευρωπαϊκό επίπεδο αποτελώντας ταυτόχρονα το θεσμικό πλαίσιο ευρωπαϊκής συνεργασίας στον τομέα της έρευνας και της διάδοσης γνώσεων· επιπλέον μια τέτοια ακαδημία θα συμβάλει στη βελτίωση των προσόντων των επιχειρηματιών, των διευθυντικών στελεχών των επιχειρήσεων και των εργαζομένων σε αυτή. Η εν λόγω ακαδημία θα αποτελέσει κέντρο ανταλλαγής πληροφοριών και θα συμβάλει στο συντονισμό των υφιστάμενων εθνικών κέντρων των ΜΜΕ και των βιοτεχνιών σε ευρωπαϊκή κλίμακα. Το ίδρυμα αυτό θα απαλλάξει αλλά και θα συμπληρώσει ταυτόχρονα το έργο του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου για τις ΜΜΕ⁽³⁾. Η ΟΚΕ επισημαίνει σχετικά ότι είναι ανάγκη να ληφθεί δεόντως υπόψη η γνώμη των ενδιαφερομένων εργοδοτικών και εργατικών οργανώσεων στις επιτροπές διοίκησης της Ευρωπαϊκής Ακαδημίας.

4.6.1. Η ΟΚΕ ζητάει από την Επιτροπή να εμβαθύνει τις εργασίες της, ιδίως σε ό,τι αφορά τη βελτίωση της διαφάνειας στο βιοτεχνικό κλάδο. Κατάλληλα μέτρα προς την κατεύθυνση αυτή θα ήταν για παράδειγμα:

— Η διενέργεια απογραφής σχετικά με τις βιοτεχνίες στα επιμέρους κράτη μέλη. Η δημιουργία επαρκούς διαφάνειας ως προς τις οργανωτικές δομές, τους εταίρους συνομιλητές στα κράτη μέλη με τη μορφή ενός «Who is who» που θα πρέπει να υποβληθεί μέχρι τα μέσα του έτους 1993. Έργο του κοινοτικού παρατηρητηρίου για ΜΜΕ θα ήταν σύμφωνα με τη γνώμη της ΟΚΕ, κυρίως η κατάρτιση, ετησίως, έκθεσης για την κατάσταση και τις προοπτικές του βιοτεχνικού κλάδου στην Κοινότητα με τη στήριξη του υπό δημιουργία συστήματος στατιστικών στοιχείων.

— Η βελτίωση των στατιστικών στοιχείων για τις βιοτεχνίες. Η ΟΚΕ προτείνει την έναρξη δοκιμαστικών δράσεων, ανάλογων προς τις στατιστικές εργασίες στον τομέα του εμπορίου, του τουρισμού, της κοινωνικής οικονομίας, για τις βιοτεχνίες σε συνεργασία με το Eurostat και τις στατιστικές υπηρεσίες των κρατών μελών. Για να μην προκληθούν διοικητικές δαπάνες στις επιχειρήσεις θα ήταν σκόπιμο να γίνει προσφυγή σε δευτερογενή στατιστικά στοιχεία. Σχετικά θα ήτο δυνατόν να ληφθούν υπόψη συμπληρωματικές εκτιμήσεις υφιστάμενων τραπεζικών δεδομέ-

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 213 της 19. 8. 1992 — Το κοινοτικό πλαίσιο για τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων στις ΜΜΕ.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. L 141 της 2. 6. 1990, σ. 55.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 208 της 9. 8. 1991, σ. 22.

νων των κρατών μελών και των βιοτεχνικών ενώσεων. Επιπλέον, απαιτείται η περαιτέρω βελτίωση των δυνατοτήτων αξιοποίησης των στατιστικών στοιχείων με την καθιέρωση ίδιας ονοματολογίας για τις βιοτεχνίες.

— Η δημιουργία τράπεζας δεδομένων στην οποία θα αποθηκεύονται και θα ενημερώνονται τακτικά οι σχετικές νομικές διατάξεις των κρατών μελών οι οποίες είναι απαραίτητες για την απαίτηση του δικαιώματος εγκατάστασης και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών (υποχρέωση καταχώρησης, διατάξεις για την πρόσβαση στο επάγγελμα και άλλες προϋποθέσεις για την απόκτηση άδειας). Σχετικά δύναται να γίνει προσφυγή στα υπάρχοντα επεξεργασμένα στοιχεία⁽¹⁾.

β) Ειδικές ανάγκες

4.7. Πρόσβαση σε νέες αγορές

4.7.1. Η υλοποίηση του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου αλλά και το άνοιγμα των αγορών στις χώρες της Ανατολικής Ευρώπης αποτελούν πρόκληση για τις ΜΜΕ και τις βιοτεχνίες με υπερσυννοριακές δραστηριότητες για την κατάκτηση των νέων αγορών. Η ΟΚΕ αναμένει ότι οι προσπάθειές τους για την πρόσβαση στις αγορές αυτές πρέπει να ενισχυθούν περισσότερο στο μέλλον με την προώθηση ερευνών της αγοράς και της διάρθρωσης των κλάδων, ενημερωτικά φυλλάδια σχετικά με τις αγορές τρίτων κρατών (Doing Business in ...), ειδικά σεμινάρια για στελέχη επιχειρήσεων εντός της Κοινότητας [διευθυντές (στελέχη) επιχειρήσεων, εργαζόμενοι] καθώς και με την ενισχυμένη συμμετοχή επιχειρήσεων σε ειδικές εκθέσεις τόσο στην Κοινότητα όσο και σε αγορές τρίτων κρατών.

4.7.2. Η δημιουργία και η περαιτέρω ολοκλήρωση των κοινοτικών υπηρεσιών (Euro-Info-Center) εκτιμάται θετικά. Τα αυτά ισχύουν για το βασικό δίκτυο στο EDV δίκτυο για την υπερσυννοριακή συνεργασία (BC-NET) καθώς και για το πρόγραμμα ευρωπαϊκής εταιρικής σχέσης. Το τελευταίο αποβλέπει στην προώθηση επαφών μεταξύ επιχειρήσεων από περιοχές της ΕΚ που παρουσιάζουν διαρθρωτικά προβλήματα με επιχειρήσεις άλλων περιφερειών. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι απαιτείται η εξεύρεση των κατάλληλων μέσων και τρόπων για τη μεγαλύτερη συμμετοχή των βιοτεχνιών στην ευρωπαϊκή εταιρική σχέση και το BC-NET.

4.7.2.1. Η απλοποιημένη μορφή της ευρωπαϊκής εταιρικής σχέσης με την επωνυμία «Interprise» (προώθηση της συνεργασίας και των εταιρικών σχέσεων μεταξύ επιχειρήσεων και εταιρειών παροχής υπηρεσιών) παρέχει μεγάλες δυνατότητες, κατά την άποψη της ΟΚΕ, ιδίως στις βιοτεχνίες για τη σύναψη συνεργασιών.

4.7.3. Η ΟΚΕ επικροτεί επιπλέον τη δημιουργία πειραματικών κέντρων τα οποία θα υποβοηθούν τις ΜΜΕ και τις

βιοτεχνίες στη διεκπεραίωση υπερσυννοριακών νομικών, φορολογικών και διοικητικών διατυπώσεων.

4.8. Πρόσβαση στις χρηματοδοτικές αγορές

4.8.1. Παρά τις πολυάριθμες πρωτοβουλίες, τόσο στα κράτη μέλη όσο και από την πλευρά της Κοινότητας, οι ΜΜΕ και οι βιοτεχνίες δεν έχουν εύκολη πρόσβαση στις χρηματοδοτικές αγορές. Ακόμη και όταν δύνανται να ικανοποιηθούν οι απαιτούμενες από τις τράπεζες εγγυήσεις, οι βιοτεχνίες οφείλουν να καταβάλουν συχνά αρκετά υψηλότερα επιτόκια από τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις. Η ΟΚΕ επικροτεί, κατά συνέπεια, την πρωτοβουλία της Επιτροπής για την ολοκλήρωση και την προώθηση εγγύησης ενώσεων εμπορικών επιχειρήσεων αμοιβαίας εγγύησης⁽²⁾ καθώς και τις προσπάθειες της Επιτροπής που τείνουν στην εξάλειψη των υφιστάμενων εμποδίων στον τομέα των υπερσυννοριακών πληρωμών⁽³⁾.

4.8.2. Ενόψει της προσαρμογής στο νέο οικονομικό χώρο που θα δημιουργηθεί από το άνοιγμα των αγορών, οι ΜΜΕ και οι βιοτεχνίες οφείλουν να προβούν σε ενδο-επιχειρησιακές προσαρμογές, ιδίως στους τομείς της τεχνολογίας, της διαχείρισης, της εμπορικής πολιτικής και της πολιτικής πωλήσεων. Λόγω της μεγάλης ανάγκης σε ειδικευμένο προσωπικό και του προσανατολισμού της παροχής υπηρεσιών η μέση παραγωγικότητα των εμπορικών ΜΜΕ ενδέχεται να είναι χαμηλότερη από αυτήν των βιομηχανιών. Το γεγονός αυτό σε συνδυασμό με τις δυνατότητες αυτοχρηματοδότησης, περιορίζει τη φορολογία των κερδών. Οι ανάγκες για καινοτόμες τεχνολογίες (π.χ. λείζερ, CAD, CIM, συστήματα διασφάλισης ποιότητας) και οι συνεπαγόμενες χρηματοδοτικές επιταγές αυξάνονται συνεχώς. Η ΟΚΕ ζητεί από την Επιτροπή να εξετάσει ποιοι ειδικοί φορολογικοί και χρηματοδοτικοί μηχανισμοί δύνανται να αναπτυχθούν για την υπερπήδηση των εμποδίων αυτών από τις ΜΜΕ και τις βιοτεχνίες.

4.9. Πρόσβαση στις δημόσιες αγορές

4.9.1. Η πρόσβαση στις νέες αγορές πρόκειται να βελτιωθεί επίσης με την εφαρμοζόμενη σε κοινοτική κλίμακα πρακτική της ανάθεσης εκτέλεσης συμβάσεων για την ανέγερση οικοδομών και παραγγελιών προμήθειας. Επιπλέον, η ανωτέρω ανάθεση βασίζεται σε οδηγίες οι οποίες προβλέπουν προσφυγή σε ένδικα μέσα σε περίπτωση μη τηρήσεως του κοινοτικού δικαίου. Προβλέπονται, άλλωστε, κοινοτικές διατάξεις σχετικά με την προσκύρωση δημοσίων συμβάσεων παροχής υπηρεσιών.

4.9.2. Η ΟΚΕ επισημαίνει ωστόσο, ότι οι ισχύουσες, επί του παρόντος, διαδικασίες προκήρυξης διαγωνισμού και ανάθεσης εκτέλεσης εντολών περιορίζουν αισθητά την πρόσβαση των βιοτεχνιών και των ΜΜΕ στις εν λόγω αγορές. Ορισμένη βελτίωση της υπερσυννοριακής πρόσβασης στις δημόσιες συμβάσεις θα μπορούσε να επιτευχθεί μ.ά. με την πρόσβαση στην τράπεζα δεδομένων (TED) για ειδικούς κλάδους, φράση με την οποία ασχολείται π.χ. το γερμανικό πρότυπο σχέδιο Point (Public Orders Information Network).

⁽¹⁾ Οδηγός για τη σύσταση επιχειρήσεων και την άσκηση βιοτεχνικών δραστηριοτήτων στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα ISBN 92-826-0185-4. Klinge, Gabriele: Δικαίωμα ελεύθερης εγκατάστασης και παροχής υπηρεσιών για βιοτέχνες και άλλες επιχειρήσεις στην ΕΚ. Nomos, Baden-Baden 1990; Schwappach, Jürgen: Εγχειρίδιο Ευρωπαϊκού Κοινοτικού Δικαίου για την Οικονομία, Beck, München 1991.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 169 της 6. 7. 1992.

⁽³⁾ Έγγρ. SEC(92) 621 τελικό της 27. 3. 1992.

Οι υπηρεσίες ιδίως των ΕΚΠ στις παραμεθόριες περιοχές έχουν βαρύνουσα σημασία για την επιλογή μικρότερων προκηρύξεων διαγωνισμών σε τοπικό επίπεδο⁽¹⁾.

4.9.3. Ο διαρκώς αυξανόμενος σχηματισμός υπερσυνοριακών κοινοπραξιών ή συμπράξεων επιχειρήσεων από ΜΜΕ και βιοτεχνίες για την ανάληψη της εκτέλεσης μεγάλων δημόσιων συμβάσεων συμβάλλει στο περαιτέρω άνοιγμα των αγορών και πρέπει να ενισχυθεί με την ανάληψη δοκιμαστικών δράσεων στα πλαίσια των BC-NET. Η ΟΚΕ τονίζει, επιπλέον, την ανάγκη υποστήριξης των παραμεθόριων περιφερειών της Κοινότητας κατά το άνοιγμα των δημόσιων συμβάσεων διαμέσου κοινοτικών πρωτοβουλιών, όπως το Πρόγραμμα Prisma.

4.10. Υπερσυνοριακή συνεργασία επιχειρήσεων

4.10.1. Η συνεργασία μεταξύ βιοτεχνικών επιχειρήσεων και ΜΜΕ αποτελεί ένα περαιτέρω μέσο για την επιβεβαίωση τους στην εσωτερική αγορά. Ουσιαστική στοιχεία γι' αυτό είναι το επίπεδο κόστους, η εγγύτης της αγοράς και της πελατείας και φυσικά η επιδιωκόμενη εισροή τεχνογνωσίας. Οι συνεργασίες οδηγούν σε θετικά αποτελέσματα που συμβάλουν στη βελτίωση των δυνατοτήτων έρευνας και ανάπτυξης.

4.10.2. Τη στιγμή που η ΕΚ προβλέπει ορισμένα μέσα για τη διευκόλυνση της υπερσυνοριακής συνεργασίας, για παράδειγμα τον Ευρωπαϊκό Όμιλο Οικονομικού Σκοπού (ΕΟΟΣ) διαπιστώνεται ότι στον τομέα των βιοτεχνιών ο εν λόγω νομικός τύπος δεν βρίσκει πρακτική εφαρμογή.

4.10.2.1. Η ΟΚΕ επικροτεί την έρευνα της Επιτροπής για τον ΕΟΟΣ· ωστόσο, θεωρεί ότι ειδικά δοκιμαστικά πρότυπα για την πραγματοποίηση υπερσυνοριακών ευρωπαϊκών σχέσεων μεταξύ βιοτεχνικών επιχειρήσεων (ευρωπαϊκές βιοτεχνικές περιφέρειες, υπερπεριφερειακές βιοτεχνικές ενώσεις, δίκτυα ευρωπαϊκών βιοτεχνικών κέντρων) αποτελούν ένα θετικό βήμα για την προώθηση των πωλήσεων σε νέες αγορές. Τα ενδεικνυόμενα μέτρα στήριξης πρέπει να περιλαμβάνουν π.χ. ενισχύσεις στην εμπορία βιοτεχνικών προϊόντων ή την ανάπτυξη υποδομών για επίθεση σημάτων ποιότητας, πιστοποιητικών προστασίας περιβάλλοντος.

4.11. Επαγγελματική κατάρτιση

4.11.1. Η εξειδίκευση των επιχειρήσεων, των διευθυντικών στελεχών και συνεργατών δεν αποτελεί μόνο προϋπόθεση για την ικανοποίηση των αυξημένων πελατειακών απαιτήσεων για μεγαλύτερη εξειδίκευση και ποιότητα των προϊόντων και υπηρεσιών αλλά και βασικό παράγοντα στη διεξαγωγή του ανταγωνισμού στις αγορές. Η συνεργασία των κοινωνικών εταίρων σε αυτόν τον σημαντικό τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης και ειδίκευσης είναι οπωσδήποτε αναγκαία.

4.11.2. Η επιτυχία της επιχείρησης θα εξαρτάται πολύ περισσότερο από ό,τι στο παρελθόν από την ποιότητα των συνεργατών. Οι επενδύσεις σε «ανθρώπινο κεφάλαιο» έχουν την ίδια βαρύτητα με τις εμπράγματες επενδύσεις. Η τεχνολογική, κοινωνική και συνδεδεμένη με αυτή οργανωτική πρόοδος απαιτεί, επίσης, νέες μορφές συνεργασίας μεταξύ εργοδοτών και εργαζομένων. Οι ευρύτερες διεθνείς μεταβολές στον τομέα της διοίκησης επιχειρήσεων της αγοράς και της τεχνολογίας δημιουργούν συνεχώς αυξανόμενες ανάγκες για επιμόρφωση στα πλαίσια της ευρωπαϊκής διάστασης.

4.11.3. Η Επιτροπή δίνει προτεραιότητα στην προώθηση της επαγγελματικής εκπαίδευσης. Στο μνημόνιο της για την πολιτική στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης τη δεκαετία του '90⁽²⁾ η Επιτροπή έθεσε ήδη περί τα τέλη του 1991 τους στόχους της στον τομέα της εκπαιδευτικής πολιτικής υπό το φως των συμπερασμάτων του Maastricht (αρμοδιότητα ρύθμισης δυνάμει του άρθρου 127 της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση), ήτοι: περισσότερες επενδύσεις στην εκπαίδευση, βελτίωση της ποιότητας των εκπαιδευτικών μέτρων, διασφάλιση της διαφάνειας, ιδιαίτερη συνεκτίμηση των συμφερόντων των ΜΜΕ.

4.11.4. Η ΟΚΕ φρονεί ότι η κοινοτική επαγγελματική πολιτική πρέπει να λαμβάνει περισσότερο, από ό,τι στο παρελθόν, υπόψη τις ιδιαιτερότητες των βιοτεχνιών και των ΜΜΕ. Αφενός, πρόκειται για τη βελτίωση της πραγματικής πρόσβασης των εν λόγω επιχειρήσεων στα κοινοτικά προγράμματα έρευνας καθώς και εκπαίδευσης και επιμόρφωσης. Τα εν λόγω προγράμματα απευθύνοντο κυρίως στις μεγάλες βιομηχανίες και ιδιαίτερα στον τομέα των ανώτατων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων. Αφετέρου, τα προγράμματα επαγγελματικής εκπαίδευσης προορίζονται για την κάλυψη ειδικών αναγκών των ΜΜΕ και βιοτεχνικών επιχειρήσεων, π.χ. στον τομέα των νέων τεχνολογιών, των πρώτων υλών, της προστασίας του περιβάλλοντος, της παραγωγής και της εμπορίας.

4.11.5. Η ΟΚΕ υποστηρίζει την πρόθεση της Επιτροπής για την ενίσχυση της ανταλλαγής απόψεων και πληροφοριών σχετικά με την επαγγελματική εκπαίδευση. Κατά την άποψη της ΟΚΕ ο διάλογος μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών της Επιτροπής, των κρατών μελών, του Cedefop, των επαγγελματικών οργανώσεων και των συνδικαλιστικών οργανώσεων των εργαζομένων πρέπει να είναι πλέον έντονος, να διεξάγεται εγκαίρως και συντονισμένα.

4.11.6. Η επαγγελματική πολιτική της Κοινότητας δεν λαμβάνει επαρκώς υπόψη τα πλεονεκτήματα που εμφανίζει το δυαδικό σύστημα ακριβώς για την επαγγελματική εκπαίδευση και επιμόρφωση στις βιοτεχνίες και τις ΜΜΕ. Η ΟΚΕ επικροτεί την πρόθεση της Επιτροπής να εισάγει νέα στοιχεία στην πρότασή της και προτείνει την ανταλλαγή εμπειριών και τη δρομολόγηση προγραμμάτων πιλότων για το δυαδικό

(¹) Έγγρ. SEC(92) 722 τελικό της 1. 6. 1992.

(²) Έγγρ. COM(91) 307 τελικό της 12. 12. 1991.

εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Το δυαδικό αυτό σύστημα σε ΜΜΕ και βιοτεχνίες είναι αναγκαίο να συμπληρωθεί με μια «υπερεπιχειρησιακή» εκπαίδευση, ώστε να διασφαλισθεί μια πλήρης και ποιοτικά ανώτερη επαγγελματική κατάρτιση.

4.11.7. Η ΟΚΕ τονίζει επιπλέον ότι πρέπει να δοθεί μεγαλύτερο βάρος στην εκμάθηση ξένων γλωσσών που σχετίζονται με την άσκηση του επαγγέλματος. Τα προγράμματα εκμάθησης ξένων γλωσσών της ΕΚ (π.χ. το πρόγραμμα Lingua) οργανώνονται κυρίως από τα πανεπιστήμια με κατεύθυνση κυρίως τις ξένες γλώσσες. Είναι απαραίτητη όμως η σύνδεση της εκμάθησης ξένων γλωσσών με την επαγγελματική εκπαίδευση και επιμόρφωση.

4.11.8. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι η εξακρίβωση της ισοδυναμίας επαγγελματικών πιστοποιητικών ικανότητας⁽¹⁾ πρόκειται να συμβάλει στην περαιτέρω ελευθέρωση της αγοράς εργασίας στην ΕΚ. Δεδομένου ότι η μέχρι τώρα μέθοδος ισοδυναμίας δε βρήκε μεγάλη απήχηση στις βιοτεχνίες, η ΟΚΕ προτείνει να βελτιωθεί η διαφάνεια των επεξεργασθεισών από το Cedefop ισοδυναμιών για δραστηριότητες των βιοτεχνιών, μ.ά. με μια συνεχή προσαρμογή στην επικαιρότητα των «Κατευθυντήριων αρχών των εκπαιδευτικών μέτρων αναφορικά με τις βιοτεχνίες στην ΕΚ». Περαιτέρω κρίνεται σκόπιμη η μεγαλύτερη, από ό,τι μέχρι σήμερα, συμμετοχή των εμπειρογνομόνων των βιοτεχνιών στις εκτενείς εργασίες της διαδικασίας για την ισοδυναμία.

4.11.9. Η ΟΚΕ προτείνει επιπλέον όπως το Cedefop, σε συνεργασία με την Επιτροπή, δραστηριοποιηθεί περισσότερο στο πεδίο της εκπαίδευσης στελεχών επιχειρήσεων. Αυτό σημαίνει π.χ. ότι πρέπει να συνεχισθεί το πρόγραμμα της «Περιφερειακής υπερσυννοριακής συνεργασίας στον τομέα της εκπαίδευσης των διευθυντικών στελεχών των ΜΜΕ και των βιοτεχνιών», να γίνει η αξιολόγησή του και να εφαρμοσθεί στις ευρωπαϊκές βιοτεχνίες. Για την αύξηση της απόδοσης των βιοτεχνιών και την ενίσχυση της ανταγωνιστικής τους ικανότητας είναι αναγκαία η περαιτέρω επιμόρφωση των ιδιοκτητών αυτών των επιχειρήσεων και των συνεργατών τους. Επιπλέον, απαιτείται η ένταξη των συζύγων ή συνεργατριών που απασχολούνται στις βιοτεχνικές επιχειρήσεις στα κοινοτικά προγράμματα. Χρειάζεται να καταστούν ελκυστικά τα επαγγέλματα που σχετίζονται με τις ΜΜΕ και τις βιοτεχνίες. Για το σκοπό αυτό οι εργαζόμενοι θα πρέπει να έχουν ατομικά τη δυνατότητα επαγγελματικής επιμόρφωσης αλλά και απόκτησης επαγγελματικής πείρας σε άλλα κράτη μέλη.

4.11.10. Με την επαγγελματική εξειδίκευση των βιοτεχνών και την ανάδειξή τους σε στελέχη των βιοτεχνιών και την προώθηση της ευρωπαϊκής εταιρείας με βάση το γερμανο-γαλλο-ιρλανδικό πρότυπο, η Επιτροπή συνέβαλε τα μέγιστα προς την κατεύθυνση αυτή: οι ανωτέρω καθώς και παρόμοιες δοκιμαστικές δράσεις χρήζουν ολοκλήρωσης.

4.11.11. Η κινητικότητα του ειδικευμένου προσωπικού και των μαθητευόμενων εντός της Κοινότητας μπορεί να προωθηθεί με την εισαγωγή ενός αποδεικτικού επαγγελματικής ικανότητας στο οποίο θα καταχωρείται από τις αρμόδιες υπηρε-

σίες κάθε είδους κατάρτιση και επιμόρφωση που πραγματοποιήθηκε στην εκάστοτε χώρα.

4.11.12. Η εξέταση τεχνιτών βιοτεχνών και οι παρόμοιες εξετάσεις για την απόκτηση του μεγάλου πιστοποιητικού επαγγελματικής ικανότητας αποτελούν απόδειξη. Το υψηλό αυτό επίπεδο είναι αναγκαίο να διατηρηθεί και να διασφαλισθεί με τη διαρκή κατάρτιση υψηλού επιπέδου. Οι ανωτέρω εξετάσεις αποτελούν προϋπόθεση για την άσκηση ανεξάρτητου επαγγέλματος και θεωρούνται ως δικαιολογητικό εκπαίδευσης σε βιοτεχνικά θέματα διασφαλίζοντας κατ'αυτόν τον τρόπο την ποιότητα της βιοτεχνικής απόδοσης και εκπαίδευσης. Οι προσπάθειες άλλων κρατών μελών για την εισαγωγή μιας παρόμοιας εξέτασης θα διευκολύνουν την αμοιβαία αναγνώριση εθνικών αποδεικτικών επαγγελματικής ικανότητας και αξίζει να τύχουν της πλήρους υποστήριξης της Επιτροπής.

4.12. *Πρόσβαση στις νέες τεχνολογίες και στα προγράμματα Ε και ΤΑ των ΕΚ*

4.12.1. Οι ΜΜΕ και οι βιοτεχνίες διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην έρευνα και την ανάπτυξη καθώς και την εφαρμογή και αξιοποίηση καινοτόμων τεχνολογιών είτε με τη μορφή συνδέσμου μεταξύ του βιομηχανικού τομέα και της αγοράς (καταναλωτές) είτε ως φορέας καινοτομιών στα πλαίσια της επαγγελματικής εκπαίδευσης σε θέματα επιχειρήσεων στην ανάπτυξη των προσόντων που είναι απαραίτητα για την αξιοποίηση των καινοτομιών.

4.12.2. Οι ΜΜΕ και οι βιοτεχνίες θα μπορέσουν να διατηρήσουν την οικονομική και κοινωνική τους βαρύτητα μόνο αν επιτύχουν να εφαρμόσουν και εκμεταλλευτούν τις νέες τεχνολογίες. Το γεγονός αυτό τις θέτει ενώπιον οργανωτικών και τεχνολογικών προκλήσεων όπως π.χ.:

- η περαιτέρω ανάπτυξη τεχνολογιών μέτρησης, μεθόδων σχεδιασμού και παραγωγής οι οποίες είναι προσαρμοσμένες στις ειδικές ανάγκες και συνθήκες εργασίας των ΜΜΕ και των βιοτεχνιών,
- η ανάπτυξη νέων υποδομών παραγωγής και εμπορίας σε συνδυασμό με το ρόλο του υπεργολάβου έναντι του βιομηχανικού κλάδου,
- η εφαρμογή και περαιτέρω ανάπτυξη τεχνολογιών ανακύκλωσης, π.χ. στον τομέα των αυτοκινήτων ή τον οικοδομικό τομέα,
- η σύλληψη νέων συστημάτων θέρμανσης καθώς και νέων φιλικών προς το περιβάλλον συστημάτων εφοδιασμού και αποκομιδής απορριμμάτων,
- η παροχή συμβουλών για τη χρησιμοποίηση φιλικών προς το περιβάλλον διαφόρων (εναλλακτικών) πρώτων υλών σε πολυάριθμους επαγγελματικούς κλάδους.

4.12.3. Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι μεγάλος αριθμός ερευνητικών και αναπτυξιακών προγραμμάτων καθώς και πολλά από τα ενισχυόμενα από την Επιτροπή πρότυπα και δοκιμαστικά προγράμματα ενδιαφέρουν βραχυπρόθεσμα και

(¹) ΕΕ αριθ. L 141 της 2. 6. 1990, σ. 55.

μεσοπρόθεσμα. Τα ενδεικτικώς αναφερόμενα στο σημείο αυτό προγράμματα όπως το Joule ή Thermie, Sprint ή Brite/Euram, Craft, Esprit, Delta, Force, LIFE, Stride ή Flair έχουν ιδιαίτερη σημασία για τον κλάδο.

4.12.4. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι απαιτείται μεγαλύτερη ένταξη των βιοτεχνιών και των ΜΜΕ στα υφιστάμενα προγράμματα έρευνας της ΕΚ καθώς και απλοποίηση των διαδικασιών ενίσχυσης. Κρίνεται σκόπιμη η βελτίωση της ενημέρωσης για κοινοτικές πρωτοβουλίες που αφορούν τις βιοτεχνίες και τις ΜΜΕ και της ανταλλαγής εμπειριών για καινοτόμα προγράμματα μεταξύ επιχειρήσεων καθώς και η χορήγηση επιδοτήσεων για τη διεξαγωγή έρευνας, την ανταλλαγή τεχνολογίας και την προώθηση της κατάρτισης μελετών σκοπιμότητας. Μέσω του προγράμματος Craft διευκολύνεται η ανάθεση εντολής για την εκτέλεση ορισμένων προγραμμάτων Ε και ΤΑ σε αλλοδαπή ερευνητικά κέντρα.

4.12.5. Παραμένει πάντοτε ανεπίλυτο το πρόβλημα της χρονοβόρας πρότασης για την υποβολή προσφοράς και του υψηλού κόστους της εν λόγω διαδικασίας. Η γενική εισαγωγή μιας διφασικής διαδικασίας θα μπορούσε να βοηθήσει σημαντικά στην επίλυση του ανωτέρω προβλήματος πράγμα που αποδείχθηκε από την εφαρμογή της δοκιμαστικής φάσης λειτουργίας του Craft.

4.12.6. Η ΟΚΕ εκτιμά περαιτέρω ότι χρήζει μελέτης η διευκόλυνση της συμμετοχής σε προγράμματα Ε και ΤΑ τόσο με τη δημιουργία μιας συμβουλευτικής υπηρεσίας για τις ΜΜΕ όσο και με τη σύσταση ειδικής υπηρεσίας η οποία θα προωθεί τη διάδοση και αξιολόγηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων. Το πρόγραμμα Comett μπορεί να διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο προς αυτή την κατεύθυνση.

4.12.7. Η ΟΚΕ επισημαίνει σχετικά ότι είναι αναγκαία η ενεργή συμμετοχή τόσο του βιοτεχνικού κλάδου και των ΜΜΕ όσο και των εργαζομένων και των συνδικαλιστικών οργανώσεών τους στην κοινοτική πολιτική Ε και ΤΑ για να παύσουν οι αντιπαραγωγικές επικαλύψεις (διάθεση τόσο εθνικών όσο και κοινοτικών πόρων) και να αποφευχθούν στρεβλώσεις ανταγωνισμού.

4.13. Υπεργολαβίες, πρότυπα, διαδικασίες ελέγχου και πιστοποίησης

4.13.1. Η συνεχώς εφαρμοζόμενη μείωση της τελειοποίησης των ιδίων προϊόντων από τη βιομηχανία έχει ως συνέπεια την περαιτέρω επέκταση της υπεργολαβίας. Θεωρείται επιτακτική η διασαφήνιση των δυνατοτήτων αυτών της αγοράς για τις βιοτεχνίες. Ουσιαστικές πτυχές προς αυτή την κατεύθυνση είναι: μεγαλύτερη διαφάνεια στην απόδοση της υπεργολαβίας για το βιομηχανικό αγοραστή, η προσφορά, κατά το δυνατόν, πλήρων ημιτελών προϊόντων και μεγαλύτερη δημιουργικότητα από την άποψη ποιότητας στην απόδοση της βιοτεχνίας με τη διασφάλιση μεγαλύτερων προθεσμιών και την εγγύηση της ποιότητας. Οι βιομηχανίες προβαίνουν στο μεταξύ σε αγορές σε διεθνή κλίμακα. Δεδομένου ότι η εσωτερική αγορά θα είναι μια διεθνώς ανοικτή αγορά, οι βιοτεχνίες-υπεργολάβοι πρέπει να έχουν υπόψη ότι οι ανταγωνιστές από τρίτες χώρες θα οφείλουν να προσαρμόσουν τα προγράμματα παραγωγής τους στα ευρωπαϊκά πρότυπα και θα εμφανισθούν ως πρόσθετους προσφέροντες υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά.

4.13.2. Η ΟΚΕ επικροτεί τα αναφερόμενα, στην ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις υπεργολα-

βίες⁽¹⁾, σχέδια δράσεων της Επιτροπής στον τομέα της υπεργολαβίας. Υποστηρίζει ιδιαίτερα την κατ'εντολήν της Επιτροπής καταρτισθείσα μελέτη σχετικά με το κόστος της πολυμερούς πιστοποίησης και θεωρεί αναγκαία τη δημιουργία τραπεζών δεδομένων και τη δικτύωση των υφισταμένων με τη μορφή «Καταλόγου υπεργολάβων» καθώς και τη μέριμνα και περαιτέρω ανάπτυξη πολύγλωσσων όρων υπεργολαβίας.

4.13.3. Επιπλέον, υπάρχει μια βασική ανάγκη σύμπραξης του βιοτεχνικού κλάδου στη διαμόρφωση των προτύπων, τεχνικών προδιαγραφών και διαδικασία ελέγχου και πιστοποίησης⁽²⁾. Δεν πρόκειται μόνο για την αποδοχή εναρμονισμένων σε κοινοτική κλίμακα τεχνικών προδιαγραφών αλλά και για πληροφορίες σχετικά με τις διατάξεις οι οποίες ισχύουν βάσει της αρχής της αμοιβαίας αναγνώρισης στα επιμέρους κράτη μέλη της ΕΚ καθώς και για μια εντατικότερη εκπροσώπηση των συμφερόντων στον τομέα της τυποποίησης εκ μέρους των βιοτεχνιών στις ευρωπαϊκές επιτροπές τυποποίησης.

4.13.4. Η ΟΚΕ ζητάει από την Επιτροπή να υποστηρίξει τη συμμετοχή εμπειρογνομόνων από μικρές επιχειρήσεις και βιοτεχνίες στις τεχνικές επιτροπές των ευρωπαϊκών οργανισμών τυποποίησης με ανάλογες οικονομικές διευκολύνσεις και επίλυση του γλωσσικού προβλήματος. Η ΟΚΕ χαιρετίζει την πρωτοβουλία της Επιτροπής να αποφασηνίσει βασικές πτυχές της τυποποίησης και της πιστοποίησης σε ειδικούς κύκλους συνομιλιών για θέματα του τομέα οικοδομών και της παραγωγής τροφίμων.

4.13.5. Απαιτείται επιπλέον η ανάπτυξη κατάλληλων συστημάτων διασφάλισης της ποιότητας για ορισμένους κλάδους. Σχετικά με αυτά υπάρχει ανάγκη για τη διεξαγωγή έρευνας επειδή τα ισχύοντα διεθνή συστήματα τυποποίησης για την εγγύηση της ποιότητας όπως τα πρότυπα της σειράς ISO 9000 επόμ. που είναι αποκρυσταλλωμένα στα ευρωπαϊκά πρότυπα EN 2900 επόμ. δεν δύνανται να εφαρμοσθούν χωρίς τις ανάλογες προσαρμογές στις βιοτεχνίες.

5. Τελικά συμπεράσματα

5.1. Ο κεντρικός ρόλος των ΜΜΕ ως οικονομικού και κοινωνικού παράγοντα στην ΕΚ δεν απορρέει μόνο από το μεγάλο μερίδιο που κατέχουν στην παραγωγή και την απασχόληση αλλά και στη δυσανάλογη απόδοση στη δημιουργία και διατήρηση θέσεων απασχόλησης, στην εφαρμογή καινοτόμων τεχνολογιών και στην ευέλικτη προσαρμογή στη δυναμική των αγορών. Οι ΜΜΕ έχουν μεγάλη σημασία και για την περιφερειακή ανάπτυξη. Αυτές αποτελούν την απαραίτητη

(1) Έγγρ. SEC(91) 1286 τελικό της 17. 1. 1992.

(2) Πρβλ. έγγρ. COM(90) 456 τελικό της 8. 10. 1990, ΕΕ αριθ. C 96 της 15. 4. 1992, σ. 2, και ΕΕ αριθ. C 173 της 9. 7. 1992, σ. 1.

προϋπόθεση για μια δυναμική οικονομία. Από τα 11,6 εκατ. επιχειρήσεων στην ΕΚ περίπου τα 3,9 έως 5 εκατ. αντιστοιχούν σε βιοτεχνίες.

5.1.1. Η δημιουργία ευνοϊκού κλίματος για την ενίσχυση της ανταγωνιστικής ικανότητας των ΜΜΕ πρέπει να αποτελέσει στόχο προτεραιότητας της Κοινότητας ενόψει της υλοποίησης της εσωτερικής αγοράς και της εμβάθυνσης της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης.

5.2. Για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της ευρωπαϊκής εσωτερικής αγοράς από τις ΜΜΕ και τις βιοτεχνίες απαιτείται η εμπρόθεσμη και ποιοτική βελτίωση του προγράμματος δράσης για τις ΜΜΕ. Κατά την εν λόγω διαδικασία κρίνεται σκόπιμο να ληφθούν υπόψη τόσο οι ανάγκες των βιοτεχνιών και των υπολοίπων ειδικών τομέων όσο και αυτές των απασχολούμενων στους ανατέρω οικονομικούς τομείς ατόμων.

5.3. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει εκ νέου ότι η μελλοντική ευρωπαϊκή πολιτική επιχειρήσεων πρέπει να διαμορφωθεί σε βασικό συστατικό των κοινοτικών πολιτικών. Στη συνέχεια η ΟΚΕ ζητεί την πραγματοποίηση των ακόλουθων διαρθρωτικών προσαρμογών για την υλοποίηση του εν λόγω στόχου:

- α) Κρίνεται απαραίτητη η συστηματική διαβούλευση της ΓΔ XXIII για όλες τις κοινοτικές πολιτικές που άπτονται των ΜΜΕ ως προστάτη των συμφερόντων των ΜΜΕ στους κόλπους των υπηρεσιών της Επιτροπής και η πλήρωσή τους με το αναγκαίο προσωπικό.
- β) Είναι επιτακτικός ένας καλύτερος συντονισμός της κοινοτικής πολιτικής επιχειρήσεων με τις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών (συνεχής διάλογος).
- γ) Απαιτείται η κατοχύρωση της συμμετοχής των εκπροσώπων ευρωπαϊκών ενώσεων των ΜΜΕ και των βιοτεχνιών καθώς και των εργατικών οργανώσεων σε όλες τις συμβουλευτικές επιτροπές της ΕΚ που ασχολούνται με θέματα ΜΜΕ.
- δ) Ενόψει της ενίσχυσης των ρυθμιστικών αρμοδιοτήτων της Επιτροπής των ΕΚ στον τομέα της κοινωνικής πολιτικής και της βελτίωσης των δικαιωμάτων συμμετοχής των ευρωπαϊκών κοινωνικών εταίρων πρέπει να τύχει, επίσης, προτεραιότητας και η συμμετοχή των Ευρωπαϊκών Βιοτεχνιών (UEAPME) ως ισότιμου εταίρου στον κοινωνικό διάλογο.
- ε) Θεωρείται επιβεβλημένη η δημιουργία τμήματος βιοτεχνιών στη ΓΔ XXIII, εφοδιασμένο με το ανάλογο προσωπικό και προικισμένο με τα αναγκαία χρηματοδοτικά μέσα. Αυτό δεν ανταποκρίνεται μόνο στις απαιτήσεις της διάσκεψης της Avignon και της απόφασης του Συμβουλίου του Ιουνίου 1991 αλλά είναι συγχρόνως απαραίτητο για την επέκταση του προγράμματος δράσης για τις μικρές επιχειρήσεις και τις βιοτεχνίες και την ποιοτική συνέχισή του για να αποτελέσει την εισαγωγή της διαδόχου διάσκεψης της Avignon που πρόκειται να πραγματοποιηθεί το 1993.

5.4. Η ΟΚΕ ζητεί από την Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να λάβουν υπόψη τους τις υποβαλλόμενες στο σημείο αυτό προτάσεις για τη διαμόρφωση της

μελλοντικής ευρωπαϊκής πολιτικής επιχειρήσεων και να τις μετατρέψουν σε βασικές κοινοτικές προϋποθέσεις και μηχανισμούς ενίσχυσης των ΜΜΕ. Αυτό όμως χρειάζεται να γίνει με βάση την αρχή της επικουρικότητας και αναλογικότητας και με τη σύμφωνη γνώμη των ενδιαφερομένων εργοδοτικών και εργατικών οργανώσεων.

5.4.1. Κατά την άποψη της ΟΚΕ απαιτείται η ανάληψη δράσης, κυρίως στα εξής:

- α) Για τη βελτίωση των δυνατοτήτων ανταγωνισμού των ΜΜΕ και των βιοτεχνιών με την καθιέρωση ευνοϊκών βασικών οικονομικών προϋποθέσεων στην ΕΚ για τις ΜΜΕ. Η συνεπής συνέχιση της ισχύος των μέτρων απογραφειοκρατικοποίησης και ευέλικτων διαδικασιών, η διευκόλυνση της υπερσυννοριακής επιχειρηματικής δραστηριότητας και η εξάλειψη των εναπομεινάντων γραφειοκρατικών εμποδίων κατά την άσκηση υπερσυννοριακής επιχειρηματικής δραστηριότητας στα κράτη μέλη της ΕΚ πρέπει να τύχουν προτεραιότητας. Η μείωση των διοικητικών επιβαρύνσεων για τις ΜΜΕ και τις βιοτεχνίες δεν επιτρέπεται ωστόσο να αποβεί εις βάρος του κοινωνικού επιπέδου προστασίας των εργαζομένων.
- β) Με την ενοποιημένη χρήση των διαφόρων κοινοτικών μηχανισμών ενημέρωσης, συνεργασίας της χρηματοδότησης να καταστεί δυνατή μια διαφοροποιημένη και συμφωνούσα με τους στόχους πολιτική ενίσχυσης των ΜΜΕ και βιοτεχνιών στους παρακάτω τομείς:
 - βελτίωση των γνώσεων σε ό,τι αφορά τις ΜΜΕ και τις βιοτεχνίες,
 - διευκόλυνση της πρόσβασης σε πληροφορίες και νέες αγορές: δημιουργία και περαιτέρω ολοκλήρωση Euro-Info-Center στον τομέα των βιοτεχνιών: οργάνωση ειδικών σεμιναρίων σχετικά με την εσωτερική αγορά για τα διευθυντικά στελέχη επιχειρήσεων: προώθηση της συμμετοχής επιχειρήσεων σε ειδικές εκθέσεις: ίδρυμα πειραματικών κέντρων για τη διευκόλυνση της άσκησης υπερσυννοριακών δραστηριοτήτων: μεγαλύτερη διαφάνεια και καλύτερη πρόσβαση στις διαδικασίες των δημοσίων συμβάσεων,
 - βελτίωση της πρόσβασης στις χρηματοδοτικές αγορές: δημιουργία και προώθηση των ενώσεων αμοιβαίας εγγύησης: κατάργηση των εμποδίων στη διενέργεια υπερσυννοριακών πληρωμών: μελέτη για την ανάπτυξη κατάλληλων χρηματοδοτικών μηχανισμών για τις ΜΜΕ και τις βιοτεχνίες,
 - προώθηση της υπερσυννοριακής συνεργασίας επιχειρήσεων: διευρύνση και ενίσχυση της συμμετοχής των βιοτεχνιών στα δίκτυα BC, στις ευρωπαϊκές εταιρικές σχέσεις καθώς και στο Interprise: σύνταξη υπερσυννοριακών βιοτεχνικών ευρωπαϊκών εταιρικών σχέσεων (σήμα ποιότητας, συστήματα διασφάλισης της ποιότητας, περιορισμένο δίπλωμα ευρεσιτεχνίας): διαμόρφωση των περι αντιγωνισμού διατάξεων κατά τρόπο που να ευνοεί τις συνεργασίες,
 - βελτιωμένη πρόσβαση και διαφάνεια σε ό,τι αφορά τα πρότυπα, τις προδιαγραφές, τη διαδικασία ελέγχου και

- πιστοποίησης, τη χρηματοδοτική ενίσχυση της συμμετοχής εμπειρογνομόνων σε τεχνικές επιτροπές των ευρωπαϊκών οργανισμών τυποποίησης,
- ανάπτυξη του διαλόγου για τις δυνατότητες που διανοίγονται στην αγορά στις υπεργολαβίες· δημιουργία και δικτύωση των υφιστάμενων τραπεζών δεδομένων· μέριμνα και περαιτέρω βελτίωση πολύγλωσσης ορολογίας στον τομέα των υπεργολαβιών,
 - συνέχιση των προσπαθειών που καθιστούν δυνατή τη συμμετοχή στα προγράμματα Ε και ΤΑ της ΕΚ, την απλοποίηση της πρακτικής προσκύρωσης των συμβάσεων και τη διαφανέστερη οργάνωσή τους· σύλληψη προτύπων δράσεων· διεύρυνση των επιδοτήσεων υλοποίησης στα πλαίσια του προγράμματος Brite/Euram σε άλλα μεγάλα προβλήματα Ε και ΤΑ· δημιουργία μιας συμβουλευτικής υπηρεσίας για προγράμματα Ε και ΤΑ και μιας ειδικής υπηρεσίας για τη διάδοση και την αξιολόγηση των αποτελεσμάτων της έρευνας,
- γ) την εξάλειψη εκπαιδευτικών, γλωσσικών εμποδίων καθώς και των προσκομμάτων που είναι απόρροια της διαφορετικής νοοτροπίας με την προώθηση της επαγγελματικής εκπαίδευσης και μετεκπαίδευσης σε όλες τις ευρωπαϊκές χώρες. Χρησιμοποιούν προτεραιότητα ιδίως:
- η συνέχιση των κοινοτικών εκπαιδευτικών προγραμμάτων με μεγαλύτερη προσέγγιση στις ανάγκες των ΜΜΕ και των βιοτεχνιών, π.χ. στον τομέα νέων τεχνολογιών, πρώτων υλών, προστασίας περιβάλλοντος, κ.ά.,
 - ο αποτελεσματικότερος συντονισμός της εκπαιδευτικής πολιτικής μεταξύ των αρμοδίων υπηρεσιών των κρατών μελών της ΕΚ της Επιτροπής του Cedefop και των αρμόδιων οργανώσεων εργοδοτών και εργαζομένων,
 - η ανάπτυξη υπερεθνικών δοκιμαστικών προγραμμάτων στη δυαδική επαγγελματική εκπαίδευση λαμβάνοντας ιδιαίτερα υπόψη τους νέους των μεθοριακών περιφερειών της ΕΚ· τα προγράμματα αυτά καταρτίζονται σε συνεργασία των ΕΚ με τους κοινωνικούς εταίρους:
- η βελτίωση των δυνατοτήτων πρόσβασης των ΜΜΕ και βιοτεχνιών στα κοινοτικά προγράμματα στους τομείς της επαγγελματικής πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης·
 - η ενίσχυση της επαγγελματικής πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης μέσω προγραμμάτων ανταλλαγών στην επαγγελματική εκπαίδευση, την απόκτηση ειδικών προσόντων, τη μεγαλύτερη διαφάνεια των διπλωμάτων εκπαίδευσης·
 - η ενίσχυση των δυνατοτήτων μόρφωσης και συνάψεως σχέσεων για τους νέους στα πλαίσια της επαγγελματικής εκπαίδευσης·
 - η βελτίωση του συστήματος παροχής γνώσεων ξένων γλωσσών διαμέσου του προγράμματος Lingua· προώθηση της διαμονής και της πραγματοποίησης πρακτικής άσκησης στην αλλοδαπή·
 - η συνέχιση, η αξιολόγηση και η εφαρμογή προγραμμάτων της περιφερειακής υπερσυνοριακής συνεργασίας στον τομέα της εκπαίδευσης των διευθυντικών στελεχών των ΜΜΕ και των βιοτεχνιών· συμπερίληψη των συζύγων και συνεργατριών που απασχολούνται στην επιχείρηση στα κοινοτικά προγράμματα ενίσχυσης·
 - η προώθηση της επαγγελματικής κατάρτισης τεχνιτών και αρχιτεχνιτών διαμέσου προγραμμάτων όπως αυτό για την Ευρωπαϊκή Ένωση διπλωματούχων τεχνιτών.
- δ) η βελτίωση της διαδικασίας λήψης αποφάσεων για μια επιτυχημένη ευρωπαϊκή πολιτική επιχειρήσεων και παράλληλα η δημιουργία ενός θεσμικού πλαισίου για την ευρωπαϊκή συνεργασία στο πεδίο της έρευνας και της μετάδοσης των γνώσεων· η βελτίωση των προσόντων των επιχειρηματιών, των διευθυντικών στελεχών και των εργαζομένων μέσω της δημιουργίας μιας Ευρωπαϊκής Ακαδημίας για τις ΜΜΕ και τις βιοτεχνίες. Η υλοποίηση των αιτημάτων της διάσκεψης της Avignon πρόκειται να συμβάλει στην ελάφρυνση αλλά και τη συμπλήρωση του έργου του ευρωπαϊκού παρατηρητηρίου. Οι απόψεις των ενδιαφερόμενων οργανώσεων των εργοδοτών και εργαζομένων δέον να ληφθούν δεόντως υπόψη στα διοικητικά συμβούλια.

5.5. Η ΟΚΕ ζητεί από την Επιτροπή, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να εκφράσουν την ακλόνητη βούλησή τους μέσω της διάθεσης επαρκών χρηματοδοτικών μέσων για την επίτευξη αποφασιστικής και ουσιαστικής προόδου στον τομέα της ευρωπαϊκής πολιτικής επιχειρήσεων για τις ΜΜΕ και τις βιοτεχνίες.

Βρυξέλλες, 22 Οκτωβρίου 1992.

Η Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Susanne TIEMANN

Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου πάνω σε ένα Σχέδιο Δράσης για την εισαγωγή προηγμένων τηλεοπτικών υπηρεσιών στην Ευρώπη⁽¹⁾

(92/C 332/14)

Στις 20 Μαΐου 1992, και σύμφωνα με το άρθρο 198 της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 30 Σεπτεμβρίου 1990, με βάση εισηγητική έκθεση της Dame Joselyn Barrow.

Κατά την 300ή σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 22ας Οκτωβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε με 100 ψήφους υπέρ, 29 κατά και 11 αποχές, την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

Το τμήμα επιδοκιμάζει το πρόγραμμα δράσης με την επιφύλαξη των ακόλουθων παρατηρήσεων:

1.1. Το Συμβούλιο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων υιοθέτησε στις 11 Μαΐου 1992 οδηγία σχετικά με τη «θέσπιση προτύπων για δορυφορική μετάδοση τηλεοπτικών σημάτων».

1.2. Με την απόφαση αυτή, η Ευρώπη επιθυμεί να αξιολογήσει το τεχνολογικό της προβάδισμα στον τομέα της Τηλεόρασης Υψηλής Ευκρίνειας με σκοπό, αφενός να διασφαλίσει την οικονομική και πολιτιστική της ανεξαρτησία και αφετέρου να αντιμετωπίσει το διεθνή ανταγωνισμό.

1.3. Το πρόγραμμα δράσης, για το οποίο ζητείται η γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εντάσσεται στο πλαίσιο της προοπτικής εφαρμογής της οδηγίας αυτής εφόσον καθορίζει τα συνοδευτικά μέτρα που καθιστά αναγκαία η αλληλεξάρτηση των στοιχείων που συμβάλλουν στην ανάπτυξη της Τηλεόρασης Υψηλής Ευκρίνειας.

1.4. Με το πρόγραμμα δράσης, δίδεται μεγαλύτερη έμφαση στην εισαγωγή τηλεοπτικών υπηρεσιών σε μεγάλη οθόνη μορφής 16/9 σε σχέση προς την τεχνολογική προσέγγιση. Η εξέλιξη αυτή είναι αφενός αναγκαία, αφετέρου όμως αποτελεί θετικό στοιχείο. Η έννοια «υπηρεσίες» προσφέρει επιπλέον το πλεονέκτημα, ότι καλύπτει το σύνολο των σταδίων που απαιτούνται για την πραγματοποίηση της Τηλεόρασης Υψηλής Ευκρίνειας, από την παραγωγή έως τη μετάδοση του προγράμματος, και επιτρέπει να ληφθούν υπόψη όλοι οι παράγοντες, είτε είναι τεχνολογικού, είτε οικονομικού, είτε πολιτιστικού χαρακτήρα.

1.5. Η προϋπόθεση της Τηλεόρασης Υψηλής Ευκρίνειας θα έχει επιτυχία μόνο αν συντονιστούν και ενώσουν τις προσπάθειές τους όλοι όσοι ενδιαφέρονται για την υλοποίησή της, δηλαδή οι πολιτικοί και διοικητικοί παράγοντες, οι επιχειρήσεις, οι παραγωγοί, οι διανομείς προγραμμάτων αλλά και οι τηλεθεατές.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Κρίνεται επείγον αλλά και αναγκαίο να υιοθετηθεί το συντομότερο δυνατό το πρόγραμμα δράσης ώστε να ελευθερωθούν αμέσως τα 33 εκατ. Ecu που διατίθενται για το 1992.

2.2. Η Επιτροπή παρουσιάζει πλαίσιο, το οποίο κλιμακώνεται εντός της περιόδου 1992-1996 και στηρίζεται στην αρχή της διπλής αποκλιμάκωσης σε ό,τι αφορά τις κοινοτικές πιστώσεις που αποσκοπούν στην υποστήριξη και την προώθηση της Τηλεόρασης Υψηλής Ευκρίνειας, δηλαδή:

- τα επιδοτούμενα έργα που θα υιοθετηθούν πρώτα θα λάβουν υψηλότερη χρηματοδότηση,
- οι πόροι που θα χορηγούνται σε κάθε έργο θα μειώνονται βαθμhdόν κάθε χρόνο.

2.3. Εξάλλου, προκειμένου να μην βρεθούν σε μειονεκτική θέση οι χώρες οι οποίες αδυνατούν να αναλάβουν υποχρεώσεις από την αρχή σχετικά με την Τηλεόραση Υψηλής Ευκρίνειας (Ισπανία, Ελλάδα, Ιρλανδία), θα ήταν ευκαίριο να προβλεφθούν για τους οργανισμούς τηλεοπτικών προγραμμάτων των χωρών περιορισμένης γλωσσικής εμβέλειας ή γεωγραφικής έκτασης, μηχανισμοί παροχής βοήθειας καθώς και εξαιρέσεις από την αρχή της διπλής αποκλιμάκωσης που προβλέπει το πρόγραμμα δράσης.

2.4. Επιπλέον, στο σημείο 5 του προγράμματος δράσης προβλέπεται η υιοθέτηση της χρηματοδοτικής προσέγγισης των έργων που θα παράσχουν πλήρεις υπηρεσίες. Τα έργα αυτά θα πρέπει να καλύπτουν όλα τα στοιχεία της αλυσίδας υπηρεσιών από τη δορυφορική μετάδοση έως τη λήψη του προγράμματος.

2.5. Η χορήγηση των πόρων αποκλειστικά σε έργα που παρέχουν πλήρεις υπηρεσίες ευνοεί τους μεγάλους φορείς ραδιοτηλεοπτικών μεταδόσεων σε βάρος των μικρών φορέων. Εφιστάται η προσοχή της Επιτροπής στην ανάγκη να τύχουν ιδιαίτερης ενίσχυσης οι τελευταίοι εν λόγω φορείς.

2.6. Πάντως, θα ήταν ευκαίριο να αναπροσαρμόστούν τα ποσά της κοινοτικής βοήθειας προς όφελος του τομέα της παραγωγής. Η Επιτροπή κατήρτισε τον ακόλουθο ενδεικτικό

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 139 της 2. 6. 1992, σ. 4.

πίνακα διάθεσης των κονδυλίων: 65 % για τους φορείς ραδιο-τηλεοπτικής μετάδοσης, 25 % για τους παραγωγούς και 10 % για την καλωδιακή αναδιανομή.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

Ενόψει του διεθνούς ανταγωνισμού αξίζει να υπενθυμισθεί η στενή αλληλεξάρτηση που υφίσταται μεταξύ της παραγωγής προγραμμάτων και της υλοποίησης της Τηλεόρασης Υψηλής

Ευκρίνειας. Για το λόγο αυτό, οι 27 χώρες μέλη του οπτικοακουστικού κλάδου του Eureka έκριναν κατά τη συνάντησή τους στις 12 Ιουνίου 1992 στο Ελσίνκι ότι είναι αναγκαίο να ενισχυθεί η πτυχή του σχεδίου δράσης που αφορά την παραγωγή. Το ποσοστό του 35 % καθιστά, σύμφωνα με τη γνώμη τους, δυνατή την παροχή σημαντικής βοήθειας στην παραγωγή προγραμμάτων· αντίθετα, το ποσοστό που αφορά την αναμετάδοση θα πρέπει να περιοριστεί στο 55 %, ενώ το ποσοστό που αφορά την καλωδιακή αναδιανομή μπορεί να παραμείνει στο 10 %.

Βρυξέλλες, 22 Οκτωβρίου 1992.

Η Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Susanne TIEMANN

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ I

στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Οι ακόλουθες τροπολογίες, που έλαβαν τουλάχιστον το ένα τέταρτο των ψήφων ή υποβλήθηκαν υπό μορφή αντιγνωμοδότησης, απορρίφθηκαν κατά τη διάρκεια της συζήτησης:

Αντιγνωμοδότηση

Να αντικατασταθεί το κείμενο της γνωμοδότησης του τμήματος βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών από το ακόλουθο:

«1. Εισαγωγή

1.1. Στις 20 Μαΐου 1992, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής σχετικά με την

Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου πάνω σε ένα Σχέδιο Δράσης για την εισαγωγή προηγμένων τηλεοπτικών υπηρεσιών στην Ευρώπη [έγγρ. COM(92) 154 τελικό] («η πρόταση για το Σχέδιο Δράσης»)(¹).

1.2. Η πρόταση για το Σχέδιο Δράσης υποβλήθηκε βάσει της οδηγίας του Συμβουλίου 92/38/ΕΟΚ της 11ης Μαΐου 1992 σχετικά με τη θέσπιση προτύπων για δορυφορική μετάδοση τηλεοπτικών σημάτων [«η οδηγία για την Τηλεόραση Υψηλής Ευκρίνειας (HDTV)»](²).» Στην αιτιολογική έκθεση της πρότασης για το Σχέδιο Δράσης αναφέρεται ότι: το Συμβούλιο Υπουργών Τηλεπικοινωνιών, δίδοντας τη συγκατάθεσή του στην κοινή τοποθέτηση επί της οδηγίας

«εξέφρασε την πεποίθησή του ότι μόνο μια συνολική στρατηγική που θα περιλαμβάνει συνοδευτικά μέτρα μαζί με κατάλληλα χρηματοοικονομικά μέσα, θα εξασφαλίζει την επιτυχία της ευρωπαϊκής προηγμένης τηλεόρασης».

1.3. Το Συμβούλιο σημείωσε την πρόθεση της Επιτροπής να υποβάλει σε αυτό και στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο:

«σειρά μέτρων, χρηματοοικονομικών και άλλων, βάσει του σχετικού άρθρου της συνθήκης προκειμένου να επιτύχει τους αντικειμενικούς σκοπούς που αναγγέθηκαν στα άρθρα 2 και 8 της οδηγίας».

1.4. Η ΟΚΕ συνεχίζει να υποστηρίζει τη γενική πολιτική της Κοινότητας για την ανάπτυξη του τομέα της παροχής υπηρεσιών HDTV στην Ευρώπη, υπό την προϋπόθεση ότι θα ληφθεί υπόψη η γνώμη των σημαντικότερων οικονομικών παραγόντων για τα θεμελιώδους σημασίας θέματα που μνημονεύονται κατωτέρω.

(¹) ΕΕ αριθ. C 139 της 2. 6. 1992, σ. 4.

(²) ΕΕ αριθ. L 137 της 20. 5. 1992, σ. 17.

2. Η πρόταση για το Σχέδιο Δράσης

2.1. Η πρόταση για το Σχέδιο Δράσης προβλέπει τα ακόλουθα:

«θεσπίζεται, για περίοδο που αρχίζει την ημερομηνία θέσπισης αυτής της απόφασης και λήγει την 31η Δεκεμβρίου 1996, ένα Σχέδιο Δράσης για να εξασφαλίσει την ταχεία ανάπτυξη αγοράς προηγμένων δορυφορικών και καλωδιακών υπηρεσιών με βάσει το πρότυπο D2-MAC, ιδιαίτερα με τη μορφή 16:9, και το πρότυπο HD-MAC».

2.2. Προκειμένου να επιτευχθεί αυτό, οι στόχοι του Σχεδίου Δράσης αυξάνουν όσον αφορά τις δορυφορικές υπηρεσίες, τα καλωδιακά τηλεοπτικά δίκτυα και τον προγραμματισμό χρησιμοποιώντας τις ανωτέρω προδιαγραφές. Τα κοινοτικά κονδύλια θα συμβάλλουν στην υλοποίηση των εν λόγω στόχων μέσω «κινήτρων» που θα καλύπτουν τις πρόσθετες δαπάνες των φορέων μετάδοσης, των φορέων κατάρτισης προγραμμάτων και των φορέων τηλεοπτικής μετάδοσης που παρέχουν τις εν λόγω προηγμένες τηλεοπτικές υπηρεσίες.

2.3. Στο άρθρο 2 της πρότασης για το Σχέδιο Δράσης αναφέρεται ότι η εκτέλεση του Σχεδίου Δράσης θα αναληφθεί από την Επιτροπή και γι' αυτό:

«Η Επιτροπή θα αποκαταστήσει στενή συνεργασία με τους μηχανισμούς που προκύπτουν από το άρθρο 8 της οδηγίας».

2.4. Εν προκειμένω, η Επιτροπή αποφάσισε να λάβει υπόψη τις ανησυχίες των σημαντικότερων οικονομικών παραγόντων. Στο κείμενο της Κοινής Δήλωσης Προθέσεων («ΚΔΠ») η Επιτροπή ανέφερε ότι θα αποδώσει μεγάλη σημασία στα οικεία μέτρα εφαρμογής και ότι θα συμπεριλάβει συνοπτικά κριτήρια χρηματοδότησης στη συμφωνία των υπογραφόντων την ΚΔΠ.

2.5. Η Επιτροπή θα πρέπει να καθορίσει ένα κατά περίπτωση επιχειρηματικό πλαίσιο για να δικαιολογήσει τη δαπάνη δημοσίου κεφαλαίου το οποίο υποχρεωτικά θα λαμβάνει υπόψη άλλα κριτήρια χρηματοδότησης.

2.6. Η πρόταση για το Σχέδιο Δράσης πρέπει να επανεξετασθεί εις τρόπον ώστε να αποσαφηνίζεται η διάρκεια της χρηματοδότησης βάσει του Σχεδίου Δράσης, καθώς και οι περίοδοι και τα μέτρα αποτίμησης των χρηματοδοτήσεων βάσει του Σχεδίου Δράσης. Εφιστάται, επίσης, η προσοχή στις διατάξεις του άρθρου 2.2 της οδηγίας HDTV όπου προβλέπεται ότι για οποιαδήποτε μη πλήρως ψηφιακή μετάδοση δορυφορικής τηλεοπτικής υπηρεσίας 625 γραμμών, μέσω εσωτερικών δορυφορικών δεκτών, θα είναι δυνατόν να χρησιμοποιούνται από την 1η Ιανουαρίου 1995, οι προδιαγραφές D2-MAC συναρτήσει των διατιθέμενων πόρων. Στην πρόταση για το Σχέδιο Δράσης θα πρέπει, επίσης, να επισημαίνονται οι επιμέρους στόχοι όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών, τον προγραμματισμό και λοιπά σημαντικά θέματα. Εν προκειμένω, θα πρέπει, τέλος, να αναφέρεται το ύψος των κινήτρων, η ταυτότητα των δικαιούχων που έχουν ανάγκη τέτοιων κινήτρων για να επιτύχουν τους επιμέρους στόχους, καθώς και να εξηγείται γιατί η παροχή των εν λόγω κινήτρων είναι αναγκαία.

2.7. Στο Σχέδιο Δράσης αποδίδεται μεγάλη σημασία στην πολιτική της διπλής αποκλιμάκωσης. Η ΟΚΕ ανησυχεί για το γεγονός ότι αυτό θα θέσει σε μειονεκτική θέση ορισμένους πιθανούς συμμετόχους στην Τηλεόραση Υψηλής Ευκρίνειας και κυρίως εκείνους που δεν είναι σε θέση να υλοποιήσουν τα σχέδιά τους αμέσως. Πράγματι, αυτό θα έχει διπλό όφελος για αυτούς που μεταδίδουν σε D2-MAC και οι οποίοι έχουν ανάγκη μικρότερων οικονομικών παροτρύνσεων από εκείνους που η Επιτροπή ελπίζει να πείσει να εισέλθουν στην αγορά Τηλεόρασης Υψηλής Ευκρίνειας μέσω χρηματοδοτικών κινήτρων.

2.8. Η ΟΚΕ εκφράζει την ανησυχία της για την ενδεχόμενη σύγκρουση συμφερόντων στην κοινοπραξία που δημιουργήθηκε βάσει της ΚΔΠ και υποστηρίζει ότι επιβάλλεται να υπάρξει διαχωρισμός αρμοδιοτήτων μεταξύ εκείνων που λαμβάνουν τις αποφάσεις για τη χορήγηση των κονδυλίων βάσει του Σχεδίου Δράσης και εκείνων που λαμβάνουν τα κονδύλια.

3. Χρηματοδότηση

3.1. Η χρηματοδότηση δεν πρέπει να είναι βραχυπρόθεσμη και κατακερματισμένη. Σε τέτοια περίπτωση η ανάπτυξη θα είναι θνησιγενής. Τούτο μπορεί να σημαίνει ότι πιθανόν η Επιτροπή να χρειασθεί να δαπανήσει πολύ περισσότερα κεφάλαια από τα 850 εκατ. Ecu που διατέθηκαν για τη δημιουργία της αγοράς, για να συνεχίσει να επιδοτεί μια αγορά η οποία απέτυχε.

3.1.1. Οι ανησυχίες είναι ακόμη μεγαλύτερες για τις πιθανές δαπάνες των 33 εκατ. Ecu κατά το 1992 δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν προσδιορίζει ούτε τον επιδιωκόμενο στόχο ούτε τα μέσα υλοποίησής του βάσει της οδηγίας HDTV.

3.2. Σημειώνεται ότι η πρόταση για το Σχέδιο Δράσης δεν εξετάζει τις κοινωνικές προεκτάσεις της στρατηγικής που θα υιοθετηθεί από την Επιτροπή, όπως τις επιπτώσεις για την απασχόληση και την επαγγελματική κατάρτιση, τις ανάγκες για προγράμματα στις γλώσσες των μειονοτήτων, καθώς και τις επιπτώσεις για τον καταναλωτή. Είναι προφανές ότι κάθε τομέας θα εγείρει ανταγωνιστικές απαιτήσεις για τη χορήγηση κονδυλίων από την Επιτροπή, ορισμένοι από τους οποίους δεν είναι σημαντικοί οικονομικοί παράγοντες.

3.2.1. Για ορισμένα προγράμματα ζητούνται 220 εκατ. Ecu, ενώ ορισμένες εταιρείες υπέβαλαν αιτήσεις για τη χρηματοδότηση προγραμμάτων σε γλώσσα μειονοτήτων, όπως τη βασκική, την καταλανική, την κορσική και την ουαλική που συνήθως ομιλούνται σε ορεινές περιοχές και όπου η δορυφορική τηλεόραση διαδραματίζει σημαντικό ρόλο.

4. Το Σχέδιο Δράσης και η σχέση του με την οδηγία HDTV και την ΚΔΠ

4.1. Η νομιμότητα της πρότασης για το Σχέδιο Δράσης και της ΚΔΠ εξαρτάται από τη συμμόρφωση προς τις διατάξεις του άρθρου 8 της οδηγίας HDTV. Το άρθρο 8 της οδηγίας HDTV προβλέπει: «Οι κανόνες που ορίζει η παρούσα οδηγία θα συνοδεύονται από εμπορικά μέτρα βασισμένα στην εκ μέρους των ενδιαφερομένων υπογραφή μνημονίου συνεννόησης που θα συντονίζει τις ενέργειες των υπογραφόντων και, όπου απαιτείται, από ταυτόχρονα μέτρα με σκοπό να υποβοηθήσουν τη δημιουργία ευρωπαϊκής αγοράς για τα συστήματα D2-MAC, 16:9 και HD-MAC».

4.2. Στο προοίμιο της οδηγίας για την Τηλεόραση Υψηλής Ευκρίνειας, το Συμβούλιο επαναλαμβάνει την ανάγκη ύπαρξης ενδεδειγμένου κανονιστικού πλαισίου και την ανάγκη επίτευξης συμφωνίας μεταξύ των κυριοτέρων οικονομικών παραγόντων των ενεχόμενων βιομηχανιών. Στην οδηγία HDTV αναφέρεται επίσης ότι: «... συμφωνία αυτή πρέπει να επιτευχθεί με κοινή δήλωση προθέσεων (η οποία) θα ορίζει τις υποχρεώσεις των αντιστοίχων μερών για την ανάπτυξη και προώθηση υπηρεσιών D2-MAC 16:9 στην Ευρώπη σε συμφωνία με τους όρους και τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας και θα αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της συνολικής στρατηγικής για την εισαγωγή της τηλεόρασης υψηλής ευκρίνειας».

4.3. Όσον αφορά την τεχνολογική προσέγγιση του θέματος υπήρξε αλλαγή στην έμφαση που αποδίδεται στη ΚΔΠ συγκριτικά με το Σχέδιο Δράσης. Για παράδειγμα το υφιστάμενο σχέδιο ΚΔΠ δεν αναφέρεται πλέον στο HDMAC. Η εν λόγω σημαντική μεταβολή της κοινοτικής πολιτικής επιβάλλει την τροποποίηση του Σχεδίου Δράσης προκειμένου να ευθυγραμμιστεί η σημερινή θέση της Επιτροπής.

4.4. Εάν οι διάφορες προτάσεις για χρηματοδότηση εξετασθούν διεξοδικώς, κατά περίπτωση και βάσει των διμερών συμφωνιών αλλά χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η γενική συμφωνία, οι προτάσεις που διατυπώνονται τώρα από την Επιτροπή θα μπορούσαν να οδηγήσουν στην υιοθέτηση μιας τμηματικής χρηματοδοτικής προσέγγισης. Τούτο μπορεί να έχει, επίσης, αρνητικές επιπτώσεις για την αγορά. Η πρόταση για το Σχέδιο Δράσης χρειάζεται να αναθεωρηθεί προκειμένου να καθορισθούν σαφείς στόχοι και μορφές ενισχύσεων με βάση επιχειρηματική προσέγγιση η οποία να έχει συλληφθεί από κοινού στο πλαίσιο των συμπεφωνημένων δεσμεύσεων όλων των αρμόδιων οικονομικών παραγόντων και κατόπιν διαβούλευσης με αυτούς.

5. Συμπερασματικές παρατηρήσεις

Όπως προβλέπεται από την οδηγία HDTV, θα πρέπει να ζητηθεί για όλα τα θέματα η γνώμη των σημαντικότερων οικονομικών παραγόντων προκειμένου να υπάρξει συμφωνία για το τελικό κείμενο του Σχεδίου Δράσης, καθώς και τα κριτήρια εφαρμογής του. Χωρίς τη σύμφωνη γνώμη των σημαντικότερων οικονομικών παραγόντων δεν είναι δυνατόν να επιτευχθεί συμφωνία ούτε για το Σχέδιο Δράσης ούτε και για σχετικές γνωμοδοτήσεις».

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 31, ψήφοι κατά: 106, αποχές: 7.

Νέο σημείο 2.3.1

Προστίθεται νέο σημείο 2.3.1:

«Το ίδιο ισχύει και για το ιδιαίτερο πρόβλημα των μειονοτικών γλωσσών όπως η Βασκική, η Καταλανική, η γλώσσα της Κορσικής και η Ουαλική, πολλές από τις οποίες ομιλούνται σε ορεινές περιοχές και όπου η λήψη μέσω δορυφόρου είναι ιδιαίτερα σημαντική.

Γι' αυτούς και άλλους σκοπούς, η χρηματοδότηση επιβάλλεται να διατεθεί για τον προγραμματισμό, ιδιαίτερα σε ταινίες 35 χιλ. Η ταινία έχει το πλεονέκτημα ότι μπορεί να χρησιμοποιηθεί σε μεταδόσεις 4:3 και 16:9 και έτσι θα διευκολύνει τις μειονοτικές γλώσσες να δημιουργήσουν προοδευτικά μια βιβλιοθήκη προγραμμάτων.»

Αιτιολογία

Η τηλεόραση είναι ένα ιδιαίτερα δυναμικό μέσο για τη διατήρηση και ενίσχυση μειονοτικών γλωσσών. Οι ανάγκες τους δεν καλύπτονται επαρκώς από την παρούσα πρόταση ή από την οργάνωση SCALE που μεριμνά για τα συμφέροντα των μικρότερων χωρών και όχι για μειονοτικές γλώσσες σε μεγαλύτερες χώρες.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 34, ψήφοι κατά: 74, αποχές: 13.

*ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II**στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής*

Τα ακόλουθα μέλη, παρόντα ή αντιπροσωπευόμενα ψήφισαν υπέρ της γνωμοδότησης:

ABEJÓN RESA, AMATO, ARENA, ASPINALL, ATTLEY, BAGLIANO, BELTRAMI, BENTO GONÇALVES, BOTTAZZI, ΜΠΡΕΔΗΜΑ-ΣΑΒΒΟΠΟΥΛΟΥ, BRIESCH, CASSINA, CEBALLO HERRERO, CEYRAC, CHEVALIER, CHRISTIE, COLOMBO, CUNHA, VAN DAM, DECAILLON, VON DER DECKEN, DELOROZOY, ΔΙΑΠΟΥΛΗΣ, VAN DIJK, DONCK, DRAIJER, DRILLEAUD, D'ELIA, ENGELN KEFER, ETTY, EULEN, FLUM, FORGAS I CABRERA, FRERICH, GAFFRON, GAFO FERNÁNDEZ, GERMOZZI, GEUENICH, GHIGONIS, JANSSEN, JENKINS, KAZAZH, DE KNEGT, ΚΟΡΦΙΑΤΗΣ, LACA MARTIN, LAPPAS, LAUR, LIVERANI, LUSTENHOUWER, MADDOCKS, MARGALEF MASIA, MASUCCI, MAYAYO BELLO, MCGARRY, MERCE JUSTE, MERCIER, MEYER-HORN, MOLINA VALLEJO, MORALES, MORIZE, MOURGUES, MÜLLER, MUÑIZ GUARDADO, NIERHAUS, NOORDWAL, OVIDE ETIENNE, PANERO FLOREZ, PARDON, PE, PELLARINI, PELLETIER R., PERRIN-PELLETIER, PRICOLO, PROUMENS, QUEVEDO ROJO, REBUFFEL, RODRIGUEZ DE AZERO Y DEL HOYO, RODRIGUEZ GARCIA-CARO, SÁ BORGES, SALA, SALMON, SANTILLAN CABEZA, SANTOS, SAUWENS, SCHMIDT, SCHMITZ, SCHNIEDERS, VON SCHWERIN, SILVA, SMITH, SOLARI, STECHER NAVARRA, TESORO OLIVER, ΘΕΩΝΑΣ, THYS, TIXIER, TUKKER, WAGENMANS, WICK, ZUFIAUR NARVAIZA.

Τα ακόλουθα μέλη, παρόντα ή αντιπροσωπευόμενα, ψήφισαν κατά της γνωμοδότησης:

BARROW, BERNS, BLESER, BOISSEREE, CARROLL, CONNELLAN, ELSTNER, GARDNER, GIACOMELLI, GREDAL, GREEN, GROBEN, GUILLAUME, HAGEN, HILKENS, HOVGAAARD JAKOBSEN, KAARIS, KAFKA, LITTLE, MOBBS, MORELAND, MULLER, PASQUALI, PEARSON, RAMAEKERS, RANGONI MACHIAVELLI, SCHADE-POULSEN, STRAUSS, WHITWORTH.

Τα ακόλουθα μέλη, παρόντα ή αντιπροσωπευόμενα, απέσχον της ψηφοφορίας:

BEALE, BELL, DUNKEL, FREEMAN, ΓΙΑΤΡΑΣ, GIESECKE, LÖW, NIELSEN B., NIELSEN P., PETERSEN, VANDERMEEREN.

Γνωμοδότηση για την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου περί της εκουσίας προσχώρησης των επιχειρήσεων του βιομηχανικού τομέα σε κοινοτικό σύστημα οικο-λογιστικού ελέγχου⁽¹⁾

(92/C 332/15)

Στις 26 Μαρτίου 1992, και σύμφωνα με το άρθρο 130 Π της συνθήκης για την ίδρυση της ΕΟΚ, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να γνωμοδοτήσει για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 29 Σεπτεμβρίου 1992 με βάση την εισήγηση του κ. Boisseree.

Κατά την 300ή σύνοδο της ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 22ας Οκτωβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε κατά πλειοψηφία και με 8 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Περιεχόμενο του σχεδίου κανονισμού

1.1. Το σχέδιο κανονισμού το οποίο στηρίζεται στο άρθρο 130 Π της συνθήκης ΕΟΚ και η κατάρτιση του οποίου προβλέπεται στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα για την προστασία του περιβάλλοντος⁽²⁾ θα συμβάλει στη βελτίωση της περιβαλλοντικής συμπεριφοράς του βιομηχανικού τομέα. Η πρόταση για την επεξεργασία μιας τέτοιας ρύθμισης ανάγεται στην πρωτοβουλία μεγάλων βιομηχανικών επιχειρήσεων και συνδέσμων βιομηχανιών, κυρίως στις αγγλοσαξωνικές χώρες. Οι εν λόγω βιομηχανίες είχαν προτείνει μια «διαδικασία οικο-λογιστικού ελέγχου» με βάση τη διαδεδομένη στον οικονομικό τομέα διαδικασία για την εγγύηση της ποιότητας των προϊόντων βάσει ενός κώδικα συμπεριφοράς του βιομηχανικού τομέα. Η αιτιολογία του σχεδίου κανονισμού βρίσκεται από συστηματική άποψη, στην πρόταση του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου (ICC). Ωστόσο το σχέδιο εξέρχεται του πλαισίου της ανωτέρω πρότασης, ιδίως σε ό,τι αφορά την προβλεπόμενη ενημέρωση της κοινής γνώμης και την παρέμβαση των «αρμοδίων υπηρεσιών» των κρατών μελών.

1.2. Στο «σύστημα οικο-λογιστικού ελέγχου» υπό την έννοια του σχεδίου κανονισμού (ο οποίος περιλαμβάνει κυρίως την αξιολόγηση του οικο-λογιστικού ελέγχου) δύναται να προσχωρήσουν, εκουσίως όλες οι επιχειρήσεις του βιομηχανικού τομέα. Ο εκουσίως προσχωρήσας στο εν λόγω σύστημα υποχρεούται να δημιουργήσει, για ορισμένο τόπο παραγωγής έναν «μηχανισμό περιβαλλοντικής προστασίας» (ενδο-επιχειρησιακό σύστημα περιβαλλοντικού ελέγχου) και να προβαίνει συστηματικά και περιοδικά στην αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων της επιχείρησής αυτής. Στο μηχανισμό περιβαλλοντικής προστασίας ανήκει η καθιέρωση εγγράφως, μιας εσωτερικής περιβαλλοντικής πολιτικής (στρατηγικής) που θα συνοδεύεται από σχετικό πρόγραμμα δράσεων. Το εν λόγω πρόγραμμα θα καλύπτει όλες τις δραστηριότητες στον εν λόγω τόπο παραγωγής καθώς και ένα σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης καλύπτον τα οργανωτικά μέτρα, τις μεθόδους εργασίας ως και τις δομές που είναι απαραίτητες για την εφαρμογή της περιβαλλοντικής πολιτικής και του περιβαλλοντικού προγράμματος στα πλαίσια της επιχείρησης. Ο ενδο-επιχειρησιακός μηχανισμός περιβαλλοντικής προστασίας αξιολογείται περιοδικά με πρωτοβουλία της επιχείρησης (1 έως 3 έτη) διαμέσου ενός «οικο-λογιστικού ελέγχου». Σχετικά με τον οικο-λογιστικό έλεγχο ο οποίος περιλαμβάνει, αλλά δεν εξαντλείται σ' αυτά, τα πορίσματα του διεξαχθέντος περιβαλλοντικού ελέγχου ανεκτικότητας, την

τήρηση των νομικών περιβαλλοντικών διατάξεων καθώς και τις υποχρεώσεις που επιβάλλουν οι κρατικές αρχές το παράρτημα του κανονισμού περιέχει το παράρτημα του κανονισμού-πλαίσιο το οποίο θα συμπληρωθεί μεταγενέστερα από πρότυπα των ευρωπαϊκών οργανισμών τυποποίησης.

1.3. Η αξιοπιστία της επιχείρησης σχετικά με τη δημιουργία του μηχανισμού περιβαλλοντικής προστασίας και την καθιέρωση του οικο-λογιστικού ελέγχου διασφαλίζεται με μια περιβαλλοντική δήλωση που συντάσσεται με βάση τα πορίσματα του οικο-λογιστικού ελέγχου και απευθύνεται στις αρμόδιες αρχές του κράτους μέλους καθώς και στο κοινό, αλλά σε συνοπτική έκδοση. Η περιβαλλοντική αυτή δήλωση περιγράφει τις επιδόσεις και τους στόχους της επιχείρησης στον τομέα της περιβαλλοντικής πολιτικής και βεβαιούται, επισήμως, από κάποιον διαπιστευμένο από τις αρχές, ανεξάρτητο «περιβαλλοντικό διακριβωτή». Σαν ανταπόδοση για την ικανοποίηση των απαιτήσεων του οικο-λογιστικού συστήματος οι επιχειρήσεις έχουν τη δυνατότητα χρήσεως του οικο-λογιστικού σήματος ενισχύοντας έτσι τη φήμη τους απέναντι στο κοινό. Ενδεχομένη σύγχυση με το οικολογικό σήμα για προϊόντα⁽³⁾ πρέπει να αποκλείεται με την απαγόρευση χρησιμοποίησης του σήματος οικο-λογιστικού ελέγχου επί των προϊόντων ή σε ο,τιδήποτε έχει σχέση με τα προϊόντα.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Ως προς το στόχο του προβλεπόμενου κοινοτικού πλαισίου για το «σύστημα οικο-λογιστικού ελέγχου»:

2.1.1. Το σχέδιο κανονισμού αποσκοπεί στην επίτευξη του διπλού στόχου, ήτοι:

- τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος στα πλαίσια των επιχειρήσεων και
- τη διαφάνεια της απόδοσης και των προθέσεων των επιχειρήσεων έναντι της κοινής γνώμης.

Οι ανωτέρω στόχοι δεν σημαίνει επουδενί ότι είναι αντίθετοι, απεναντίας, όπως το σχέδιο της Επιτροπής καταδεικνύει, οι εν λόγω στόχοι ευθυγραμμίζονται απόλυτα μεταξύ τους.

2.1.2. Η ΟΚΕ συμφωνεί ότι το σύστημα οικο-λογιστικού ελέγχου δεν πρέπει να επινοηθεί ως παράλληλο διοικητικό σύστημα προς το κοινοτικό και εθνικό δίκαιο για την προστα-

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 76 της 27. 3. 1992, σ. 2.

⁽²⁾ Έγγρ. COM(92) 23 τελικό.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. L 99 της 11. 4. 1992, σ. 1.

σία του περιβάλλοντός της. Το σύστημα οικο-λογιστικού ελέγχου δεν πρέπει να θεωρηθεί ως υποκατάστατο

- ενός διευρυμένου περιβαλλοντικού ελέγχου ανεκτικότητας (σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής στο πρόγραμμα δράσης της (βλ. υποσημείωση 2, σ. 44),
- της θέσπισης τεχνικών προδιαγραφών της περιβαλλοντικής προστασίας ως αναπόσπαστο μέρος της παραγωγικής διαδικασίας (προτάθηκε επίσης στο ευρωπαϊκό πρόγραμμα δράσης),
- διατάξεων σχετικά με τον επιχειρησιακό κατάλογο εκπομπών.

2.1.3. Η ΟΚΕ συμφωνεί με το γεγονός ότι σκοπός του πρότυπου της νομοθεσίας για την προστασία του περιβάλλοντος, στα πλαίσια του συστήματος οικο-λογιστικού ελέγχου, είναι η καθιέρωση ελάχιστων απαιτήσεων. Ωστόσο, βασική επιδίωξη του συστήματος οικο-λογιστικού ελέγχου είναι να αξιολογήσει τα ενδο-επιχειρησιακά μέτρα για την εφαρμογή των περιβαλλοντικών κανόνων που επιβάλλουν οι δημόσιες αρχές και τις περαιτέρω προσπάθειες και αποτελέσματα (περιβαλλοντικές επιδόσεις) και να τα αποσαφηνίσει στο κοινό.

2.1.4. Η ΟΚΕ κρίνει ως θετικό το προβλεπόμενο σύστημα για τη βελτίωση της προστασίας του περιβάλλοντος, ιδιαίτερα επειδή οι περιβαλλοντικοί στόχοι επιτυγχάνονται με οργανωτικά μέσα των επιχειρήσεων, με κίνητρα για τη μέριμνα και τη βελτίωση της ενημέρωσης. Έτσι η διαδικασία οικο-λογιστικού ελέγχου γίνεται «οικονομικό μέσο της περιβαλλοντικής πολιτικής».

2.2. Παρά την κατ'αρχήν θετική αξιολόγηση των ενεργειών της Επιτροπής η ΟΚΕ εφιστά την προσοχή σε μια σειρά ασαφειών του σχεδίου της Επιτροπής.

2.2.1. Διαμέσου του οικο-λογιστικού ελέγχου αξιολογούνται κυρίως, το πρόγραμμα περιβαλλοντικής προστασίας και το σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης των επιχειρήσεων. Το σχέδιο κανονισμού δεν προβλέπει αρχές αξιολόγησης σε περίπτωση που δεν υπάρχουν νομικές διατάξεις ή πρότυπα για την περιβαλλοντική προστασία ή όταν το πρόγραμμα και το σύστημα διαχείρισης υπερβαίνουν τα όρια των υφιστάμενων διατάξεων. Τα αναφερόμενα στο σχέδιο κανονισμού ευρωπαϊκά πρότυπα (πρότυπα ISO) αφορούν τη διασφάλιση της ποιότητας των προϊόντων (και εμμέσως την αξιολόγηση θεμάτων παραγωγής και διαχείρισης): τα εν λόγω πρότυπα δύνανται να εφαρμοσθούν μόνο υπο ορισμένες προϋποθέσεις, για περιβαλλοντικούς σκοπούς. Ο κανονισμός επιβάλλει την επεξεργασία περαιτέρω ειδικών προτύπων (άρθρ. 4). Η ΟΚΕ εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι για την επίτευξη ομοιομορφίας του οικο-λογιστικού ελέγχου εντός της Κοινότητας και τον καθορισμό κατευθυντήριων αρχών στην περιβαλλοντική δήλωση για την ενημέρωση του κοινού, χρειάζεται να εκπονηθούν κατάλληλα πρότυπα μέχρι την εφαρμογή του κανονισμού (από την 1η Ιουλίου 1994).

2.2.2. Κατά την άποψη της ΟΚΕ το σύστημα οικο-λογιστικού ελέγχου σύμφωνα με την πρόταση της Επιτροπής, είναι ανεξάρτητο από τις επίσημες διοικητικές αρχές για την προστασία του περιβάλλοντος («Enforcement») τόσο σε κοινο-

τικό επίπεδο όσο, ιδίως, σε επίπεδο κρατών μελών. Εξ αυτών συνεπάγεται κατά την γνώμη της ΟΚΕ ότι:

- ο οικο-λογιστικός έλεγχος δεν είναι ταυτόσημος με τον έλεγχο περιβαλλοντικής ανεκτικότητας που διενεργούν οι επίσημες αρχές («Environmental impact Assessment») ο ανωτέρω έλεγχος δεν εξαντλείται με την εκπλήρωση των διοικητικών υποχρεώσεων,
- η ΟΚΕ κρίνει ότι με τον όρο «αρμόδιοι οργανισμοί» στα κράτη μέλη οι οποίοι σύμφωνα με το σχέδιο κανονισμού οφείλουν, να δέχονται την «περιβαλλοντική δήλωση» και να διορίζουν τον περιβαλλοντικό διακριβωτή δεν πρέπει να νοούνται οι κρατικές αρχές ελέγχου: Διότι σε αυτή την περίπτωση η διαδικασία οικο-λογιστικού ελέγχου θα αποτελούσε διοικητική διαδικασία παράλληλη προς την κρατική περιβαλλοντική πολιτική και θα σήμαινε διπλή εργασία χάνοντας έτσι το νόημά της,
- το σύστημα οικο-λογιστικού ελέγχου ως συμπληρωματικός και εκούσιος μηχανισμός προστασίας περιβάλλοντος δεν πρέπει να υποκαθιστά ούτε ολκώς, ούτε εν μέρει την κρατική εποπτεία για την προστασία του περιβάλλοντος (βλέπε επίσης παράγρ. 3.8.2).

2.3. Η ΟΚΕ επικροτεί τη ρύθμιση της ουσίας από το σχετικό κανονισμό βάσει του άρθρου 130 Π της συνθήκης ΕΟΚ.

2.3.1. Η ΟΚΕ εξέτασε το ερώτημα αν με βάση την εκούσια προσχώρηση στο σύστημα οικο-λογιστικού ελέγχου κρίνεται σκόπιμο αντί να γίνει ρύθμιση με κάποια νομική διάταξη να γίνει αποδεκτή η κατάρτιση ενός κώδικα συμπεριφοράς του βιομηχανικού τομέα ή αποδεκτό το υπό επεξεργασία ευρωπαϊκό πρότυπο (πρότυπο ISO) για να επιτευχθεί τουλάχιστον ισοδύναμα, ο επιδιωκόμενος στόχος.

2.3.2. Πέρα από το γεγονός ότι δεν υφίσταται προς το παρόν σχετικό ευρωπαϊκό πρότυπο (πρότυπο ISO), η ΟΚΕ συμφωνεί με την Επιτροπή και θεωρεί σκόπιμη και αναγκαία τη θέσπιση νομικής ρύθμισης, όπως άλλωστε και σχετικά με τον κανονισμό για το οικολογικό σήμα⁽¹⁾, με σκοπό να επιτευχθούν οι ακόλουθοι στόχοι:

- εφαρμογή του οικο-λογιστικού ελέγχου στο πλαίσιο της περιβαλλοντικής δήλωσης η οποία εξετάζεται από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες και προορίζεται για την ενημέρωση των αρμοδίων οργανισμών και του πληθυσμού,
- χρησιμοποίηση ενός «περιβαλλοντικού σήματος ποιότητας» από τις επιχειρήσεις οι οποίες ακολούθησαν με επιτυχία την προαναφερόμενη διαδικασία,
- συμμετοχή των εργαζομένων και των οργανώσεών τους στο ενδο-επιχειρησιακό σύστημα οικο-λογιστικού ελέγχου καθώς και συμμετοχή των ανωτέρω οργανώσεων και περιβαλλοντικών ενώσεων, σύμφωνα με την προβλεπόμενη στο άρθρο 7 διαδικασία, κατά το διορισμό περιβαλλοντικών διακριβωτών (εμπειρογνώμονες που επιβεβαιώνουν την περιβαλλοντική δήλωση),
- εναρμόνιση της εκτίμησης της ενδο-επιχειρησιακής περιβαλλοντικής προστασίας στην Κοινότητα.

2.4. Παρά τη ρύθμιση του θέματος με το θέσπισμα του κανονισμού, το σχέδιο της Επιτροπής προβλέπει ότι οι επιχειρήσεις δύνανται να προσχωρούν εκουσίως στο σύστημα του οικο-λογιστικού ελέγχου. Η ΟΚΕ εκτιμά ότι η εν λόγω ρύθμιση είναι ορθή.

(¹) ΕΕ αριθ. L 99 της 11. 4. 1992, σ. 1.

2.4.1. Η ρύθμιση μέσω κανονισμού δεν αποκλείει την προαιρετικότητα. Το αυτό ισχύει, επίσης, για τον κανονισμό σχετικά με τη διαδικασία απονομής του οικολογικού σήματος.

2.4.2. Κατά την άποψη της ΟΚΕ υπέρ της προαιρετικότητας συνηγορούν τα εξής:

- η ανεξαρτησία έναντι κρατικών μεθόδων περιβαλλοντικής προστασίας,
- ο επιδιωκόμενος με το σύστημα οικο-λογιστικού ελέγχου στόχος για την επίτευξη περιβαλλοντικών επιδόσεων που υπερβαίνουν το νομικά απαιτούμενο ελάχιστο μέτρο,
- η δημοσίευση των πορισμάτων του οικο-λογιστικού ελέγχου προκαλεί θετικό συναγωνισμό μεταξύ των επιχειρήσεων,
- η απόκτηση πρακτικών εμπειριών μέσω του νέου μέσου βάσει του οποίου θα μπορούσε να εξετασθεί αν είναι σκόπιμη η δυνατότητα εισαγωγής ενός «γενικού» υποχρεωτικού συστήματος μπορεί να ληφθεί υπόψη στα πλαίσια της επανεξέτασης που προβλέπεται από το άρθρο 13.

2.4.3. Η ΟΚΕ υποστηρίζει επίσης την άποψη ότι από τώρα ήδη είναι απαραίτητο να εξετασθεί αν είναι σκόπιμη η καθιέρωση ενός συστήματος υποχρεωτικού οικο-λογιστικού ελέγχου στα πλαίσια των σχετικών ειδικών διατάξεων για τις επιχειρήσεις των οποίων η παραγωγή συνδέεται με ιδιαίτερα μεγάλους περιβαλλοντικούς κινδύνους τη στιγμή που η Επιτροπή καταρτίζει ανάλογες προτάσεις σχετικά με την τροποποίηση της αποκαλούμενης «οδηγίας Seveso»⁽¹⁾.

3. Ειδικές παρατηρήσεις επί των διατάξεων του σχεδίου κανονισμού

3.1. *Πεδίο ισχύος του κανονισμού [άρθρο 1 σε συνδυασμό με το άρθρο 2 ι)]*

3.1.1. Η βιομηχανική στατιστική στην οποία γίνεται αναφορά περιέχει σχεδόν το σύνολο της βιομηχανικής παραγωγής και επιπροσθέτως τις τεχνολογίες διαχείρισης αποβλήτων. Το πεδίο ισχύος είναι υπερβολικά ευρύ κι αυτό καθιστά δύσκολη την εξεύρεση κοινοτικών κριτηρίων και προτύπων για την πραγματοποίηση του λογιστικού ελέγχου και την σύνταξη της περιβαλλοντικής δήλωσης. Θα μπορούσε να εκφραστεί η άποψη για τη διαδοχική εισαγωγή της ισχύος του κανονισμού σε επιμέρους τομείς και μάλιστα ανάλογα με το αν υπάρχουν ή όχι γενικώς ανεγνωρισμένα κριτήρια για την αξιολόγηση των περιβαλλοντικών επιδόσεων των επιχειρήσεων.

3.1.2. Θεωρείται δεδομένο ότι οι προβλεπόμενες στο σχέδιο εντολές για την επεξεργασία προτύπων για συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης (άρθ. 4) για το σύνολο του πεδίου ισχύος, θα δοθούν με μεγάλη καθυστέρηση με αποτέλεσμα να λειτουργήσει το σύστημα οικο-λογιστικού ελέγχου κατ'αρχήν σε προσωρινή βάση. Είναι αμφίβολο αν αυτό ανταποκρίνεται στην προσδοκώμενη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης. Συνεπώς θεωρείται σκόπιμο να εξετασθεί η διαχρο-

νική και κλιμακωτή θέση σε ισχύ ώστε ο οικο-λογιστικός έλεγχος να μπορεί να τεθεί σύντομα σε εφαρμογή στους τομείς στους οποίους υπάρχουν πρότυπα.

3.2. Άρθρο 3

3.2.1. Σύμφωνα με το σχέδιο της Επιτροπής, πριν από τη δημιουργία του μηχανισμού περιβαλλοντικής προστασίας πρέπει να προηγηθεί μια «αρχική περιβαλλοντική ανασκόπηση». Η ΟΚΕ διερωτάται σχετικά με το είδος των κριτηρίων που πρόκειται να ληφθούν υπόψη σε μια τέτοια ανασκόπηση.

3.2.2. Κατά την άποψη της ΟΚΕ η συμμετοχή των εργαζομένων και των οργανώσεών τους αποτελεί ένα ιδιαίτερο σημαντικό στοιχείο του «συστήματος οικο-λογιστικού ελέγχου». Η ΟΚΕ εκφράζει γι' αυτό ενδιαφέρον ως προς τον προβλεπόμενο περιορισμό της συμμετοχής, άρθρο 3, παράγραφος 1, («ανάλογη» συμμετοχή).

3.2.3. Η ΟΚΕ θεωρεί αναγκαίο τον σαφέστερο προσδιορισμό του στόχου μιας «περιβαλλοντικής δήλωσης» προς τους «αρμόδιους οργανισμούς» των κρατών μελών. Η ΟΚΕ συνάγει επιπλέον το συμπέρασμα ότι δεν επιδιώκεται σχετική σύνδεση του συστήματος οικο-λογιστικού ελέγχου με την κρατική εποπτεία για την περιβαλλοντική προστασία.

3.3. Άρθρο 4

Στο άρθρο αυτό η Επιτροπή αναθέτει στους ευρωπαϊκούς οργανισμούς τυποποίησης την επεξεργασία κριτηρίων, για ένα προοδευτικό σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης. Τα αναφερόμενα στο σημείο 3.1.2 ισχύουν και για το σημείο αυτό.

3.4. Άρθρο 5

Η περιβαλλοντική δήλωση πρέπει να είναι «συνοπτική και με μορφή μη τεχνική» ώστε να είναι προσιτή στο κοινό. Η ΟΚΕ εκφράζει φόβους ότι με αυτό επιτυγχάνεται ένα επίπεδο πληροφόρησης το οποίο υπολείπεται αυτού που καθιερώνεται από την οδηγία για την ελεύθερη πρόσβαση σε πληροφορίες σχετικά με το περιβάλλον⁽²⁾. Η ΟΚΕ θεωρεί αναγκαία μια δημοσιότητα, ανάλογη με την προβλεπόμενη για την οικονομική κατάσταση ορισμένων επιχειρήσεων, και για τον οικο-λογιστικό έλεγχο. Το πόρισμα του οικο-λογιστικού ελέγχου επιβάλλεται να είναι ωστόσο προσιτό στους μετόχους.

3.5. Άρθρο 6

3.5.1. Το σχέδιο δεν αναφέρει αν ο οικο-λογιστικός έλεγχος διενεργείται από διακριβωτές της επιχείρησης ή από εξωτερικούς ελεγκτές. Η ΟΚΕ φρονεί ότι η διενέργεια ελέγχου από εξωτερικό ελεγκτή είναι προτιμότερη από αυτή που γίνεται από συνεργάτες της επιχείρησης.

3.5.2. Οπωσδήποτε είναι ανάγκη να διασφαλισθεί ότι οι διενεργούντες τον οικο-λογιστικό έλεγχο δεν είναι τα ίδια

(1) ΕΕ αριθ. L 230 της 5. 8. 1982, σ. 1.

(2) ΕΕ αριθ. L 158 της 23. 6. 1990, σ. 56.

πρόσωπα με τους «περιβαλλοντικούς διακριβωτές» οι οποίοι επικυρώνουν τον ανωτέρω έλεγχο.

3.5.3. Για το άρθρο 6, παράγραφος 3 ισχύουν, αναλόγως, τα αναφερόμενα ανωτέρω για το άρθρο 4.

3.6. Άρθρο 7

Το σχέδιο κανονισμού δεν περιέχει καμία διάταξη για τα ειδικά προσόντα του περιβαλλοντικού διακριβωτή. Η ΟΚΕ προτείνει να προβλεφθεί ότι επιτρέπεται ο διορισμός ως περιβαλλοντικών διακριβωτών μόνο εκείνων των προσώπων τα οποία παρέχουν τα εχέγγυα λόγω της ειδικής κατάρτισης και της επαγγελματικής πείρας τους, ώστε τα πορίσματα της εργασίας τους να αναγνωρίζονται τόσο από τις αρμόδιες αρχές, όσο και από το κοινό. Η ΟΚΕ θεωρεί ως δεδομένο ότι ο διακριβωτής πρέπει να είναι ειδικευμένος στους τομείς όπου διενεργεί τον έλεγχο. Κατά τα λοιπά η προβλεπόμενη στο άρθρο αυτό ρύθμιση για τη χορήγηση αδείας στους περιβαλλοντικούς διακριβωτές είναι λίαν γραφειοκρατική· αυτό ισχύει ιδίως για το άρθρο 7, παράγραφος 2. Τίθεται το ερώτημα αν το σύστημα αυτό συμφωνεί με την αρχή της επικουρικότητας, διότι αυτό θα σήμαινε ένα είδος «μικτής διαχείρισης» ήτοι από την Κοινότητα και τα κράτη μέλη.

3.7. Άρθρο 11

Δεν είναι σαφές αν το δικαίωμα για τη χρησιμοποίηση του οικο-λογιστικού σήματος ποιότητας πρέπει να ελέγχεται από τις κρατικές αρχές. Το εν λόγω ερώτημα τίθεται επειδή η χρησιμοποίηση του σήματος είναι απαγορευμένη όταν καταστρατηγούνται εθνικές διατάξεις περί προστασίας του περιβάλλοντος. Θα ήταν σκόπιμο να εξετασθεί κατά πόσον δύναται να διενεργηθεί ο έλεγχος της αιτιολογημένης ή ανατιολογητής χρησιμοποίησης του σήματος ποιότητας με βάση τους περί ανταγωνισμού κανόνες των κρατών μελών χωρίς να χρειάζεται η παρέμβαση των αρχών.

3.8. Άρθρο 12

Κατά την εξέταση του άρθρου 12 του σχεδίου αναφέρεται σειρά ερωτημάτων:

3.8.1. Η προβλεπόμενη σ' αυτό προώθηση ή δημοσιότητα του οικο-λογιστικού συστήματος στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις δεν θα πρέπει να εμπίπτει στις αρμοδιότητες προτεραιότητας των κρατικών αρχών, επιπλέον το έργο αυτό δέον να ανατεθεί στις αρμόδιες οικονομικές ενώσεις επειδή πρόκειται για ένα εκούσιο μέσο. Αντίθετα, οι κρατικές αρχές οφείλουν να μεριμνήσουν ώστε οι σχετικοί κλάδοι να συστήσουν οργανώσεις και ιδρύματα τα οποία να είναι σε θέση να προσφέρουν βοήθεια στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις κατά την προετοιμασία και την εφαρμογή του οικο-λογιστικού ελέγχου. Ως προς τα λοιπά πρέπει να διασφαλισθεί ότι στην προετοιμασία και εκτέλεση του οικολογιστικού ελέγχου είναι ανάγκη να ληφθούν υπόψη οι ειδικές ανάγκες των ΜΜΕ.

3.8.2. Είναι επίσης προβληματική η δυνατότητα που παρέχεται στα κράτη μέλη να απαλλάσσουν ορισμένες επιμέρους επιχειρήσεις που έχουν προσχωρήσει στο οικο-λογιστικό σύστημα, από τον κρατικό έλεγχο σχετικά με την τήρηση των περιβαλλοντικών διατάξεων, ή να διευκολύνουν τον έλεγχο αυτό (άρθρο 12, παρ. 1β). Αυτό θα προϋπέθετε μια στενή διασύνδεση μεταξύ του οικο-λογιστικού συστήματος αφενός

και του εθνικού περιβαλλοντικού δικαίου και της αρμόδιας για το περιβάλλον διοικητικής αρχής αφετέρου, πράγμα που όχι μόνον δεν προβλέπεται στο σχέδιο αλλά και αντίκειται στο πνεύμα του.

3.8.3. Η Επιτροπή, τέλος, προβλέπει ότι θα επακολουθήσει υποβολή προτάσεων για την επέκταση του οικο-λογιστικού συστήματος και για την επεξεργασία των πληροφοριών «μετά από διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους». Στο σημείο αυτό δέον να αναφερθούν επίσης οι περιβαλλοντικές ενώσεις. Επιπλέον χρήζει διασάφησης ο ρόλος της ΟΚΕ κατά την εν λόγω επέκταση.

3.9. Άρθρο 13

Είναι αυτονόητο ότι μετά την παρέλευση της δοκιμαστικής περιόδου είναι δυνατή κάθε τροποποίηση του κανονισμού και ενδεχομένως μια εκτενής ή τμηματική εισαγωγή του υποχρεωτικού οικο-λογιστικού ελέγχου σύμφωνα, πάντοτε, με τις αιτιολογικές σκέψεις της Επιτροπής στο σχέδιο κανονισμού. Η ΟΚΕ επιδοκιμάζει την πρόταση της Επιτροπής για την προσφυγή, ως προς το σημείο αυτό, στο άρθρο 130 Π, 2η παράγραφος της συνθήκης ΕΟΚ (Αποφάσεις με ειδική πλειοψηφία στο Συμβούλιο Υπουργών).

3.10. Παράρτημα I.A

Το αναφερόμενο σ' αυτό ευρωπαϊκότυπο 29000 πραγματεύεται αποκλειστικά τη διαδικασία εξασφάλισης της ποιότητας και δεν κάνει ειδική αναφορά στο μηχανισμό περιβαλλοντικής προστασίας. Για τα πρότυπα σχετικά με το μηχανισμό περιβαλλοντικής προστασίας δέον να ληφθούν υπόψη τα διαφορετικά μεγέθη επιχειρήσεων αλλά ιδίως τα χαρακτηριστικά γνωρίσματα των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (ΜΜΕ) (βλέπε σημείο 3.8.1).

3.11. Παράρτημα I.B

Στην τρίτη περίπτωση να γίνει η προσθήκη: «ισολογισμός πρώτων υλών».

3.12. Παράρτημα I.Γ

3.12.1. Η ΟΚΕ επικροτεί την παραπομπή στις σύγχρονες διαθέσιμες τεχνολογίες (best available technologies). Εκτός από τις διατάξεις της Κοινότητας που πρέπει να ληφθούν υπόψη για το «μηχανισμό περιβαλλοντικής προστασίας» και τον οικο-λογιστικό έλεγχο επιβάλλεται επίσης η συνεκτίμηση των εθνικών διατάξεων.

3.12.2. Ενδοιασμοί διατυπώνονται και για το σημείο Γ 11 επειδή στόχος της ενημέρωσης του κοινού δεν είναι μόνο η «κατανόηση» των ενδεχόμενων επιπτώσεων επί του περιβάλλοντος. Για να γίνουν κατανοητές οι ανησυχίες της κοινής γνώμης πρέπει να εστιασθεί η ενημέρωση στα προληπτικά μέτρα τα οποία λαμβάνονται από τις επιχειρήσεις για την αποτροπή πιθανών επιπτώσεων επί του περιβάλλοντος.

3.12.3. Σύμφωνα με το σημείο Γ 13 του παραρτήματος I η διεύθυνση φροντίζει ώστε οι υπεργολάβοι οι οποίοι εργάζονται για λογαριασμό της εταιρείας «να εφαρμόζουν περιβαλλοντικά πρότυπα ισοδύναμα με εκείνα της εταιρείας». Η ΟΚΕ

με βάση τα δεδομένα αυτά πιστεύει ότι τα αναφερόμενα στο σημείο αυτό περιβαλλοντικά πρότυπα δεν πρέπει να έχουν τη μορφή «κοινοτοπίας» αλλά να αποκρυσταλλωθούν σε διαδικαστικές διατάξεις και σε κάποιο κώδικα συμπεριφοράς. Αν συμβαίνει αυτό, τότε δεν είναι δυνατόν να εφαρμοσθεί στους προμηθευτές ή τους αγοραστές του προϊόντος ο ίδιος κώδικας προτύπων, ο οποίος ισχύει για έναν ορισμένο τύπο παραγωγής. Συνεπώς θα ήτο δυνατόν να διευκρινισθεί ανάλογα η διάταξη ώστε οι συνδεδεμένοι με τις επιχειρήσεις με σχέση υπεργολαβίας να οφείλουν να πληρούν τους όρους κάθε περιβαλλοντικής διάταξης που ισχύει για τις επιχειρήσεις αυτές.

3.13. Παράρτημα ΙΕ

3.13.1. Η ΟΚΕ αμφιβάλλει αν το πρότυπο ISO 10011 που

αφορά τη διασφάλιση της ποιότητας είναι αρκετό για την εφαρμογή του κανονισμού.

3.13.2. Η ΟΚΕ διατυπώνει τις κάτωθι παρατηρήσεις για το περιεχόμενο του εν λόγω ελέγχου:

- ο ανωτέρω λογιστικός έλεγχος δέον να περιέχει, όπου είναι δυνατόν, και προτάσεις εναλλακτικών παραγωγών και διαδικασιών και να τις αξιολογεί με την επιλεγείσα διαδικασία,
- η εποπτεία των ενδο-επιχειρησιακών συστημάτων ενημέρωσης αλλά ιδίως της πληροφόρησης των εμπλεκόμενων στην παραγωγική διαδικασία εργαζομένων δέον να εμπίπτει στο πεδίο ευθύνης του οικο-λογιστικού ελέγχου.

Βρυξέλλες, 22 Οκτωβρίου 1992.

Η Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Susanne TIEMANN

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

στη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Τροπολογίες που απορρίφθηκαν

Κατά τη διάρκεια των συζητήσεων εξετάστηκαν και απορρίφθηκαν οι ακόλουθες τροπολογίες τις οποίες υπερψήφισε περισσότερο από το 1/4 των συμβούλων.

Σημείο 2.3.2

Να αντικατασταθεί η τρίτη περίπτωση από τα εξής:

«—κατάλληλη συμμετοχή των εκπροσώπων των εργαζομένων στη λήψη αποφάσεων σχετικά με τα μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος στην επιχείρηση».

Αιτιολογία

Προφανής.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 19, ψήφοι κατά: 42, αποχές: 4.

Σημείο 2.4.3

Να διαγραφεί.

Αιτιολογία

Η ΟΚΕ δέχεται την προαιρετικότητα του συστήματος οικολογιστικού ελέγχου, και στην παράγραφο 2.4.2 απαριθμεί ορισμένους από τους λόγους που στηρίζουν αυτή την αποδοχή. Μεταξύ των λόγων που αναφέρονται είναι ότι το προαιρετικό σύστημα προτρέπει τις επιχειρήσεις να επιτύχουν καλές περιβαλλοντικές επιδόσεις που θα υπερβαίνουν τις νομικές ελάχιστες απαιτήσεις. Γι'αυτό θα ήταν επιζήμιο αν το σύστημα καταστεί υποχρεωτικό για τις επιχειρήσεις, των οποίων η παραγωγή συνδέεται με ιδιαίτερα μεγάλους περιβαλλοντικούς κινδύνους ειδικότερα μάλιστα για τις επιχειρήσεις εκείνες που επωφελούνται από τα κίνητρα που δημιουργεί το προαιρετικό σύστημα. Πάντως, θα είναι εξαιρετικά δύσκολο να προσδιορισθούν με ακρίβεια οι επιχειρήσεις εκείνες των οποίων η παραγωγή συνδέεται με ιδιαίτερα υψηλούς περιβαλλοντικούς κινδύνους (δεν πρόκειται για την «οδηγία Seveso»).

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 30, ψήφοι κατά: 53, αποχές: 1.

Παράγραφος 3.5.1

Να αντικατασταθεί η τελευταία πρόταση με την εξής:

«Η ΟΚΕ γνωρίζει τα πλεονεκτήματα που έχει η ενδο-επιχειρησιακή ομάδα ελέγχου (γνώση των διαδικασιών που ελέγχονται, δημιουργία κινήτρων για την αποδοχή βελτιώσεων, ενημέρωση σχετικά με τις μεθόδους) εάν η επιχείρηση διαθέτει τους απαραίτητους πόρους. Ωστόσο, τουλάχιστον ένα μέλος της ομάδας οικολογιστικού ελέγχου πρέπει να είναι ανεξάρτητο από την ελεγχόμενη μονάδα. Εάν δεν είναι διαθέσιμοι οι απαραίτητοι πόροι (π.χ. στις ΜΜΕ) τότε θα πρέπει να χρησιμοποιούνται εξωτερικοί ελεγκτές. Η ΟΚΕ συμφωνεί ότι μόνον με την εξωτερική διακρίβωση διασφαλίζεται η επάρκεια και η αξιοπιστία του ελέγχου.»

Αιτιολογία

Η πείρα διδάσκει ότι ο εσωτερικός έλεγχος έχει πολλά πλεονεκτήματα που συμβάλλουν στη καλύτερη προστασία του περιβάλλοντος, όπως αναφέρεται ανωτέρω. Για να αποφευχθούν περιπτώσεις αμέλειας λόγω εξοικείωσης, τουλάχιστον ένα μέλος της εσωτερικής ομάδας ελέγχου πρέπει να είναι ανεξάρτητο από την ελεγχόμενη μονάδα.

Βέβαια, όταν οι πόροι της ενδιαφερόμενης επιχείρησης δεν μπορούν να ανταποκριθούν σε έναν ορθό έλεγχο, τότε πρέπει να γίνεται χρήση των εξωτερικών ελεγκτών συμβούλων. Τέλος, στην περίπτωση που υπάρχει ένα αίσθημα δυσπιστίας στις επιχειρήσεις που προβαίνουν σε αυτοέλεγχο, τότε η Εξωτερική Διακρίβωση, που προβλέπεται από τον κανονισμό, θα διασφαλίζει το αβάσιμο της δυσπιστίας αυτής.

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας

Ψήφοι υπέρ: 32, ψήφοι κατά: 55, αποχές: 8.

Γνωμοδότηση σχετικά με την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου για την αποτέφρωση των επικίνδυνων αποβλήτων⁽¹⁾

(92/C 332/16)

Στις 7 Απριλίου 1992, και σύμφωνα με το άρθρο 100 Α της συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και κατανάλωσης, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 29 Σεπτεμβρίου 1992 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Colombo.

Κατά την 300ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 22ας Οκτωβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε κατά πλειοψηφία και με 5 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Δεδομένου ότι οι αποτεφρωτές των επικίνδυνων αποβλήτων υπάρχουν για να ελαχιστοποιούν τον κίνδυνο να προκληθεί ρύπανση από τις ουσίες αυτές η ΟΚΕ συμφωνεί με το στόχο της υπό εξέταση πρότασης, η οποία αποσκοπεί

κατά πρώτο λόγο στην πρόληψη και επακόλουθη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης καθώς και της ρύπανσης του εδάφους, των επιφανειακών και υπόγειων υδάτων, που προκαλείται από την αποτέφρωση επικίνδυνων αποβλήτων. Η ΟΚΕ εύχεται όπως οι προβλεπόμενες αυστηρές διατάξεις προστασίας του περιβάλλοντος καταστήσουν την εναλλακτική επιλογή της αποτέφρωσης στις κατάλληλες τοποθεσίες ευρύτερα αποδεκτή από το κοινό.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 130 της 21. 5. 1992, σ. 1.

1.2. Η ΟΚΕ λαμβάνει υπόψη την προταθείσα νομική βάση και υπενθυμίζει τις παρατηρήσεις που έχει διατυπώσει σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της, σχετικά με τη δυνατότητα επιλογής ανάμεσα στο άρθρο 100 Α και 130 Ρ ως βάση για τις νομοθετικές διατάξεις στα θέματα των αποβλήτων.

1.3. Η ΟΚΕ παρατηρεί ότι η πρόταση αποτελεί συνέχεια του ψηφίσματος του Συμβουλίου, της 7ης Μαΐου 1990, σχετικά με την πολιτική στον τομέα των αποβλήτων⁽¹⁾, το οποίο χαράσσει τις κατευθύνσεις μιας σφαιρικής κοινοτικής στρατηγικής στον τομέα της διαχείρισης των αποβλήτων και δίνει έμφαση στην πρόληψη στην εστία μόλυνσης.

1.4. Σε αυτή τη σφαιρική και προληπτική προσέγγιση του θέματος αναφερόταν πάντοτε η ΟΚΕ στις διάφορες γνωμοδοτήσεις της σχετικά με τον τομέα των αποβλήτων⁽²⁾ και θεωρεί πρόσφορο να την υπερασπισθεί εκ νέου, εφόσον η προς εξέταση πρόταση δεν φαίνεται να την λαμβάνει επαρκώς υπόψη. δεδομένου ότι αποσκοπεί στη ρύθμιση της τελικής επίπτωσης της αποτέφρωσης των επικίνδυνων αποβλήτων στο περιβάλλον.

1.5. Είναι σαφές, ότι η ΟΚΕ συμφωνεί με το στόχο που αναφέρεται στη μείωση των επιβλαβών εκπομπών των εγκαταστάσεων αποτέφρωσης, αλλά δράττεται της ευκαιρίας να τονίσει εκ νέου, με πιο γενικό τρόπο, την έννοια της παρέμβασης σε ολόκληρο το φάσμα της διαδικασίας παραγωγής, διανομής και κατανώλωσης του προϊόντος, «από το λίκνο έως τον τάφο», ακόμα περισσότερο εφόσον πρόκειται για επικίνδυνα απόβλητα.

1.6. Πράγματι, είναι ανησυχητική η ανεπαρκής προσοχή που αποδίδει η κοινοτική πολιτική στη συγκεκριμένη ενίσχυση (τεχνική, πληροφοριακή, χρηματοδοτική) για τη μείωση των επικίνδυνων αποβλήτων στην πηγή («καθαρότερες» τεχνολογίες). Υπάρχει κίνδυνος να επικεντρωθεί η προσοχή στις τεχνολογίες που αφορούν την τελική διάθεση των αποβλήτων, ενώ θα έπρεπε να δοθεί μεγαλύτερη προσοχή στις τεχνολογίες πρόληψης των αποβλήτων εντός της παραγωγικής διαδικασίας, μέσω της ενίσχυσης της πρωτοβουλίας των παραγωγών και της βελτίωσης της πληροφόρησης/κατάρτισης του προσωπικού.

1.7. Αυτή είναι άλλωστε η προσέγγιση του νέου κοινοτικού προγράμματος πολιτικής και δράσης στα θέματα του περιβάλλοντος και της βιώσιμης ανάπτυξης⁽³⁾, πράγμα το οποίο θα αποτελέσει το πλαίσιο αναφοράς των μεμονωμένων μέτρων για την περιβαλλοντική προστασία.

1.8. Η ΟΚΕ γνωρίζει ότι οι γενικές απαιτήσεις σχετικά με την οργανωμένη διαχείριση των αποβλήτων, και ιδιαίτερα των επικίνδυνων αποβλήτων, δεν μπορούν να ικανοποιηθούν από τις διατάξεις της μοναδικής αυτής οδηγίας. Υπογραμμίζει όμως, ότι η εφαρμογή της πρέπει να συνδέεται στενά με τις διατάξεις του άρθρου 6 της οδηγίας 91/689/ΕΟΚ, οι οποίες προβλέπουν την εκπόνηση εκ μέρους των αρμοδίων αρχών σχεδίων για τη διαχείριση των αποβλήτων, που πρέπει να δημοσιευθούν καθώς και μία συγκριτική εκτίμησή τους εκ

μέρους της Επιτροπής, σε ό,τι αφορά τις μεθόδους διάθεσης και ανάκτησης.

1.9. Σε μία καλύτερη προληπτική προσέγγιση σε ό,τι αφορά την αποτέφρωση μπορεί επίσης να συμβάλει η υιοθέτηση της πρότασης σχετικά με τον οικολογιστικό έλεγχο⁽⁴⁾ που θα πρέπει να προτρέπει τις βιομηχανίες προς καλύτερη «περιβαλλοντική απόδοση», της πρότασης για την ευθύνη των πολιτών σχετικά με τις καταστροφές που προκαλούνται από τα απόβλητα⁽⁵⁾ καθώς και άλλων προτάσεων που έχουν ανακοινωθεί και αναφέρονται στα θέματα διαχείρισης των αποβλήτων⁽⁶⁾.

1.10. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει, εξάλλου, την επιτακτική ανάγκη εναρμόνισης, το συντομότερο δυνατόν, της ονοματολογίας των αποβλήτων, καθώς και της δημιουργίας ενός αξιόπιστου συστήματος πληροφορικής για την ποσότητα και την ποιότητα των αποβλήτων που παράγονται. Προκαλεί, πράγματι, ανησυχία το γεγονός ότι λόγω ελλείψεως εναρμονισμένης ονοματολογίας τα κράτη μέλη εμφανίζονται να δηλώνουν, όπως υπενθυμίζεται στην αιτιολογική έκθεση της πρότασης ότι τα επικίνδυνα απόβλητα αντιπροσωπεύουν ένα ποσοστό το οποίο κυμαίνεται μεταξύ 2 και 20 % του συνόλου των αποβλήτων που παράγονται στα κράτη μέλη: μία τόσο μεγάλη διαφορά καθιστά αναξιόπιστη οποιαδήποτε ενέργεια σχεδιασμού. Εξάλλου, είναι γνωστό ότι τα επικίνδυνα απόβλητα αντιπροσωπεύουν συνήθως σημαντικό ποσοστό των βιομηχανικών αποβλήτων⁽⁶⁾.

1.10.1. Η ΟΚΕ προτείνει λοιπόν στην Επιτροπή την κατάρτιση το συντομότερο δυνατόν, ενός καταλόγου επικίνδυνων αποβλήτων, ο οποίος προβλέπεται στο άρθρο 1, παράγραφος 4 της οδηγίας 91/689/ΕΟΚ⁽⁷⁾ που αναφέρεται στα επικίνδυνα απόβλητα με τη συνεκτίμηση της πηγής, της σύνθεσης και των οριακών τιμών συγκέντρωσης των αποβλήτων.

1.10.2. Βάσει ενός τέτοιου καταλόγου, θα διαμορφώνονται κριτήρια για την καλύτερη διάθεση των διαφόρων τύπων των αποβλήτων. Η αποτέφρωση θα μπορούσε να θεωρηθεί ως μια από τις δυνατές επιλογές που συμφωνεί με την προστασία του περιβάλλοντος.

1.11. Στο τεχνολογικό πεδίο, η τρέχουσα εξέλιξη σε διεθνές επίπεδο τείνει προς εξειδίκευση των μεθόδων κατεργασίας, βάσει των διαφόρων χαρακτηριστικών των επικίνδυνων αποβλήτων.

1.11.1. Στη δημιουργία ενός περιβάλλοντος «επικίνδυνων αποβλήτων» συμβάλλουν πολυάριθμες χημικές ενώσεις, συχνά σε συνδυασμό με μίγματα εξαιρετικά σύνθετα, τα οποία μπορούν, σε διάφορες συγκεκριμένες μεθόδους παραγωγής, να προκαλέσουν αντιδράσεις που είναι δύσκολο να προβλεφθούν. Είναι αλήθεια επίσης, ότι είναι δυνατόν να προβλεφθεί αν το μίγμα ορισμένων συγκεκριμένων αποβλήτων μπορεί να δημιουργήσει ανεπιθύμητες αντιδράσεις, κατά τον ίδιο τρόπο που άλλα είδη μίγματος μπορούν να έχουν θετικά αποτελέσματα (π.χ. ουδετεροποίηση).

1.11.2. Συνεπώς, είναι αναγκαίο, στο πλαίσιο της πολιτικής διαχείρισης των αποβλήτων, να προβλεφθούν σε επιχειρηματικό επίπεδο κατάλληλα μέτρα για την επιλεκτική συλ-

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 122 της 18. 5. 1990, σ. 2.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 56 της 6. 3. 1989, ΕΕ αριθ. C 318 της 12. 12. 1988, ΕΕ αριθ. C 112 της 7. 5. 1990 και ΕΕ αριθ. C 40 της 17. 2. 1992.

⁽³⁾ Έγγρ. COM(92) 23 τελικό.

⁽⁴⁾ ΕΕ αριθ. C 76 της 27. 3. 1992.

⁽⁵⁾ ΕΕ αριθ. C 251 της 4. 10. 1989 και C 192 της 23. 7. 1991· γνωμοδότηση της ΟΚΕ: ΕΕ αριθ. C 112 της 7. 5. 1990.

⁽⁶⁾ Έγγρ. COM(92) 278.

⁽⁷⁾ ΕΕ αριθ. L 377 της 31. 12. 1991.

λογή των κυριότερων αποβλήτων, τη διαφοροποιημένη αποθήκευσή τους και την τοποθέτησή τους εντός ειδικών δοχείων που φέρουν κατάλληλη επισήμανση, σε σταθμούς κατεργασίας, αφού υποβληθούν στις κατάλληλες μορφές προκαταρκτικής κατεργασίας με σκοπό τη μείωση του όγκου τους (και συνεπώς των εξόδων μεταφοράς) και, αν είναι δυνατόν, τη μερική απομάκρυνση των τοξικών ουσιών (μειώνοντας κατ' αυτόν τον τρόπο τον κίνδυνο και τα έξοδα της τελικής κατεργασίας).

1.12. Η ΟΚΕ λαμβάνει υπό σημείωση την προσέγγιση της πρότασης σύμφωνα με την οποία επιτρέπεται η καταστροφή, μέσω καύσεως, επικίνδυνων αποβλήτων σε μη ειδικές εγκαταστάσεις εφόσον τηρούνται τα προβλεπόμενα κριτήρια προστασίας του περιβάλλοντος. Δεν είναι δυνατό να εφαρμόζονται όλα τα ανωτέρω κριτήρια στις εγκαταστάσεις στις οποίες τα επικίνδυνα απόβλητα συμβάλλουν κατά 10-40% στην παραγωγή της θερμικής ενέργειας της εγκατάστασης.

1.12.1. Η καταστροφή των επικίνδυνων αποβλήτων μέσω καύσεως, σε μη ειδικές εγκαταστάσεις αποτελεί μέτρο που μπορεί να συμβάλει στο να ξεπεραστεί η σημερινή ανεξέλεγκτη διασπορά στο περιβάλλον τεράστιων ποσοτήτων επικίνδυνων αποβλήτων.

1.12.2. Οι ανησυχίες σχετικά με τα επικίνδυνα μίγματα μπορεί να κατευνάζονται χάρη στις διατάξεις του άρθρου 2 της οδηγίας 91/689/ΕΟΚ· ωστόσο, θα ήταν σκόπιμο να αναφερθούν τουλάχιστον οι βιομηχανικές μέθοδοι που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τη διάθεση των αποβλήτων (π.χ. περιστρεφόμενοι κλίβανοι σε εργοστάσια τσιμέντου, υψικάμνοι σιδηρουργίας κλπ. που προσφέρουν τεχνολογική εγγύηση και δυνατότητα ανάκτησης θερμότητας), για να καθορισθεί καλύτερα το πεδίο αυτής της εκλογής, δεδομένης της σπάνειας των ελέγχων καθώς και της εγγενούς δυσκολίας που παρουσιάζει ο έλεγχος των εκπομπών όσον αφορά την τήρηση των ορίων που αναφέρονται στο παράρτημα II.

1.13. Στην περίπτωση αποτέφρωσης επικίνδυνων αποβλήτων, η ΟΚΕ θεωρεί ακατάλληλες τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνολογίες που δεν συνεπάγονται υπερβολικό κόστος (Batneec: Best Available Technologies Not Entailing Excessive Costs) και προτείνει να αντικατασταθούν από τις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνολογίες (BAT), οι οποίες θεωρούνται ως τεχνολογίες βιομηχανικά εφαρμόσιμες, από τεχνική και οικονομική άποψη και λογικά ευπρόσιτες στον χειριστή.

1.14. Η έννοια αυτή εντάσσεται στα πλαίσια μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης για την πρόληψη της ρύπανσης η οποία αντιστοιχεί στην φιλοσοφία του ήδη αναφερθέντος προγράμματος πολιτικής και δράσης για θέματα του περιβάλλοντος και της συνεχούς ανάπτυξης.

1.15. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει τη σπουδαιότητα της πλήρους εφαρμογής των μέτρων που αφορούν στην πληροφόρηση του κοινού, τα οποία προβλέπονται είτε στο πλαίσιο της νομοθεσίας σχετικά με την εκτίμηση των επιπτώσεων (85/337/ΕΟΚ), είτε, στο πλαίσιο της νομοθεσίας για τους κινδύνους σημαντικών ατυχημάτων (88/610/ΕΟΚ). Μόνο η πλήρης διαφάνεια μπορεί να δώσει απάντηση στις ανησυχίες του κοινού σε ό,τι αφορά την αποτέφρωση των επικίνδυνων αποβλήτων και να καταστήσει αποδεκτή την επιλογή αυτή, εκεί όπου αποδεικνύεται η πλέον κατάλληλη.

1.16. Αυτό θα μπορούσε να διευκολύνει επίσης τον καλύτερο δυνατό εντοπισμό των εγκαταστάσεων αποτέφρωσης, είτε σε ό,τι αφορά την απόσταση από τα κέντρα παραγωγής, συγκέντρωσης και διαλογής (με τη μείωση κατ' αυτόν τον τρόπο στο ελάχιστο των μετακινήσεων των επικίνδυνων αποβλήτων), είτε σε ό,τι αφορά τον περιβαλλοντικό αντίκτυπο.

1.17. Τέλος, η ΟΚΕ ζητεί να εξακριβωθεί αν οι διατάξεις των οδηγιών 80/1107/ΕΟΚ και 89/391/ΕΟΚ⁽¹⁾ είναι κατάλληλες για να εξασφαλίσουν, στην παρούσα εξέλιξη των γνώσεων και της τεχνολογίας, την προστασία της υγείας και της ασφάλειας των εργαζομένων στις εγκαταστάσεις αποτέφρωσης, και να λάβουν υπόψη τη δυνατότητα κατάρτισης μιας οδηγίας, η οποία θα απευθύνεται ειδικά στην προστασία των εργαζομένων στις εγκαταστάσεις κατεργασίας των αποβλήτων.

2. Ειδικές παρατηρήσεις

2.1. Άρθρο 1, παράγραφος 1η

Στην τρίτη γραμμή να προστεθεί μετά από τις λέξεις «επικίνδυνων αποβλήτων»: «αναπόφευκτων και μη ανακυκλώσιμων».

2.2. Άρθρο 3, παράγραφος 3

2.2.1. Η άδεια καλό θα ήταν να υποδεικνύει ανά είδος αποβλήτων την αποδεκτή ποσότητα κατά την κατεργασία, (άρθρο 7 της οδηγίας 91/156/ΕΟΚ), ανάλογα με τα τεχνικά χαρακτηριστικά και τη συνολική δυναμικότητα του αποτεφρωτή, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στο άρθρο 6 της οδηγίας 91/689/ΕΟΚ για τα επικίνδυνα απόβλητα σχετικά με τις εγκαταστάσεις αποτέφρωσης.

2.3. Άρθρο 3, παράγραφος 5

2.3.1. Μία περίοδος έξι μηνών για την ακύρωση της άδειας μετά από αρνητικές μετρήσεις των εκπομπών στην ατμόσφαιρα, δυνατόν να σημαίνει ότι θα έχουν διοχετευθεί δεκάδες χιλιάδες τόνοι επικίνδυνων αποβλήτων με τρόπο ο οποίος βλάπτει το περιβάλλον. Είναι προτιμότερο να ορισθεί μία περίοδος τριών μηνών η οποία να μπορεί να παραταθεί μέχρι τους έξι μήνες, μετά από έγκριση των αρμόδιων αρχών κάτω από ειδικές τεχνικές απαιτήσεις.

2.4. Άρθρο 5, παράγραφος 3

2.4.1. Η φράση «αν είναι δυνατόν» υπάρχει κίνδυνος να ληφθεί υπό την ευρεία έννοια και να μην αναφέρεται αποκλειστικά σε περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει δυνατότητα δειγματοληψίας «πριν από την απόρριψη». Η υποχρέωση λήψης δειγμάτων πρέπει να ισχύει, εκτός και αν υπάρχουν διατάξεις που το απαγορεύουν για λόγους ασφάλειας, όπως στην περίπτωση των κλινικών αποβλήτων. Η υποχρέωση διατήρησης των δειγμάτων πρέπει να ισχύει επί 30 ημέρες, λόγω της πολυπλοκότητας ορισμένων μεθόδων ανάλυσης που πρέπει να επιτευχθούν, στην περίπτωση ελέγχου εκ μέρους των αρμοδίων αρχών.

(¹) ΕΕ αριθ. L 327 της 3. 12. 1980 και L 183 της 29. 6. 1989.

2.5. Άρθρο 6

2.5.1. Η ΟΚΕ υποδεικνύει το σεβασμό των ενδείξεων που περιέχονται στο παράρτημα II της οδηγίας επειδή η αποθήκευση αποτελεί μία πολύ κρίσιμη φάση του κύκλου των αποβλήτων.

2.6. Άρθρο 7, παράγραφος 2

2.6.1. Η «χρήση κατάλληλων τεχνικών προκατεργασίας αποβλήτων» δεν πρέπει να αναφέρεται ως ενδεχόμενο («αυτό πιθανώς απαιτεί»), αλλά ως προτροπή, στο πλαίσιο της πολιτικής διαχείρισης των αποβλήτων, ειδικότερα σε ό,τι αφορά τόσο τις προκαταρκτικές επεξεργασίες άρσης της τοξικότητας των επικίνδυνων αποβλήτων όσο και τη διαδικασία της προκαταρκτικής επεξεργασίας που έχει ως στόχο τη βελτιστοποίηση της διαδικασίας καύσεως.

2.7. Άρθρο 7, παράγραφος 3

2.7.1. Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την αποδοχή της χρήσης βοηθητικών καυστήρων, καθιστώντας σαφές ωστόσο ότι αυτό συνεπάγεται την υιοθέτηση των αερίων καταλλήλου τμήματος καύσης που παράγονται από την καύση στον πρώτο θάλαμο.

2.8. Άρθρο 7, παράγραφος 8

2.8.1. Θα ήταν χρήσιμο να καθορισθεί το ύψος των καπνοδόχων (τουλάχιστον 40 μέτρα), βάσει των μετεωρολογικών συνθηκών της περιοχής.

2.9. Άρθρο 8

2.9.1. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει την πολυπλοκότητα των υπολογιστών που προτείνονται από την Επιτροπή, που καθιστά

δύσκολο το έργο των αρχών ελέγχου καθώς και των χειριστών.

2.10. Άρθρο 9, παράγραφος 3

2.10.1. Η ΟΚΕ συμφωνεί με το περιεχόμενο του άρθρου 9, παράγραφος 3 αλλά ζητεί να αναφερθεί ρητά στο κείμενο η σύνδεση του περιεχομένου της παραγράφου 3 με όσα αναφέρονται στο άρθρο 14.

2.11. Άρθρο 10, παράγραφοι 1 και 2

2.11.1. Θα ήταν σκόπιμο να διατίθεται εκ των προτέρων ένα εγχειρίδιο συντήρησης των φίλτρων και των συσκευών διήθησης του καπνού, κατά την ευρεία έννοια.

2.12. Άρθρο 13, παράγραφος 1

2.12.1. Η φράση «το συντομότερο δυνατόν» είναι ασαφής: προτείνεται η διατύπωση «χωρίς αναβολή».

2.13. Άρθρο 14, παράγραφος 2

2.13.1. Η ανώτατη περίοδος των 5 ετών είναι υπερβολική.

2.14. Άρθρο 17

2.14.1. Η προβλεπόμενη επιτροπή θα πρέπει να συμπληρώσει την ενημέρωση για την τεχνική πρόοδο στον τομέα, που προβλέπεται στο άρθρο 15, με τη μορφή πρακτικών οδηγιών τις οποίες θα ενημερώνει ετησίως.

Βρυξέλλες, 22 Οκτωβρίου 1992.

Η Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Susanne TIEMANN

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου στον τομέα της εναρμόνισης των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τους φόρους κύκλου εργασιών — Κατάργηση ορισμένων παρεκκλίσεων που προβλέπονται στο άρθρο 28, παράγραφος 3, της οδηγίας 77/388/ΕΟΚ και στο άρθρο 1, παράγραφος 1, 2^ο εδάφιο της οδηγίας 89/465/ΕΟΚ⁽¹⁾

(92/C 332/17)

Στις 10 Αυγούστου 1992, και σύμφωνα με το άρθρο 99 της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Η προετοιμασία των εργασιών της ΟΚΕ ανατέθηκε στο τμήμα οικονομικών, δημοσιονομικών και νομισματικών υποθέσεων. Κατά τη διάρκεια των εργασιών της ΟΚΕ ορίστηκε γενικός εισηγητής ο κ. Giacomelli.

Κατά την 300ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 22ας Οκτωβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα και με 2 αποχές την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Σύμφωνα με τη διαπίστωση της γνωμοδότησης της 31ης Ιανουαρίου 1974 (ΕΕ αριθ. C 119/15) για την 6η πρόταση οδηγίας του ΦΠΑ, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αναγνωρίζει την ανάγκη εναρμόνισης της φορολογικής βάσης του ΦΠΑ.

1.2. Η υπό εξέταση πρόταση οδηγίας, η οποία επιδιώκει το στόχο που δικαιολογημένα η 6η οδηγία δεν κατόρθωσε να επιτύχει πλήρως, επιτρέπει, χωρίς να απορρίπτει τη γενική αρχή της εναρμόνισης, να τεθεί το θέμα της σκοπιμότητας και του βάσιμου των προβλεπόμενων μέτρων. Η στρέβλωση του ανταγωνισμού, στην οποία γίνεται αναφορά γενικά, δεν αποτελεί κύριο αλλά ήσσονος σημασίας θέμα.

2. Γενικές διευκρινήσεις και παρατηρήσεις

2.1. Η υπό εξέταση πρόταση οδηγίας δίδει συνέχεια στην έκθεση της 2ας Ιουλίου 1992 της Επιτροπής προς το Συμβούλιο σχετικά με τις μεταβατικές διατάξεις που απορρέουν από το άρθρο 28, παράγρ. 3 της 6ης οδηγίας ΦΠΑ 77/388/ΕΟΚ, και του άρθρου 1, παράγρ. 1 της 18ης οδηγίας ΦΠΑ 89/465/ΕΟΚ· η τελευταία αιτιολογική σκέψη της 18ης οδηγίας προέβλεπε ότι η έκθεση αυτή θα υποβαλλόταν από την Επιτροπή και θα εξεταζόταν από το Συμβούλιο πριν από την 1η Ιανουαρίου 1991, ενώ το τελευταίο θα έπρεπε να επανεξετάσει τις παρεκκλίσεις της 6ης οδηγίας, άρθρο 28, παράγρ. 3, που διατηρήθηκαν στα πλαίσια της 23ης οδηγίας, καθώς επίσης και τις παρεκκλίσεις που προβλέπονται στο άρθρο 1, παράγρ. 1, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω 23ης οδηγίας, και να αποφανθεί για την πρόταση της Επιτροπής σχετικά με την κατάργηση των παρεκκλίσεων αυτών, «λαμβάνοντας υπόψη τις στρεβλώσεις του ανταγωνισμού που προκύπτουν από την εφαρμογή τους ή οι οποίες θα υπήρχε κίνδυνος να δημιουργηθούν ενόψει της ολοκλήρωσης της εσωτερικής αγοράς». Εξυπακούεται ότι όλες οι προτεινόμενες καταργήσεις ή τροποποιήσεις των παρεκκλίσεων της 6ης και της 23ης οδηγίας θα τεθούν σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1993, ημερομηνία έναρξης της λειτουργίας της μεγάλης εσωτερικής αγοράς.

2.2. Στην έκθεση της 2ας Ιουλίου 1992 υπενθυμίζεται επίσης, ότι οι παρεκκλίσεις θεσπίστηκαν για να έχουν τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη και οι οικονομικοί τομείς τα χρονικά περιθώρια να προβούν στις απαιτούμενες προσαρμογές, και ότι για το λόγο αυτό γίνεται ρητά παραπομπή στη 17η και 19η αιτιολογική σκέψη της 6ης οδηγίας.

2.3. Τέλος, διαπιστώνεται ότι η κατάργηση ορισμένων, αν όχι όλων, των υφιστάμενων παρεκκλίσεων πρέπει να επιδιωχθεί για τους εξής λόγους:

- για να διασφαλισθεί η ομαλότερη λειτουργία του συστήματος ΦΠΑ,
- για να επιτευχθεί η «τέλεια» εναρμόνιση του ΦΠΑ σε κοινοτικό επίπεδο,
- για να αποφευχθούν οι στρεβλώσεις ανταγωνισμού μεταξύ των κρατών μελών,
- για να μειωθούν οι μη αμελητέες συνέπειες των παρεκκλίσεων στη μέθοδο υπολογισμού των ιδίων πόρων, και για να διευκολυνθεί ο έλεγχός τους,
- για να διασφαλισθεί η ίση φορολογική μεταχείριση μεταξύ των κρατών μελών σύμφωνα με τις αρχές της συνθήκης ΕΟΚ.

2.4. Όλα τα μέτρα που προβλέπει η υπό εξέταση πρόταση οδηγίας έχουν ως γενικό στόχο να συμπληρώσουν, στο μέτρο που αυτό δεν έχει ήδη γίνει από την κατάργηση ορισμένων παρεκκλίσεων της 23ης οδηγίας, την ενιαία φορολογική βάση στην οποία πρέπει κανονικά να στηριχθεί το κοινό σύστημα ΦΠΑ σε κοινοτικό επίπεδο.

2.5. Στην ανάλυση που περιέχεται στην έκθεση της Επιτροπής, της 2ας Ιουλίου 1992, γίνεται διάκριση μεταξύ των υφιστάμενων παρεκκλίσεων οι οποίες πρέπει να αποτελέσουν το αντικείμενο χωριστών προτάσεων οδηγίας (άρθρο 28, παράγρ. 3 σημεία α) και β) — 6η οδηγία]:

- των υπηρεσιών που παρέχονται από ταξιδιωτικά πρακτορεία για ταξίδια εκτός ΕΟΚ (άρθρο 28, παράγρ. 3 σημείο ζ),
- των πράξεων νοσοκομειακών ιδρυμάτων (ιδιωτικών κλινικών),

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 205 της 13. 8. 1992, σ. 6.

- των μεταφορών ατόμων και των μεταφορών αγαθών που έχουν σχέση με τη μεταφορά ατόμων,
- των συναλλαγών χρυσού πλην των συναλλαγών χρυσού που προορίζεται για βιομηχανική χρήση [παράρτημα στ) 26-6η οδηγία],
- των υπηρεσιών που παρέχονται από ταξιδιωτικά πρακτορεία (ταξίδια στο εσωτερικό της ΕΟΚ), ήτοι κατά παρέκκλιση του άρθρου 28, παράγρ. 3 σημείο ζ) της 6ης οδηγίας, με πιθανότητα φορολογικής απαλλαγής των υπηρεσιών που παρέχουν ταξιδιωτικά πρακτορεία χωρίς δικαίωμα έκπτωσης στους φόρους που καταβάλλονται σε προηγούμενα στάδια.

2.6. Εξάλλου, βάσει της έκθεσης της Επιτροπής της 2ας Ιουλίου 1992, η υπό εξέταση πρόταση οδηγίας προβλέπει:

- την κατάργηση των περισσότερων παρεκκλίσεων από το άρθρο 28, παράγρ. 3 της 6ης οδηγίας, εκτός από εκείνες που αναφέρονται στο παραπάνω σημείο 2.5,
- την κατάργηση της παρέκκλισης που απορρέει από το άρθρο 1, παράγρ. 1, δεύτερο εδάφιο, της 23ης οδηγίας,
- τη δυνατότητα απαλλαγής, μέσω της συμπλήρωσης της τελικής διατύπωσης του άρθρου 13 γ της 6ης οδηγίας, των εξής:
 - * των δικαιωμάτων εισόδου σε αθλητικές εκδηλώσεις ή σε ορισμένες μόνο από τις εκδηλώσεις αυτές,
 - * της παροχής υπηρεσιών από επιχειρήσεις κηδειών και αποτεφρώσεως, και συναφών προς τις υπηρεσίες αυτές παραδόσεων αγαθών
 - * των εργασιών που πραγματοποιούνται από τυφλούς ή εργαστήρια τυφλών, υπό τον όρο ότι δεν προκύπτει στρέβλωση ανταγωνισμού,
 - * των παραδόσεων αγαθών και των υπηρεσιών που παρέχονται σε οργανισμούς κατασκευής, διαρρύθμισης και συντήρησης των νεκροταφείων, των τάφων και των μνημείων θυμάτων πολέμου,
- την κατάργηση της απαλλαγής των δραστηριοτήτων των δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών, εκτός των δραστηριοτήτων εμπορικού χαρακτήρα· ωστόσο μια συμπληρωματική διάταξη του άρθρου 28 επιτρέπει στα κράτη μέλη που απαλλάσσουν σήμερα τις μη εμπορικές πράξεις των δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών να διατηρήσουν την απαλλαγή αυτή.

2.7. Το παρόν έγγραφο δεν ενδείκνυται για την ανάλυση των αιτιών και επιπτώσεων των προβλεπόμενων μέτρων.

2.7.1. Από την έκθεση της Επιτροπής της 2ας Ιουλίου 1992 προκύπτει ότι η 23η οδηγία είχε ως αποτέλεσμα να μειωθούν οι παρεκκλίσεις του παραρτήματος Ε από 13 σε 4 και οι παρεκκλίσεις του παραρτήματος ΣΤ της 6ης οδηγίας ΦΠΑ από 27 σε 14 (άρθρο 28 παράγρ. 3).

2.7.2. Ορισμένες από τις υπάρχουσες παρεκκλίσεις (άρθρο 28 παράγρ. 3 — 6η οδηγία και άρθρο 1, παράγρ. 1, σημείο 2) έχουν ως αποτέλεσμα τη συνέχιση της φορολόγησης των

πράξεων οι οποίες πρέπει να τύχουν απαλλαγής στο οριστικό καθεστώς (άρθρο 28, παράγρ. 3α και παράρτημα Ε της 6ης οδηγίας) ενώ άλλες διατηρούν την απαλλαγή των πράξεων που κανονικά υπόκεινται σε φόρο (άρθρο 28, παράγρ. 3β και παράρτημα ΣΤ της 6ης οδηγίας). Η κατάργηση των υφιστάμενων παρεκκλίσεων, που θεωρούνται κανονικά ως μεταβατικές, θα πρέπει να έχει ως αποτέλεσμα την απώλεια εσόδων στην πρώτη περίπτωση και την αύξηση των φορολογικών εσόδων στη δεύτερη, πράγμα που ωφελεί το κράτος μέλος στο οποίο καταργούνται οι παρεκκλίσεις αυτές.

2.8. Λόγω του μεταβατικού τους χαρακτήρα, οι παρεκκλίσεις πρέπει κανονικά να καταργηθούν για να συμβάλουν στην εναρμόνιση των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τους φόρους κύκλου εργασιών. Ωστόσο, όπως ζήτησε το Συμβούλιο, και σύμφωνα με το άρθρο 28, παράγρ. 4, της οδηγίας, η Επιτροπή επιβεβαιώνει ότι στόχος της είναι να καταργηθούν μόνο οι παρεκκλίσεις των οποίων η διατήρηση θα έχει ως αποτέλεσμα την άνιση φορολογική μεταχείριση των κρατών μελών.

2.9. Τέλος, η Επιτροπή προτείνει ως πρακτικό κανόνα και για να περιορισθούν τυχόν επιπτώσεις στον προϋπολογισμό ή ενδεχόμενα πληθωριστικά φαινόμενα, να χορηγηθεί στα κράτη μέλη το δικαίωμα επιλογής αντί ορισμένων παρεκκλίσεων των οποίων η κατάργηση συνεχίζει να ζητείται, υπό την προϋπόθεση ότι η εφαρμογή τους δεν εγκυμονεί πραγματικούς κινδύνους στρέβλωσης του ανταγωνισμού. Η εναλλακτική αυτή λύση θα είχε το πλεονέκτημα να επιτρέψει σε όλα τα κράτη μέλη και ιδίως σε εκείνα που δεν τυχάνουν ακόμη καμίας παρέκκλισης, να προσαρμόσουν τις νομοθεσίες τους υπό την προϋπόθεση ότι αυτό δεν θα παραβιάσει τις βασικές αρχές της 6ης οδηγίας, ούτε θα προκαλέσει νέες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού.

2.9.1. Στο πλαίσιο αυτό, τονίζεται ότι η κατάργηση μιας παρέκκλισης, είτε αντισταθμίζεται από ένα δικαίωμα επιλογής σε όλα τα κράτη μέλη είτε όχι, θα πρέπει να πραγματοποιηθεί το αργότερο την 1η Ιουνίου 1993 όταν θα τεθεί σε ισχύ το προσωρινό καθεστώς ΦΠΑ σύμφωνα με την οδηγία 91/690/ΕΟΚ της 16ης Δεκεμβρίου 1991.

2.10. Είναι, επίσης, ενδιαφέρον να παρατεθεί ένα απόσπασμα της έκθεσης της Επιτροπής όπου αναφέρεται ότι σε ορισμένες περιπτώσεις, οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού που θα οφείλονται αποκλειστικά στη διατήρηση της μιας ή της άλλης παρέκκλισης, είναι αναγκαστικά περιορισμένες. «Πράγματι, ορισμένες παρεκκλίσεις εφαρμόζονται από ελάχιστα κράτη μέλη. Εξάλλου, διάφοροι παράγοντες, όπως η απόσταση, το προϊόν ή η υπηρεσία, επηρεάζουν άμεσα την επιλογή του αγοραστή και μερικές φορές καθιστούν τη στρέβλωση καθαρά θεωρητική».

2.11. Στο σημείο 1.2 έγινε η διαπίστωση ότι η υπό εξέταση πρόταση οδηγίας, που εντάσσεται στα πλαίσια της εναρμόνισης των νομοθεσιών των κρατών μελών σχετικά με τους φόρους κύκλου εργασιών, έχει ως στόχο να επιτύχει την καθιέρωση ομοιόμορφης φορολογικής βάσης του κοινού

συστήματος ΦΠΑ. Ωστόσο, η εναρμόνιση μπορεί να γίνει χωρίς βαθμιαία προσέγγιση των νομοθεσιών με στόχο την καθιέρωση ομοιόμορφων φορολογικών συντελεστών στο εσωτερικό της Κοινότητας. Οι περισσότερες στρεβλώσεις ενδέχεται να προκύψουν από τη διαφορά μεταξύ των συντελεστών των κρατών μελών, τουλάχιστον από τη στιγμή, που δεν έχει ακόμη οριστεί επίσημα και κατά την οποία το μεταβατικό καθεστώς φορολόγησης στη χώρα προορισμού θα αντικατασταθεί από το οριστικό καθεστώς της φορολόγησης της χώρας προέλευσης. Κατά συνέπεια, το επιχείρημα της στρέβλωσης του ανταγωνισμού, που προβάλλεται για την κατάργηση των περισσότερων παρεκκλίσεων και για τη δημιουργία ομοιόμορφης φορολογικής βάσης για το κοινό σύστημα ΦΠΑ, εξαρτάται από τις μελλοντικές εξελίξεις όσον αφορά τους συντελεστές και το φορολογικό καθεστώς.

2.12. Είναι γεγονός ότι η εναρμόνιση της βάσης πρέπει λογικά να προηγηθεί της εναρμόνισης και των φορολογικών συντελεστών η οποία, ήδη το 1974, είχε θεωρηθεί ως δυσεπίλυτο πρόβλημα. Επίσης, η υπό εξέταση πρόταση οδηγίας, που αναφέρεται στη βάση του ΦΠΑ, περιλαμβάνει μέτρα που δεν επιβάλλονται στο στάδιο αυτό και αφορούν παρεκκλίσεις δευτερεύουσας σημασίας, όχι μόνο σε επίπεδο ορισμένων κρατών μελών αλλά και σε κοινοτικό επίπεδο, και των οποίων η διατήρηση δεν θα εμποδίσει καθόλου τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς από την 1η Ιανουαρίου 1993.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. 3η αιτιολογική σκέψη

3.1.1. Η υπό εξέταση πρόταση αιτιολογεί τα μέτρα που προβλέπει με το ότι «μεγάλος» αριθμός των παρεκκλίσεων που προβλέπονται στο άρθρο 28 παράγρ. 3, της 6ης οδηγίας ΦΠΑ, παρεκκλίσεων που διατηρούνται παρά τις πολυάριθμες καταργήσεις που επέφερε η 23η οδηγία, προκαλούν, στο πλαίσιο του συστήματος των ιδίων πόρων των Κοινοτήτων, δυσκολίες υπολογισμού των αποζημιώσεων που προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΟΚ, Euratom) αριθ. 1553/89 του Συμβουλίου, της 29 Μαΐου 1989, σχετικά με το ομοιόμορφο οριστικό καθεστώς είσπραξης των ιδίων πόρων από το ΦΠΑ, ενώ για την ομαλότερη λειτουργία του συστήματος αυτού, είναι σκόπιμο να καταργηθούν οι υπάρχουσες παρεκκλίσεις.

3.1.2. Πρόκειται για ελάχιστο πειστικό επιχείρημα δεδομένου ότι ο αριθμός των υφιστάμενων παρεκκλίσεων μειώθηκε σημαντικά με δραστηρική σύμπτυξη των παραρτημάτων Ε και ΣΤ, τα οποία παρέχουν λεπτομέρειες σχετικά με τις παρεκκλίσεις του άρθρου 28, παράγρ. 3, της 6ης οδηγίας. Πρέπει να διερωτηθεί κανείς κατά πόσο η επίδραση των υφιστάμενων παρεκκλίσεων στο προαναφερόμενο σύστημα είναι τόσο σημαντική όσο υπονοείται. Εξάλλου, επειδή το επιχείρημα είναι κατά κύριο λόγο τεχνικής φύσεως, θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη οικονομικές και κοινωνικές θεωρήσεις όταν αυτές συνηγορούν υπέρ της διατήρησης των παρεκκλίσεων.

3.2. 4η αιτιολογική σκέψη

3.2.1. Εάν οι παρεκκλίσεις, ορισμένες από τις οποίες, μολαταύτα, διατηρούνται, ενδέχεται να μη συμφωνούν απόλυτα με το στόχο της δημιουργίας μιας κοινής φορολογικής βάσης, στο σημερινό στάδιο των προσπαθειών προσέγγισης των φορολογικών συντελεστών, φαίνεται πρόωρο να συμπεράνει κανείς ότι θα προκύψουν σημαντικές στρεβλώσεις του ανταγωνισμού. Οι κίνδυνοι στρέβλωσης προκύπτουν λιγότερο από τη μη προσαρμογή ορισμένων στοιχείων της φορολογικής βάσης παρά από τις διαφορές μεταξύ των φορολογικών συντελεστών, μολονότι η επίδραση των διαφορών αυτών φαίνεται να αντισταθμίζεται σε μεγάλο βαθμό από τη διατήρηση της φορολογίας στις χώρες προορισμού βάσει του μεταβατικού καθεστώτος ΦΠΑ.

3.2.2. Όσον αφορά τη φορολόγηση των υπηρεσιών η οποία εφεξής θα γίνεται σε ορισμένες περιπτώσεις (6η οδηγία, άρθρο 9, παράγρ. 1) στη χώρα εγκατάστασης του παρέχοντος τις υπηρεσίες, οι υπηρεσίες για τις οποίες γίνεται λόγος στην πρόταση οδηγίας δεν φαίνεται ότι θα επηρεάσουν σημαντικά τον ανταγωνισμό εντός της ενιαίας αγοράς.

3.3. Άρθρο 1 παράγραφος 1

3.3.1. Η κατάργηση των παρεκκλίσεων από τις απαλλαγές που προβλέπονται για ορισμένες δραστηριότητες γενικού ενδιαφέροντος στο άρθρο 13 της 6ης οδηγίας (θέσεις 2 και 11 του παραρτήματος Ε, της 6ης οδηγίας, παράγραφος 3 α) επικροτείται, μολονότι οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού δεν φαίνεται να έχουν προκύψει από τις παρεκκλίσεις E2 και E11.

3.3.2. Όσον αφορά την παρέκκλιση E7 (που αφορά την απαλλαγή των δραστηριοτήτων των κρατικών ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών, εκτός των εχόντων εμπορικό χαρακτήρα), η κατάργησή της συμβαδίζει με την απόφαση της θέσης που αντιστοιχεί στο άρθρο 13, εδάφιο α9): κατάλογος απαλλαγών στο εσωτερικό της χώρας για ορισμένες δραστηριότητες γενικού ενδιαφέροντος: η απόφαση αυτή απορρέει από το άρθρο 4 της πρότασης. Ταυτόχρονα, το άρθρο 5 τροποποιεί το σημείο 13 του παραρτήματος Δ της οδηγίας περιλαμβάνοντας σε αυτό «τις δραστηριότητες των οργανισμών ραδιοφώνου και τηλεόρασης» χωρίς καμία διάκριση. Με τον τρόπο αυτό, γίνεται ίση φορολογική μεταχείριση μεταξύ όλων των τηλεοπτικών οργανισμών, δημόσιων και ιδιωτικών, των οποίων όλες οι δραστηριότητες καθίστανται φορολογητέες.

3.3.3. Μολονότι είναι ευπρόσδεκτη η εξάλειψη μιας φορολογικής διάκρισης κατά των ιδιωτικών οργανισμών, δεν μπορεί να συμφωνήσει κανείς για τη διατήρηση της φορολογικής απαλλαγής των μη εμπορικών δραστηριοτήτων των δημόσιων ραδιοτηλεοπτικών οργανισμών από τα κράτη μέλη τα οποία δεν φορολογούν σήμερα τις πράξεις αυτές. Συνεπώς, ζητείται να απαλειφθεί το άρθρο 6 που προτείνει να συμπληρωθεί δεόντως το άρθρο 28 της 6ης οδηγίας, δεδομένου ότι ανάλογες δραστηριότητες (μη κερδοσκοπικές κοινωνικο-πολιτιστικές

εκπομπές) των ιδιωτικών οργανισμών δεν μπορούν να τύχουν του ιδίου ευεργετήματος, ενώ υπόκεινται στους νόμους της αγοράς χωρίς καμία κρατική ενίσχυση.

3.4. Άρθρο 1 παράγραφος 3

3.4.1. Η παράγραφος 2, του άρθρου 1, αντίθετα με την παράγραφο 1, καταργεί τις φορολογικές απαλλαγές τις οποίες τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να συνεχίσουν να εφαρμόζουν στα πλαίσια του άρθρου 28, παράγρ. 2, περίπτωση β της 6ης οδηγίας όσον αφορά τις πράξεις που αναφέρονται στα σημεία 1, 5, 6, 7, 8, 12, 23 και 25 του παραρτήματος ΣΤ της 6ης οδηγίας.

3.4.2. Όσον αφορά τα σημεία ΣΤ 1, 6, 7 και 8 (αθλητικές εκδηλώσεις, επιχειρήσεις κηδεών και αποτεφρώσεως, δραστηριότητες τυφλών και εργαστήρια τυφλών, οργανισμοί κατασκευής, διαρρύθμισης και συντήρησης νεκροταφείων, τάφων και μνημείων των θυμάτων πολέμου), των οποίων η συνολική και οριστική υπαγωγή στο φόρο θα προκαλούσε έκπληξη αν όχι τη δυσaréσκεια ορισμένων, το άρθρο 3 προβλέπει, ευτυχώς, τη δυνατότητα των κρατών μελών, μέσω συμπλήρωσης του άρθρου 13.Γ της 6ης οδηγίας, να επιλέγουν τη φορολογική απαλλαγή των εν λόγω δραστηριοτήτων.

3.4.3. Η κατάργηση της δυνατότητας φορολογικής απαλλαγής των πράξεων ΣΤ 23 (πράξεων κρατικών οργανισμών που αφορούν μεταχειρισμένα αεροσκάφη) και ΣΤ 25 (διάφορων πράξεων που έχουν ως αντικείμενο πολεμικά πλοία) δεν προκαλούν καμία εκ των προτέρων αντίρρηση.

3.4.4. Η κατάργηση της παρέκκλισης που αφορά τη φορολογική απαλλαγή των υπηρεσιών που παρέχουν οι δικηγόροι και άλλοι ελεύθεροι επαγγελματίες, με εξαίρεση τα ιατρικά και παραϊατρικά επαγγέλματα, υπηρεσιών που αναφέρονται στα σημεία ΣΤ 2 του παραρτήματος της 6ης οδηγίας, θα πρέπει, επίσης να αντισταθμισθεί από τη δυνατότητα επιλογής όλων των κρατών μελών. Πράγματι, δεν επισημαίνεται στον τομέα αυτό κανένας αξιόλογος κίνδυνος στρέβλωσης του ανταγωνισμού, παρά το γεγονός ότι 6 κράτη μέλη εφαρμόζουν την παρέκκλιση.

3.4.5. Τέλος, τα σημεία ΣΤ 5 (παροχή υπηρεσιών και παραδόσεις των κρατικών ταχυδρομικών υπηρεσιών στον τομέα των τηλεπικοινωνιών) και ΣΤ 12 (παροχή ύδατος από οργανισμούς δημοσίου δικαίου), των οποίων η υπαγωγή στο φόρο δεν έχει καμία επίπτωση για τους οικονομικούς φορείς που απολαμβάνουν εκπτώσεων από τους φόρους σε προηγούμενες συναλλαγές, θα μπορούσαν, επειδή οι πιθανότερες στρεβλώσεις του ανταγωνισμού είναι ελάχιστες, να συνεχίσουν να αναφέρονται στο παράρτημα ΣΤ ή, τουλάχιστον, να αποτελέσουν αντικείμενο μιας δυνατότητας επιλογής. Πρόκειται, επίσης, για αγαθά ευρείας κατανάλωσης, κυρίως από ιδιώτες, των οποίων το κόστος επιβαρύνει τον προϋπολογισμό των νοικοκυριών χαμηλής εισοδήματος, ενώ η αύξηση του κόστους τους, μέσω της φορολογίας, θα θέσει θέμα αντιστάθμισης με την αναπροσαρμογή των μισθών ή στο πλαίσιο των συλλογικών διαπραγματεύσεων. Και στις δύο περιπτώσεις, η οικονομία θα είναι εκείνη που θα φέρει τελικά το βάρος.

3.5. Άρθρο 1 παράγραφος 3

3.5.1. Η διάταξη αυτή προβλέπει την κατάργηση των παρεκκλίσεων που προβλέπονται στο άρθρο 28, παράγρ. 3, εδάφια γ), ε), και στ), της 6ης οδηγίας.

3.5.2. Το εδάφιο γ) επιτρέπει κατά τη διάρκεια μιας μεταβατικής περιόδου (που ορίστηκε αρχικά σε 5 έτη από την 1η Ιανουαρίου 1978) να παρέχεται στους υποκείμενους στο φόρο η δυνατότητα να επιλέξουν τη φορολόγηση με δικαίωμα έκπτωσης από τους φόρους προηγούμενων συναλλαγών — των πράξεων που απαλλάσσονται από το φόρο βάσει των διατάξεων του παραρτήματος Ζ της 6ης οδηγίας. Πρόκειται για τις παρεκκλίσεις από τα παραρτήματα Ε και ΣΤ (υπηρεσίες των ταξιδιωτικών πρακτορείων που αναφέρονται στο άρθρο 26 (κατάλογος Ε), υπηρεσίες συγγραφέων, καλλιτεχνών και ερμηνευτών καλλιτεχνικών έργων, ιατρικά και παραϊατρικά επαγγέλματα — η κατάργηση της παρέκκλισης για τους δικηγόρους και τα άλλα ελεύθερα επαγγέλματα εξετάζεται στο παραπάνω σημείο 3.4.4 — πράξεις των νοσοκομειακών ιδρυμάτων που δεν υπάγονται στο πλαίσιο του άρθρου 13, εδάφιο Α 1 β, οι παραδόσεις οικοπέδων και κτιρίων που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 3, οι μεταφορές ατόμων και οι υπηρεσίες που συνδέονται με αυτές, οι συναλλαγές του χρυσού, πλην του χρυσού που προορίζεται για βιομηχανική χρήση, ή υπηρεσίες των ταξιδιωτικών γραφείων (κατάλογος ΣΤ).

3.5.2.1. Δεδομένου ότι οι συγκεκριμένες προτάσεις που αναγγέλλονται από την Επιτροπή στη σελίδα 4 της αιτιολογικής έκθεσης, αφορούν τα ταξιδιωτικά γραφεία, τις πράξεις των νοσοκομειακών ιδρυμάτων, τις μεταφορές ατόμων και τις συναλλαγές χρυσού, ήτοι πράξεις που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα Ε και ΣΤ και εμπίπτουν στο πλαίσιο του άρθρου 28, παράγρ. 3, σημείο γ, θα πρέπει να είναι δυνατή η αξιολόγηση της εμβέλειας των ειδικών αυτών προτάσεων πριν αποφασισθεί η ρητή κατάργηση των παρεκκλίσεων που προβλέπονται στο άρθρο 28, παράγραφος 3 γ. Η κατάργηση των παρεκκλίσεων φαίνεται να είναι πρόωρη και στο στάδιο αυτό.

3.5.3. Το σημείο γ) αναφέρεται στο δικαίωμα των κρατών μελών να συνεχίσουν να εφαρμόζουν τις διατάξεις κατά παρέκκλιση από τα άρθρα 5.4 γ και 6.4 της 6ης οδηγίας, η οποία επιτρέπει να θεωρείται ο ενδιάμεσος φορέας, που ενεργεί για ίδιο λογαριασμό, ως απλός φορέας παροχής υπηρεσιών και όχι ως υποκείμενος στο φόρο, που προβαίνει σε πράξεις αγοράς — επαναπώλησης βάσει σύμβασης προμήθειας.

3.5.3.1. Η υπό εξέταση πρόταση υποστηρίζει την κατάργηση της διάταξης αυτής επειδή η διατήρησή της ενδέχεται να προκαλέσει στρεβλώσεις του ανταγωνισμού στο οριστικό καθεστώς ΦΠΑ. Λόγω της καθιέρωσης, από την 1η Ιανουαρίου 1993, του προσωρινού καθεστώτος σύμφωνα με την οδηγία 91/680/ΕΟΚ, καθεστώτος του οποίου η διάρκεια θα περιοριστεί κανονικά μέχρι της 31ης Δεκεμβρίου 1996, αλλά θα παραταθεί αυτόματα όσο χρονικό διάστημα το Συμβούλιο δεν λαμβάνει απόφαση για την καθιέρωση του οριστικού καθεστώτος, δεδομένου ότι είναι γνωστές οι δυσκολίες που αντιμετωπίζονται για την επίτευξη ομοφωνίας στο Συμβούλιο για φορολογικά θέματα, συνιστάται να αναβληθεί η προτεινό-

μενη κατάργηση, έως ότου ορισθεί επίσημα η ημερομηνία έναρξης της ισχύος του οριστικού καθεστώτος.

3.5.4. Το σημείο 3), του άρθρου 28, παράγρ. 3, της 6ης οδηγίας επιτρέπει επίσης μια παρέκκλιση από το άρθρο 11 Α, παράγρ. 3γ). Βάσει των διευκρινήσεων που παρέχονται στην αιτιολογική έκθεση, επικροτείται η κατάργηση της παρέκκλισης αυτής που επιτρέπει να περιληφθούν στη φορολογική βάση του ΦΠΑ τα έξοδα στα οποία υποβάλλεται ένας φορολογούμενος εξ ονόματος και για λογαριασμό του αγοραστή.

3.5.5. Όσον αφορά τις παραδόσεις κτιρίων και οικοπέδων που αγοράζονται για να επαναπωληθούν από έναν υποκείμενο στο φόρο ο οποίος δεν έχει δικαίωμα φορολογικής έκπτωσης κατά την αγορά, η παρέκκλιση που απορρέει από το σημείο στ) επιτρέπει να προβλεφθεί ότι η φορολογική βάση αντιστοιχεί στη διαφορά μεταξύ της τιμής πώλησης και της τιμής αγοράς.

3.5.5.1. Μολονότι, όπως επιβεβαιώνεται στην αιτιολογική έκθεση, τα περισσότερα κράτη μέλη δεν εφαρμόζουν την παρέκκλιση αυτή και, στο βαθμό που η τιμή αγοράς των αγαθών αυτών αποτελεί στοιχείο της τιμής πώλησης από τις επιχειρήσεις που τα αγοράζουν, είναι γεγονός ότι οι επιχειρήσεις που δεν εφαρμόζουν την παρέκκλιση επιβαρύνονται περισσότερο από τους ανταγωνιστές τους στα άλλα κράτη μέλη.

3.5.5.2. Συνεπάγεται ότι η κατάργηση της παρέκκλισης θα έχει ως αποτέλεσμα να γενικευθεί η μεγαλύτερη αυτή επιβάρυνση. Ωστόσο, για τη μείωση της τιμής πώλησης, είναι προτιμότερο να διατηρηθεί η παρέκκλιση και να καταγραφεί ως μόνιμη διάταξη παρέκκλισης σε όλα τα κράτη μέλη. Συνεπώς, θα εξαλειφθεί ταυτόχρονα η πηγή στρέβλωσης του ανταγωνισμού που θεωρείται ως αιτία της κατάργησης.

3.6. Άρθρο 2

3.6.1. Το άρθρο 2 της υπό εξέταση πρότασης σχετικά με το άρθρο 1, παράγρ. 1, δεύτερο εδάφιο της 23ης οδηγίας ΦΠΑ, αφορά την κατάργηση της παρέκκλισης η οποία επιτρέπει στο Ηνωμένο Βασίλειο να φορολογεί ορισμένες συναλλαγές που απαλάσσονται κανονικά του φόρου ως δραστηριότητες γενικού ενδιαφέροντος. Πρόκειται στην περίπτωση αυτή για ορισμένες υπηρεσίες που συνδέονται στενά με την άσκηση αθλητικών δραστηριοτήτων ή φυσικής αγωγής και οι οποίες παρέχονται από οργανισμούς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα σε άτομα που ασκούν τις εν λόγω δραστηριότητες, καθώς επίσης και για ορισμένες πολιτιστικές υπηρεσίες και παραδόσεις αγαθών που συνδέονται στενά με τις υπηρεσίες αυτές, όταν οι εν λόγω υπηρεσίες και παραδόσεις διενεργούνται από οργανισμούς δημοσίου δικαίου ή άλλους πολιτιστικούς οργανισμούς που είναι αναγνωρισμένοι από το σχετικό κράτος μέλος.

3.6.2. Η κατάργηση της διάταξης αυτής δεν προκαλεί εκ των προτέρων αντιρρήσεις, λόγω της φύσης των σχετικών συναλλαγών.

3.7. Άρθρο 3

Βλ. παρατηρήσεις στο σημείο 3.4.2.

3.8. Άρθρα 4 και 5

Βλ. σημείο 3.3.2 παραπάνω

3.9. Άρθρο 6

Το άρθρο αυτό να διαγραφεί (βλ. σημείο 3.3.3 παραπάνω).

3.10. Άρθρο 7, παράγραφος 1

3.10.1. Τα κράτη μέλη πρέπει, μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 1992, να συμμορφωθούν με τις διατάξεις της οδηγίας η οποία έχει ακόμη τη μορφή προτάσεως. Συνεπώς, στο σύντομο χρονικό διάστημα που απομένει, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή θα πρέπει να εκδώσουν τις γνωμοδοτήσεις τους, η ομόφωνη απόφαση έγκρισης πρέπει να ληφθεί σε επίπεδο του Συμβουλίου και η δημοσίευση του οριστικού κειμένου στην ΕΕ υπό την προϋπόθεση ότι δεν θα επέλθει καμία τροποποίηση, πρέπει να γίνει το συντομότερο δυνατό, ενώ τέλος, τα κράτη μέλη πρέπει να ολοκληρώσουν τη διαδικασία ενσωμάτωσης στο εθνικό δίκαιο, πράγμα που, όταν πρόκειται για οδηγία, απαιτεί την εφαρμογή της νομοθετικής διαδικασίας σε εθνικό επίπεδο.

3.10.2. Συνεπώς, μπορεί να διερωτηθεί κανείς κατά πόσο η προθεσμία που ορίζεται στα κράτη μέλη δεν είναι πολύ σύντομη και, δεδομένου ότι ο στόχος της ολοκλήρωσης της κοινής φορολογικής βάσης δεν έχει επείγοντα χαρακτήρα, μάλιστα τη στιγμή κατά την οποία εξακολουθούν να υπάρχουν παρεκκλίσεις και δικαιώματα επιλογής, κατά πόσο δεν είναι σκόπιμο να παραταθεί η ημερομηνία έναρξης της ισχύος. Πρέπει να πιστέψει κανείς ότι, επειδή το κυριότερο μέρος του μηχανισμού (μεταβατικό καθεστώς, προσέγγιση των συντελεστών του ΦΠΑ και των έμμεσων φόρων κατανάλωσης, εφαρμογή του συστήματος Intrastat) θα πρέπει να εφαρμοσθεί μέχρι την 1η Ιανουαρίου 1993, η λειτουργία της ενιαίας αγοράς δεν θα αμφισβητηθεί από την αναβολή της ημερομηνίας εφαρμογής των διατάξεων της πρότασης της υπό εξέταση οδηγίας.

4. Συμπέρασμα

4.1. Η ΟΚΕ συνεχίζει να αναγνωρίζει την αρχή της έγκαιρης εφαρμογής ομοιόμορφης βάσης του ΦΠΑ σε κοινοτικό επίπεδο.

4.2. Ωστόσο, θα ήθελε επίσης να παραπέμψει στις γενικές παρατηρήσεις που περιέχονται στο τέλος του κεφαλαίου 2 της παρούσης γνωμοδότησης. Η εναρμόνιση της φορολογικής βάσης ΦΠΑ έχει περιορισμένη επίδραση όσο υπάρχουν το μεταβατικό σύστημα και οι διαφορές μεταξύ των φορολογικών συντελεστών.

4.3. Τέλος, η ΟΚΕ συνιστά, προς το συμφέρον των επιχειρήσεων καθώς επίσης των εργαζόμενων και των καταναλωτών, να επανεξετασθεί κατά πόσο είναι βάσιμο το επιχείρημα

που αναφέρεται στην παρούσα πρόταση περί στρεβλώσεως του ανταγωνισμού, επιχείρημα που χρησιμοποιείται για να αιτιολογηθεί η κατάργηση διαφόρων παρεκκλίσεων. Αυτό γίνεται κυρίως στην περίπτωση όπου η προτεινόμενη κατάργηση έχει ως αποτέλεσμα, μέσω μιας νέας φορολογίας, την αύξηση της τιμής ενός προϊόντος, ενός αγαθού ή μιας υπηρεσίας, εις βάρος της αγοραστικής δύναμης των καταναλωτών και της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας γενικότερα. Στην

περίπτωση αυτή είναι σκοπιμότερο να γενικευθεί μια φορολογική απαλλαγή ή, τουλάχιστον, να δοθεί στα κράτη μέλη η διακριτική ευχέρεια να επιτρέπουν, ανάλογα με το κοινωνικό πλαίσιο και τις ιδιαιτερότητες των προϋπολογισμών τους, τη διατήρηση ή την κατάργηση μιας παρέκκλισης, μέσω της φορολόγησης απαλασσόμενων συναλλαγών, ή μιας άλλης παρέκκλισης μέσω της απαλλαγής φορολογητέων συναλλαγών.

Βρυξέλλες, 22 Οκτωβρίου 1992.

Η Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Susanne TIEMANN

Γνωμοδότηση για την οικονομική κατάσταση στην Κοινότητα στα μέσα του 1992

(92/C 332/18)

Στις 28 Απριλίου 1992, και σύμφωνα με την παράγραφο 4 του άρθρου 20 του Εσωτερικού Κανονισμού, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να καταρτίσει γνωμοδότηση πρωτοβουλίας για την οικονομική κατάσταση στην Κοινότητα στα μέσα του 1992.

Το τμήμα οικονομικών, δημοσιονομικών και νομισματικών υποθέσεων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 8 Οκτωβρίου 1992 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Abejon Resa.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κατά την 300ή σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 22ας Οκτωβρίου 1992) υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

0. Στόχοι της γνωμοδότησης

0.1. Η κατάρτιση της παρούσας γνωμοδότησης πρωτοβουλίας συμπίπτει με μία φάση μεγάλης σημασίας για τη μελλοντική ανάπτυξη της Κοινότητας. Για το λόγο αυτό, η ΟΚΕ κρίνει ότι θα πρέπει να επιδιωχθούν τρεις τύποι στόχων:

0.2. Κατά πρώτο λόγο, είναι απαραίτητη μια σύντομη ανάλυση της οικονομικής κατάστασης, τόσο εντός όσο και εκτός της Κοινότητας, η οποία θα χρησιμεύσει για τον προβληματισμό σχετικά με τη σημερινή οικονομική κατάσταση και τις προοπτικές της.

0.3. Κατά δεύτερο λόγο, είναι φανερό ότι η γνωμοδότηση αυτή θα πρέπει να επηρεασθεί αισθητά από τα αποτελέσματα της Ευρωπαϊκής Διάσκεψης Κορυφής του Μάαστριχτ, και συγκεκριμένα από τα κριτήρια για την ΟΝΕ. Με την έννοια αυτή, η αξιολόγηση της σημερινής κατάστασης όσον αφορά την ονομαστική σύγκλιση και η εισαγωγή άλλων δεικτών οικονομικής σύγκλισης, αποτελεί επίσης στόχο της γνωμοδότησης.

0.4. Κατά τρίτο λόγο, η ΟΚΕ θεώρησε σκόπιμο να καθιερώσει αυτό το χρόνο ένα ειδικό θέμα ανάλυσης, που απασχολεί ιδιαίτερα όλους, όπως είναι η κατάσταση της απασχόλησης στην Κοινότητα.

1. Κατάσταση και προοπτικές του οικονομικού πλαισίου

1.0.1. Η διεθνής οικονομία διέρχεται περίοδο μεγάλης αβεβαιότητας. Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Επιτροπής, το 1992 αναμενόταν μια ελαφρά βελτίωση σε σχέση με το 1991. Ωστόσο, αυτή δεν επιτεύχθηκε, και μάλιστα οι πρόσφατες τάσεις δείχνουν ότι η βελτίωση αυτή δεν θα υλοποιηθεί ούτε το 1993.

1.0.2. Συνεπώς, τα δεδομένα και οι σκέψεις που παρουσιάζονται στη συνέχεια βασίζονται σε προβλέψεις της Επιτροπής οι οποίες, μολονότι δεν τροποποιήθηκαν ακόμη επισήμως, κατά τη γνώμη της πλειοψηφίας των εμπειρογνομόνων και της ίδιας της Επιτροπής, θα πρέπει να αναθεωρηθούν προς τα κάτω. Για το λόγο αυτό, η κατάσταση που διαγράφεται είναι πιο αρνητική από αυτή που αντικατοπτρίζεται από τα επίσημα στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν για τη σύνταξη της παρούσας γνωμοδότησης.

1.0.3. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η παρούσα γνωμοδότηση δεν μπορεί να μην περιλαμβάνει ένα σύντομο επειγόν σχόλιο σχετικά με τα σοβαρά νομισματικά προβλήματα που αντιμετωπίζει αυτή την περίοδο η Κοινότητα. Αυτές οι αναταραχές και οι στρεβλώσεις έχουν κλυδωνίσει προσωρινά το Ευρωπαϊκό Νομισματικό Σύστημα.

1.0.4. Επιθυμία της ΟΚΕ είναι να επανεσσωματωθούν το ταχύτερο δυνατό στο Νομισματικό Σύστημα τα νομίσματα που υποχρεώθηκαν να το εγκαταλείψουν, αλλά έχει επίγνωση του γεγονότος ότι τα προβλήματα που προκάλεσαν αυτή την κατάσταση θα πρέπει να επιλυθούν πριν από την ανασυγκρότηση του Συστήματος.

1.0.5. Παρόλα αυτά, η ΟΚΕ διαπιστώνει ότι η διατήρηση των σημερινών διαφορών στις νομισματικές πολιτικές των κυριότερων ευρωπαϊκών χωρών και των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής μπορεί να συνεχίσει να προκαλεί εντάσεις στο εσωτερικό του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος. Παράλληλα μ' αυτό, η διατήρηση ενός υψηλού βαθμού ονομαστικών και πραγματικών αποκλίσεων στις οικονομίες των χωρών που έχουν προσχωρήσει στο ΕΝΣ αποτελεί παράγοντα αποσταθεροποίησης που θέτει σε αμφισβήτηση την ορθή λειτουργία του Συστήματος.

1.0.6. Με την έννοια αυτή, η ΟΚΕ κρίνει ότι θα πρέπει να επιχειρηθεί το συντομότερο δυνατό να τεθεί το ζήτημα με τέτοιο τρόπο ώστε να καταστεί δυνατό να αναλυθούν οι απώτερες αιτίες των απορρυθμίσεων, όπως επίσης να μελετηθούν τα μέτρα που είναι αναγκαία για την ενίσχυση της ομαλής λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Συστήματος και την επίτευξη προόδου προς την κατεύθυνση της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης, μέσα στα πλαίσια του σχεδίου για την εκ νέου καθιέρωση μιας Ευρωπαϊκής Κοινότητας με συνοχή και αρμονία ανάμεσα σε όλα τα μέλη της.

1.1. Εξωτερικό οικονομικό πλαίσιο

1.1.1. Αναμένεται ότι η παγκόσμια παραγωγή θα παρουσιάσει μια αργή αύξηση το 1992, γύρω στο 1%, πράγμα που ισοδυναμεί με βελτίωση σε σχέση με το αποτέλεσμα του 0,3% του 1991. Ωστόσο, η αύξηση αυτή απέχει ακόμη αρκετά από τα επίπεδα του 1988 και του 1989, που ήταν 4,5% και 3,3%, αντιστοίχως. Επίσης, διαφέρει αισθητά από την προηγούμενη πρόβλεψη της Επιτροπής που καθόριζε αύξηση της παγκόσμιας παραγωγής κατά 2% το 1992.

1.1.2. Όσον αφορά το παγκόσμιο εμπόριο (χωρίς να συμπεριλαμβάνεται το κοινοτικό), μετρούμενο ως προς τον όγκο των εισαγωγών, είχε προβλεφθεί αύξηση κατά 4,7% και 5,8% αντιστοίχως το 1992 και το 1993, που ξεπερνά κατά πολύ του 2,2% του 1991. Σε γενικές γραμμές, η Επιτροπή ανέμενε ότι το διεθνές οικονομικό περιβάλλον θα μπορούσε να καταστεί προοδευτικά ευνοϊκότερο κατά τη διάρκεια του 1992 και να διευκολύνει την ανάκαμψη της οικονομίας της Κοινότητας, προσδοκίες για τις οποίες σήμερα επικρατεί μεγάλη αβεβαιότητα.

1.1.3. Για τις Ηνωμένες Πολιτείες η Επιτροπή προβλέπει πραγματική αύξηση του ΑΕΠ κατώτερη από 2% το 1992 και λίγο μεγαλύτερη για το 1993, που θα ακολουθήσει την πτώση κατά 0,7% που σημειώθηκε το 1991. Αυτή η ενδεχόμενη ανάκαμψη βασίζεται κυρίως στην αύξηση των επενδύσεων,

που ενδέχεται να ανέλθουν από — 6,5% το 1991 σε θετικές τιμές το 1992, και στη μεγαλύτερη αύξηση των εξαγωγών.

1.1.4. Ωστόσο, δεν είναι θετικά όλα τα σημάδια σχετικά με την οικονομική υγεία των Ηνωμένων Πολιτειών. Ο συνδυασμός υψηλού δείκτη ανεργίας και χαμηλού επιπέδου εμποτισμού των καταναλωτών θα έχει ενδεχομένως ως αποτέλεσμα αυτή η ανάκαμψη να είναι η πιο αδύναμη από το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο και μετά. Θα πρέπει να τονισθεί ότι ο ασθενικός δείκτης αύξησης για το 1992 είναι πολύ πιο κάτω από το μέσο όρο του 5,5% που σημειώθηκε κατά τη διάρκεια του πρώτου έτους των προηγούμενων ανακάμψεων, πράγμα που δημιουργεί σοβαρές αμφιβολίες σχετικά με το αν η ανάκαμψη αυτή θα μπορέσει να διατηρηθεί μακροπρόθεσμα. Επιπλέον, με τους αργούς ρυθμούς της οικονομίας, ένα νέο κύμα απολύσεων μπορεί να βυθίσει τις Ηνωμένες Πολιτείες εκ νέου στην ύφεση.

1.1.5. Παρόλα αυτά, η οικονομία παρουσιάζει ορισμένα στοιχεία που μπορούν να ενισχύσουν αυτή την ανάκαμψη, π.χ. ορισμένα πιο χαμηλά επιτόκια και πληθωρισμό υπό έλεγχο με μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης γύρω στο 3% το 1992.

1.1.6. Σε τελικές γραμμές, επιβάλλεται μια χρονική απόσταση για να παρατηρηθεί εάν τα αβέβαια συμπτώματα ανάκαμψης στις Ηνωμένες Πολιτείες θα παγιωθούν.

1.1.7. Για την Ιαπωνία, η Επιτροπή κρίνει ότι θα συνεχισθεί η μείωση της επιτάχυνσης που άρχισε το δεύτερο τρίμηνο του 1991. Συγκεκριμένα, οι προβλέψεις οικονομικής μεγέθυνσης για το 1992 και 1993 αναθεωρήθηκαν προς τα κάτω και κυμαίνονται σε 1,7% και 2,6% αντιστοίχως, πράγμα που σημαίνει μείωση σε σχέση με το 4,4% του 1991.

1.1.8. Ωστόσο, υπάρχουν μια σειρά θετικοί παράγοντες στην ιαπωνική οικονομία. Αναμένεται ότι η αύξηση της απασχόλησης θα συνεχίσει να είναι θετική το 1992, πράγμα που θα επιτρέψει να διατηρηθεί ο μειωμένος συντελεστής ανεργίας στην Ιαπωνία περίπου στο 2%. Από την άλλη πλευρά, ο πληθωρισμός μπορεί να κυμανθεί σε 1,8% το 1992 και το εμπορικό ισοζύγιο μπορεί να παρουσιάσει πλεόνασμα 3,5% του ΑΕΠ το 1992 και το 1993.

1.1.9. Παρά το περιορισμένο ποσοστό ανεργίας και την καλή γενική υγεία της ιαπωνικής οικονομίας, η ανησυχία στη χώρα αυτή για την επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης είναι τόσο οξεία ώστε η Κυβέρνηση μελετά την υλοποίηση ενός εκτεταμένου προγράμματος δημόσιων επενδύσεων σημαντικών διαστάσεων, με τη σαφή υποστήριξη της ιαπωνικής βιομηχανίας.

1.1.10. Η πρωτοβουλία αυτή πρέπει να επιδοκιμασθεί όχι μόνο γιατί μπορεί να προϋποθέτει την επαναδραστηριοποίηση της ιαπωνικής οικονομίας, αλλά και γιατί η αύξηση της εσωτερικής ζήτησης στη χώρα αυτή μπορεί να αντισταθμίσει εν μέρει την επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης άλλων περιοχών στις οποίες εφαρμόζονται την περίοδο αυτή προγράμματα προσαρμογής που συνεπάγονται συνήθως κάποια ύφεση της οικονομίας.

1.1.11. Για τις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης, η Επιτροπή κρίνει ότι θα συνεχισθεί η συρρίκνωση της παραγωγής. Συγκεκριμένα, για το 1992 προβλέπεται σημαντική πτώση της. Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι μεταρ-

ρυθμίσεις που έχουν αναληφθεί θα μπορέσουν να συνεχίσουν να παρουσιάζουν αποτελέσματα οδηγώντας σε προοδευτική σταθεροποίηση της παραγωγής τους.

1.1.12. Εξάλλου, οι διαδοχικές καθυστερήσεις στην επίτευξη συμφωνίας στα πλαίσια της ΓΣΔΕ, κατά τις διαπραγματεύσεις του Γύρου της Ουρουγουάης, συνιστούν σχετική τροχοπέδη για την ανάπτυξη του διεθνούς εμπορίου, πράγμα που παρατείνει την αβεβαιότητα σε ό,τι αφορά την τελική τους έκβαση.

1.2. *Η οικονομία της Κοινότητας*

1.2.1. Είναι προφανές ότι η οικονομική κατάσταση της Κοινότητας επηρεάζεται από την αβεβαιότητα που σκιάζει τη διεθνή οικονομία.

1.2.2. Η Επιτροπή κρίνει ότι το 1992 η Κοινότητα θα συνεχίσει για δεύτερο συνεχές έτος να παρουσιάζει περιορισμένη οικονομική δραστηριότητα με πραγματική αύξηση του ΑΕΠ ελαφρώς υψηλότερη του 1%. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι αυτή η νέα πρόβλεψη της Επιτροπής ισοδυναμεί με αναθεώρηση προς τα κάτω της πρόβλεψης που είχε γίνει πριν λίγους μήνες και η οποία καθόριζε για το 1992 ποσοστό αύξησης 2,25% στο σύνολο της Κοινότητας.

1.2.3. Η Επιτροπή βάσιζε τις προσδοκίες ανάκαμψης στην περιορισμένη αύξηση της ιδιωτικής κατανάλωσης, ειδικότερα στον οικοδομικό τομέα.

1.2.4. Ένα σημαντικό στοιχείο που θα πρέπει να τονισθεί είναι πως, απ'ότι φαίνεται, οι διαφορές στην οικονομική μεγέθυνση των κρατών μελών τείνουν να περιορισθούν και επιπλέον παρατηρείται ένας ορισμένος συγχρονισμός του οικονομικού κύκλου, που προκύπτει κυρίως από την μικρότερη επίδραση ασυνήθιστων παραγόντων όπως είναι η γερμανική ενοποίηση και η μειωμένη ένταση της ύφεσης στο Ηνωμένο Βασίλειο, αν και ο συγχρονισμός αυτός πραγματοποιείται με πολύ χαμηλά ποσοστά μεγέθυνσης.

1.2.5. Οπωσδήποτε όμως η ΟΚΕ θεωρεί ότι αυτή η αναμενόμενη μεγέθυνση στην Κοινότητα είναι απολύτως ανεπαρκής ενόψει των αναγκών της απασχόλησης στην Ευρώπη. Πράγματι, προβλέπεται πτώση της απασχόλησης για εφέτος και μικρή μόνο αύξηση για το 1993. Δεδομένου ότι, σύμφωνα με τις σημερινές προσδοκίες, προβλέπεται αύξηση του ενεργού πληθυσμού κατά 0,5% το 1992 και κατά 0,9% το 1993, η ανεργία θα αυξηθεί στην Ευρώπη από ποσοστό 8,9% του ενεργού πληθυσμού το 1991 σε 9,5% το 1992 και γύρω στο 10% το 1993. Επίσης, θα πρέπει να τονισθεί ότι η Επιτροπή κρίνει πως η μεταποιητική βιομηχανία θα χάσει κάτι παραπάνω από 1% της απασχόλησής της το 1992.

1.2.6. Όσον αφορά τον πληθωρισμό (που μετράται με βάση τη μείωση της ιδιωτικής κατανάλωσης), η Επιτροπή προβλέπει μείωση από το 5,2% του περασμένου έτους σε 4,6% το 1992 και 4% το 1993.

1.2.7. Θα πρέπει να τονισθεί ότι οι αυξήσεις της παραγωγικότητας που προβλέπονται από την Επιτροπή για το 1992 και για το 1993, είναι ανώτερες από το 1,2% του 1991. Επίσης, η Επιτροπή προβλέπει σημαντική μείωση της αύξησης των

αμοιβών ανά εργαζόμενο, δηλ. από 7,1% το 1991 σε 5,6% το 1992 και 5,2% το 1993, αναμφίβολα χάρις στην παγίωση των προσδοκιών μείωσης του πληθωρισμού. Το συνδυασμένο αποτέλεσμα αυτών των παραγόντων θα οδηγήσει σε μείωση μεγαλύτερη από 2% της αύξησης του ανά μονάδα κόστους της εργασίας του συνόλου της οικονομίας, δηλ. από 5,8% το 1991 σε 3,7% το 1992 και 3,2% το 1993.

1.2.8. Οι εκτιμήσεις αυτές, μαζί με τις προβλέψεις για τον πληθωρισμό, συνεπάγονται αρνητικό πραγματικό κόστος της εργασίας ανά μονάδα προϊόντος για το 1992 και το 1993.

1.2.9. Ως προς το δημόσιο έλλειμμα, η Επιτροπή υπολογίζει αύξηση από -4,3% του ΑΕΠ το 1991 σε -4,8% εφέτος και -4,7% τον επόμενο χρόνο. Το ισοζύγιο τρεχόντων λογαριασμών θεωρείται ότι θα συνεχίσει να παρουσιάζει έλλειμμα 0,75% του ΑΕΠ τα επόμενα έτη.

2. *Η διαδικασία σύγκλισης της Κοινότητας*

2.0.1. Η σύγκλιση των οικονομιών των χωρών που αποτελούν την Κοινότητα αποτελεί, κατά την άποψη της ΟΚΕ, μια διαδικασία που θα πρέπει να παρακολουθείται μέσα στο γενικό οικονομικό πλαίσιο στο οποίο αναπτύσσεται η Κοινότητα.

2.0.2. Και αυτό, γιατί η διαδικασία αυτή θα είναι πιο εύκολη ή θα συναντήσει μεγαλύτερες δυσκολίες ανάλογα με το εάν το γενικότερο οικονομικό περιβάλλον εντός και εκτός της Κοινότητας είναι ευνοϊκό ή εάν, αντίθετα, διατηρηθεί η προοδευτική τάση προς την εξασθένηση.

2.0.3. Από την άλλη πλευρά, η διαδικασία της σύγκλισης καθορίζεται προφανώς από τις διαφορετικές αφετηρίες για το κάθε ένα από τα κράτη μέλη — και για το σύνολο τους — σε σχέση τόσο με τις σταθερές παραμέτρους σύγκλισης όσο και με άλλες μακροοικονομικές πτυχές αδιαμφισβήτητης σημασίας από τη στιγμή που καθορίζουν το περιθώριο της εθνικής οικονομικής πολιτικής.

2.0.4. Σε γενικές γραμμές, αυτή τη στιγμή η μελέτη της οικονομικής κατάστασης της Κοινότητας έχει διπλάσια σημασία γιατί καθορίζει όχι μόνο το χαρακτήρα των οικονομικών αποτελεσμάτων που μπορούν να επιτευχθούν αλλά επίσης και το μέγεθος των δυσκολιών της διαδικασίας σύγκλισης.

2.0.5. Από την άλλη πλευρά, η μεγάλη ομοιογένεια που υπήρχε στους στόχους της πολιτικής σύγκλισης υφίσταται μερικές τροποποιήσεις που προκύπτουν από την κατάσταση που δημιουργήθηκε μετά τα τελευταία νομισματικά γεγονότα του Σεπτεμβρίου, από την προσωρινή αποχώρηση ορισμένων νομισμάτων από το ΕΝΣ, και από την τροποποίηση των βραχυπρόθεσμων στόχων της οικονομικής πολιτικής στο Ηνωμένο Βασίλειο.

2.1. *Σημερινή οικονομική κατάσταση και προοπτικές της ονομαστικής σύγκλισης: οι δείκτες του Μάαστριχτ*

2.1.1. Οι παράμετροι που χρησιμοποιούνται ως δείκτες σύγκλισης παρουσιάζουν μια ελαφρά επιδείνωση κατά τη

διάρκεια του 1991 και των πρώτων μηνών του 1992, εάν παρατηρηθούν για το σύνολο της Κοινότητας· ωστόσο, επιτεύχθηκε μεγαλύτερη προσέγγιση μεταξύ των χωρών ως προς το μεγαλύτερο τμήμα των δεικτών αυτών, πράγμα που σημαίνει μεγαλύτερο βαθμό σύγκλισης, έστω και σε τιμές λίγο υψηλότερες αυτών των ανισοτήτων.

2.1.2. Σύμφωνα με τα στοιχεία της Επιτροπής, το δημόσιο έλλειμμα αυξήθηκε περίπου κατά μισή μονάδα, κατά τη διάρκεια του 1991, μολονότι αυξήθηκε από 5 σε 6 ο αριθμός των χωρών που βρίσκονται μέσα στα όρια του 3,0 % του ΑΕΠ.

2.1.3. Οι προβλέψεις που πραγματοποιήθηκαν από την Επιτροπή για το 1992, παρουσιάζουν νέα αύξηση του δημόσιου χρέους του ίδιου μεγέθους με πέρυσι, με ταυτόχρονη μείωση του αριθμού των χωρών που θα ανταποκριθούν στον καθορισθέντα στόχο. Ωστόσο, για όλες τις χώρες που παρουσιάζουν τα μεγαλύτερα δημόσια ελλείμματα προβλέπονται ορισμένες μειώσεις.

2.1.4. Πρέπει να επισημανθεί ότι το υψηλό επίπεδο δημόσιου χρέους ορισμένων χωρών συνεχίζει να αποτελεί σοβαρό πρόβλημα επειδή καθιστά ολοένα και πιο επισφαλή τα περιθώρια χειρισμού των δημόσιων δαπανών, απορροφώντας ένα αυξανόμενο τμήμα τους, που προορίζεται έτσι για την κάλυψη του δημοσιονομικού κόστους του χρέους εις βάρος κεφαλαίων με κοινωνική προτεραιότητα.

2.1.5. Με την έννοια αυτή, είναι βασικό τα μέτρα ελέγχου των δημόσιων ελλειμμάτων και μείωσης του χρέους να έχουν την απαραίτητη κοινωνική συναίνεση σύμφωνα με ό,τι συμφωνήθηκε από τους κοινωνικούς εταίρους στα πλαίσια της συμφωνίας για τον κοινωνικό διάλογο του περασμένου Ιουλίου.

2.1.6. Ως προς τον πληθωρισμό, φαίνεται να διατηρείται η τάση ελαφράς μείωσης στο σύνολο της Κοινότητας, αφού κυμαίνεται στα μέσα του έτους στο 4,5 % περίπου για τις δώδεκα χώρες και σχεδόν στο 2,5 % για τις τρεις σταθερότερες. Ο αριθμός των χωρών που ανταποκρίνονται στην απαίτηση που καθορίστηκε στο Μάαστριχτ συνεχίζει να είναι επτά, μολονότι υπάρχουν προοπτικές αύξησής του σε εννέα σε χρονικό διάστημα μικρότερο ίσως του ενός έτους, ενώ οι χώρες με τους υψηλότερους συντελεστές πληθωρισμού τους μείωσαν δραστικά τους τελευταίους μήνες. Παρόλα αυτά, οι υποτιμήσεις που έγιναν τις τελευταίες εβδομάδες μπορεί να οδηγήσουν σε επιζήμια αύξηση του πληθωρισμού στις χώρες εκείνες που υποχρεώθηκαν να λάβουν παρόμοια μέτρα.

2.1.7. Οι προοπτικές για τον πληθωρισμό, εξάλλου, είναι αρκετά καλές, εάν ληφθεί υπόψη η ταχύτατη επιβράδυνση της αύξησης των ονομαστικών μισθών που σημειώνεται σε όλες σχεδόν τις χώρες. Αυτή η μείωση, που είναι λογικά μεγαλύτερη από την άποψη του ανά μονάδα κόστους της εργασίας, φαίνεται να είναι ένας από τους κυριότερους παράγοντες μείωσης του πληθωρισμού το 1992.

2.1.8. Σε γενικές γραμμές, λοιπόν, η διαδικασία σύγκλισης φαίνεται να βελτιώνεται ως προς τους συντελεστές πληθωρισμού, δεδομένου ότι τείνουν να μειωθούν. Επίσης τείνουν να μειωθούν οι διαφορές μεταξύ των χωρών. Ως προς τα δημόσια ελλείμματα, η εξέλιξη είναι λιγότερο ευνοϊκή, αν και παρατηρείται μεγαλύτερη διόρθωση στο μεγαλύτερο μέρος των χωρών που παρουσίαζαν τις μεγαλύτερες ανισορροπίες.

2.1.9. Τα επιτόκια, για την ώρα, παραμένουν υψηλά, μολονότι τους τελευταίους δώδεκα μήνες σημειώθηκαν μικρές μειώσεις στο μεγαλύτερο μέρος των χωρών. Ωστόσο, είναι

προφανές ότι μια μεγαλύτερη μείωση εξαρτάται από το ενδεχόμενο χαλάρωσης της νομισματικής πολιτικής της Γερμανίας.

2.1.10. Παρά την τάση αυτή βελτίωσης του πληθωρισμού και μείωσης των σχετικών αποκλίσεων μεταξύ των χωρών σε ό,τι αφορά το δημόσιο έλλειμμα, η κοινοτική οικονομική κατάσταση παρουσιάζει, κατά την κρίση της ΟΚΕ, πολύ ανησυχητικές πλευρές. Η προοδευτική εξασθένηση της οικονομικής ανάπτυξης οδηγεί σε μια κατάσταση που πλησιάζει τη στασιμότητα. Οι επενδύσεις, ειδικότερα σε αγαθά εξοπλισμού, είναι πολύ άτονες και οι προοπτικές ανάκαμψης δεν φαίνεται να παγιώνονται.

2.1.11. Ως αποτέλεσμα όλων αυτών, αυξάνονται ταχέως οι πιθανότητες να μειωθεί κατά τη διάρκεια του 1992 το επίπεδο της απασχόλησης στο σύνολο της Κοινότητας. Ο συντελεστής ανεργίας, συνεπώς, θα αυξηθεί κατά παρά πάνω από 0,5 %.

2.2. Άλλοι δείκτες οικονομικής σύγκλισης

2.2.1. Πέρα από τους δείκτες σύγκλισης που καθορίστηκαν στο Μάαστριχτ, υπάρχει μια άλλη ομάδα μεταβλητών που αντικατοπτρίζουν ζητήματα μεγάλης σημασίας για να γίνει αντιληπτή η οικονομική κατάσταση της Κοινότητας και οι προοπτικές σύγκλισης που παρουσιάζει. Χωρίς να επιδιώκεται η εξάντληση του θέματος, μπορεί να αποδειχθεί ικανοποιητικό συμπληρωματικό στοιχείο για αυτή τη γενική θεώρηση η ενσωμάτωση ορισμένων πτυχών σχετικά με την κατάσταση του εξωτερικού εμπορίου, την τεχνολογική προσπάθεια και επίπεδο, και τέλος το κεφαλαιουχικό δυναμικό και τις κοινοτικές υποδομές.

2.2.2. Η κατάσταση του εξωτερικού εμπορίου αποτελεί καλό εκ των υστέρων δείκτη για το πραγματικό επίπεδο ανταγωνιστικότητας της οικονομίας, και, από την οπτική της σύγκλισης, είναι σημαντικό να ληφθεί υπόψη για να γίνουν αντιληπτές οι δυσκολίες της διαδικασίας σε ένα πλαίσιο υλοποίησης της ενιαίας αγοράς.

2.2.3. Από την άποψη του εξωτερικού εμπορίου βιομηχανικών αγαθών, εμφανίζονται τρεις διαφορετικές καταστάσεις στα πλαίσια της Κοινότητας. Ορισμένες χώρες παρουσιάζουν εξωτερικά ελλείμματα διαρθρωτικού ή επαναλαμβανόμενου χαρακτήρα. Άλλα κράτη μέλη φαίνεται να έχουν επιλύσει το εξωτερικό πρόβλημα ή να βρίσκονται σε σαφή διαδικασία επίλυσής του. Τέλος, μια μικρή ομάδα χωρών παρουσιάζει καλή εξωτερική ανταγωνιστικότητα και εμπορική σχέση σταθερή ή ευνοϊκή με την πάροδο του χρόνου.

2.2.4. Για το σύνολο της Κοινότητας η κατάσταση φαίνεται να επιδεινώνεται προοδευτικά, έστω και αν το εξωτερικό έλλειμμα δεν παρουσιάζει ακόμη τόσο υψηλά — σε ποσοστό του κοινοτικού ΑΕΠ — μεγέθη ώστε να θεωρηθεί ότι αποτελεί βραχυπρόθεσμα εμπόδιο για την οικονομική ανάπτυξη, τουλάχιστον όσο διατηρείται περίπου στα επίπεδα που προβλέπονται σήμερα.

2.2.5. Ωστόσο, δεν παρατηρείται καμία τάση μείωσης των διαφορών μεταξύ των χωρών. Αντιθέτως, τα εθνικά εξωτερικά ελλείμματα παρουσιάζουν με την πάροδο του χρόνου αποκλίσεις εξελίξεις, κι' αυτή η πτυχή μπορεί να αποτελέσει σημαντική δυσκολία σε ορισμένες περιπτώσεις προκειμένου να προωθηθεί και να διατηρηθεί η οικονομική μεγέθυνση.

Ταυτόχρονα, αποδεικνύουν τις δυσκολίες που υπάρχουν για να επιτευχθεί η πραγματική σύγκλιση των οικονομιών των δώδεκα όσον αφορά τα αυξανόμενα επίπεδα ανταγωνιστικότητας.

2.2.6. Άλλη σημαντική πτυχή αποτελούν τα τεχνολογικά επίπεδα των χωρών και η αναμφίβολη επίδρασή τους στην ανταγωνιστικότητα και τις προοπτικές οικονομικής ανάπτυξης. Όπως σωστά επισημαίνει η Επιτροπή, οι δαπάνες έρευνας και ανάπτυξης είναι μεγαλύτερες όταν υπάρχει ανεπτυγμένος βιομηχανικός τομέας, μεγάλος ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων, σημαντικές ανάγκες καινοτομίας, βελτίωση των προϊόντων κλπ.

2.2.7. Οι διαφορές μεταξύ των χωρών στο πεδίο αυτό είναι τεράστιες και αντικατοπτρίζουν, πράγματι, μεγάλη ανισότητα μεταξύ των επιπέδων ανταγωνιστικότητας, και ειδικά των βιομηχανικών, μέσα στην Κοινότητα.

2.2.8. Στις διάφορες πτυχές που επισημάνθηκαν προηγουμένα θα πρέπει να προστεθούν οι διαφορές ως προς τα επίπεδα που σχετίζονται με την παραγωγική κεφαλαιοποίηση και το δυναμικό υποδομών μεταξύ των κοινοτικών χωρών.

2.3. Οι πολιτικές που συνεπάγεται η ονομαστική σύγκλιση

2.3.1. Η επίτευξη υψηλού βαθμού ονομαστικής σύγκλισης των οικονομιών των δώδεκα χωρών αποτελεί απαραίτητη και αποδεκτή προϋπόθεση για την επίτευξη της ΟΝΕ. Ωστόσο, όπως αναγνωρίζει η Επιτροπή και επιθυμεί να τονίσει η ΟΚΕ, η σημερινή συνολική εικόνα οικονομικής εξασθένησης και αύξησης της ανεργίας προκαλεί μεγαλύτερες δυσχέρειες για την επίτευξη της ονομαστικής σύγκλισης, με αποτέλεσμα οι πολιτικές προσαρμογής να έχουν μεγαλύτερο οικονομικό και κοινωνικό κόστος.

2.3.2. Για όλους αυτούς τους λόγους, η επανεμφάνιση της οικονομικής ανάπτυξης έχει θεμελιώδη σημασία για την αναζωογόνηση της οικονομίας και για τη διόρθωση των ονομαστικών ανισοτήτων των χωρών σε ένα πλαίσιο αύξησης της παραγωγής, των επενδύσεων και της απασχόλησης.

2.3.3. Η εμπειρία των τελευταίων δύο δεκαετιών, όπως επισημαίνεται με σαφήνεια από την Επιτροπή, δείχνει ότι οι δύο κυριότεροι παράγοντες που καθορίζουν τις επενδύσεις είναι το επίπεδο ζήτησης και η απόδοση του κεφαλαίου. Αυτή η τελευταία είχε παρουσιάσει ανάκαμψη κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '80, έχοντας σχεδόν προσεγγίσει τα επίπεδα που επικρατούσαν πριν από την πρώτη κρίση του πετρελαίου. Η ελαφρά μείωση των δύο τελευταίων ετών μπορεί να θεωρηθεί προσωρινή και ξεπερασμένη εάν λάβουμε υπόψη μας την ευνοϊκή εξέλιξη ανά μονάδα του πραγματικού κόστους της εργασίας που προβλέπεται από την Επιτροπή για το 1992 και το 1993.

2.3.4. Το επίπεδο απόδοσης του κεφαλαίου που επιτεύχθηκε μπορεί να είναι επαρκές για να διατηρηθούν συντελεστές επενδύσεων που να είναι θετικοί και, ανακτώντας την ανοδική τάση, τόσο υψηλοί όσο κατά την περίοδο '86—'89, ειδικά εάν συνδυασθεί με τη μέτρια εξέλιξη του ανά μονάδα κόστους της εργασίας που αναφέρθηκε παραπάνω.

2.3.5. Ωστόσο, το άλλο καθοριστικό στοιχείο των επενδύσεων, το επίπεδο της ζήτησης, παρουσιάζει αισθητή ανεπάρκεια από το 1991 και μετά. Η εμπειρία των τελευταίων είκοσι ετών δείχνει ότι όταν τα ποσοστά αύξησης της ζήτησης δεν ξεπερνούν το 2,3 % δεν είναι δυνατό να διατηρηθεί μια θετική επενδυτική ροή, και ότι, όταν τα ποσοστά είναι κάτω από 2,0 %, οι επενδύσεις παρουσιάζουν αρνητικό συντελεστή στην Κοινότητα.

2.3.6. Η διατήρηση αυτού του επαρκούς επιπέδου ζήτησης στο σύνολο της Κοινότητας για να κυμανθούν οι επενδύσεις σε θετικούς συντελεστές προσκρούει στην ύπαρξη ακόμη μεγαλύτερων ανισορροπιών σε πολλές χώρες, πράγμα που τις υποχρεώνει να εφαρμόζουν πολιτικές προσαρμογής που δεν ευνοούν την ανάπτυξη και δημιουργούν προσδοκίες οικονομικής εξασθένησης που επηρεάζουν τις επενδύσεις.

2.3.7. Πράγματι, η ύπαρξη των ανισοτήτων που αναφέρθηκαν σε προηγούμενες παραγράφους (υπερβολικό δημόσιο χρέος ή υψηλά δημόσια ελλείμματα, υψηλοί συντελεστές πληθωρισμού ή ανισότητες στα εμπορικά ισοζύγια) υποχρεώνει έναν σημαντικό αριθμό κρατών μελών να εφαρμόσουν πολιτικές προσαρμογής που συνεπάγονται μεγαλύτερη οικονομική λιτότητα. Σε συνάφεια μ' αυτό, τα μακροοικονομικά σενάρια που παρουσιάστηκαν από τις κυβερνήσεις προβλέπουν μικρότερη οικονομική μεγέθυνση και απασχόληση, και ορισμένες φορές αύξηση της ανεργίας. Η βραχυπρόθεσμη επίδραση αυτών των σεναρίων στις προοπτικές της παραγωγής, τα σχέδια ενσωμάτωσης και οι αποφάσεις αύξησης της απασχόλησης είναι αναγκαστικά αρνητικά.

2.3.8. Συνεπώς, η πλειοψηφία των χωρών εφαρμόζει πολιτικές συγκράτησης των δαπανών στις αντίστοιχες οικονομίες τους, είτε με την πρόθεση να μειώσουν τις ανισότητες και να πετύχουν μεγαλύτερο βαθμό ονομαστικής σύγκλισης, είτε για να συνεχίσουν να διατηρούν αυτές τις μεταβλητές υπό έλεγχο. Στην πράξη, αυτό συνεπάγεται την ταυτόχρονη εφαρμογή λίγο έως πολύ περιοριστικών πολιτικών στο εσωτερικό της Κοινότητας, πράγμα που προφανώς οδηγεί σε μεγαλύτερη επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας.

2.3.9. Κατ' αυτό τον τρόπο, επέρχεται στην πραγματικότητα ένας συντονισμός των οικονομικών πολιτικών με το σαφή στόχο να επιτευχθεί σημαντικός βαθμός σύγκλισης στις ονομαστικές ανισότητες των οικονομιών των κρατών μελών. Με την προσπάθεια, μέσω του τρόπου αυτού, να ελεγχθεί ο πληθωρισμός και να μειωθούν τα δημοσιονομικά ελλείμματα επιδιώκεται να δημιουργηθεί ένα περιβάλλον σταθερότητας που θα επιτρέψει μια πιο ικανοποιητική ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας και των παραγωγικών επενδύσεων.

2.3.10. Ένα περιβάλλον εμπιστοσύνης στη σταθερότητα των κοινοτικών οικονομιών μπορεί να αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για να ευνοηθεί η διαδικασία σταθερής και μόνιμης οικονομικής ανάπτυξης, αλλά δεν υπάρχει ασφάλεια σχετικά με το αν αποτελεί επίσης επαρκή προϋπόθεση. Η αβεβαιότητα αυτή μπορεί επίσης να οδηγήσει σε καθυστέρηση της οικονομικής ανάκαμψης. Ακόμη κι αν πεισθούν οι οικονομικοί παράγοντες και οι αγορές ότι υπάρχει η βούληση να

διορθωθούν οι νομισματικές ανισότητες, μπορεί να παραμείνουν χωρίς απαντήσεις τα ερωτήματα που συχνά τίθενται για το ποιος θα πρωταγωνιστήσει στην οικονομική επανενεργοποίηση και μέσω ποιων διαδικασιών και μηχανισμών.

2.3.11. Από την άποψη αυτή, οι κοινωνικοί εταίροι, εργοδότες και συνδικάτα, σε κοινοτικό επίπεδο, κατέληξαν τον περασμένο Ιούλιο σε κοινή θέση αναφορικά με «το κρίσιμο πρόβλημα της αδύναμης ανάπτυξης το 1992 και 1993». Οι κοινωνικοί εταίροι τόνισαν ότι «όποια και αν είναι τα όρια που αφορούν τις καθαρά εθνικές ενέργειες, μια δράση συνεργασίας σε κοινοτικό επίπεδο θα βελτιώσει για όλους τα περιθώρια χειρισμού». Η εν λόγω μακροοικονομική στρατηγική για την αναθέρμανση της οικονομίας θα πρέπει να περιλαμβάνει τα ακόλουθα στοιχεία: ταχεία μείωση των επιτοκίων που θα επιτευχθεί μέσω υγιούς οικονομικής πολιτικής, υπεύθυνες μισθολογικές διαπραγματεύσεις βάσει αξιόπιστης και κοινωνικά αποδεκτής οικονομικής πολιτικής, αντιστάθμιση των ενδεχομένων προσωρινών αρνητικών συνεπειών στη ζήτηση διαμέσου αυτής της μακροοικονομικής πολιτικής για την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και των επιχειρήσεων.

2.3.12. Κατά την άποψη της ΟΚΕ, η Επιτροπή και το Συμβούλιο θα πρέπει να συμπεριλάβουν το ταχύτερο δυνατό τα προαναφερθέντα συμπεράσματα των κοινωνικών εταίρων, που εκτίθενται στο έγγραφο της 3ης Ιουλίου 1992, στις οικονομικές συζητήσεις τους με σκοπό να καθορίσουν ταχύτητα τις κατευθυντήριες γραμμές μιας μακροοικονομικής στρατηγικής για τη συνεργασία σε κοινοτικό επίπεδο που θα αποτελέσει πλαίσιο αναφοράς για την εξασφάλιση της ανάπτυξης και της απασχόλησης.

2.4. Ονομαστική και πραγματική σύγκλιση

2.4.1. Η ονομαστική σύγκλιση είναι απαραίτητη προϋπόθεση για να προχωρήσουμε στην ΟΝΕ, αλλά δεν είναι επαρκής εάν λάβουμε υπόψη την ανάγκη να διατηρηθούν εξισορροπημένα και συγκλίνοντα επίπεδα ανταγωνιστικότητας στο πλαίσιο της εσωτερικής αγοράς. Και όλα αυτά, μέσα στο γενικότερο στόχο της βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας της Κοινότητας σε παγκόσμιο επίπεδο.

2.4.2. Οι πολιτικές νομισματικής σύγκλισης δεν θα πρέπει να έρχονται σε αντίθεση με την πραγματική σύγκλιση. Θεωρητικά, η μείωση του πληθωρισμού θα βελτιώσει την ανταγωνιστικότητα, αλλά αυτή εξαρτάται ολόένα και λιγότερο από τις τιμές, και οπωσδήποτε μεγαλύτερη σημασία για τη μακροπρόθεσμη εξέλιξη του κόστους έχει η χρησιμοποιούμενη τεχνολογία καθώς και η παραγωγική κεφαλαιοποίηση, από την οποία πάνω από όλα εξαρτώνται τα επίπεδα παραγωγικότητας της εργασίας και πραγματικών μισθών.

2.4.3. Από την άλλη πλευρά υπάρχει υπερβολική τάση να αποδίδεται στο κόστος της εργασίας η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας, όταν στην πραγματικότητα η εξέλιξη του έχει σχετική μόνο επίδραση στην πορεία της ανταγωνιστικότητας μέσω των τιμών, και αυτό βραχυπρόθεσμα. Μια μακροπρόθε-

ση στρατηγική για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας δεν μπορεί να βασισθεί αποκλειστικά στην εξέλιξη του κόστους της εργασίας.

2.4.4. Πράγματι, το πραγματικό ανά μονάδα κόστος της εργασίας παρουσίασε στην Κοινότητα μια εξέλιξη, συνολικά από τις αρχές της δεκαετίας του '80 έως σήμερα, παρόμοια με αυτή της ιαπωνικής οικονομίας και πολύ πιο ευνοϊκή από την αντίστοιχη της αμερικανικής. Αν δεν ληφθούν υπόψη οι συντελεστές πληθωρισμού, που είναι υψηλότεροι στους Δώδεκα σε σύγκριση με τους δύο κυριότερους ανταγωνιστές τους, οι πραγματικοί μισθοί απώλεσαν στην Κοινότητα παρόμοια ή μεγαλύτερα τμήματα σε σχέση με την αύξηση της παραγωγικότητας του παράγοντα «εργασία». Αυτό θα μπορούσε να έχει επιτρέψει μεγαλύτερη μείωση του πληθωρισμού απ'αυτή που καταγράφηκε. Εν πάση περιπτώσει, επέφερε υψηλότερη αύξηση του επιχειρησιακού πλεονάσματος. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι οι πραγματικοί μισθοί σημείωσαν περιορισμένη αύξηση κατά τη διάρκεια των τελευταίων δέκα ετών, χωρίς ωστόσο η παραγωγικότητα να παρουσιάσει ανάλογη θετική εξέλιξη.

2.4.5. Πράγματι, η παραγωγικότητα ανά απασχολούμενο είναι πολύ χαμηλότερη στην Κοινότητα από ό,τι στις Ηνωμένες Πολιτείες και το τεχνολογικό επίπεδο είναι αισθητά κατώτερο από το αντίστοιχο της Ιαπωνίας. Το ζήτημα της χαμηλότερης παραγωγικότητας βασίζεται στο χαμηλότερο βαθμό κεφαλαιοποίησης των οικονομιών του συνόλου της Κοινότητας, και όχι προφανώς στους ευρωπαίους εργαζομένους, στο βαθμό που το τεχνολογικό επίπεδο εξηγείται από το γεγονός ότι η Κοινότητα δαπανά κάθε χρόνο και λιγότερα κεφάλαια για E + A από ό,τι οι Ηνωμένες Πολιτείες και η Ιαπωνία.

2.4.6. Για όλους αυτούς τους λόγους, οι πολιτικές νομισματικής σύγκλισης όχι μόνο δεν πρέπει να έρχονται σε αντίθεση με την πραγματική σύγκλιση, και αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία, αλλά πρέπει επίσης να συμπεριλάβουν πολιτικές για τη βελτίωσή της. Αυτό είναι δυνατό μόνο εάν εξασφαλισθεί η σταθερή και αναζωογονητική αύξηση των επενδύσεων και εάν ενθαρρυνθούν με τις κατάλληλες πολιτικές οι δαπάνες για την έρευνα και την τεχνολογική ανάπτυξη στο σύνολο της Κοινότητας. Όλα αυτά δεν είναι προφανώς συμβατά με οικονομίες που βρίσκονται σε ύφεση ή με καθαρά περιοριστικές πολιτικές.

2.4.7. Η επενδυτική διαδικασία αποτελεί εγγύηση για μεγαλύτερη παραγωγικότητα, απασχόληση και πραγματικούς μισθούς. Η τεχνολογική βελτίωση είναι ο παράγοντας που επιτρέπει να μην μειωθεί η απόδοση του κεφαλαίου και για το λόγο αυτό δεν αποθαρρύνει τις επενδύσεις στο βαθμό που αυξάνεται η κεφαλαιοποίηση της οικονομίας.

2.4.8. Συνεπώς, οι δύο αυτοί παράγοντες εξασφαλίζουν τη διατήρηση της οικονομικής μεγέθυνσης, την αύξηση της παραγωγικότητας και των πραγματικών μισθών και της απασχόλησης· τελικά αποτελούν την προϋπόθεση για την πραγματική σύγκλιση.

3. Σύγκλιση και απασχόληση

3.0.1. Η οικονομική και κοινωνική συνοχή αποτελεί κεντρικό στόχο της Κοινότητας που θα πρέπει να διατηρηθεί

και να ενισχυθεί. Είναι γι' αυτό σημαντικό η διαδικασία της ολοκλήρωσης όχι μόνο να βελτιώσει τα συνολικά αποτελέσματα αλλά επιπλέον να συμβάλει στη μείωση των διαφορών σε ό,τι αφορά την παραγωγική ικανότητα και, συνακόλουθα, τις ευκαιρίες απασχόλησης μεταξύ των διαφόρων περιοχών της Κοινότητας και μεταξύ των διαφόρων κοινωνικών ομάδων.

3.1. Η κατάσταση της απασχόλησης στην Κοινότητα

3.1.1. Μεταξύ 1985 και 1990, η απασχόληση αυξήθηκε στην Κοινότητα με μέσο ετήσιο ρυθμό 1,5%, πράγμα που επέτρεψε καθαρή αύξηση πάνω από 9 εκατομμύρια απασχολούμενων ατόμων. Ωστόσο, μόνο το 30% της απασχόλησης που δημιουργήθηκε αφορούσε άτομα που ήταν προηγουμένως άνεργα, ενώ το υπόλοιπο αφορούσε νέους που εργάζονταν για πρώτη φορά ή άτομα τα οποία επέστρεφαν στην αγορά εργασίας μετά από μια περίοδο απομάκρυνσης από αυτή.

3.1.2. Άλλη σημαντική πτυχή της περιόδου 1985-1990 υπήρξε ο υψηλός συντελεστής δημιουργίας απασχόλησης σε σχέση με το συντελεστή οικονομικής ανάπτυξης παράλληλα με εμφανή μείωση της αύξησης της παραγωγικότητας.

3.1.3. Ίσως αυτό να σχετίζεται με τη φύση της απασχόλησης που δημιουργήθηκε. Σχεδόν όλες οι πρόσθετες θέσεις εργασίας που δημιουργήθηκαν μεταξύ 1985 και 1990, ανήκαν στον τομέα των υπηρεσιών. Η γεωργική απασχόληση συνέχισε να μειώνεται ενώ η βιομηχανική απασχόληση αυξήθηκε πολύ λίγο και μόνο στον οικοδομικό τομέα.

3.1.4. Από την άλλη πλευρά, πολλές από τις θέσεις που δημιουργήθηκαν ήταν θέσεις προσωρινής ή μερικής απασχόλησης. Παρόλα αυτά, αυτή η τάση προς την προσωρινή ή μερική απασχόληση δεν είναι κοινή σε όλα τα κράτη μέλη και το γενικό επίπεδο της εργασίας κατά μερική απασχόληση και της προσωρινής εργασίας διαφέρει αισθητά· στο Βορρά της Κοινότητας είναι πιο συνηθισμένη η εργασία κατά μερική απασχόληση ενώ στο Νότο αυξάνει αισθητά ο προσωρινός χαρακτήρας της απασχόλησης. Πράγματι, σε ορισμένες χώρες, το σύνολο των θέσεων απασχόλησης που δημιουργήθηκαν καλύφθηκε με συμβάσεις ορισμένου χρόνου και επίσης παρουσιάστηκε ένα φαινόμενο αντικατάστασης των συμβάσεων ορισμένου χρόνου από προσωρινές συμβάσεις.

3.1.5. Ο χαρακτήρας των θέσεων που δημιουργήθηκαν (στις υπηρεσίες και στον τομέα των κατασκευών, προσωρινής ή μερικής απασχόλησης) μετέτρεψε την απασχόληση σε μια μεταβλητή που είναι ιδιαίτερα ευαίσθητη στις μεταλλαγές της συγκυρίας. Αν η οικονομία διατηρήσει τη σημερινή της αδυναμία και δεν επιτύχει υψηλότερα επίπεδα οικονομικής ανάπτυξης, οι συνέπειες για την απασχόληση θα είναι σοβαρές.

3.1.6. Από τις αρχές του 1990, η οικονομική ανάπτυξη επιβραδύνθηκε αισθητά στην Κοινότητα, πράγμα που σταμάτησε την περίοδο ταχείας δημιουργίας απασχόλησης. Το 1991, η απασχόληση αυξήθηκε μόνο κατά 0,2%. Οι μελλοντικές προοπτικές δεν είναι καλύτερες και προβλέπεται μείωση ή περιορισμένη αύξηση της απασχόλησης και αυξανόμενη ανεργία. Η Επιτροπή θεωρεί ότι ακόμη και αν η συγκυρία βελτιωθεί και υλοποιηθούν οι προβλέψεις της για οικονομική

ανάπτυξη, το ποσοστό ανεργίας δεν θα αρχίσει να μειώνεται παρά μόνο από το 1994 και μετά. Ωστόσο, εξακολουθεί να υπάρχει ο κίνδυνος να διατηρηθεί η σημερινή οικονομική κατάσταση για μια παρατεταμένη περίοδο βραδείας οικονομικής ανάπτυξης ή στασιμότητας ή ακόμη και μείωσης της απασχόλησης στην Κοινότητα, αντί να είναι ένα μεταβατικό εμπόδιο που παρεμποδίζει την επίτευξη αποδεκτών ποσοστών οικονομικής ανάπτυξης.

3.2. Το επίπεδο απασχόλησης στην Κοινότητα

3.2.1. Το ποσοστό απασχόλησης στην Κοινότητα, δηλ. η σχέση μεταξύ του αριθμού των απασχολούμενων ατόμων και του πληθυσμού σε ηλικία εργασίας (από 15 έως 64 ετών), ανερχόταν το 1990 στο 60%. Η αναλογία αυτή, παρά τη συνεχή αύξηση στην Κοινότητα από το 1984, και μετά, παραμένει πάντοτε πολύ κατώτερη από το επίπεδο που παρουσιάζεται σε πολλές δυτικές χώρες και στην Ιαπωνία, όπου ο απασχολούμενος πληθυσμός αντιπροσωπεύει το 72%-75% του πληθυσμού σε ενεργό ηλικία.

3.2.2. Αυτό, αναμφίβολα, σημαίνει ότι υπάρχει στην Κοινότητα σημαντική διαρθρωτική ανισορροπία, δεδομένου ότι ο όγκος της απασχόλησης που η οικονομία μπόρεσε να θέσει στη διάθεση των πολιτών της είναι σχετικά περιορισμένος.

3.2.3. Ο σχετικά υψηλός συντελεστής οικονομικής ύφεσης στην Κοινότητα μπορεί να εξηγήσει γιατί η ανεργία συνέχισε να είναι υψηλή, παρά το γεγονός ότι υπήρξαν υψηλά ποσοστά αύξησης της απασχόλησης. Η επέκταση των ευκαιριών απασχόλησης εν μέρει μόνο μειώνει τα ποσοστά ανεργίας, εφόσον μεγάλο μέρος των νέων θέσεων εργασίας καταλαμβάνεται από άτομα που πριν δεν εργάζονταν. Ωστόσο, το γεγονός αυτό δεν μπορεί να θεωρηθεί αρνητικό, δεδομένου ότι είναι η συνέπεια μιας φυσιολογικής ανάπτυξης των δημογραφικών και κοινωνικών τάσεων στο μέτρο που εκσυγχρονίζονται οι οικονομικές διαρθρώσεις των λιγότερο ανεπτυγμένων περιοχών και χωρών, ειδικά στο Νότο, και οι γυναίκες ενσωματώνονται σε μεγαλύτερο βαθμό στον επαγγελματικό βίο.

3.3. Το πρόβλημα της αυξανόμενης ανεργίας

3.3.1. Ύστερα από πέντε συνεχή σχεδόν έτη μείωσης, η ανεργία άρχισε να αυξάνεται στην Κοινότητα κατά τα τέλη του 1990, ως καθυστερημένη αντίδραση στην επιβράδυνση της οικονομικής ανάπτυξης. Σύμφωνα με τις προβλέψεις της Επιτροπής, στην Κοινότητα συνολικά, το ποσοστό ανεργίας μπορεί να αυξηθεί από 8,3% το 1990 σε 9,7% το 1993. Αυτό σημαίνει, εάν διατηρηθούν τα σημερινά ποσοστά δραστηριότητας, 2 εκατ. ανέργους επιπλέον σε τρία χρόνια, και ένα σύνολο 14 εκατ. περίπου ανέργων τον επόμενο χρόνο.

3.3.2. Έτσι λοιπόν, η Κοινότητα αντιμετωπίζει ένα σοβαρό πρόβλημα. Ωστόσο, οποιαδήποτε προσπάθεια για να φθάσει κανείς στην καρδιά του προβλήματος της ανεργίας θα πρέπει να προχωρήσει πέρα από την απλή παρακολούθηση της διακύμανσης των αριθμητικών στοιχείων της. Όπως

έχουμε ήδη επισημάνει προηγούμενα, η Κοινότητα όχι μόνο παρουσιάζει υψηλό ποσοστό ανεργίας αλλά και χαμηλό ποσοστό απασχόλησης. Οι διαφορές μεταξύ των ποσοστών ανεργίας εξηγούν κατά λιγότερο από το ήμισυ αυτή τη μείωση της απασχόλησης, ενώ αντίθετα η πιο σοβαρή εξήγηση αυτής της διαφοράς είναι οι αποκλίσεις μεταξύ των ποσοστών δραστηριότητας των γυναικών.

3.3.3. Η επίδραση αυτής της ύφεσης στην αγορά εργασίας είναι αναμφισβήτητη: σημαντικό τμήμα της αύξησης της καθαρής απασχόλησης δεν θα καταληφθεί από νέργους, αλλά από άτομα που πριν δεν εργάζονταν. Αυτό σημαίνει ότι η δημιουργία απασχόλησης στην Κοινότητα θα απαιτήσει ακόμη μεγαλύτερη προσπάθεια από εκείνη που αποσκοπεί στη μείωση των ποσοστών ανεργίας.

3.4. *Ανισότητες της απασχόλησης και της ανεργίας*

3.4.1. Όσον αφορά τα επίπεδα ανεργίας και απασχόλησης, η κατάσταση διαφέρει αισθητά από το ένα κράτος μέλος στο άλλο στο εσωτερικό της Κοινότητας. Αναλύοντας τα στοιχεία του 1991, βλέπουμε ότι τα ποσοστά ανεργίας της Ιρλανδίας και της Ισπανίας είναι σχεδόν διπλάσια από τον κοινοτικό μέσο όρο. Άλλες τρεις χώρες, η Γαλλία, η Ιταλία και το Ηνωμένο Βασίλειο, έχουν ποσοστά ελαφρώς υψηλότερα από το μέσο όρο. Το Βέλγιο, η Δανία και η Ελλάδα κυμαίνονται περίπου στον κοινοτικό μέσο όρο ενώ οι Κάτω Χώρες βρίσκονται ελαφρώς πιο κάτω, και η Γερμανία, η Πορτογαλία και το Λουξεμβούργο έχουν ποσοστά ανεργίας σχετικά λιγότερο υψηλά σε σύγκριση με τον κοινοτικό μέσο όρο.

3.4.2. Οι διαφορές μεταξύ των χωρών κρύβουν ένα εξίσου σημαντικό φαινόμενο προς παρατήρηση και συγκεκριμένα τις διαφορές μεταξύ περιφερειών στο εσωτερικό της κάθε χώρας. Πράγματι, ορισμένες χώρες με λιγότερο υψηλά ποσοστά ανεργίας παρουσιάζουν μεγάλες διαφορές ως προς τα ποσοστά ανεργίας μεταξύ των περιφερειών τους. Στη Γερμανία, το υψηλότερο ποσοστό ανεργίας είναι περίπου τετραπλάσιο από το ποσοστό της περιφέρειας με τη μικρότερη ανεργία. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, η αναλογία είναι 1 προς 3,5. Αντίθετως, σε μια χώρα όπως η Ισπανία, με πολύ υψηλά ποσοστά ανεργίας, η σχέση μεταξύ των περιφερειακών ποσοστών ανεργίας είναι 1 προς 2,5.

3.4.3. Συνεπώς, η ΟΚΕ θεωρεί ότι η μείωση των ανισοτήτων τόσο μεταξύ των χωρών μελών όσο και στο εσωτερικό τους θα πρέπει να αποτελέσει πρωταρχικό στόχο της Κοινότητας. Οι κοινοτικές και εθνικές πολιτικές θα πρέπει να προωθηθούν με βάση το στόχο αυτό, και να επιδιωχθεί μεγαλύτερος συντονισμός μεταξύ τους, κατά τρόπο ώστε να επιτευχθεί μεγαλύτερη συνοχή σε όλες τις χώρες και σε όλες τις περιφέρειες της Κοινότητας.

3.4.4. Όσον αφορά την απασχόληση, το ποσοστό του πληθυσμού που βρίσκεται σε ηλικία εργασίας και το οποίο απασχολείται είναι μεγαλύτερο στις πιο ευημερούσες και ανε-

πτυγμένες περιοχές του Βορρά απ'ότι στις λιγότερο ανεπτυγμένες περιοχές του Νότου. Ενώ το ποσοστό απασχόλησης ανέρχεται σε 75 % στη Δανία και τη νοτιοανατολική Αγγλία και σε 70 % στη νότια Γερμανία, είναι χαμηλότερο από 50 % σε όλη την Ισπανία, την Ιρλανδία και σε μεγάλο μέρος της νότιας Ιταλίας. Παρόλα αυτά, αυτός ο κανόνας δεν είναι γενικός, δεδομένου ότι αυτό το ποσοστό είναι χαμηλότερο από 55 % σε μεγάλο μέρος της Ολλανδίας και του Βελγίου, όπως επίσης στις κεντρικές περιφέρειες της Γερμανίας, ενώ είναι ανώτερο από 60 % στη βόρεια Πορτογαλία και ανώτερο από 55 % στην Ελλάδα.

3.4.5. Εν πάση περιπτώσει, εάν οι προβλέψεις για τον πληθυσμό σε ενεργό ηλικία συνδυαστούν με τις εκτιμήσεις της Επιτροπής όσον αφορά την προσφορά μη δηλωμένου εργατικού δυναμικού καθώς και με τα στοιχεία για την ανεργία, γίνεται φανερό η βασική ανάγκη μελλοντικών θέσεων εργασίας στις λιγότερο ανεπτυγμένες ζώνες της Κοινότητας. Ενδεικτικά, η Επιτροπή κρίνει ότι, για να μειωθούν οι διαφορές στα ποσοστά απασχόλησης μεταξύ των λιγότερο ανεπτυγμένων περιφερειών και της υπόλοιπης Κοινότητας, η απασχόληση θα πρέπει να αυξάνεται κατά τη διάρκεια των επόμενων είκοσι πέντε ετών τουλάχιστον κατά 1 % ετησίως περισσότερο από ό,τι στην υπόλοιπη Κοινότητα.

3.4.6. Συνεπώς, η πρόκληση για την Κοινότητα είναι σαφής: απαιτούνται πολιτικές για τη δημιουργία απασχόλησης, και ειδικότερα στις περιφέρειες που έχουν χαμηλά ποσοστά απασχόλησης και υψηλά ποσοστά ανεργίας.

3.4.7. Ωστόσο, κατά την κρίση της ΟΚΕ, αυτή η πρόκληση απαιτεί διεξοδικότερη μελέτη του ζητήματος για να μπορέσουν να προωθηθούν πολιτικές για όλη την Κοινότητα που να είναι διαρθρωμένες με τις εθνικές πολιτικές οι οποίες και θα πρέπει να δώσουν έμφαση στις περιφέρειες με τη μεγαλύτερη ανεργία και τη μικρότερη απασχόληση.

3.5. *Ονομαστική σύγκλιση και αύξηση της απασχόλησης*

3.5.1. Κατά την ΟΚΕ, η επιδίωξη της ονομαστικής σύγκλισης θα πρέπει να συμβιβάζεται με την οικονομική ανάπτυξη και την αύξηση της απασχόλησης. Η κατάσταση της σημερινής οικονομικής εξασθένησης δυσχεραίνει την υλοποίηση των προσαρμογών και την αύξηση της σύγκλισης αυξάνοντας το οικονομικό και κοινωνικό τους κόστος.

3.5.2. Οι διαδικασίες σύγκλισης που συνεπάγονται πολιτικές προσαρμογών, σε πολλές περιπτώσεις προϋποθέτουν οικονομική πειθαρχία και γενικώς τείνουν να περιορίζουν την ανάπτυξη της οικονομίας. Αυτό, σε ένα πλαίσιο εξασθένησης και μεγάλης διεθνούς αβεβαιότητας, μπορεί να έχει πολύ αρνητική επίδραση στην απασχόληση.

3.5.3. Συνεπώς, κατά την ΟΚΕ, η επανεμφάνιση της οικονομικής ανάπτυξης έχει βασική σημασία για να καταστεί

δυνατή η μείωση των ονομαστικών ανισορροπιών των χωρών σε ένα πλαίσιο οικονομικής βελτίωσης και αύξησης της απασχόλησης.

3.5.4. Εξάλλου, η ΟΚΕ θεωρεί ότι είναι δύσκολο να νοηθεί μια διαδικασία σύγκλισης στην οποία οι δώδεκα επιτυγχάνουν παρόμοιους συντελεστές πληθωρισμού και δημόσιου ελλείμματος διατηρώντας όμως ποσοστά ανεργίας τόσο διαφορετικά όσο το 3% και το 17%.

3.6. Πολιτικές απασχόλησης και ανταγωνιστικότητας

3.6.1. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι ένα ικανοποιητικό επίπεδο οικονομικής ανάπτυξης αποτελεί βασική προϋπόθεση για να διευκολυνθεί η δημιουργία απασχόλησης. Είναι δύσκολο να νοηθεί ότι μπορεί να δημιουργηθεί απασχόληση χωρίς ανάπτυξη της οικονομικής δραστηριότητας, εκτός και αν πρόκειται για ανακατανομή της υπάρχουσας απασχόλησης.

3.6.2. Επίσης, ένα σταθερό πλαίσιο νομισματικής πολιτικής αποτελεί σημαντικό στοιχείο για τη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης και για τη διευκόλυνση των επενδύσεων που δημιουργούν απασχόληση.

3.6.3. Εξάλλου, η βιομηχανία και η βιομηχανική απασχόληση αποτελούν θεμελιώδη άξονα όλων των σύγχρονων οικονομιών. Η ανταγωνιστικότητα του βιομηχανικού τομέα έχει ζωτική σημασία όχι μόνο για την ενίσχυση της οικονομίας, αλλά και λόγω της δραστηριότητας και της απασχόλησης που δημιουργούν οι επενδύσεις και η παραγωγή στην υπόλοιπη οικονομία, ειδικότερα στον τομέα των υπηρεσιών. Για το λόγο αυτό, άλλος θεμελιώδης στόχος θα πρέπει να είναι η προώθηση μιας βιομηχανικής πολιτικής που θα προαγάγει την αποτελεσματικότητα της βιομηχανίας στην Κοινότητα και θα δημιουργήσει ένα περιβάλλον που θα ισχυροποιήσει την ανταγωνιστικότητα των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων έναντι των άλλων παγκόσμιων παραγωγών, και ειδικότερα των Ηνωμένων Πολιτειών και της Ιαπωνίας.

3.6.4. Η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της Κοινότητας σε παγκόσμια κλίμακα αποτελεί χωρίς αμφιβολία ένα άλλο απαραίτητο στοιχείο για την αύξηση της απασχόλησης. Υπό την έννοια αυτή, η εξέλιξη του κόστους της εργασίας έχει αναμφισβήτητη σημασία όσον αφορά την ικανότητα ανταγωνισμού μέσω των τιμών, οπότε οι διαπραγματεύσεις σχετικά με τους μισθούς θα πρέπει να βασίζονται στην υπευθυνότητα των κοινωνικών εταίρων. Παρόλα αυτά, υπάρχουν και πολλοί άλλοι παράγοντες, εκτός από τους μισθολογικούς, που επηρεάζουν την ανταγωνιστικότητα.

3.6.5. Το πρόβλημα του επιπέδου της απασχόλησης είναι μακροπρόθεσμο. Οι μισθοί στην Κοινότητα, κατά τη διάρκεια της δεκαετίας του '80, παρουσίασαν ευνοϊκή εξέλιξη, ενώ το πραγματικό κόστος της εργασίας ανά μονάδα προϊόντος

μειώθηκε στην Κοινότητα κατά πάνω από 7% μεταξύ 1981 και 1991, ακολουθώντας παρόμοια εξέλιξη με την αντίστοιχη της Ιαπωνίας και πολύ ευνοϊκότερη από εκείνη των Ηνωμένων Πολιτειών, όπου το κόστος της εργασίας αυξήθηκε κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής.

3.6.6. Οι μεγαλύτερες αδυναμίες της ανταγωνιστικότητας της κοινοτικής οικονομίας σε σχέση με τους σημαντικότερους ανταγωνιστές της συναντώνται τόσο στο επίπεδο της κεφαλαιοποίησης όσο και στο τεχνολογικό επίπεδο. Η ενίσχυση της αύξησης των επενδύσεων, με την αύξηση του αποθέματος κεφαλαίων και την εντατικοποίηση της τεχνολογικής δραστηριότητας, θα επιτρέψει να αυξηθεί η παραγωγικότητα της εργασίας. Με τον τρόπο αυτό η σταθερή βελτίωση της ανταγωνιστικότητας θα καταστεί συμβατή με την αύξηση της απασχόλησης και των μισθών.

3.6.7. Απαραίτητο στοιχείο για την ανάπτυξη της παραγωγικότητας και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας είναι η μόνιμη βελτίωση της εκπαίδευσης και της επαγγελματικής κατάρτισης. Η ειδικευση των εργαζομένων θα είναι ακόμη πιο καθοριστική απ'όσο στο παρελθόν για την επιτυχία των επιχειρήσεων. Για το λόγο αυτό, έχει θεμελιώδη σημασία να ενισχυθούν τα μέτρα κατάρτισης και επιμόρφωσης έτσι ώστε να βελτιωθεί η ικανότητα προσαρμογής και να διευκολυνθεί η δημιουργία απασχόλησης.

3.6.8. Με την έννοια αυτή, η βελτίωση των κοινοτικών υποδομών αποτελεί ένα άλλο απαραίτητο στοιχείο για την Κοινότητα, ειδικότερα σε εκείνες τις περιφέρειες που είναι πιο καθυστερημένες ή παρουσιάζουν τα σοβαρότερα προβλήματα.

3.6.9. Εξάλλου, αν και το κυριότερο μέσο ανταγωνισμού είναι οι τιμές, αυξάνεται ολοένα και περισσότερο η σπουδαιότητα στοιχείων όπως η ποιότητα του προϊόντος, η ικανοποίηση του καταναλωτή, ο σχεδιασμός, η ικανότητα καινοτομίας, η εξυπηρέτηση μετά την πώληση, η διανομή και η εμπορία ή η τυποποίηση των προϊόντων. Για το λόγο αυτό, μια στρατηγική που να βασίζεται στη βελτίωση των παραγόντων αυτών είναι απαραίτητη για την αύξηση της ανταγωνιστικότητας.

3.6.10. Επίσης, είναι σημαντικό να συνεχισθεί η καθιέρωση βελτιώσεων στις τεχνικές παραγωγής, πράγμα που συνδέεται με την ανταγωνιστική λειτουργία των επιχειρήσεων, με την τεχνολογία που χρησιμοποιούν, με τις μεθόδους παραγωγής τους και με την ικανότητα αποτελεσματικής διαχείρισης των παραγωγικών πόρων.

3.6.11. Σε τελική ανάλυση, χρειάζονται πολιτικές που να αποβλέπουν και στη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας. Μια πολιτική που υποβαθμίζει αυτές τις συνθήκες δύσκολα μπορεί να διατηρήσει ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα μεσοπρόθεσμα και είναι προφανώς ανεπιθύμητη.

3.6.12. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι οι πτυχές που επισημάνθηκαν απαιτούν δράσεις των οποίων τα αποτελέσματα αρχίζουν να είναι ορατά μεσοπρόθεσμα ή μακροπρόθεσμα. Για το λόγο

αυτό, έχει μεγάλη σημασία να τεθούν σε εφαρμογή το συντομότερο δυνατό οι αναγκαίες πολιτικές.

Βρυξέλλες, 22 Οκτωβρίου 1992.

*Η Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής*
Susanne TIEMANN

Γνωμοδότηση για την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις νέες προοπτικές για την κοινοτική δράση στον πολιτιστικό τομέα

(92/C 332/19)

Στις 7 Μαΐου 1992, και σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 198 της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, η Επιτροπή αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις νέες προοπτικές για την κοινοτική δράση στον πολιτιστικό τομέα.

Το τμήμα κοινωνικών, οικογενειακών, εκπαιδευτικών και πολιτισμικών θεμάτων, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 6 Οκτωβρίου 1992, με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Burnel.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή, κατά την 300ή σύνοδο ολομέλειάς της (συνεδρίαση της 22ας Οκτωβρίου 1992), υιοθέτησε με μεγάλη πλειοψηφία (3 αποχές), την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή επιδοκιμάζει τη φιλοσοφία που διέπει την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με τις «Νέες προοπτικές για την κοινοτική δράση στον πολιτιστικό τομέα».

1.1.1. Η εν λόγω φιλοσοφία εμφανίζεται σαφέστατα από τον τρόπο με τον οποίο η Επιτροπή διατύπωσε τους τρεις στόχους της πολιτιστικής δράσης:

- διαφύλαξη της μνήμης των λαών της Ευρώπης,
- δημιουργία ενός κατάλληλου περιβάλλοντος το οποίο να ευνοεί την ανάπτυξη του πολιτισμού στην Ευρώπη, και
- αύξηση της ακτινοβολίας του πολιτισμού της Ευρώπης στον κόσμο.

1.2. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει, επικροτεί και ενθαρρύνει τις πρωτοβουλίες που ανέλαβε το Κοινοβούλιο από το 1974 ως σήμερα.

1.2.1. Η ΟΚΕ υπενθυμίζει ότι και αυτή υπογράμμισε, στο πλαίσιο διάφορων γνωμοδοτήσεών της, την ευθύνη των κοινοτικών οργάνων στον πολιτιστικό τομέα και ότι υπέβαλε προτάσεις σχετικά.

1.3. Για μια ακόμη φορά — και πιο έντονα από ό,τι κατά το παρελθόν, λόγω των φιλόδοξων στόχων που διατυπώνονται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση — η ΟΚΕ ζητεί να συνοδευθεί η πρόθεση που εκδηλώθηκε από μια ακλόνητη πολιτική βούληση η οποία να συγκεκριμενοποιηθεί με τα μέσα εκείνα που ενδείκνυνται για να αντιμετωπισθούν οι προκλήσεις που υφίστανται. Πίσω από την ύλη των «έργων», που πρέπει να ενθαρρυνθούν και να προστατευθούν, υπάρχει αναμφίβολα μια ανθρωποκεντρική φιλοσοφία και πολιτική που πρέπει να προωθηθεί, ευθυγραμμιζόμενη έτσι με τις δημοκρατικές και ανθρωπιστικές αξίες στις οποίες βασίζονται τα κράτη μας, η Κοινότητα και οι Κοινωνίες μας.

1.3.1. Θα ήταν σκόπιμο λοιπόν να διευρυνθεί προοδευτικά το υφιστάμενο σχέδιο της Επιτροπής και να διατεθούν για την υλοποίησή του κονδύλια τα οποία να ανταποκρίνονται στους φιλόδοξους στόχους που έχουν καθορισθεί καθώς και στις δράσεις που πρέπει να αναληφθούν, οι οποίες θα πρέπει κατ'ανάγκη να αποτελέσουν το αντικείμενο άλλων προγραμμάτων.

1.4. Στο πλαίσιο προγενεστέρων γνωμοδοτήσεων, η ΟΚΕ ανέλυσε την έννοια του πολιτισμού ως στοιχείο της προσωπικής ζωής και οικουμενική αξία. Γι' αυτό λοιπόν δεν είναι αναγκαίο να επαναδιατυπωθεί και εν προκειμένω η εν λόγω προβληματική, ως προς την οποία άλλωστε υπάρχει πλήρης συναίνεση μεταξύ μας.

1.4.1. Σήμερα που «Η ευρωπαϊκή ιθαγένεια» επιβεβαιώνεται ως ένα ζωτικό στοιχείο της «Ευρωπαϊκής Ένωσης», η ΟΚΕ υπενθυμίζει ότι η πολιτιστική διάσταση αποτελεί έναν καθοριστικό παράγοντα αντίληψης και διαπροσωπικής αρμονίας καθώς και συνοχής μεταξύ των λαών και μεταξύ των κοινωνιολογικών και κοινωνικών κατηγοριών, γεγονός που άλλωστε αποτελεί μια σημαντική συνισταμένη για την καταπολέμηση του ρατσισμού και της ξενοφοβίας.

Πρόκειται για μια ιστορική στιγμή που σε καμία περίπτωση δεν θα πρέπει να μείνει ανεκμετάλλευτη.

1.4.2. Ο πολιτισμός, εκτός από τις πολυποίκιλες εκφράσεις και συγκεκριμένες μορφές του, ισοδυναμεί με τρόπο έκφρασης του ίδιου του ατόμου και με τρόπο συμπεριφοράς του έναντι των άλλων και του περιβάλλοντος, εξ ου και η αδιάρρηκτη σχέση, που υπογράμμισε κατά το παρελθόν η ΟΚΕ, μεταξύ «πολιτισμού, πολιτισμικών δραστηριοτήτων και κοινωνίας».

1.5. Η πολιτική προσέγγιση του πολιτισμού θα πρέπει να είναι κατ' ανάγκη σφαιρική.

1.6. Από την εν λόγω παρατήρηση συνάγεται ότι η πολιτική αντιμετώπιση της πολιτιστικής δράσης θα πρέπει να αποτελεί μια μόνιμη και ενσωματωμένη συνισταμένη όλων των πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών προβληματισμών και αποφάσεων. Η πολιτιστική διάσταση θα πρέπει να λαμβάνεται καλώς υπόψη σε όλες τις συζητήσεις και όχι μόνο σε αυτές που πραγματεύονται αποκλειστικά πολιτιστικά θέματα. Για παράδειγμα, ενδείκνυται να υπενθυμισθεί ότι στον οπτικοακουστικό τομέα χρειάζεται να χαραχθεί μια συνολική πολιτική η οποία να λαμβάνει υπόψη τους πολιτιστικούς στόχους, τις οικονομικές πτυχές και περιορισμούς, τις κοινωνικές υποχρεώσεις και τις τεχνολογίες.

1.6.1. Οποιαδήποτε θεωρητική και μόνο πνευματική προσέγγιση των πολιτιστικών θεμάτων δεν μπορεί παρά να συνεπάγεται μια μάταιη ικανοποίηση που θα περιορίζεται μόνο στην ευχαρίστηση εκείνου που θα επαναπαυθεί σ' αυτήν. Δεν θα έχει κανένα συγκεκριμένο αποτέλεσμα.

1.6.2. Ο πολιτισμός αποτελεί μια πραγματικότητα που ενσαρκώνει τη ζωή ενός συνόλου «συμβόλων». Τούτο ισχύει για τα μνημεία και τα λογοτεχνικά έργα, τη μουσική και τις εικαστικές τέχνες, για να δώσουμε τα παραδείγματα που έρχονται στο νου αυθόρμητα. Στην πραγματικότητα, η πολιτιστική διάσταση είναι πολύ ευρεία. Διαφοροποιείται στο άπειρο επειδή συμπεριλαμβάνει όλα όσα συμβάλλουν στον εξανθρωπισμό του Ανθρώπου, του επιτρέπει να εκφράσει την προσωπικότητά του, να ενταχθεί από πολιτικής και ηθικής απόψεως σε μια ομάδα, στο χώρο, σε μια θρησκεία, σε μια φιλοσοφία και σε μια εποχή με την οποία ταυτίζεται ως άτομο, κοινωνία και οικογένεια τόσο έναντι του εαυτού του όσο και έναντι των άλλων.

1.7. Η πρόσβαση στον πολιτισμό για όλους τους ανθρώπους, τους άνδρες, τις γυναίκες και τα παιδιά, συνδέεται με το σεβασμό της αξιοπρέπειάς τους. Ο πολιτισμός αποτελεί

ένα θεμελιώδες δικαίωμα του Ατόμου που αναγνωρίζεται από την Οικουμενική Διακήρυξη των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (άρθρο 27). Η περαιτέρω προώθηση του εν λόγω γενικού δικαιώματος θα πρέπει να βασισθεί στην πολιτική βούληση να διατεθούν ενδεδειγμένα μέσα για την υλοποίηση των εν λόγω επιλογών.

1.7.1. Ο πολιτισμός και η πνευματική ή κοινωνική υπεροψία θεωρήθηκαν για μεγάλο χρονικό διάστημα ένα και το αυτό, ενώ, καθώς πρόκειται για θεμελιώδες δικαίωμα, η πρόσβαση στον πολιτισμό θα πρέπει να είναι δυνατή σε όλους. Η εν λόγω υποχρέωση που απορρέει από το Δίκαιο συνεπάγεται κυρίως την πρόσβαση στην παιδεία και την κατάρτιση, καθώς και στην κοινή και αλληλέγγυα πρόσβαση στα κοινά μέσα και πολιτιστική κληρονομιά, υλικού και πνευματικού χαρακτήρα.

1.8. Ως μέσο έκφρασης των «βιωμάτων του παρελθόντος» και των «βιωμάτων του παρόντος», ο πολιτισμός επηρεάζεται από το χρόνο (την ιστορία, τη μόδα ...), από τις διαπροσωπικές και συλλογικές σχέσεις (συναντήσεις, αυθόρμητες ή οργανωμένες αντιπαραθέσεις γνώσεων και απόψεων, μεταναστεύσεις ...), από τις τεχνολογίες (νέα υλικά και μέσα, μέθοδοι συντήρησης, συστήματα επικοινωνίας ...). Ο πολιτισμός είναι ευαίσθητος στις φιλοσοφίες και τις θρησκείες και μερικές φορές και στις επικρατούσες πολιτικές. Οι κοινωνικές διαρθρώσεις, οι συνθήκες διαβίωσης (εργασία, κατοικία, πόροι, χρόνος και ρυθμοί ...) επηρεάζουν και περιορίζουν τη δυνατότητα πρόσβασης σε ορισμένα πολιτιστικά μέσα. Όλοι οι άνθρωποι θα πρέπει να έχουν πρόσβαση στον πολιτισμό κάνοντας χρήση όλων των δυνατοτήτων τους. Τούτο θα πρέπει να ισχύει, για παράδειγμα, τόσο για τις πλέον ευάλωτες, οικονομικά και κοινωνικά, κατηγορίες όσο και για τα ασθενούντα άτομα, τα άτομα με ειδικές ανάγκες και τους ηλικιωμένους, των οποίων θα πρέπει να διασφαλίζονται όλα τα δικαιώματα που σχετίζονται με την ανθρώπινη φύση και αξιοπρέπεια.

1.8.1. Υπάρχουν πολλά παραδείγματα που επιβεβαιώνουν την αλληλεπίδραση των διαπολιτιστικών επιρροών και τη συμπληρωματικότητα των προτύπων. Οι πολιτισμοί που θεωρούνται «νεκροί» επιβιώνουν υπό μορφές που δεν υποτιμάται κανείς ή δεν αντιλαμβάνεται σαφώς, εκτός και αν τις αγνοεί σκοπίμως.

1.8.2. Δεν υπάρχει κανένας πολιτισμός ή καμία πολιτιστική έκφραση η οποία να είναι υποδεέστερη με την έννοια ότι αυτές είναι σήμερα σε κάποιο βαθμό διαδεδομένες ή ταυτίζονται με κάποια συγκεκριμένη κοινωνιολογική κατηγορία, κοινωνική τάξη ή φυλή.

1.8.3. Ο κάθε πολιτισμός ερμηνεύει και εκφράζει τις πεποιτήσεις και την επικαιρότητα της ιστορίας της ανθρωπότητας με τις διαφορές του, τις αντιθέσεις του και το συμπληρωματικό του χαρακτήρα.

1.9. Ο πλούτος της ευρωπαϊκής κληρονομιάς αποτελεί θεμιτή πηγή υπερφάνειας. Αυτή δεν θα πρέπει να οδηγεί σε ματαιοδοξία ή σωβινισμούς. Θα πρέπει να αναγνωρίσουμε την πίστη και το ταλέντο εκείνων που δημιούργησαν την εν

λόγω κληρονομιά και να αποδειχθούν αντάξιοι τους παραμένοντας πιστοί στη μνήμη τους, διατηρώντας την και εμπλουτίζοντας την.

1.9.1. Ορισμένα στοιχεία της πολιτιστικής κληρονομιάς αποδεικνύουν την ανθρώπινη μεγαλοφυΐα στην οικουμενική της διάσταση. Τόσο από νομική άποψη όσο και στην πράξη, αυτά θα πρέπει να αναγνωρίζονται και να γίνονται σεβαστά.

1.10. Η έννοια του πολιτισμού εμπεριέχει απαραίτητως την ιδέα της επικοινωνίας, του διαλόγου και της μέθεξης, γιατί ο πολιτισμός είναι αντίθετος με οποιοδήποτε εγωκεντρισμό και εγωϊστική οικειοποίηση των γνώσεων και των ταλέντων. Ο πολιτισμός αποτελεί την ψυχή κάθε κοινότητας.

2. Παρατηρήσεις επί της ανακοίνωσης της Επιτροπής

2.1. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει συστηματικά την ανάγκη να γίνονται σεβαστές οι εθνικές, περιφερειακές και τοπικές ιδιομορφίες. Γι' αυτόν ακριβώς το λόγο ενστερνίζεται πλήρως την υπό εξέταση πρόταση της Επιτροπής. Η άρνηση ή η άγνοια της πραγματικότητας δεν μπορεί παρά να αποτελέσει παράγοντα υποβάθμισης, ενώ η ενσωμάτωση διαφόρων αξιών συμβάλλει στην πολιτιστική αναβάθμιση. Η εξαναγκαστική πολιτιστική ευθυγράμμιση με το επικρατούν ομοιόμορφο πρότυπο είναι αντίθετη με την έννοια του πολιτισμού στο βαθμό που αγνοεί ή απορρίπτει την ελευθερία και δεν σέβεται την πολιτιστική ποικιλομορφία και το δικαίωμα στη διαφορά. Το γεγονός ότι στην Κοινότητα οι διάφοροι πολιτισμοί έχουν, σε μεγάλο βαθμό, κοινές βάσεις, δεν σημαίνει αναγκαστικά ότι θα πρέπει να γίνει συγχώνευση αυτών και να αγνοηθεί κατά αυτόν τον τρόπο η ποικιλία των προτύπων εντός της Ευρώπης.

2.2. ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΣΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΧΩΡΙΣ ΣΥΝΟΡΑ ΧΩΡΟ, η ΟΚΕ ενστερνίζεται και εν προκειμένω τις προτάσεις της Επιτροπής. Ωστόσο, θα επιθυμούσε να ενισχυθούν οι προτάσεις αυτές σε ορισμένα σημεία.

2.2.1. Η ΟΚΕ σημειώνει, με μεγάλο ενδιαφέρον, τη βούληση που εκφράζει η Επιτροπή όσον αφορά τη χάραξη σφαιρικών πολιτικών που να ενσωματώνουν την πολιτιστική διάσταση. Φρονεί ότι η εν λόγω δέσμευση της Επιτροπής είναι θεμελιώδους σημασίας και ότι θα πρέπει να ενθαρρυνθεί.

2.2.1.1. Για να καταστεί αποτελεσματική η εν λόγω πραγματιστική μέθοδος, θα πρέπει αφενός οι φορείς λήψης αποφάσεων να αποκτήσουν πολιτιστικά αντανάκλαστικά και αφετέρου να διευκολυνθούν οι εποικοδομητικές σχέσεις μεταξύ των πολιτιστικών φορέων όπου, μερικές φορές, επικρατεί ατομικισμός, άγνοια και ένα στείο κλίμα ανταγωνισμού.

2.2.2. Για μεγάλο χρονικό διάστημα η εκπαίδευση παρέμεινε ως επί το πλείστον κλασική με έμφαση κυρίως στα ελληνικά και τα λατινικά. Στα προγράμματα εξέχουσα θέση κατείχαν τα θεωρητικά (φιλολογικά) μαθήματα. Προοδευτικά διαπιστώθηκε ότι τα θετικά μαθήματα, τόσο με τη λογική στην οποία βασίζονται όσο και λόγω του περιεχομένου και των

στόχων τους, θα έπρεπε να συμπεριληφθούν στη διδασκαλία και την πολιτιστική ανάπτυξη. Οι ίδιες παρατηρήσεις ισχύουν και για την τεχνική και επαγγελματική εκπαίδευση.

Για το λόγο αυτό, η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή εκφράζει την ευχή να εξετάσει το Συμβούλιο των Υπουργών Παιδείας τα μέσα και τις μεθόδους που πρέπει να προταθούν για την ανάπτυξη των πολιτιστικών χαρακτηριστικών όλων των τύπων εκπαίδευσης, ήδη από την πρώτη σχολική ηλικία. Παρομοίως, για τη διδασκαλία ξένων γλωσσών, που αποτελεί μια επιτακτική υποχρέωση, θα πρέπει να προβλεφθούν ενδειγμένα εκπαιδευτικά μέσα και μέθοδοι. Η εκμάθηση μιας δεύτερης γλώσσας θα πρέπει να καταστεί υποχρεωτική.

Το σχολείο πρέπει επίσης να διδάσκει το σεβασμό προς τους συνανθρώπους με όλες τις διαφορές τους, και κυρίως τις πολιτιστικές διαφορές, καθώς και την προστασία της πολιτιστικής κληρονομιάς και περιβάλλοντος.

Η ΟΚΕ τονίζει τέλος τη σημασία των ανταλλαγών μεταξύ των νέων και του εκπαιδευτικού προσωπικού. Εκφράζει την ευχή να καταστεί δυνατή η περαιτέρω ανάπτυξή τους.

2.3. ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗ ΣΥΜΒΟΛΗ ΣΤΗ ΔΙΑΔΟΣΗ ΤΗΣ ΚΟΙΝΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΜΕΣΩ ΔΡΑΣΕΩΝ ΕΝΘΑΡΡΥΝΣΗΣ ΣΕ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΟΥΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ, η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι τα προβλεπόμενα κονδύλια είναι πενιχρά συγκριτικά με το εύρος των προβλημάτων που χρήζουν αντιμετώπισης και τον επείγοντα χαρακτήρα ορισμένων μέτρων που πρέπει να ληφθούν. Ο πολιτισμός θα πρέπει να καταστεί δημοσιονομική μέριμνα ενός επιπέδου που θα ανταποκρίνεται τόσο στις φιλοδοξίες όσο και στις ανάγκες που προκύπτουν από αυτές.

Οι πολιτιστικές κληρονομίες εντάσσονται στα πλαίσια του χρόνου ο οποίος, συχνά, αλλοιώνει την αρχική τους μορφή. Οι υπερβολές και, ορισμένες φορές, η μαρτία των ανθρώπων επιδεινώνουν τα προβλήματα που επιφέρει ο χρόνος και τις βλάβες που προκαλούνται από κάθε μορφή ρύπανσης, εξ ου και η σπουδαιότητα της παιδείας και της πληροφόρησης.

2.3.1. Η επιλογή των προγραμμάτων δράσης και η ορθότητα της διαχείρισής τους έχουν πολύ μεγάλη σημασία, πολύ περισσότερο που τα κονδύλια είναι περιορισμένα και τα χρονικά περιθώρια στενά.

2.3.1.1. Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι οι κοινοτικές ενισχύσεις θα αναπτυχθούν με γνώμονα την παροχή κινήτρων στα κράτη. Η ΟΚΕ εκφράζει την επιθυμία να αποδοθεί ιδιαίτερη σημασία στους τομείς εκείνους της πολιτιστικής κληρονομιάς για τους οποίους δεν διατίθενται επαρκείς πόροι σε τοπικό επίπεδο.

2.3.1.2. Θα πρέπει να αποδίδεται μεγάλη σημασία στα μνημώδη έργα, χωρίς ωστόσο να αγνοούνται τα δευτερεύουσας σημασίας έργα, τα οποία επίσης αποτελούν μαρτυρίες πολιτισμών και ταλαντούχων ανθρώπων.

2.3.2. Η ΟΚΕ υπογράμμισε συχνά, όπως άλλωστε και η Επιτροπή, τη σπουδαιότητα της μετάφρασης. Για το λόγο αυτό, ενστερνίζεται τις προτάσεις που διατυπώνονται στην ανακοίνωση. Προσθέτει ότι υπάρχει πάντοτε ανάγκη να παροτρυνθούν τα κράτη να αυξήσουν τις προσπάθειες εκμάθησης των γλωσσών και της ιστορίας των κρατών, των λαών και

των εθίμων. Εάν δεν υπάρξει συνεχής πρόοδος στους εν λόγω τομείς, οι σχέσεις μεταξύ των λαών θα προσκρούσουν σε δυσκολίες και θα προκύψουν προβλήματα ασυνεννοησίας και καθυστερήσεις, με όλες τις καταδικαστέες υπερβολές που αναπόφευκτα συνεπάγονται.

2.3.2.1. Οι γλώσσες που ομιλούνται από ολιγοπληθείς πληθυσμούς δεν θα πρέπει να παραβλέπονται.

2.3.3. Όσον αφορά τα οπτικοακουστικά μέσα (και κυρίως την τηλεόραση), για τα οποία η ΟΚΕ συνέταξε κατά το παρελθόν σημαντικές εργασίες, θα πρέπει να επισημανθεί η ανάγκη να παροτρυνθούν οι επαγγελματικοί κλάδοι του οπτικοακουστικού τομέα να ενώσουν τις προσπάθειές τους και τα μέσα που διαθέτουν, πολύ περισσότερο που το κόστος είναι υψηλό και ο ανταγωνισμός σε παγκόσμιο επίπεδο μεγάλος.

2.3.3.1. Δεν υφίσταται άραγε κίνδυνος — τόσο όσον αφορά την παραγωγή όσο και ορισμένους τεχνολογικούς τομείς που συνδέονται με τη μετάδοση και τη λήψη — να προκύψει μέσω του ανταγωνισμού επιζήμια υποκατάσταση των πολιτιστικών προτύπων; Η τηλεόραση λόγω της επίδρασης που έχει στο κοινό και κυρίως στα παιδιά και τους νέους μπορεί να επηρεάσει πολύ αισθητά τον τρόπο συμπεριφοράς και κρίσης των ανθρώπων μειώνοντας σταδιακά την ικανότητα κρίσης αυτών χωρίς να το αντιληφθούν άμεσα. Η ανάγνωση απαιτεί προσπάθεια, σε αντίθεση με την κατ'οίκον τηλεοψία. Οι εν λόγω παρατηρήσεις δεν αποτελούν απόρριψη — η οποία θα ήταν παράλογη — της τηλεόρασης, αλλά στόχο έχουν να ενθαρρύνουν τους επαγγελματίες του κλάδου και το κοινό, γιατί η τηλεόραση αποτελεί ένα πολύ ισχυρό μέσο πληροφόρησης, ανακάλυψης και ψυχαγωγίας, και ως εκ τούτου θα πρέπει να αποτελέσει έναν ισχυρό πολιτιστικό φορέα.

2.3.3.2. Ο ρόλος του ραδιοφώνου δεν θα πρέπει να λησμονείται επίσης. Τα ποσοστά ακροαματικότητάς του είναι υψηλά. Διαθέτει δυνατότητα ταχείας κάλυψης των γεγονότων. Η χρήση του είναι ποικίλη.

2.4. ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗΝ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕ ΤΡΙΤΕΣ ΧΩΡΕΣ ΚΑΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΑΡΜΟΔΙΟΥΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΚΑΙ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ, η γνώμη της ΟΚΕ είναι θετική.

2.4.1. Επειδή η πολιτιστική ταυτότητα είναι, ορισμένες φορές, πολύ ισχυρή και μείζονος σημασίας, η διαπολιτιστική συνεργασία θα πρέπει να αναπτυχθεί ενεργά. Κάθε πολιτισμός, εκτός από τις δικές του καταβολές, είναι το αποτέλεσμα πολλαπλών αντιπαραθέσεων και ανταλλαγών. Ο πολιτισμός δεν μπορεί να είναι στεγανός και απομονωμένος από τους άλλους.

2.4.2. Ο ρόλος του Συμβουλίου της Ευρώπης είναι σημαντικός. Η ΟΚΕ συμφωνεί με την ανάλυση της Επιτροπής για τον κατ'ανάγκη συμπληρωματικό και όχι ανταγωνιστικό ρόλο των κοινοτικών οργάνων και των λοιπών διεθνών οργανισμών και κυρίως της UNESCO. Το σημαντικό είναι να καταμερισθούν ορθώς οι προσπάθειες ανάλογα με τους τομείς αρμοδιότητάς.

Εκτός από τις ανωτέρω παρατηρήσεις, η ΟΚΕ θα ήθελε να προσθέσει τα ακόλουθα:

1. Εκφράζει τη ζωνήρη επιθυμία όπως, στα πλαίσια της σφαιρικής εκτίμησης των πολιτιστικών προβλημάτων και της επίλυσής τους, η Επιτροπή προβεί σύντομα σε πλήρη απολογισμό των δράσεων που έχουν ήδη αναληφθεί καθώς και των υπό εξέλιξη δράσεων αναφέροντας επίσης τις σχετικές δαπάνες. Η πολιτιστική δράση της Κοινότητας υπερβαίνει τις επιμέρους μεμονωμένες δράσεις. Η κοινή γνώμη της Ευρώπης θα πρέπει να ενημερώνεται για τα πραγματικά στοιχεία εις τρόπον ώστε να κατανοεί καλύτερα την ανάγκη για τις προσπάθειες που της ζητούνται να καταβάλει και τη σημασία των πολιτικών επιλογών.
2. Εκτός από την προστασία των μνημείων και των κτιρίων αυτών καθεαυτών, η προσοχή θα πρέπει να στραφεί στο άμεσο περιβάλλον. Για παράδειγμα, ορισμένες κατασκευές, κινητά στοιχεία του αστικού περιβάλλοντος και διαφημίσεις κινδυνεύουν να αλλοιώσουν το χώρο προκαλώντας σοβαρή αισθητική ρύπανση, εξ ου και η αναμφισβήτητη σπουδαιότητα της κατάλληλης νομοθετικής ρύθμισης καθώς και της ενδεδειγμένης παιδείας και πληροφόρησης τόσο των αρμοδίων αρχών όσο και των πολιτών για να αποφευχθεί η ανάγκη προσφυγής σε επαχθείς δεσμεύσεις.
3. Όσον αφορά την τηλεόραση, η δημιουργία ενός ή περισσότερων ευρωπαϊκών τηλεοπτικών σταθμών πολιτιστικού περιεχομένου θα έπρεπε να ενθαρρυνθεί χωρίς χρονοτριβή. Τέτοιου είδους τηλεοπτικοί σταθμοί θα πρέπει να αποτελέσουν ισχυρούς πολιτιστικούς φορείς και μέσα προς όφελος της εκπαίδευσης και μιας καλύτερης γνώσης και κατανόησης των λαών. Προκειμένου να επιτευχθεί αυτό, θα πρέπει να καταρτίζονται σωστά μελετημένα προγράμματα και να αποφεύγεται κάθε ψευδής διανοουμενιστικός εκλεκτικισμός.
4. Ο θεσμός της πολιτιστικής χορηγίας θα πρέπει να ενθαρρυνθεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Παρομοίως, θα πρέπει να επιδιωχθεί, για παράδειγμα, η εναρμόνιση της φορολογίας των αναδόχων. Ωστόσο, ο θεσμός της πολιτιστικής χορηγίας δεν συνεπάγεται ότι ο προϋπολογισμός θα παύσει να συνεισφέρει για τα πολιτιστικά θέματα γενικού ενδιαφέροντος.
5. Στο βαθμό που τα μέλη της ΟΚΕ εκφράζουν και εκπροσωπούν τους πολίτες στα πλαίσια των κοινωνικών και οικονομικών τους υποχρεώσεων, καθώς και ως καταναλωτές και χρήστες και γονείς, θα πρέπει, σε εθνικό επίπεδο, να ασκήσουν πιέσεις στις κυβερνήσεις και όλους τους πολιτιστικούς φορείς προκειμένου η ευρωπαϊκή πολιτιστική διάσταση να εμποτίσει τα πνεύματα και να έρθει κοντύτερα στην καθημερινή πραγματικότητα.
6. Η εκπαίδευση ασκεί σημαντικό ρόλο στην κατάρτιση για την πολιτιστική δημιουργία, πέρα από τη δημιουργία έργων μεγάλης σημασίας. Όλοι μας συμμετέχουμε στη δημιουργία της πολιτιστικής κληρονομιάς γιατί ο πολιτισμός ταυτίζεται με τη ζωή.

Η ΟΚΕ τονίζει ότι πρέπει να αναληφθεί δράση στα σχολεία που να οδηγεί στην πολιτιστική ανακάλυψη, το σεβασμό και την ορθολογική χρήση της πολιτιστικής κληρονομιάς και την ορθή χρήση των υφιστάμενων μέσων. Για παράδειγμα, η χρήση της τηλεόρασης θα πρέπει να

ενσωματωθεί στα σχολικά προγράμματα κατ'άναλογο τρόπο με την ανάγνωση και τη γραφή.

7. Πολλές εθνικές μειονότητες και οι οικογένειές τους είναι πολίτες των κρατών μελών μας. Θα είμαστε σε θέση να

τους κατανοήσουμε καλύτερα εάν γνωρίζαμε την ιστορία τους και τον πολιτισμό τους, καθώς και εάν εκτιμούσαμε τα κοινά σημεία αναφοράς μας, προωθώντας έτσι το διάλογο, τις ανταλλαγές και τον αμοιβαίο εμπλουτισμό των γνώσεων.

Βρυξέλλες, 22 Οκτωβρίου 1992.

*Η Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής*
Susanne TIEMANN

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων κρατικών προμηθειών⁽¹⁾

(92/C 332/20)

Στις 19 Αυγούστου 1992, και σύμφωνα με το άρθρο 100 Α της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ ανατέθηκε στο τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να ορίσει γενικό εισηγητή τον κ. Kaaris.

Κατά την 300ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 22ας Οκτωβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Μια κοινή θέση υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο στις 18 Ιουνίου 1992 για ένα κωδικοποιημένο κείμενο της οδηγίας του Συμβουλίου περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων κρατικών προμηθειών.

1.2. Η κοινή θέση, που δεν έχει καταλήξει ακόμη σε τελική υιοθέτηση κωδικοποιημένου κειμένου, αντικατοπτρίζει την ευχή που είχε εκφράσει η ΟΚΕ, στη γνωμοδότηση CES 357/92⁽²⁾, να υποβάλλεται ο κατάλογος των οργάνων, που διέπονται από το δημόσιο δίκαιο και καλύπτονται από την

οδηγία, σε διαρκή αναθεώρηση προκειμένου να εξασφαλισθεί ότι αντικατοπτρίζεται μονίμως η κατάσταση στα κράτη μέλη.

1.3. Το άρθρο 35 της κοινής θέσης θεσπίζει ότι οι τροποποιήσεις του καταλόγου αυτού — παράρτημα Ι — θα γίνονται από την Επιτροπή κατόπιν διαβουλεύσεων με τη συμβουλευτική επιτροπή δημόσιων συμβάσεων και, συνεπώς, μπορεί να πραγματοποιούνται χωρίς προσφυγή σε επίσημη απόφαση του Συμβουλίου.

2. Γενικές παρατηρήσεις

Με την παρούσα πρόταση η Επιτροπή επιδιώκει την επέκταση της ίδιας διαδικασίας για τις τροποποιήσεις του παραρτήματος ΙΙ προκειμένου να ενσωματωθούν σ' αυτό οι αλλαγές στην ονοματολογία που χρησιμοποιείται για την ταξινόμηση των έργων που καλύπτονται από την οδηγία.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 225 της 1. 9. 1992, σ. 11.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 106 της 27. 4. 1992, σ. 11.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Η ΟΚΕ υιοθετεί το στόχο αυτό και συμφωνεί με την επιθυμία της Επιτροπής να ενσωματωθεί ο στόχος αυτός στο τελικό κείμενο που θα υιοθετηθεί σχετικά με μια κωδικοποιημένη οδηγία για τα δημόσια έργα.

3.2. Η ΟΚΕ έχει εμπιστοσύνη στην αντικειμενικότητα της συμβουλευτικής επιτροπής σχετικά με τις συγκεκριμένες αποφάσεις που θα βασίζονται στην ενιαία εφαρμογή των κριτηρίων για τα δημόσια έργα — άρθρο 30.β.1 της οδηγίας 71/305/ΕΟΚ.

Βρυξέλλες, 22 Οκτωβρίου 1992.

Η Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Susanne TIEMANN

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων κρατικών προμηθειών

(92/C 332/21)

Στις 29 Σεπτεμβρίου 1992, και σύμφωνα με το άρθρο 100 Α της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ ανατέθηκε στο τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή αποφάσισε να ορίσει τον κ. Kaaris ως γενικό εισηγητή.

Κατά την 300ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 22ας Οκτωβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Οι κανόνες που διέπουν τις διαδικασίες για τη σύναψη συμβάσεων κρατικών προμηθειών τροποποιήθηκαν επανειλημμένα. Ο πρώτος στόχος της προτεινόμενης οδηγίας είναι να κωδικοποιήσει σε ένα απλό κείμενο τη βασική οδηγία και τις τροποποιήσεις της.

1.2. Το κύριο σώμα των κανόνων αυτών έχει προκύψει από μια προηγούμενη προσπάθεια ενσωμάτωσης της Λευκής Βίβλου για την εσωτερική αγορά σε νομικά κείμενα, ενώ οι οδηγίες για τα δημόσια έργα, τις δημόσιες υπηρεσίες και τις επιχειρήσεις δημόσιας ωφέλειας, έχουν βελτιωθεί κάπως ως αποτέλεσμα της εμπειρίας που αποκτήθηκε τόσο από τη διατύπωση όσο και από την εφαρμογή της κοινοτικής νομοθεσίας.

1.3. Η εναρμόνιση των κανόνων οι οποίοι είναι κοινοί μεταξύ των οδηγιών που διέπουν τους εν λόγω τομείς συνεπάγεται, συνεπώς, ορισμένες μεταβολές στο περιεχόμενο των πρώτων κανόνων που αφορούν τις κρατικές προμήθειες.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η ΟΚΕ θεωρεί την κωδικοποίηση των κανόνων για τις συμβάσεις κρατικών προμηθειών σε ένα απλό κείμενο απαραίτητη για να μπορέσουν οι αγοραστές και οι πωλητές να τους χρησιμοποιήσουν ως κατευθυντήριες γραμμές στις δΟΣΟΛΗΨΙΕΣ τους.

2.2. Η ΟΚΕ, συνεπώς, εκφράζει την ικανοποίησή της για την κωδικοποίηση αυτή, αλλά υπογραμμίζει την ανάγκη για μια θεμελιώδη αλλαγή της συμπεριφοράς των δημόσιων αρχών υποστηριζόμενη από προσπάθειες ενημέρωσης και κατάρτισης τόσο των εταιρειών όσο και των διοικήσεων.

2.3. Η ΟΚΕ σημειώνει ότι τρία κράτη μέλη (Ελλάδα, Ισπανία και Λουξεμβούργο) δεν είχαν λάβει ακόμη μέτρα για την εφαρμογή της οδηγίας για τις προμήθειες, και τρία άλλα (Ελλάδα, Γερμανία και Λουξεμβούργο) της οδηγίας για τις επανορθώσεις. Υπογραμμίζει την ανάγκη ταυτόχρονης και παράλληλης εφαρμογής των οδηγιών για τις προμήθειες σε όλα τα κράτη μέλη.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Η ΟΚΕ δεν αντιτίθεται σε καμία από τις υλικές μεταβολές που σχετίζονται με την κωδικοποίηση λόγω του γεγονότος ότι όλες οι μεταβολές αυτές έχουν γίνει κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο αποδεκτές κατά την υιοθέτηση διαφόρων τμημάτων του νομοθετικού προγράμματος για τις κρατικές προμήθειες στην Κοινότητα, το οποίο είναι τώρα σχεδόν ολοκληρωμένο.

3.2. Η ΟΚΕ, ειδικά, θεωρεί τα άρθρα 7, 17 και 25 του κωδικοποιημένου κειμένου ως ικανοποιητικές βελτιώσεις.

3.2.1. Το άρθρο 7 προβλέπει μια αισθητά αυξημένη διαφάνεια και αντικειμενικότητα σχετικά με τις αποφάσεις κρατικών προμηθειών, δεδομένου ότι καθιστά υποχρεωτική την επεξήγηση, ύστερα από σχετική αίτηση, των λόγων οι οποίοι οδήγησαν στην απόρριψη μιας υποψηφιότητας ή στην εγκατάλειψη της διαδικασίας ανάθεσης. Αυτό απαιτείται ήδη στα

πλαίσια των οδηγιών για τις δημόσιες υπηρεσίες και τα δημόσια έργα.

3.2.2. Το άρθρο 17 ακολουθεί τις οδηγίες για τις δημόσιες υπηρεσίες και τα δημόσια έργα επιτρέποντας στην αναθέτουσα αρχή να ζητεί από τον προσφέροντα να υποδείξει τα προγράμματά του ως προς την υπεργολαβική ανάθεση. Ενδεχομένως, έχει μεγάλη σημασία η απόκτηση πληροφοριών για το μέγεθος και τη φύση της αγοράς υπεργολαβικής ανάθεσης προμηθειών στο δημόσιο τομέα που, πιθανόν, να είναι ουσιαστικές για τη λειτουργία της εσωτερικής αγοράς.

3.2.3. Το άρθρο 25 περιορίζει τις δυνατότητες για αποκλεισμό ξένων εταιρειών από τους καταλόγους αναγνωρισμένων προμηθευτών που χρησιμοποιούνται ευρύτατα από ορισμένες κυβερνήσεις και τείνουν να περιορίσουν τις προμήθειες στις παραδοσιακές πηγές εφοδιασμού. Η ΟΚΕ είναι ικανοποιημένη για το ότι οι ίδιοι κανόνες εφαρμόζονται αναφορικά με τους καταλόγους υπηρεσιών, αναδόχων και επιχειρήσεων δημόσιας ωφέλειας.

Βρυξέλλες, 22 Οκτωβρίου 1992.

Η Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Susanne TIEMANN

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου η οποία προβλέπει μέτρα που ενδείκνυνται σε περίπτωση δυσχερειών στον εφοδιασμό της Κοινότητας σε αργό πετρέλαιο και προϊόντα πετρελαίου⁽¹⁾

(92/C 332/22)

Στις 13 Μαΐου 1992, και σύμφωνα με το άρθρο 100 Α της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα ενέργειας, πυρηνικών θεμάτων και έρευνας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 14 Οκτωβρίου 1992 με βάση εισηγητική έκθεση του κ. Beale.

Κατά την 300ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 22ας Οκτωβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Όταν αρχικά, το Μάιο 1991, κλήθηκε από το Συμβούλιο να γνωμοδοτήσει επί του θέματος, η ΟΚΕ έπρεπε να εξετάσει δύο σχέδια οδηγιών. Το πρώτο εξ αυτών — όπως και το υπό εξέταση — αφορούσε τις προτάσεις της Επιτροπής για την αποφυγή ή τουλάχιστον την αντιμετώπιση των δυσχερειών στον εφοδιασμό σε πετρέλαιο. Στην πραγματικότητα, με την εν λόγω οδηγία επιδιώκετο να προσαρμοσθούν στην επικαιρότητα η προγενέστερη οδηγία του Συμβουλίου 73/238/ΕΟΚ και η απόφαση 77/706/ΕΟΚ καθώς και η απόφαση της Επιτροπής 79/639/ΕΟΚ.

1.2. Βάσει του δεύτερου σχεδίου οδηγίας, το οποίο δεν εξετάζεται επί του παρόντος από την ΟΚΕ, θα ζητείτο από όλα τα κράτη μέλη να ιδρύσουν εθνικούς οργανισμούς αποθήκευσης. (Μόνο τέσσερα κράτη μέλη έχουν τέτοιου είδους οργανισμούς. Τα υπόλοιπα κρίνουν καταλλήλότερο να βασίζονται στις εγκαταστάσεις αποθήκευσης των διυλιστηρίων και/ή των εισαγωγέων προκειμένου να τηρούν τη διεθνή τους υποχρέωση για διατήρηση αποθεμάτων ενενήντα ημερών).

1.3. Μετά τις συνεδριάσεις του Συμβουλίου το Μάιο και τον Οκτώβριο του 1991, ζητήθηκε από την Επιτροπή να υποβάλει αναθεωρημένες προτάσεις. Προς το παρόν, δεν έχει υποβληθεί νέο σχέδιο πρότασης για τα αποθέματα πετρελαίου. Ως εκ τούτου, ζητήθηκε από την ΟΚΕ να γνωμοδοτήσει μόνο για το σχέδιο οδηγίας σχετικά με τα μέτρα εκτάκτου ανάγκης [έγγρ. COM(92) 145].

1.4. Η ΟΚΕ επισημαίνει ότι τα δύο προαναφερθέντα σχέδια οδηγίας, που υποβλήθηκαν από την Επιτροπή μετά την εισβολή του Ιράκ στο Κουβέιτ, τον Αύγουστο του 1990, αλλά πριν την «Καταιγίδα της ερήμου» των πρώτων μηνών του 1991, εάν εγίνοντο αποδεκτά από το Συμβούλιο, θα παρείχαν αυξημένες δυνατότητες στην Επιτροπή να δράσει ανεξάρτητα από το Συμβούλιο στους εν λόγω τομείς δραστηριοτήτων.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Αυτό που πρέπει να ληφθεί κυρίως υπόψη είναι η θέση της Κοινότητας στο Διεθνή Οργανισμό Ενέργειας (ΔΟΕ) πρβλ. Παραρτήματα I και II. Από το 1973, που έλαβε χώρα η αποκαλούμενη πρώτη «πετρελαϊκή κρίση», έως σήμερα, ο ΔΟΕ αποτέλεσε το βήμα στο οποίο είκοσι τρεις βιομηχανικές χώρες συμφώνησαν να συνεργασθούν σε περίπτωση άλλης σημαντικής διακοπής του εφοδιασμού σε πετρέλαιο.

2.2. Το γεγονός ότι, μεταξύ άλλων, μεγάλες χώρες εισαγωγής πετρελαίου, όπως οι ΗΠΑ και η Ιαπωνία, είναι μέλη του ΔΟΕ — όπως είναι, επίσης, τα δώδεκα κράτη μέλη της Κοινότητας, τώρα που ολοκληρώθηκε η προσχώρηση της Γαλλίας, συν οι 5 χώρες της ΕΖΕΣ οι οποίες είναι μέλη του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου — αποτελεί σημαντική εγγύηση για μια αποτελεσματική διεθνή συνεργασία σε περίπτωση παρόμοιας μελλοντικής κρίσης. Βεβαίως, ο στόχος του ΔΟΕ είναι να επιτρέψει στα μέλη του να αποφύγουν σοβαρούς κλονισμούς της ομαλής οικονομικής ζωής, αν υπάρξει τέτοιο ενδεχόμενο.

2.3. Το πρόγραμμα της εσωτερικής αγοράς θα τεθεί σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 1993. Ως εκ τούτου, είναι σαφές ότι, όταν επιτραπεί η ελεύθερη κυκλοφορία των αγαθών, τα επείγοντα μέτρα αντιμετώπισης της κρίσης που λαμβάνουν τα διάφορα κράτη μέλη θα πρέπει να συμφωνούν μεταξύ τους και να μην παρακωλύουν το εμπόριο. (Ανάλογες απόψεις ισχύουν και εντός του ΕΟΧ, στο βαθμό που μέτρα όπως οι ποσοτικοί περιορισμοί στις εισαγωγές απαγορεύονται από τις διατάξεις της σχετικής συνθήκης. Τούτο όμως δεν πρόκειται να δημιουργήσει πρόβλημα εφόσον τα κράτη μέλη του ΕΟΧ είναι και μέλη του ΔΟΕ).

2.4. Αν και οι δυνάμεις της αγοράς, ενδεχομένως, θα αμβλύνουν τις επιπτώσεις τέτοιου είδους διαφορών, ο συντονισμός των μέτρων αντιμετώπισης της κρίσης θα πρέπει να συμβάλει στη διατήρηση της κοινωνικής συνοχής. Για παράδειγμα, τα μέτρα που αποβλέπουν στον περιορισμό της κατανάλωσης του πετρελαίου, τα οποία διαφέρουν μεταξύ των κρατών μελών, αποτελούν έναν προφανή κίνδυνο παρακάμψεων. Ένα πιθανό παράδειγμα μπορεί να είναι το εναλλακτικό κλείσιμο των βενζινοπωλείων.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 127 της 19. 5. 1992, σ. 8.

2.5. Μέχρι πρόσφατα, η Γαλλία δεν ήταν μέλος του ΔΟΕ ενώ η Επιτροπή συμμετείχε στις συνεδριάσεις υπό την ιδιότητα του παρατηρητή. Εάν ή όχι η Κοινότητα προσχωρήσει τώρα στο ΔΟΕ και υπό ποιους όρους (εκπροσώπηση, δικαιώματα ψήφου κτλ.) αποτελεί διακυβερνητικό θέμα για το οποίο — όπως κατέστησε σαφές η Επιτροπή — δεν θα ζητηθεί η γνώμη της ΟΚΕ. Ωστόσο, η ΟΚΕ επισημαίνει την απόφαση του Συμβουλίου να υποστηριχθεί, κατά τις συνεδριάσεις του ΔΟΕ, η θέση της Κοινότητας από τα κράτη μέλη.

2.6. Αυτό όμως που πρέπει να απασχολεί την ΟΚΕ είναι οι πρακτικές συνέπειες των προτάσεων της Επιτροπής.

2.7. Αυτό δεν είναι εύκολο να προσδιορισθεί δεδομένου ότι από το 1974 έως σήμερα δεν έχει υπάρξει πετρελαϊκή κρίση παρομοίων διαστάσεων ή διάρκειας που να δικαιολογεί τη λήψη ευρείας κλίμακος μέτρων είτε στην Κοινότητα, είτε στον ευρύτερο χώρο του ΔΟΕ.

2.8. Λόγω της σπουδαιότητας του πετρελαίου για την κοινοτική οικονομία είναι, χωρίς αμφιβολία, σαφές ότι θα πρέπει να ληφθούν εγκαίρως μέτρα για να αντισταθμισθούν οι συνέπειες και να περιορισθεί το μέγεθος των ελλείψεων όσον αφορά τον εφοδιασμό. Η κατάσταση σχεδίων για καταστάσεις ανάγκης όταν οι συνθήκες εφοδιασμού είναι ομαλές, θα επιτρέψει τον εκ των προτέρων προσδιορισμό των μέτρων εκείνων που μπορούν να λάβουν τα κράτη μέλη τηρώντας, παράλληλα, την κοινοτική νομοθεσία και τις αρχές που διέπουν την εσωτερική αγορά. Πράγματι, ο εκ των προτέρων σχεδιασμός αυτού του είδους αποτελεί ήδη αναπόσπαστο μέρος των δραστηριοτήτων του ΔΟΕ (βλ. Παράρτημα II).

2.9. Θα πρέπει να αναγνωρισθεί ότι υπάρχει μόνο ένας σχετικά μικρός αριθμός δημοσίων υπαλλήλων και προσωπικό της πετρελαϊκής βιομηχανίας που διαθέτει την απαραίτητη εμπειρία και προϋπηρεσία για να συμμετάσχει σε συζητήσεις εθνικού επιπέδου και σχετικές συνεδριάσεις τόσο του ΔΟΕ όσο και της Κοινότητας σε περίπτωση κρίσης εφοδιασμού σε πετρέλαιο. Γι' αυτό, λοιπόν, είναι σημαντικό να καθορισθούν διαδικασίες που να ελαχιστοποιούν το φόρτο των ενεχομένων ατόμων και οι οποίες δεν θα επηρεάζουν την αποτελεσματικότητα των υφισταμένων πρακτικών λήψης αποφάσεων. Ευτυχώς, η Επιτροπή αντιλήφθηκε το εν λόγω πρόβλημα και το αντιμετώπισε ενδελεχώς στο πλαίσιο του σχεδίου οδηγίας. Η Επιτροπή προτείνει να απαρτίζεται η Επιτροπή Πετρελαϊκού Εφοδιασμού (πρβλ. σημείο 3.4.2 κατωτέρω) από τα ίδια άτομα που εκπροσωπούν τα κράτη μέλη στο διοικητικό συμβούλιο του ΔΟΕ.

2.10. Τα στοιχεία βάσει των οποίων λαμβάνονται οι σχετικές αποφάσεις, σε ορισμένες περιπτώσεις, πρέπει να δίνονται από τους ανώτερους υπαλλήλους διάφορων πετρελαϊκών εταιρειών που συμμετέχουν στη Συμβουλευτική Επιτροπή Πετρελαϊκής Βιομηχανίας του ΔΟΕ (πρβλ. Προσάρτημα II) — μια σημαντική πληροφορία είναι η θέση των πετρελαιοφόρων στα διεθνή ύδατα, ο κανονικός προορισμός τους και η ποσότητα του πετρελαίου που μεταφέρουν.

2.11. Βάσει των κατευθυντήριων γραμμών του Συμβουλίου, η Επιτροπή αναγνωρίζει σήμερα, ότι τα ίδια τα κράτη μέλη

είναι σε ευνοϊκότερη θέση για να λαμβάνουν καταλληλότερα μέτρα σε τοπικό επίπεδο: η αρχή της επικουρικότητας είναι σημαντική εν προκειμένω. Όπως αποφάσισε το Συμβούλιο, η Επιτροπή θα συντονίζει τα εν λόγω μέτρα με στόχο να αυξήσει την αποτελεσματικότητά τους και να είναι σύμφωνα με τη συνθήκη. Τούτο πρέπει να γίνει βάσει των ενδεδειγμένων διαδικασιών.

2.12. Σε προηγούμενη γνωμοδότηση της ΟΚΕ σχετικά με δύο άλλα σχέδια οδηγίας, σημειωνόταν ότι δεν γίνεται ρητή αναφορά στις περιπτώσεις κρίσης στην αγορά ενέργειας. Τούτο αναφέρεται στο άρθρο 25 του σχεδίου οδηγίας που αφορά τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά ηλεκτρικής⁽¹⁾ ενέργειας και στο άρθρο 23 του σχεδίου οδηγίας που αφορά τους κοινούς κανόνες για την εσωτερική αγορά φυσικού αερίου. Δεδομένου ότι οι εν λόγω κρίσεις δύνανται να προκύψουν από ανεπάρκεια πετρελαϊκού εφοδιασμού, η ΟΚΕ συνιστά την αναθεώρηση αμφοτέρων των διατάξεων υπό το φως των σημερινών προτάσεων.

2.13. Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 3 του σχεδίου οδηγίας για τους όρους χορήγησης και χρήσης των αδειών αναζήτησης, εξερεύνησης και εξόρυξης υδρογονανθράκων⁽²⁾, τα κράτη μέλη διατηρούν μεταξύ άλλων και τη δυνατότητα απαγόρευσης της εξόρυξης υδρογονανθράκων για λόγους π.χ. «δημόσιας ασφάλειας». Η εν λόγω διάταξη ενδέχεται επίσης να αποτελέσει πηγή αντικρουόμενων ερμηνειών ως προς τις υποχρεώσεις των κρατών μελών που ορίζονται τόσο στην παραπάνω οδηγία, όσο και στην παρούσα, και για το λόγο αυτό η Επιτροπή πρέπει να προβεί στην αναθεώρηση αμφοτέρων.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Εισαγωγή

3.1.1. Η ΟΚΕ υποστηρίζει, κατ' αρχήν, τη διατύπωση της εισαγωγής επειδή εν προκειμένω αναγνωρίζεται η ανάγκη λήψης μέτρων, σε περίπτωση δυσχερειών εφοδιασμού σε πετρέλαιο, που να αποφασίζονται αρχικά, στο πλαίσιο του ΔΟΕ. Δεν είναι, ωστόσο, απολύτως σαφές ποιες είναι οι «διατεταγές σοβαρές δυσχερείες εφοδιασμού σε πετρέλαιο» που, σύμφωνα με μια παράγραφο, θα παρέχεται στην Κοινότητα το δικαίωμα να «αναλαμβάνει μονομερή δράση», εκτός και αν αυτό σημαίνει την περίπτωση κατά την οποία θίγονται ένα ή περισσότερα κράτη μέλη της Κοινότητας ενώ δεν θίγονται τα υπόλοιπα μέλη του ΔΟΕ. (Εν τούτοις, ακόμα και σε αυτή την περίπτωση, ο ΔΟΕ οφείλει να ενεργήσει σύμφωνα με τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την ιδρυτική του συνθήκη).

3.2. Άρθρο 1

3.2.1. Η απαίτηση τα κράτη μέλη να πληροφορούν την Επιτροπή για τις ρυθμίσεις και τα μέτρα για την αντιμετώπιση της κρίσης σε τοπικό επίπεδο είναι, χωρίς αμφιβολία, σημαντική.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 71 της 20. 3. 1992.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 139 της 2. 6. 1992.

3.3. Άρθρο 2

3.3.1. Η μορφή των μέτρων για την αντιμετώπιση των κρίσεων πρέπει να καθορίζεται από τις αποφάσεις που λαμβάνονται στους κόλπους του ΔΟΕ και τα κράτη μέλη της Κοινότητας. Ως εκ τούτου, προκύπτει ότι η θέση της Κοινότητας δεν θα διαφέρει από αυτή του ΔΟΕ συνολικά, εκτός εάν η πλειοψηφία των δώδεκα κυβερνήσεων των χωρών μελών της Κοινότητας βρίσκεται σε αντίθεση προς τους εταίρους της του ΔΟΕ.

3.3.2. Οι διάφορες διαδικασίες που περιγράφονται στο εν λόγω άρθρο εφαρμόζονται στον προγραμματισμό, που γίνεται υπό ομαλές συνθήκες, για την αντιμετώπιση καταστάσεων κρίσεως και που η ΟΚΕ κρίνει σημαντικό. Όμως, σε περίπτωση κρίσης, θα πρέπει να αποφεύγονται οι σημαντικές καθυστερήσεις καθώς και η σύγχυση. Οι κυβερνήσεις των χωρών μελών, τα διυλιστήρια και οι εταιρείες εισαγωγής πετρελαίου θα πρέπει να αναλάβουν — όπως και κατά το παρελθόν σε παρόμοιες κρίσεις — έντονη δραστηριότητα προκειμένου να αμβλυνθούν οι δυσχέρειες εφοδιασμού.

3.4. Άρθρο 3

3.4.1. Η ΟΚΕ υποστηρίζει την πρόταση δημιουργίας ενός φορέα όπως είναι η «Επιτροπή Πετρελαϊκού Εφοδιασμού» για να συνδράμει την Επιτροπή στο έργο της. Πάντως, εννοείται ότι η προσφυγή στο Συμβούλιο και η αναβολή των μέτρων μπορεί να συμβεί μόνο σε έκτακτες περιπτώσεις.

3.4.2. Η Επιτροπή Πετρελαϊκού Εφοδιασμού θα αποτελείται από εκπροσώπους των εθνικών κυβερνήσεων και υπαλλήλους της Επιτροπής. Δεν γίνεται μνεία για οποιοδήποτε μηχανισμό μέσω του οποίου είναι δυνατόν να γίνονται διαβουλεύσεις με τους κοινωνικούς εταίρους — τα διυλιστήρια και τους εισαγωγείς πετρελαίου ειδικότερα.

3.5. Άρθρα 4, 5, 6

Ουδέν σχόλιο.

Βρυξέλλες, 22 Οκτωβρίου 1992.

Η Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Susanne TIEMANN

Γνωμοδότηση για την πρόταση απόφασης του Συμβουλίου για την κατάρτιση ενός πολυετούς προγράμματος για την ανάπτυξη των ευρωπαϊκών στατιστικών σχετικά με την έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία⁽¹⁾

(92/C 332/23)

Στις 11 Μαΐου 1992, και σύμφωνα με το άρθρο 198 της συνθήκης περί ιδρύσεως της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, το Συμβούλιο αποφάσισε να ζητήσει τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα ενέργειας, πυρηνικών θεμάτων και έρευνας, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών της ΟΚΕ, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του στις 14 Οκτωβρίου 1992, με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Roseingrave.

Κατά την 300ή σύνοδο ολομέλειας (συνεδρίαση της 22ας Οκτωβρίου 1992), η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Ο στόχος της πρότασης της Επιτροπής είναι η δημιουργία ενός κοινοτικού πλαισίου αναφοράς για στατιστικές του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα σχετικά με την έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και την καινοτομία. Το πρόγραμμα αναμένεται να προωθήσει τη σύγκλιση των εθνικών στατιστικών συστημάτων και να οδηγήσει στη δημιουργία ενός κοινοτικού συστήματος στατιστικής πληροφόρησης. Στα πλαίσιά του, θα δοθεί εξάλλου ιδιαίτερη προσοχή στην περιφερειακή διάσταση. Το πρόγραμμα θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες των διεθνών οργανισμών, των εθνικών, περιφερειακών και τοπικών αρχών, του επιστημονικού κόσμου καθώς και άλλων ενδιαφερόμενων μερών.

1.2. Η ΟΚΕ εκφράζει την ικανοποίησή της για την πρόταση της Επιτροπής σχετικά με ένα πενταετές πρόγραμμα για την προώθηση και υποστήριξη της εναρμόνισης των στατιστικών σχετικά με την έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και την καινοτομία. Το εν λόγω πρόγραμμα θα διευκολύνει τη διάδοση συγκρίσιμων πληροφοριών.

1.3. Το 1989, η Επιτροπή Επιστημονικής και Τεχνολογικής Έρευνας (Crest) επέστησε την προσοχή της Επιτροπής σε ορισμένες αδυναμίες των στατιστικών που αφορούσαν την κοινοτική έρευνα και ανάπτυξη. Μολονότι ελήφθησαν ορισμένα μέτρα, απαιτούνται περαιτέρω εξελίξεις για τη δημιουργία ενός ολοκληρωμένου συστήματος πληροφόρησης για την έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και την καινοτομία για λόγους πολιτικής.

1.4. Η ΟΚΕ αναγνωρίζει ότι η παροχή συγχρόνων, συγκρίσιμων και υψηλής ποιότητας στατιστικών για τη διευκόλυνση του μακροπρόθεσμου προγραμματισμού, αποτελεί πολύπλοκη διαδικασία. Εξαρτάται από την ανάπτυξη και εφαρμογή ενός αποτελεσματικού πλαισίου και από τη συλλογή και επεξεργασία των στοιχείων από τα κράτη μέλη κατά τρόπο που να οδηγήσει στη σύγκλιση των στατιστικών δράσεων.

2. Γενικές παρατηρήσεις για το πρόγραμμα για την ανάπτυξη των κοινοτικών στατιστικών

2.1. Η ΟΚΕ φρονεί ότι, για να είναι αποτελεσματικό το πλαίσιο αναφοράς των στατιστικών σχετικά με την έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία, απαιτείται ορατότητα, σταθερότητα και συνοχή. Εξαρτάται, επίσης, από τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών κυβερνήσεων και του ιδιωτικού τομέα για την παραγωγή συγκρίσιμων εθνικών και περιφερειακών στοιχείων. Ο τύπος στοιχείων που απαιτείται για τα σύγχρονα στατιστικά συστήματα δεν διατίθεται πάντα από τα κράτη μέλη με τη μορφή που απαιτείται ή κατά το χρόνο κατά τον οποίο απαιτείται. Κατά την εφαρμογή ενός αποτελεσματικού κοινοτικού στατιστικού συστήματος, μπορεί να καταστεί, επίσης, αναγκαία η θέσπιση ενός κανονισμού με τον οποίο να εξασφαλίζεται η ύπαρξη διαθέσιμων στοιχείων για τα κράτη μέλη.

2.2. Κατά την προετοιμασία της συλλογής στατιστικών πληροφοριών, έχει βασική σημασία να προσδιορίζεται σαφώς η Επιτροπή τους χρήστες κάθε στατιστικής σειράς, ούτως ώστε οι συλλεγόμενες στατιστικές να ανταποκρίνονται στις ανάγκες τους. Στην εκ των υστέρων παρουσίαση των στατιστικών πληροφοριών στις διάφορες ομάδες χρηστών θα πρέπει να αποδίδεται εξίσου μεγάλη προσοχή όπως και στη συλλογή στατιστικών. Θα πρέπει να παρουσιάζονται έτσι ώστε να είναι χρήσιμες και κατανοητές από τις μικρότερες επιχειρήσεις.

2.3. Ορισμένα διαφορετικά στατιστικά συστήματα και προγράμματα λειτουργούν ήδη στην Κοινότητα. Ενώ αυτά μπορεί να μην επαρκούν για την κάλυψη μακροπρόθεσμων στόχων προγραμματισμού, το προτεινόμενο πρόγραμμα θα πρέπει να βασισθεί σε αυτά και να πάρει ορισμένα στοιχεία τους. Η σύνδεση με προγράμματα όπως το Stride⁽²⁾, το Sprint⁽³⁾ και η πρωτοβουλία Eureka, καθώς η συνεργασία με τον ΟΟΣΑ και την Eurostat έχει βασική σημασία. Επιστάται ιδιαίτερα η προσοχή στο υπάρχον πρόγραμμα για την έρευνα και την

⁽²⁾ Stride: Βελτίωση των περιφερειακών ικανοτήτων όσον αφορά την έρευνα, την τεχνολογία και την καινοτομία στην Ευρώπη, ΕΕ αριθ. C 196 της 4. 8. 1990.

⁽³⁾ Sprint: Στρατηγικό πρόγραμμα για καινοτομία και μεταφορά τεχνολογίας. Απόφαση του Συμβουλίου της 17ης Απριλίου 1989, ΕΕ αριθ. L 112 της 25. 4. 1989, σ. 12.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 122 της 14. 5. 1992, σ. 14.

ανάπτυξη δοκίμων στατιστικών συστημάτων (Doses)⁽¹⁾ που εγκρίθηκε από το Συμβούλιο τον Ιούνιο του 1989 για τη βελτίωση της ροής στατιστικών πληροφοριών με την ενθάρρυνση της ανάπτυξης προηγμένης τεχνολογίας για την επεξεργασία των πληροφοριών.

2.4. Ο ρόλος της πρόσφατα συσταθείσας Ευρωπαϊκής Συμβουλευτικής Επιτροπής για τη Στατιστική Πληροφόρηση στον Οικονομικό και Κοινωνικό Τομέα (CEIES) πρέπει να προσδιορισθεί με σαφήνεια όσον αφορά το προτεινόμενο πρόγραμμα. Η εν λόγω επιτροπή συνεστήθη από την Επιτροπή τον Μάρτιο του 1992. Η CEIES θα προσπαθήσει να ανταποκριθεί στις μετά το Μάαστριχτ στατιστικές απαιτήσεις σε σχέση με τις κύριες κοινοτικές πολιτικές και με τις απαιτήσεις και δυνατότητες των κρατών μελών. Η CEIES θα υποδείξει επίσης στις κοινοτικές αρχές τον καλύτερο τρόπο συντονισμού των διαφόρων κοινωνικών και εθνικών στατιστικών προγραμμάτων με τον οποίο θα μπορέσει να ελαχιστοποιηθεί το κόστος και να αυξηθεί η αποτελεσματικότητά τους. Ενώ είναι σαφές ότι υπάρχει σχέση μεταξύ των δύο, καθώς η ανάπτυξη της CEIES είναι ακόμη στα πρώτα στάδια, είναι δύσκολο να προσδιορισθεί ο ρόλος της σε σχέση με το προτεινόμενο πρόγραμμα.

2.5. Η ΟΚΕ, ενώ υποστηρίζει την πρόταση της Επιτροπής για τη δημιουργία ενός αποτελεσματικού κοινοτικού πλαισίου αναφοράς, αναγνωρίζει ότι το πρόγραμμα αυτό πρέπει να ενσωματωθεί στα υπάρχοντα στατιστικά συστήματα και προγράμματα. Κατά την προσπάθεια για τη δημιουργία ενός κοινοτικού πλαισίου αναφοράς, η συλλογή των στοιχείων δεν θα πρέπει, κατά το δυνατόν, να έχει ως αποτέλεσμα πρόσθετες δαπάνες για τις εταιρείες και τους φορείς που αφορά, κυρίως δε για τις ΜΜΕ.

2.6. Η αρχή της επικουρικότητας αναγνωρίζεται στην πρόταση για την ανάπτυξη των κοινοτικών στατιστικών. Οι στατιστικές πληροφορίες θα συλλέγονται από ένα πολύ αποκεντρωμένο σύστημα για το οποίο θα ευθύνονται τα εθνικά συστήματα όσον αφορά το κάθε κράτος μέλος. Μολονότι ως βάση θα χρησιμεύουν κατά κύριο λόγο τα υπάρχοντα εθνικά στοιχεία, θα πρέπει επίσης να συλλέγονται πρόσθετα στοιχεία σε κοινοτικό επίπεδο και να δημιουργηθεί ένα κοινοτικό σύστημα τυποποίησης των συλλεγομένων στοιχείων. Τούτο μπορεί να επιχειρηθεί αποτελεσματικά μόνο σε κοινοτικό επίπεδο.

2.7. Η ΟΚΕ παρατηρεί ότι σε ορισμένες περιπτώσεις οι αρχές της συνοχής, της ανταγωνιστικότητας και της επικουρικότητας μπορεί να διεκδικούν όλες μαζί την προτεραιότητα. Στο πλαίσιο της πρότασης αυτής, πρέπει να δοθεί η κατάλληλη προσοχή στην αρχή της συνοχής με το να ληφθούν τα απαραίτητα μέτρα ώστε όλες οι περιφέρειες να έχουν πρόσβαση στην εναρμονισμένη και ολοκληρωμένη στατιστική πληροφόρηση. Τα στοιχεία που συλλέγονται μέσω του προγράμματος κοινοτικών στατιστικών θα πρέπει επίσης να διευκολύνουν τον εντοπισμό και την προβολή των ανισορροπιών μεταξύ των κεντρικών και των περιφερειακών περιοχών της Κοινότητας.

3. Η λειτουργία του προγράμματος για την ανάπτυξη των κοινοτικών στατιστικών

3.1. Το προτεινόμενο πρόγραμμα επικεντρώνεται σε ένα αριθμό διαφόρων ενεργειών. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι κάθε μια από αυτές είναι σημαντική για την επίτευξη των στόχων του προγράμματος:

- ανάλυση και αξιολόγηση της εκ μέρους των χρηστών ζήτησης,
- βελτίωση του υπάρχοντος μεθοδολογικού πλαισίου,
- προσδιορισμός των υφισταμένων πληροφοριών,
- δημιουργία των οργανωτικών και τεχνικών στοιχείων,
- διεξαγωγή προτύπων ερευνών,
- ανάπτυξη βασικών στατιστικών εργαλείων.

3.2. Η ανάλυση και αξιολόγηση της ζήτησης εκ μέρους των χρηστών είναι ιδιαίτερα σημαντική για να εξασφαλισθεί ότι τα συστήματα ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις των χρηστών και ότι παρουσιάζουν ενδιαφέρον για το κοινό στο οποίο απευθύνονται. Η ΟΚΕ, στη γνωμοδότησή της για το Doses⁽²⁾, τόνισε ότι τα συστήματα πληροφόρησης πρέπει να είναι «φιλικά τόσο προς τον παραγωγό όσο και προς το χρήστη».

3.3. Συνιστάται όπως οι πρότυπες έρευνες, που θα προετοιμάσουν το έδαφος για την κανονική συλλογή στοιχείων που θα βασίζεται στη μεθοδολογία που θα έχει εγκριθεί, πραγματοποιηθούν σε περιοχές όπου τα υπάρχοντα συστήματα συλλογής πληροφοριών παρουσιάζουν αδυναμίες.

3.4. Οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) αποτελούν μείζονες προμηθευτές στατιστικών πληροφοριών και βρίσκονται στο επίκεντρο του προγράμματος αυτού. Στο πλαίσιο αυτό, έκπληξη προκαλεί το γεγονός ότι η πρόταση της Επιτροπής δεν τονίζει ότι οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις θα επωφεληθούν ενδεχομένως από το πρόγραμμα. Πρέπει, επίσης, να ληφθούν υπόψη τα προβλήματα αυτών των προμηθευτών στατιστικών πληροφοριών. Η παραγωγή στατιστικών μπορεί να είναι δύσκολη, επαχθής και δαπανηρή ιδιαίτερα για τις μικρές επιχειρήσεις όπου υπάρχει επανειλημμένη ζήτηση στοιχείων.

3.4.1. Έχει βασική σημασία να συζητηθεί με τις ΜΜΕ το θέμα του πώς θα καταστεί δυνατή η μείωση του βάρους και των προϋποθέσεων που απαιτούνται για να μπορέσουν να συμμετάσχουν και να καινοτομήσουν. Θα πρέπει να εξετασθούν στρατηγικές όπως ο προσδιορισμός του τύπου πληροφοριών που απαιτούνται από την εταιρεία, η σύνδεση με τα δίκτυα τα οποία χρησιμοποιούνται σήμερα και η υλοποίηση μιας προσωποποιημένης ροής επιστροφής πληροφοριών προς την εταιρεία. Η ΟΚΕ ενδιαφέρεται να αντιστοιχεί η συλλογή και η παρουσίαση των στατιστικών πληροφοριών στις ανάγκες των προμηθευτών του ιδιωτικού τομέα και των χρηστών γενικότερα.

⁽¹⁾ Doses: Ειδικό πρόγραμμα έρευνας και ανάπτυξης δοκίμων στατιστικών συστημάτων. Απόφαση του Συμβουλίου της 20ής Ιουνίου 1989, ΕΕ αριθ. L 200 της 13. 7. 1989, σ. 46.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 56 της 6. 3. 1989, σ. 8.

3.4.2. Το δυναμικό και τα επιτεύγματα των ΜΜΕ όσον αφορά τη δημιουργία ευκαιριών απασχόλησης και την ικανότητα καινοτομίας έχουν καταδειχθεί σαφώς τόσο στην Κοινότητα όσο και αλλού. Στα πλαίσια του προγράμματος κοινοτικών στατιστικών, θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν όλα τα ενδεικνυόμενα μέσα προκειμένου να μπορέσουν να επωφεληθούν από την τελεσφόρο καινοτομία και έρευνα που διενεργείται στα πεδία του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα στα οποία το επίπεδο χρηματοδότησης είναι πιο υψηλό.

3.5. Αναγνωρίζεται ότι πιθανόν να υπάρξει ένταση μεταξύ της εφαρμογής των συστημάτων που επιτρέπουν την πρόσβαση στην πληροφόρηση όσον αφορά τα προϊόντα που αναπτύσσονται και την ανάγκη προστασίας της εταιρείας. Όσον αφορά την αποτελεσματικότητα των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας για την προστασία των αποτελεσμάτων και τον τρόπο με τον οποίο χρησιμοποιούνται στα διάφορα κράτη μέλη, η Κοινότητα δεν έχει προοδεύσει αρκετά.

4. Χρηματοοικονομικές προβλέψεις για το πρόγραμμα

4.1. Η πρόταση για την κατάρτιση ενός προγράμματος για την ανάπτυξη των στατιστικών στην Κοινότητα περιορίζεται από τις δημοσιονομικές προβλέψεις. Το κονδύλιο για το

πολυετές πρόγραμμα ανέρχεται στο ποσό των 2,9 εκατομμυρίων Ecu. Πάντως, η συμβολή της Επιτροπής αποτελεί ένα μικρό μόνο μέρος των πραγματικών δαπανών, τις οποίες έχουν αναλάβει, σε μεγάλο βαθμό, τα εθνικά συστήματα.

4.2. Η ΟΚΕ προτείνει όπως στο προσεχές τέταρτο πρόγραμμα πλαίσιο περιλαμβάνεται διάταξη με την οποία να ενισχύεται οικονομικά η ανάπτυξη των κοινοτικών στατιστικών για την έρευνα, την τεχνολογική ανάπτυξη και την καινοτομία.

4.3. Η ΟΚΕ παρατηρεί ότι στην προηγούμενη γνωμοδότησή της για το Doses τόνισε ότι ο προτεινόμενος προϋπολογισμός για το πρόγραμμα αυτό ήταν ανεπαρκής σε σχέση με το μέγεθος του προβλήματος της εξασφάλισης ακριβούς και ενημερωμένης στατιστικής πληροφόρησης. Τούτο ήταν μια από τις συνέπειες της μειωμένης χορήγησης κεφαλαίων, εξαιτίας της οποίας το πρόγραμμα πλαίσιο 1987-1991 δεν χρηματοδοτήθηκε επαρκώς.

4.4. Θα είναι αναγκαίο να προσδιορισθεί με ποιο τρόπο οι χώρες της Ευρωπαϊκής ζώνης Ελευθέρων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) θα συνεισφέρουν στη χρηματοδότηση του προγράμματος, ιδιαίτερα ενόψει της ανάπτυξης του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ).

Βρυξέλλες, 22 Οκτωβρίου 1992.

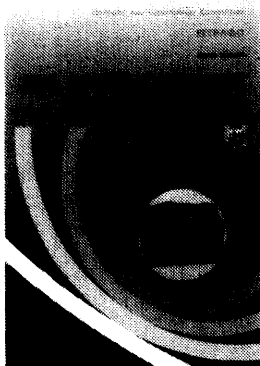
Η Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Susanne TIEMANN

**ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΕΠΙΣΗΜΩΝ ΕΚΔΟΣΕΩΝ
ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ**

☐ **ΕΝΑΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ ΕΝΩΣΕΙ ΤΟΥ 1992**

Patrick Venturini

Σκοπός του τεύχους αυτού είναι να παρουσιάσει, μετά από μια σύντομη ιστορική αναδρομή, τις διάφορες όψεις του κοινωνικού χώρου και τις δυναμικές της αλληλεπίδρασής τους: απασχόληση, ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και επαγγελματική κινητικότητα, οικονομική και κοινωνική συνοχή, εργασιακό περιβάλλον, εταιρικό δίκαιο, κοινωνικά μέτρα προς υποστήριξη των τεχνολογικών μεταβολών, συστήματα εργασιακών σχέσεων. Αυτά είναι τα χαρακτηριστικά σημεία του εμβρυακού «Ευρωπαϊκού κοινωνικού χώρου».

131 σελίδες — 17,6 x 25 cm

ISBN 92-825-8702-9 — Αριθ. καταλόγου: CB-PP-88-B05-GR-C

Τιμή στο Λουξεμβούργο (χωρίς ΦΠΑ): 9,75 Ecu

ES, DA, DE, GR, EN, FR, IT, NL, PT

☐ **ΚΟΙΝΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ**

Florence Nicolas σε συνεργασία με τον Jacques Repussard

Στόχος του βιβλίου αυτού είναι να εξηγήσει τη λειτουργία του ευρωπαϊκού συστήματος τυποποίησης, τους πόρους που αυτό διαθέτει, καθώς και τον τρόπο με τον οποίο το σύστημα αυτό προσαρμόζεται στα κοινοτικά όργανα και διασυνδέεται με τα εθνικά και διεθνή συστήματα. Περιέχει επίσης πρακτικά παραδείγματα που θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν ως βάση για ένα εγχειρίδιο ευρωπαϊκής τυποποίησης.

86 σελίδες — 17,6 x 25 cm

ISBN 92-825-8553-0 — Αριθ. καταλόγου: CB-PP-88-A01-GR-C

Τιμή στο Λουξεμβούργο (χωρίς ΦΠΑ): 9,00 Ecu

ES, DA, DE, GR, EN, FR, IT, NL, PT

ΕΝΤΥΠΟ ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑΣ ΠΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΤΑΛΕΙ ΣΤΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ:
Office for Official Publications of the European Communities
2, rue Mercier, L-2985 Luxembourg

Σας παρακαλώ να μου στείλετε τις δημοσιεύσεις που έχω σημειώσει ☒ παραπάνω

Ονοματεπώνυμο:

Διεύθυνση:

Τηλ.:

Ημερομηνία: Υπογραφή:

